7=9

METHO

EXPEDITÆ

CONFESSIONI

Complectens Libros quinque.

AVTHORE

R. P. THOMA TAMBVRINO
Siculo Caltanissettensi,
Societatis Iesu.

OPVSCVLVM AVTHORIS
Primum.

Editio Vigesima auctior.

Panormi, apud Petrum Insulam
M. DC. LXXV.

Impr. Cuzol. G. & V. G. Imp. R. Ioppul. P.

CAROLVS SANG
Societatis Iesu Vicariu
Generalis.

CVM Opusculum, cui titu *Methodus Expedita Confessionis*, in quinque libros digestum P. Thomæ Tamburini nostræ Societatis, tres eiusdem Societatis Theologi recognouerint, & in lucem edi posse probauerint; facultatem concedimus, vt typis mandetur, si ita ijs, ad quos pertinet, videbitur. In quorũ fidem has litteras manu nostra subscriptas, sigilloque nostro munitas dedimus. Romæ 16. Decembris 1645.

Carolus Sangrius.

...TIVS GARGANVS
...uincialis Societatis Ieſu
in Sicilia.

...V M Appendicem (*ſeu Librum Quintum*) ad Methodũ Confeſſionis à P. Thoma Tamburino noſtræ Societatis de Sigillo Confeſſionis compoſitam eiuſdem Societatis Theologi tres, quibus cõmiſſum fuit, recognouerint, & in lucem edi poſſe probauerint, facultate nobis à R. P. Vincentio Carrafa Præpoſito Generali communicata, cõcedimus, vt typis mandetur, ſi ita ijs, ad quos pertinet, videbitur. In quorum fidẽ has litteras manu noſtra ſubſcriptas, & noſtro ſigillo munitas dedimus. Meſſanæ die 28. Martij Anno 1649.

Ignatius Garganus.

MO.

MONITIO AD LECTOREM.

VNum, quod te monitū velim, Amice Lector, hic breuibus perlege. Cùm ſententiā quampiam probabilem; ſeu, quod idem eſt, non improbabilē in opuſculis meis appello, illud dico, eam te, ſine peccati ſcrupulo, amplecti, atque in praxi ſequi tuto, posse. Eiuſmodi locutionem communem bonis Doctoribus esse ex illo principio, quia qui probabili ratione motus aliquid agit, prudenter ſe gerit, atque adeò ſine culpa, probè noſti. Verum in mentem id reuocare, ad omnem hæſitationem remouendam, operæ prætiū fuit. Vale.

Et memineris propoſitionum, quæ ab aliquibus olim probabiles iudicabantur, ſed ab Alexandro Septimo damnatæ hodie ſunt in Decreto, quod in calce huius *M*ethodi exſcriptum inuenies. Iterum Vale. (*Lege Caſtrop. t.* 1. *de conſc.p.*2.*& vtrumque Sanch.alioſque ibi.cit.*)

INDEX CAPITVM, ET PARAGRAPHORVM.

LIBER PRIMVS.

De Dolore cordis.

LIBER II.

De oris Confessione.

De

Be-

LIBER TERTIVS.

De Absolutione.

De

fatui

LIBER QVARTVS.

De Satisfactione.

An

LIBER QVINTVS, seu Appendix.

De Sigillo Confessionis.

FINIS.

IN-

INDEX

RERVM, ET VERBORVM.

A

Quid

B

Item

Idem

D

INDEX

INDEX

G

Ha-

H

I

Me-

O

Pro

Q

R

S

Sacri

An

Quid

Cum

Tacens

T

V

FINIS.

LAVS DEO, ET B. V.

N

a
a
a
&
q
A
t
q
i
f
p

METHODI EXPEDITÆ CONFESSIONIS.

LIBRI QVATVOR.

INTENTIO, ET DIVISIO Operis.

CONfeſſionis Sacramentalis præceptum arduum ſanè eſt, atque difficultatibus per ſe obſitum: verum, additis tot Recētiorum Doctorum animaduerſionibus, moleſtiarum, ac perplexitatum acceſſio tanta facta eſt, vt nonnullos terreat magis, quam vt par eſt, inuitet, alliciatque. At enimuero nequaquā ſub tantis, talibuſque ſpinarum aculeis, quot, qualeſque acutiora Theologorum ingenia, vel extra diſcritionis menſuram timoratorum conſcientiæ reperere, tam neceſſarium, quotidia-

num, vtile, naturæque humanæ fragilitati, vt fas erat, accomodatum Dominus noster, ac benignissimus Ecclesiæ Parens constituisse credendus est. In gratiam ergo Confessariorum, ac Pœnitentium, operæ me pretium facturum puto, si ex infinitis propemodum, hac de re tota opinionibus, eas diligenter seligam quæ viam faciliorē, (saltem ex probabili sententia, quā tuto sequi valeamus) ad excipiendas, exhibendasque Confessiones expediam. Id quod breuiter, Methodoque ad praxim, vt mea est mens, non verò ad Theologicas speculationes, idonea, tunc profecto prosperè consequar, cum aspirabit facilis Deus, cui omnia mea ex animo dicata esse, profiteor.

2 Quemadmodum autem quatuor integrè constat partibus Pœnitentiæ Sacramentum (*Conc. Trid. sess. 14. cap. 3.*) Dolore cordis, Oris Confessione, atque Satisfactione, tanquam partibus materialibus, at

Ab-

Abſolutione tanquam forma; ita & quatuor hæc Inſtructio partes complectetur: Addito libro quinto de Sigillo Confeſſionis (quem ſub titulo Appendicis ad librum quartum olim euulgauimus) in ſingulis enim facilitas eſt inueſtiganda, vt ſacrarum Confeſſionum Arbitris tanti Sacramenti adminiſtratio nõ difficilis: eiuſdemque ſuſceptio Pœnitentibus plana, & optãda potiùs, quàm timenda proponatur.

LIBER PRIMVS.

De Dolore Cordis.

CAPVT PRIMVM.

De Dolore quoad ſubſtantiam, præſertim circa mortalia.

§. 1. *Quid ſit Contritio, & Attritio.*

1 DOlor ad pœnitentiæ Sacramentum requiſitus, vel eſſe Contritio poteſt, vel Attritio ex Concil. Trid. *ſeſſ.* 14. *cap.* 4. etiam vt talis cognita. Sic Suar. *diſp.* 20. *de pœnit. ſect.* 1. *n.* 10. Et *Præpoſitus* quidem *de pœnit: dub.* 5. *num.* 36. dicit, id eſse moraliter certum, & contrariam opinionem nullã habere probabilitatem.

2 Con-

2 Contritio autem eſt deteſtatio peccati propter Deum ſummè dilectum cum propoſito non peccandi de cætero, ex Concil. Trid. *ſeſſ*. 14. *cap*. 4. Attritio eſt deteſtatio eiuſdē peccati, ſaltem propter aliquod ex his tribus motiuis, ideſt, vel propter timorem gehennæ, vel propter amorem gloriæ, vel propter turpitudinem ipſam peccati animam commaculantis. *ibid.*

3 Dixi (ſaltem) nam de quodā quarto motiuo dicetur infra mox §. 4. Hæc eſt doloris natura: Cæterum pro noſtro expediendæ Confeſſionis inſtituto notētur ſequētia.

Non te fugiat, quando abeſt Cōtritio, & Attritio, ſed bona fide alterutra putatur adeſse, nonnullos docere fieri Sacramentum validum, ſed informe, id, quod ego breuiter explicui *in Tract. de Sacramentis in genere lib.* 1. *cap.* 3. *§.* 2. *in fine.*

§. II. *An sit necessaria singulorum peccatorum memoria, vel eorum, quibus est Deus præponendus.*

4 NOn esse necessariam singulorum recordationem peccatorum, est communis doctrina. Ita Layman *lib. 5. tract.* 6. *c.* 2. *n.* 4. Satis est igitur, vt ea in vniuersum detesteris: nam singulorum expressio in oris Confessione requiritur, non in cordis dolore.

5 Vnde quando aduertis pœnitentem tuum valdè alicui crimini addictum; nè inculces doloris actu circa illud peculiare peccatum; periculum enim suberit, nè illud ex animo detestetur, dum eius specialis memoria refricatur, quod in vniuersum, & simul cum alijs, detestandi, difficultatem, vel nullam sentiet, vel exiguam.

6 Propter eamdem ferè rationem non est necesse, imò in infirmio-

miotibus conſcientijs eſset periculo ſatis obnoxium ad particularia, ſingulaque deſcendere, quæ Dei sũt amori poſtponenda: v.g. non oportet ſic dicere: *Super diuitias, ſuper vitam ſuper honorem Deum diligo*: ſatis enim eſt dicere: *Super omnia Deum diligo, propter quem omnia peccata deteſtor, & execror.*

§. III. De propoſito non peccandi.

7 PRopoſitum explicitum de cetero non peccandi, licet laudabiliter, & in ſententia multorum neceſsario (lege Bellarm. *tract.* 3. *lib.* 2 *de pœnit. cap.* 6. *&* 7. contra Vegam) at in probabili aliorum opinione ſatis eſt implicitum, hoc eſt illud, quod inuoluitur in ipſo actu deteſtationis, ſeu diſplicentię. Vega *in Trident. lib.* 13. *cap.* 21. Eãdẽ ſentẽtiam cũ Reginal. *to.* 1. *lib.* 5. *de contrit.* ait, eſse probabilem, & idem Bonac. *de pœnit. diſp.* 5. *qu.* 5. *ſect.* 1. *num.* 8. Nam qui ex corde di-

dicit: *Mihi peccatum displicet* implicitè inuoluit, se nolle amplius illud committere. Nemo enim vult committere, quod ipsi displicet.

8 Aduerte, quando dolor est Attritio ex motiuo turpitudinis peculiaris alicuius peccati, v.g. Luxuriæ, non satis esse propositum implicitũ in eiusmodi dolore cõcepto ex tali peculiari motiuo, sed debere tunc addi propositum explicitum de cetero non peccandi. Sic Delugo *de pœnit. d.* 14. *sect.* 5. *n.* 52. Ratio est, quia in Confessione requiritur propositum nullum peccatum committendi: at in dolore concepto ex motiuo particulari non inuoluitur, nè implicitè quidem, propositum non committendi alia peccata, in quibus tale motiuum particulare nõ residet: ergo meritò tum debet vel superaddi explicitum, vel eliciatur alius actus doloris ex motiuo vniuersali, quale est timor gehennæ, amor gloriæ, &c.

9 Rursus aduerte, posse continge-

re, vt quis absolutè proponat se de cetero non peccaturum: timeat verò, imò certo sibi persuadeat, se propter fragilitatem iterum lapsurum, & tamen hic sufficienti proposito ad Sacramentum accedat. Nā vt Siluester *V. Confessio. 1. p. qu. 21.* rectè notauit. *Velle, ac proponere est actus voluntatis: existimare autem se relapsurum, est actus intellectus.*

10 Denique aduerte non esse satis propositū solum sine explicito dolore, sicuti diximus sufficere solum dolorem sine explicito proposito. Differentiæ ratio est, quia in proposito de futuro nō includitur odiū præteriti: posset enim quis sic sentire: *Nolo in futurum occidere, complacet tamen semel occidisse.* id, quod non est in vero dolore. Ita idem Delugo *ibid. n. 56.*

§. IV. An timor mali temporalis possit esse motiuum Attritionis.

11 INter motiua Attritionis, de quibus *num.*4. diximus, licet aliqui non admittant aliud quartũ, idest timorem mali temporalis, atque adeò qui peccata execraretur propter timorem infamiæ, carceris, ægritudinis, & similium, quæ propter peccata incurri solent, legitimũ dolorem pro Sacramento Confessionis, per hos Doctores, non afferret, quia huiusmodi dolor naturalis est (aiunt) non autem supernaturalis, & prout oportet ad gratiam supernaturalem obtinẽdam. Tamen, in sententia probabilissima, etiam hoc motiuum est sufficiens, si huiusmodi mala temporalia timeantur, vt à Deo inflicta, seu infligenda: sic Reginal. *tom.*1 *lib.*5. *de contr. n.*4. vt sic enim supernaturalem dolorẽ parere poterunt: concipi autem hu-

iusmodi timor in hunc ferè modum potest, *Detestor peccata, quorum causa me Deus merito febri, carcere, malisque similibus temporaneis affliget, conteretque.* Notâter enim Concil. Trid. *sess.* 14. *cap.* 4. cum ex timore concipi posse Attritionem docuit; non dixit presè ex timore solum gehennæ, vel alterius pœnæ spiritualis, seu æternæ, sed addit in vniuersum ex timore pœnarum, sic enim habet: *Attritio, quæ vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehenna, & pœnarum metu, cõmuniter concipitur, &c.*

§. V. *An actus amoris Dei sit sufficiens dispositio pro Sacramento Pœnitentiæ.*

12 Actus amoris Dei solus, sine formali dolore peccatorum, licet in probabili sententia, sit satis ad iustificandum peccatorẽ extra Sacramentum: at ex communissima Theologorum sententia nõ

est sufficiens dispositio ad Sacramentum Pœnitentiæ: quia hic ex Conc. Trid. requiritur vt pars actus pœnitentiæ, idest, dolor, & detestatio: quæ simpliciter prolata intelliguntur de actu formali, non de æquiualenti, qualis est actus amoris. Ita Suarez *de pœnit. disput.* 20. *sect.* 4. *n.* 1. Coninch *disp.* 4. *dub.* 5. *nu.* 39. Bonacin. *disp.* 5. *de Sacram. quæst.* 3. *p.* 2 *n.* 6. Tamen si quis in suis cõfessionibus eiusmodi actum solius dilectionis exibuerit, ne scrupulosè sit de confessionum nullitate sollicitus. Cum enim fieri moraliter non possit, vt is, qui suorum est memor peccatorum, dum amat Deũ super omnia, non auertatur per detestationem à peccatis, iã satis habuisse necessarium dolorem, erit practicè iudicandum. ita Coninch *disp.* 2. *num.* 51. *& seq.* Vide quæ infra dicẽtur de virtuali dolore venialium *cap.* 3. §. 1.

§. VI.

§VI. *Formula Contritionis, & Attritionis.*

13 ACtus Contritionis hic eſt, ex Fagund. *præcep. Eccl.* 2. *lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 15. *De peccato, quæ eſt Dei offenſio, & iniuria ſuper omne id, quod me pœnitere poteſt, pœnitet: & propono, cum diuina gratia me amplius mortaliter non peccaturum.*

Breuius, & facilius.

14 *Pœnitet me intimè de meis peccatis propter Deum, quē ſummè diligo, emendationemque propono in futurum.*

Breuiſſimè cū propoſito implicito.

15 *Diſplicet mihi peccaſſe, quia feci contra te, Deus meus bone, quem ego toto corde amo.* Ex Delugo *de pœnit. diſp.* 5 *ſect.* 1. & alijs.

16 Actus Attritionis eſt huiuſmodi, ex Fagundez *præcept. Eccleſ.* 2. *lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 15. *Pœnitet me de peccatis meis, quia per illa Deus me beatitudine priuare poteſt,* vel

mul-

multis malis temporalibus, ve *æternis affligere*: vel *quia per illa Anima mea coram Dei oculis de turpatur*: *& propono emendationem in futurum*.

Breuius cum proposito implicito

17 *Mihi displicet peccasse propter mala, quæ Deus mihi immittere, vel bona quibus me priuare potest*. Ex doctrina data *à n*. 7.

18 Denique Georgius Gobbat *in Alphabeto Communicatum*, *casu* 15. *sic habet num*. 255. *in* 1 *edict*.

*P*œnitentes communiter benè sic dicunt. *Domine Deus, doleo de omnibus peccatis, quibus te offendi*; vel *Doleo, quod te Deum summum bonum offenderim*.

CAPVT II.

De eodem dolore quoad quasdam circumstantias.

§. 1. *De Dolore quod non doleas.*

1 EST ne sufficiens dispositio ad

hoc

hoc Sacramentum, dolor, quē quis habet, quod non doleat de peccatis. Concedunt Siluester, Nauarrus, Sà; citati à Layman mox citando. Sed Theologi cómuniter cum Layman *lib.* 5. *tract.* 6. *cap.* 4. *num.* 5. & *Præposito de pœnitent. dub.* 3. *nu.* 40. meritò negant, quia dolor debet esse de peccatis, nō de negatione doloris. Addo tamen, pro praxi, in timoratis conscientijs, quæque nullum actualem affectum ad peccatū habent, optare se dolere, vel dolere, quod non doleant, satis esse, quia eiusmodi affectus est signum veri doloris. Ita idem Layman.

§. II. *De intensione, & qualitate doloris.*

2 IN quolibet gradu etiam remississimo satis est dolor: nec requiritur quædā teneritudo cordis, vel lacrymæ: ita Layman *lib.* 5. *tr.* 6. *cap.* 4. *num.* 1. Suarez *de pœn. disp.* 4. *sect.* 4. *num.* 9. Sufficit enim solus appretiatiuus, hoc est, vt ita sit ho-

mo

mo affectus, vt secundum rectam rationem ipse detestetur, seu receda à peccato, modo supradicto. Sic ij dem, & Coninch, *de pœnit. disput.* 1 *dub.* 7. *concl.* 2.

§. III. *An dolor procedere debeat ex intentione Confessionis.*

3 QVamuis benè eliciatur dolor ex intentione ad Confessionem, id tamen necessarium nequaquam erit, v. g. sic, *Quia volo cōfiteri, doleo*: seu, quod idem est: *Quandoquidem ad Confessionis Sacramētum accedo, actu doloris elicere volo, & de facto elicio*; id, inquā, necessariū non est, ex Delugo *de pœnit. disp.* 14. *sect.* 4. cū satis abundè sit, si quis doleat, etiā sine memoria confessionis: nam postea poterit ritè illo vti dolore ad pœnitentiæ Sacramentum suscipiēdum, v. g. sic. *Quandoquidem doleo, & me peccatorum pœnitet; volo*

con-

confiteri : seu, *Quia hoc mane*, v. g. *dolui de peccatis , nec hunc dolorē retractaui ; nunc volo confiteri*: & sanè tunc de facto confiteri potest sine necessitate dolorem renouādi.

§. IV. *Quando dolor exhibendus est.*

4 PRæterea nō est necesse, quod dolor antecedat confessionem, satis est si antecedat Absolutionem. Ita Suarez, & Vasq. Bonac. alijque, quos citat, & sequitur Delugo *de pœnit. disp.* 14. *sect.* 2.

5 Quoniam vero communiter solet præcedere confessionem, quanto tempore præcedere potest? Dico, quanto moraliter potest cēseri vnū actum imperari ab alio, & facere vnum moraliter cum illo. Hæc est doctrina Theologorum communis: sed quoad praxim difficultas est, quantum sit illud tempus, quo id moraliter censeatur in re nostra? Respondeo, qui mane dolet, & actu non reuocato, post tres, vel quatuor

ho-

horas confitetur sine nouo doloris actu, non est dubium, quod benè satisfaciat. Ita Præpositus *quæst. 2. de confess. dub. 1. n. 30.* Rursus, si quis vesperi examinans conscientiã elicit actum doloris, proponens sequenti die confiteri, abundè est. Ita idem *ibid.* Idem puto, si non solum præcedenti vesperi, sed etiam præcedente die id fecerit; actu semper, vt dixi, non reuocato. Colligitur ex Delugo *disp. 14. de pœnit. sect. 4. in fine, n. 36. & initio n. 37.* Longiorem temporis extensionem nondum inueni apud Theologos. Si quis inueniat, vel longiorem satis esse autumet, hic oro, subscribat. Illud ad solamen timoratorum tacere non debeo: Si in hoc Sacramento vnum quid moraliter facit Confessio nunc v.g. exhibita cum satisfactione, quæ fortè hinc ad plures dies, & aliquando menses exhibebitur: imò si esset certus Confessor, quod Pœnitens, quem ab hinc quatuor diebus v.g. audiuit, benè esset

di-

dispositus; illum nunc liceret absoluere, & sic illa confessio cum præsenti absolutione vnum moraliter facere posset; & meritò, quia similis propinquitas satis superque est ad iudicia profana constituenda, ad quorum normam hoc Ecclesiæ Iudicium à Christo Domino est institutum: si hæc inquam, ita se habent, cur etiam non poterit dolor ab hinc quatuor, vel quinque diebus animo conceptus, nec renocatus, vnum quid moraliter cum præsenti confessione constituere?

5 Et quidē post hæc scripta, immò, & in prioribus editionibus impressa, inueni Leandrum Theologū *de Sacram. tom.* 1. *tr.* 3. *d.* 7. *quæ.* 6. sane perdoctum, qui citans Hurtadum, & Candidum, absolutè docet, sufficere ad validam efficiendam confessionem, eum etiam dolorem, qui per quodcunque temporis longi spatium præcedit confessionem: modo vbi semel est habitus, nec expressè, nec implicitè retractatus fuerit.

6 Actus

6 Actus autem doloris reuocatur, vel per actum contrarium, id est, per complacentiam peccati, de quo doluisti, vel per quodlibet aliud nouum peccatum mortale. Vide quæ infra dicam *cap. seq. §. 4.*

§. V. *De nouo dolore in noua peccatorum absolutorum Confessione.*

7 QVi iterum confitetur peccata alias absoluta, indigetne nouo doloris actu, an verò sufficiet ille dolor antiquus, vtique non retractatus, qui coniugatur nunc cum hac noua confessione? Respondeo. Quamuis Io. la Crux, & Ledesma apud Dianam *tom. 2. tr. 4. res.* 116. absolutè satis illum esse dolorem nō retractatum concedant, tamen vt probabilis hæc sententia fiat, addenda est hæc limitatio, ex Delugo *de pænit. disp.* 14. *sect.* 3. *n.* 35. vt antiquus ille dolor, non sit ita tempore disiunctus ab hac confessione, vt moraliter

vnum

vnum quid cum hac facere non cēseatur.

Lege Ianuarium *par.* 1. *resol.* 30. qui docet, eum, qui peccata alias ritè confessa, & absoluta confitetur, non teneri iterum elicere actum doloris si prior habitualiter, vel virtualiter perseueret; nec teneri elicere actum doloris eum, qui cōfitetur peccatum oblitum in prima confessione, si de illo cum alijs sub motiuo generali dolorem habuit, (semper intellige, si eiusmodi dolor modo dicto perseueret) quæ doctrina confirmat, quæ mox dicentur *nu.* 9. & quæ modo dicta sunt *n.* 4.

8 Ex quo duo colliguntur. Primò, quia supra diximus, dolorem antecedentis diei non retractatum facere vnum quid posse cum confessione diei sequentis, ideò consequenter probabile erit, dolorem confessionis antecedenti die habitum posse extendi ad confessionem eorumdem peccatorum absolutorum, quæ fiat in sequenti die. Si-

cuti

curi enim ibi ad moralem vnitati sufficit, ita & hic erit ad eamdem satis.

9 Secundò, si post collatam rite absolutionem pœnitens recordetur, afferatque aliquid, quod confiteri oblitus fuerit, vel etiam aliquid, de quo dubites, quod sit certa materia absolutionis, vnde illum iubeas aliquid certum repetere ex peccatis iamiam exhibitis, non est necesse vt iterum doleat. Ita Henriq. *lib. 4 de pœnit. cap.* 16. §. 7. Ratio est, quia si noua hæc absolutio cadat in peccata iam absoluta: proderit, iuxta modo dicta, dolor præcedentis confessionis, qui certè nō longè distat. Si verò cadat etiam in peccatum de nouo allatum; proderit ille idē præcedentis cōfessionis dolor; quia nimirum is extendebatur ex motiuo, vt suppono, vniuersali, quo fuit elicitus pro omnibus peccatis à pœnitente cōmissis, inter quæ est hoc peccatum nunc directè absoluendū, quod de nouo clauibus subditur.

10 Atque hæc doctrina est notanda pro his frequentibus euentibus, quādo pœnitens post collatam absolutionē alia peccata manifestat, quæ memoria exciderant: post collatam, inquam; siue immediatè, vt dictum est, siue etiam post aliquas horas, siue etiam post diem modo dicto §. *praced.*

CAPVT III.

De dolore venialium.

§. 1. De Venialium dolore virtuali.

1 Licet ad peccatorum venialiū remissionem extra Sacramentum confessionis non requiratur formalis detestatio, sed sufficiat virtualis; tamen si ea subijcias confessioni, communis sententia Theologorum docet detestationem formalem esse adhibendam: id est, nō satis esse dolorem implicitum, seu inclusum in aliquo alio actu, sed ne-

necessarium esse actum explicitum doloris: quia ex Trident. *seß.* 14 *c.* 3. tunc dolor est pars essentialis Sacramenti, quod æquè suis essentialibus constare debet partibus, siue exhibeantur venialia, siue mortalia. Ita Vasquez *de pœnit. qu.* 91. *art.* 1. *dub.* 1. *nu.* 2. Suarez *de pœnit. disp.* 11. *sect.* 3. *& disp.* 29. *sect.* 6. Bonac. *disp.* 5. *de pœnit. q.* 5. *sect.* 1. *p.* 3. Nihilominus probabile est etiā sufficere dolorem virtualem in cōfessione venialium, in confessione enim mortalium, de qua solùm agere videtur Conc. *ibi. & cap.* 1. *seq.* quando requirit dolorem formalem: necessarius omninò est formalis. Quare si quis accedat ad cōfitēda venialia sine actuali complacentia peccati venialis, cum desiderio recipiendi Sacramentum, eiusq; effectum, cum in hoc desiderio sufficienter detestationem virtualem habeat, benè erit dispositus. Nam propterea Cōcilium *seß.* 14. *cap.* 4. *in fine*, dicit ad Sacramentum hoc

requi-

requiri tanquam partem proprium motum pœnitentis: tunc enim videtur loqui de Confessione in vniuersum, id quod verificatur in Cófessione venialium; nam certè voluntas suscipiendi Sacramentum, motus est proprius pœnitentis.

2 Hanc sententiam Præpositus *disp.2.de controu.dub.7.n.73.* vocat non improbabilem, citatque pro ea Suarium *de pœnit.disput.*12.*sect.*1.*n* 9. quamuis *alibi* sibi contrarium: additque idem Præpositus, quòd hanc sententiam alij sequuntur: ***Iuxta quam si quis se dirigat, non peccabit, & fortè consequetur Sacramenti effectum.*** Hanc eamdẽ sententiam sequitur Rosella, *v.Confessio.*2.§.1. & Siluester *v. Confess.* *p.quæst.* 21. qui citat Scot. sed immeritò, ait Delugo *de pœnit. disp.* 14.*sect.*1.*n.*3.& veram esse mihi dixit P. Franciscus Chiros nostræ Societatis Iesu in Theologia morali non parum versatus. Fauent Ledesma, Vega, Almainus, & Bernardus

de Ganaco citati ab eodē Delugo, quatenus dicunt, dolorem quidem esse partem, sed integralem, non essentialem Sacramenti, atque adeò sine qua tota essentia Sacramenti consistat: quos tamen licet cum opinione communi Theologorum apud eumdem Delugo reijciamus, nihilominus prædictæ sententiæ fauere inficiari non possumus.

3 Petes: in Confessione mortalium possumus ne sequi opinionem affirmantem satis esse similem detestationem virtualem inclusam in voluntate suscipiendi hoc Sacramentum, & eius effectū, sine actuali complacentia peccati? Respondeo. Ita docent Petrus à Soto, Siluester, Gabriel, Rosella, aliįque citati partim à Suarez *de pœnit. disput.* 20. *sect.* 1. partim à Vasq. *de pœnitent. quæst.* 92. *art.* 1. *dub.* 1. reiectique. Sed Vasq. *loco cit.* sententiam hanc non requirentem in Confessione formalem dolorem, post Tridentin. appellat erroneam, Suarez *loco cit.*

re-

temerariam, quæ censuræ solum intelligi debent de Confessione mortalium. Quis igitur velit eam sententiam, cui tanti viri tam acrē notam inurunt, prudenter sequi?

4 Denique quod non sit mortale, sed veniale confiteri venialia sine dolore, nec formali, nec virtuali, quia solum esset frustrare Sacramētum in re leui, quæ fuit opinio cuiusdam Theologi recentioris apud Delugò *de pœnit. disp.* 54. *sect.* 8. videtur omninò falsum: quia non videtur leue irritam cadere absolutionem. Ita *ibid.*

§. II. De dolore vnius peccati venialis, & non alterius.

5 SAtis est ad Confessionem venialium, si confitearis vnū v. g. vel alterum peccatum veniale, deque eo habeas debitam displicētiam, taceas autem alia venialia, de quibus nec dolorem habes, nec propositum ea declinandi. Ita Lay-

man *lib.5.tract.6.de pœnit. cap.4. n.19.* Suarez *de pœnit.disp.10.sect.6.* Fagund.l.2. *Eccl.precepto cap.1. num.13.*

6 Idem dic, si hæc venialia, de quibus nec doles, nec proponis, non taceas, sed dicas in eadem Confessione, in qua illud vnum, vel alterum cum vero dolore confiteris. Sic idem *ibid.* Ratio vtriusque est, quia malitia peccati venialis, cum non consistat in auersione à Deo, est diuisibilis, vnde vnum veniale remitti sine alio potest, & consequẽter dispositio ad vnius deletionem potest esse sine dispositione ad deletionem alterius.

7 Propter eandem rationem, cũ quis multa peccata venialia fatetur, de quibus nihil, ne virtualiter quidem, dolere supponeremus, subdit tamen simul peccatũ aliquod mortale, siuè alias absolutum, siuè nunc primo Confessori manifestatum, de quo ritè dolet, valida, & licita est Sacramenti susceptio. Sic idem *ibid.*

quia

quia absolutio cadit in mortalis remissionem, quæ est diuisibilis à remissione venialium. Non sic, si multa fatearis mortalia, de quorum aliquibus doleas, & de vno v.g. nequaquam: Nam tunc Confessio, nec licita est, nec valida: quia non potest vnum mortale, quod est absolutè auersio à Deo, remitti sine remissione omnium aliorum, quæ sunt similiter auersio.

8 Eodem pacto, si fortè quis fateretur venialia, & mortalia; doleret autem de venialibus, & non de mortalibus, inualidè, & illicitè se gereret: quia veniale non dimittitur ei, qui est propter mortale Dei inimicus, & ab eodem auersus.

9 Quod dictum est *n.* 5.& 6. intellige etiam si sermo sit de venialibus eiusdem speciei; v g. potest quis habere sufficientem pro Confessione dolorem de vno mendacio absque dolore de alijs mendacijs, & absque proposito vitandi omne mendaciũ. Ita Delugo *de pœnit. disp.* 14. *sect.* 8.

Ratio est, quia potest inueniri aliqua inæqualitas in ipsis indiuidualibus peccatis venialibus, ratione cuius moueatur quis ad dolorẽ potius vnius, quàm alterius; v. g. potius dolebit quis de mendacio deliberato per perfectam aduertentiam, vel prolato sinè causa, seu sine vlla vtilitate, vel cum damno maiori proximi intra latitudinem venialis, &c. quam de mendacio his circumstantijs nequaquam affecto. Sicuti etiam v. g. detestabitur quis furtũ leue vnius Iulij, præscindendo à dãno graui, non verò furtũ aliud leue vnius oboli, &c. Hoc igitur poterit quis offerre pro materia delenda à Sacramento Cõfessionis.

§. III. De dolore venialium quoad frequentiam.

10 SVfficit etiam ad Confessionem Sacramentalem venialium dolor de multitudine, & frequentia eorum, propositumque illam frequentiam, multitudinemque

vitandi. Ita Delugo *de pœnit. d.* 14. *sect.* 9. *n.* 133. Poteſt enim dari pro materia Sacramenti aliqua partialis malitia, qualis eſt multitudo ipſa, & frequentia, ſeu, vt clarius loquar, peccata venialia vt frequentia ſunt, non autem vt ſeorſim ſumpta: v. g. ſi homo ſoleat multum excedere comedendo intemperanter intra terminos veniales, ſatis eſset ſi doleret de illo exceſsu, illumque confiteretur, etiam ſi ei deficeret voluntas, & propoſitum obſeruandi perfectè regulas temperantiæ; ita etiam ſi fateretur, doleretque de frequentia mendaciorum, quamuis careret dolore de vitandis aliquibus, ſed ſolum corrigere vellet vitã ſuam vitando frequentiam illam. Ratio autem eſt eadem, quã ſupra attulimus, quia ſcilicet hoc iam eſt habere voluntatem diminuẽdi peccatum veniale, quæ eſt ſufficiens diſpoſitio.

§. IV. De reuocatione doloris venialium.

11 CErtum est dolorem de mortali reuocari, vel per actum contrarium, vel per nouum lapsum in quodcunque mortale: quia sic iã homo auertitur à Deo. Vnde eum, qui doluit de mortalibus, & ante absolutionem iterũ peccat mortaliter: non esse per illum dolorem sufficienter dispositum ad Sacramẽtum, diximus *c. 2. §. 4.* & docet De-Lugo *disp. 14. de pœnit. sec. 9. n. 147.* Quæstio igitur solum est, quando etiam venialia fatemur. Si pœnitẽs v.g. qui velit fateri peccatum mortale, & item veniale cum dolore concepto ex motiuo vniuersali cadente super vtrumque, quia scilicet sunt offensa Dei; sed deindè ante absolutionem incidat in aliquod veniale vanæ gloriæ, mendacij, vel eiusmodi generis, erit ne hic sine nouo doloris actu sufficiẽter dispositus? Videtur speculatiuè dispositus,

tus nequaquam fore: siquidem per peccatum nouum veniale dolor ille ex vniuersali motiuo videtur etiam quoad mortalia reuocatus; vnde operæ pretium erit, aiunt aliqui, vt doleat quis ex motiuo proprio mortalium, ne scilicet per cōmissionem venialis, postea reuocari queat.

12 Nihilominùs practicè puto, validum esse tale Sacramentum, & licitum, nec eiusmodi scrupulum, etiam illa cautela nequaquam adhibita, esse conscientijs inijciendū. Ita idem *ibid. n.* 145.

13 Ita etiam in illo alio euentu, quando quis carens mortalibus, fateri intendat multa diuersi generis venialia cum simili vniuersali detestatione, incidatque postea ante absolutionem in vnū veniale, aio validè, licitèque hunc absolutionem suscipere. Ratio huius, præcedentisque decisionis est, quia dolor, & propositū feruntur quidem in omnia peccata; sed inæqualiter pro eo-

rum grauitate, vel leuitate; non igitur statim atque in vnum ex ipsis venialibus quis labitur, reuocat alia diuersæ speciei, vel alia grauiora, vel omnia.

§. V. De proposito vitandi venialia.

14 VItandi venialia propositũ non est necesse, vt sit ita strictum, & efficax, sicuti vitandi mortalia. Ita Layman *tr.* 6 *de pœn. c.* 4. *n.* 29. Coninch *de pœn. disp.* 1. *dub.* 14. Explico afferendo duas differentias inter propositum mortalium, & propositum venialium. Primò enim ad vitanda mortalia eiusmodi propositum concipere debeo, vt eo concepto, mouear ad declinandas omnes mortaliter peccandi proximas saltem occasiones: de qua re infra *l.* 3. *c.* 3. disseremus. At ad vitanda venialia non oportet me ad declinandas vniuersas occasiones etiam proximas vrgeri: cum enim occasiones proximę ad venia-

lium lapſum ſint frequentiſſimæ: ſi ab illis omnibus eſset nobis declinandum, *ex hoc mundo*, vt ait Apoſtolus, *exire deberemus.* Atque hinc conſequitur, facilius abſolui eum, qui faciliùs cadit in eadem venialia, quàm qui in mortalia: nã offendere in venialibus nõ eſt tam rationabile ſignum, quod caruerit quis vero propoſito (ſicuti eſt in mortalibus) ſed eſt indiciũ fuiſse frequentiſſimas occaſiones, à quibus non eſt tanta obligatio ſe ſeparandi. *Ita ÿdem.*

15 Secùndo, propoſitum vitandi mortalia ſe extendere ad omnia omninò debet collectiuè. At vitandi venialia, ſatis eſt diſiunctiuè ad aliqua. *Sic ÿdem.* Ratio eſt, quia ex vna parte omnia prorsus vitare non poſsumus, & ex alia vnum ſine alio remitti poteſt. Alia diſcrimina, vel non faciunt ad noſtrum inſtitutum, vel ad duo prædicta facilè reducuntur.

LIBER SECVNDVS.

De Oris Confessione.

CAPVT PRIMVM.

Quædam de peccatorum Confessione in vniuersum.

§. 1. An sit explicandum in Confessione peccatum esse, vel non esse alias confessum.

NON oportet id explicare; ita Suar. *de pœnit. disp.* 22. *sec* 9. *n* 2. *in fine.* Sanch. *in Decal lib.* 1. *cap.* 10. *n.* 71. Coninch *de pœniten. disp.* 17. *dub.* 8. *n.* 69 quia peccatum est idem siue confessum, siue non confessum, temporisque, quo tamen patratum est, circumstantia non se habet ex parte peccati, sed meré

merè ex parte Pœnitentis.

2 Vnde qui generaliter confitetur, poteſt ſine alia explicatione admiſcere noua cum antiquis: etiam ſi id de induſtria ad tegendum tẽpus, quo peccatum commiſit, ne Confeſſario id innoteſcat, faciat: quia vtitur iure ſuo, &c. *Ita* Henriq. *lib. 1. de pœnit. cap. 12. §. 2. in Gloſſa lit. D.*

3 Aduerto tamen aliquando eſſe necesse ex aliqua peculiari ratione id explicare; idque in duobus euẽtibus, ex Delugo *de pœn. diſput.* 16. *ſect.* 1. *§.* 1. *nu.* 47. *Primo*, quando peccatum eſt reſeruatum, v.g. peccatum commiſsum à Religioſo tempore religionis fortassè erit reſeruatum, quod commissum in ſæculo non erat: debet igitur id explicari, vt videatur an Confeſsarius, cui nũc is Religioſus confitetur, iuriſdictionem habeat abſoluendi. Secundò, quando pœnitens eſt in proxima occaſione peccandi: tunc enim debet explicari tempus præſens, vt ſcilicet

licet Confessarius, vel illum obliget ad eam remouendam, vel si renuat, à beneficio absolutionis excludat. Aliqui tertiò addunt, si pœnitens laboret consuetudine præséti peccandi, debere illam explicare: sed probabiliùs est non obligari ad dicendam ex se peccandi consuetudinem, nisi à Confessario interrogetur, vt dicetur infra *hoc eodem lib.cap.3.§.3.*

4 Petes quoad primum casum. Quid si ille Religiosus confiteatur cum habente potestatem. v.g. cum Prælato? Respondeo, tunc cum illud peccatum reseruatum respectu talis Confessarij nequaquam sit, tacere tempus pœnitens profectò potest. Ita Delugo *ibid.*

5 Petes iterum quoad secundum casum: Quid si quis habeat occasionem proximam, sed vel non teneatur eam tollere, modo infra explicando, vel si teneatur, ipsemet eam tollat, seu efficaciter tollere proponat? Respondeo, tunc nec

obli-

obligari ad aperiendum tempus. Ita *idẽ ibid.* Siquidẽ ratio, quamobrẽ obligabatur, iam deficit.

6 Illud approbare nõ valeo, quod aliqui affirmant; posse ſcilicet ſine peccato graui pœnitentem, ſiuè ex ſe, ſiue interrogatum à Confeſsario poſitiuè dicere illud peccatũ, quod de facto nunc commiſit, esse peccatum antiquum: quia nimirũ (aiunt) id eſt mẽdacium de re leuĩ, cum nõ ſit de re neceſsaria ad Confeſſionẽ: id, inquam, non approbo, non ſolũ ex eo capite, quia tenemur interdũ verum reſpondere, quando à Confessario de aliquibus interrogamur, quæ, quamuis non essent à nobis neceſsario dicenda, conducunt tamen ad noſtram vtilitatem, medicinamque: quale esset, aliquando peccatum esse recidiuum, esse ex conſuetudine, &c. de quibus interrogati vera dicere omninò tenemur, ex Delugo *diſp.* 14. *de pœnit. ſect.* 10. vt etiam nos dicemus *hoc eodem cap* 10. *§.* 2. *n.* 38. ſed præcipuè

puè illud non approbo ex alio capite, quia nimirum quando negatiuè se quis gerit, & nihil dicit de tempore commissi delicti, (id quod fieri posse concedimus) certè commissum suum præsens delictũ confitetur, quia in ipsa confessione illud inuoluit: quare esto Confessarius apprehendat illud esse peccatũ alio tempore factum, non tamen id dicit pœnitens, sed Confessarius ipse per se sic apprehendit. Ex alia parte, quia Confessarius, quando absoluit, habet intentionem absoluendi illud peccatum, quod potest, & à pœnitente dictum est, non est periculum frustrandi Sacramentum. At verò quando positiuè quis dicit esse peccatum antiquum, cum sit recens; non explicat, nè implicitè quidem, suum præsens delictum, sed aliud antiquum, quod non fecit: id quod esset non fateri omnia sua peccata, quod est sacrilegium.

Sed hoc posterius infirmari posset ex sententia, quam defendit con-

contra Delugo Arriaga *de pœniten. d. 34. sect. 3.* vbi probare contendit esse (quantum ex hoc capite) validam confessionem, si quis fateatur se v.g. occidisse Petrum, cum tamẽ occiderit Paulum, etiam si id consulto faciat, quia id (ait) solum esset mentiri leuiter in re non pertinente necessario ad confessionem, semper supponendo debitam adesse materiam, debitumque dolorem. Ex hac ergo doctrina (si vera esset) posset etiam quis defendere, quod fateri esse peccatum antiquum, vel nouum non pertingeret, nisi ad mendacium leue, & in re non necessaria ad confessionem. Sed eiusmodi sententiæ fides sit apud authorem.

§. II. In Confessione generali, an omnia mortalia aliàs confessa aperire teneamur.

7 NOn tenemur: atque adeo possumus omittere aliqua pec-

peccata, etiam mortalia, sed aliàs ritè manifestata, quæ est communis, & certa Theologorum opinio. Ita Henriq *lib. 2. de pœnit cap. 12. §. 2. in Glossa lit. D.* & alij passim. Quod si Confessarius decipiatur putans hunc pœnitẽtem ea sola habere peccata, quæ dicit; ipse tamen penitens non mentitur, cum solum proponat aliqua, aliqua non item, in quo nullum est mendaciũ. Quid si pœnitens dixerit se velle generaliter confiteri, & deindè non omnia proponat? Respondeo, nec tunc mentiri, quia communis sensus est ipsis Confessarijs maximè notus, quod in confessione generali non omnia alias ritè cõfessa aperiantur: imò etiam si mentiretur, peccaret solùm venialiter, esset enim in re leui, & minimè ad confessionem necessaria.

Alia huc pertinentia vide infra, *cum de Mendacio in Confessione, libro hoc* 2. *c.* 10. §. 2. vbi *n.* 19. agemus, an peccatum in genere sit sufficiens

ficiens materia pro Absolutione.

§. III. *An peccata dubia sint necessariò clauibus subdenda.*

8 DVbium aliud est positiuum, aliud negatiuum. Positiuū est quando quis aliquas habet rationes, vel motiua probabilia ad credendum, v.g. se peccatū aliquod commisisse, & habet alias rationes, seu motiua probabilia ad credendū, se illud non commisisse. Hoc, quod vocauimus dubium positiuum, impropriè vocatur dubium: verè enim appellatur, & est iudicium probabile. Negatiuum est, quando quis nō habet rationes, vel motiua, saltem probabilia ad credendū, se peccasse; sed nec rationes similes habet ad credendum se non peccasse: sicuti non habet quis rationes probabiles ad iudicandum, arenæ maris grana paria esse, nec ad iudicādum, esse imparia. Hoc enim verò propriè vocatur dubiū. His positis.

9 Certum in hac re noſtra eſt Primò, eum, qui dubius eſt poſitiuè de ſuo peccato: hoc eſt, habet rationes probabiles, quòd non peccauerit mortaliter, & ſimiles, imò probabiliores rationes, quod peccauerit; non teneri ad illud confitendum. Ita Suarez *de pœnit. diſp.* 22. *ſect.* 9. *n.* 6. alijque. Ratio eſt, quia se conformat iudicio probabili, quod ſatis eſt, vt in rebus moralibus, iuxta rectam rationem, quis prudenter agat, etiam relicto probabiliori iudicio. Ita Sanchez *in Decal. l.* 1. *c.* 9. *n.* 33. Siluius *in addit.* 3. *p. q.* 6. *ar.* 4. *§. quaritur* 3. contra Fagundez *pracepto Eccl.* 2. *lib.* 3. *cap.* 4. *n.* 7.

10 Certum eſt ſecundo. Qui probabiliter, imò certo scit, se mortaliter deliquisse, habet tamen rationes probabiles, imò & probabiliores, se illud non esse confessum, & probabiles item habet se confeſſũ esse, nec teneri ad illud confitendum. *Ita idem, aliјque*: quidquid in contrarium dicat Coninch *de*

pœn.

pœn. disp. 7 *dub.* 8.*n*.68. apud Dianam *p.* 3.*tr.* 4. *res.* 1. Ratio eſt euidens, quia adhuc sequitur iudicium probabile.

11 Certum eſt tertio. Qui rationes probabiles habet, se non peccasse: vel scit quidem, se peccasse, sed habet probabilitatem, iam ſe esse confessum, ſi nullas habet rationes credendi contrarium; non teneri ad confeſſionem. Ratio eſt eadem dicta, imò, vt patet, maior.

In præcedentibus notant aliqui rectè, in mortis articulo debere de prædictis haberi actum cōtritionis, vel saltem præceſſisse confeſſionẽ sacramentalem. Ratio eſt; quia ſi coram Deo tunc Fidelis ſit in mortali, dictat Charitas erga se ipsum, vt ſe ponat in gratia, vel indirectè per confeſſionem, vel directè per actum contritionis.

12 Certum eſt quartò. Si contra, habeas rationes probabiles iudicādi te peccasse, sed nullam rationẽ probabilem habeas iudicandi, te es-

se

se confessum, (quod est dubitare negatiuè de confessione) teneri te ad confessionem. Ita Delugo *de pœnit. disp. 16. sect. 2. nu. 59.* Ratio est, quia tunc possessio præcepti confessionis est contra te, constat enim de peccato, deque obligatione confitendi: de confessione verò facta, non constat.

Si certus sis, te peccasse, sed dubius, an illud peccatum fueris confessus, dicetur mox §. sequenti fine.

13 Difficultas igitur solum superest de dubio negatiuo, & quidem circa culpam mortalem. An scilicet qui negatiuè dubitat se peccatũ commisisse, vel quod cõmisit fuisse mortale, teneatur eiusmodi peccatum dubium confiteri. Dubito v.g. sed nullam habens rationem probabilem me excusantem, an occiderim hominem, vel posito quod occiderim, dubito an cum debita aduertentia occiderim, obstringor ne tale homicidium in confessione declarare?

14 Prior sententia negare posset, cui fauet Henriquez *lib.* 8. *de Eucharist. cap.* 45. *n.* 3. *in Glossa lit. P.* citans Palud. Anton. Tabienam; & quidem validis rationibus. Præcipua illa est, quia in hoc casu melior possessio est pro pœnitente; neque enim debet quis certo condemnari, aut cogi pati sententiam certam confessionis, tantumque onus subire, quantum est naturæ hominum fragili ipsa confessio, pro delicto dubio.

Hanc sententiam nouissimè amplectitur Ianuar. 1. *p. res.* 20. merito addens, solum in articulo mortis obligari ex charitate sibi debita, in casu, quo post illud dubium, vel non elicuit contritionem, vel non sumpsit aliud Sacramentum. Intelligo (Sacramentum confessionis) in quo certiores sumus absolui indirectè peccata oblita, & bona fide non confessa.

15 Posterior tamen sententia est communis apud Theologos, qui obli-

obligant Fideles ad confessionem talium peccatorum in prædicto dubio. ita Suar. *de pœn. disp.* 22.*sec.*9. *n.*1. Sanch.*lib.*1.*in Decal. cap.* 10. *n.*66. alios latè referentes. Ratio huius sententiæ potius est extrinseca, quàm intrinseca: nam Layman *lib.*1.*tract.*1.*cap.*5.§.4. *n.*37. postquam priorem sententiam, vt sibi probabilem proposuisset; in fine addit *se nihil hac de re velle statuere*. Ioan. Præpositus *quæst.* 5. *de integritate Confessionis dub.*3. *n.*107. similiter docet priorem eamdem sententiam esse speculatiuè probabilem, *licet non sit in praxi à posteriore recedēdum*. Diana *p.*3. *tract.*4.*res.*60. (vide etiam *p.*4.*tr.*3. *res.* 5.) postquam attulit ex citato Layman rationes pro sententia priori concludit: *ideo tu cogita, nam ego absolutè affirmatiuam* (hoc est, posteriorem à nobis modo adductam) *sententiam teneo.* Delugo *de pœnit. disp.*16.*sect.*2.*nu.* 67. vbi eruditè soluit omnes ratio-

nes,

nes, quæ faciunt pro posteriore, quàm, vt dictum est, Theologi communiter sequuntur, tandem *ab eodẽ communi nõ esse recedendum statuit*, nixus eo fundamento: quia nimirum talis est vsus, & praxis communis totius Ecclesiæ, cuius praxis cum initium non agnoscatur, *affirmari potest* (ait) *ita Christum Dominum instituisse, vt scilicet etiam peccata dubia Fideles confiteri teneantur*.

16 In hac graui difficultate, Dico primo, priorem sententiam interdum ratione subiecti nõ solùm practicè probabilem, sed certissimam esse; nempè pro conscientijs timoratis scrupulosis. Ita Sà, Suarez, Granadus, Becanus, alijque relati à Io. Sanchez *in selectis disp*.41. *nu*.18. & Castropal. *T*.2. *disp*. 4. *de consc. scrupulosa p*. 2.*n*.4. Ratio est, quia in dubio debent præsumi non peccasse mortaliter; quare & in eo dubio debent, in quo alij essent obligandi; ipsi sunt omninò eximendi.

17 Dico ſecundo abſolutè, ex ratione obiecti poſteriorem ſententiã in praxi recipiendam eſse. Ceterum an prior practicè excipi poſſit; vt certò decernere tanti illi Doctores auſi non ſunt, ita nec auſim ego.

Sed iam poſt hæc à me in prædictum modum ſcripta, immò in prioribus impreſſionibus edita, inuenio, à doctis, & prudentibus Theologis hanc poſteriorem ſententiam fuiſse probabilitatis munere donatã. Nam eam nouiſſimè amplectitur Hieron. Fer. *de ſcand. & corr. frat. diſp.* 1. *q.* 77. *n.* 49. & inſuper inter ceteras probationes adducit Iudiciũ, quod Doctiſſimi Patres tres Collegij Romani Soc. Ieſu, pro hac ſententia, re maturè perpenſa, protulerunt. Cum enim (inquit) ex *P*rouincia Auſtriæ propoſitiones aliquæ miſsæ essent Romam ad noſtrum Admod. R. P. Generalem, ipſius iuſsu examinandas à Patribus Reuiſoribus, quorũ munus eſt, libros diligentèr expendere, antequam imprimantur, tale

Iudi-

Iudicium, quod mox subijciam, tulerunt vnanimes circa nonam petitionem factam. Nona petitio hæc erat. *Peccata dubia siue positiuè, siue negatiuè tantùm dubia sint, confiteri non tenemur.*

Responderunt ita: De peccatis dubijs positiuè nõ est dubium permitti posse, cum sit opinio communis Doctorum. De peccatis dubijs negatiuè circa quod est maior difficultas, iudicauimus olim non debere permitti secundum nostras regulas, cum vix reperiretur vnus Scriptor, qui illã apertè tueretur.

Nunc verò cum eam apertè, & ex professo in suis scriptis tueãtur præter Aegidium Coninch de Sacram. pœnit. d. 7 d. 8. Petrus Marchant. in trib. Sacr. tract 4 titul. 6. Caramuel in Theol moral. l. 3. d. 4. n. 1478 *Ioseph de Ianuario resol. moral. tom.* 1 *resol.* 20. *per tot. P. Io. Martinon. tom.* 5. *d.* 50. *sec.* 8. *n.* 91. *& alij multi Scriptores illam iudicent probabilem, censemus posse*

iam in scholis Societatis permitti, Hactenus Ferrantinus. Vide Dianã *p.* 12. *res.* 2. qui exscribit verba aliquorum ex his Scriptoribus, & alibi *ibi tr.* 16. *res.* 79. vbi citat Bossium. Me tamen iuuat à mea sententia nó recedere, pro qua initio huius *n.* 17. *dixi.*

18 Denique Doctores apud Suar. *disp.* 81. *de pœnit. sect.* 1. *nu.* 11. hic aduertunt, si quis in Confessione afferat sola peccata dubia, debere moneri, vt addat aliquod peccatum certum ex aliàs confessis, ne scilicet periculum subsit frustrandi Sacramentum, si fortè illud verum peccatum non sit, atque adeò non sit materia Sacramenti pœnitentiæ. Quòd si hoc certum haberi non possit; tūc prudẽtis arbitrio iuxta materiæ necessitatem, dubijque probabilitatẽ, & denique salutis proximi periculum, absolui poterit pœnitens, sub conditione saltem mente concepta: id quod in pueris, quando sunt in confinio acquirẽdi rationis vsum

vsu-

vsuuenire solet, qui ex Villalobos apud Dianam *p.4.tr.3. res.* 33. sub dicta cōditione absolui debēt. Imò audi Merollam *to.*1.*d.*3.*c.*3. *dub.*1. *nu.*359. vniuersaliter loquentem. *Quamuis optimum consilium sit, vt confitens materiam dubiam, adiungat aliquod certum alias cōfessum, tamen consilium id est, nec videtur praeceptum, quia praecepta non sunt facilè multiplicanda sine cogente fundamento, nullibi enim tale praeceptum inuenitur impositum. Non quidem positiuum, vt clarè patet, neque naturale, nulla enim iniuria fit Sacramento, impendendo tunc absolutionem sub conditione, quia non verè exponitur periculo irritationis, non enim forma Absolutionis absolutè cadit supra materiam sufficientem. sed tantùm cōditionaliter, si adest materia; conditio autem nihil ponit inesse. Adde quod teneretur quis pluries idem peccatum confiteri, quod nullo iure probatur.* Hæc Merolla.

 Il-

Illud huc facit, an Confessarius teneatur de omnibus peccatis, quæ audit in confessione indicare, an sint mortalia, an venialia? Respondet huic quæstioni sic Siluester. *v. sacr. fi.* non tenetur Sacerdos de singulis auditis determinare, vtrum sint venialia, an mortalia, quando non sũt clara, secundum Archid. vt de his, de quibus sunt opiniones, vel pœnitens nescit exprimere mentem suam circa assensum, vel moram peccati, tenetur autem determinare de claris. Hæc Siluester, qui ibidem etiam illud notat; ne Sacerdos (vbi pœnitẽs est dubius de aliquo) ne, inquam, asserat illud esse mortale, si non est certus. Sed circa hoc oportet omninò videre, quod dicam *lib. 3. c. 4.*

§. IV. De peccatis confessis vt dubijs.

19 SI pœnitens bona fide confessus est peccatum dubium, vt certum, v. g. se furatũ esse aureos centum, vel consensum præbuisse

turpi

turpi cogitationi, ſed deindè incipit dubitare de tali furto, vel de dato conſenſu, non obligatur iterum illa confiteri, vt dubia. Ita Delugo *de pœn. diſp. 18. ſect. 2. n. 77.* Ratio eſt, quia ſi quis obtinet ſententiam, abſoluiturque à delicto certo; cenſetur multò magis ab incerto abſolutus fuisse: quique Confessori fatetur peccatum, vt certum; ſatis moraliter cenſetur fassus esse idem vt dubiū. Idem videretur esse dicendum de numero; vt ſi quis dixit ſe certò peierasse quinquies, & deindè dubitat ſe plùs, vel dubitat ſe peierasse minùs. Et quidem quando dubium ſuperuenit, quòd minùs, res eſt certa; id eſt, non obligari: quia in maiori numero abſolutus eſt minor; at quando ſuperuenit dubium, quod plùs; res non videtur eodem modo decidenda, ſed esse procedendum, ſicuti diximus §. 3. de confitendo peccato dubio. Verùm ex altera parte posset quis dicere; in hoc caſu iam moraliter fuisse abſolutū

numerum dubium in absolutione numeri certi præabsoluti: sed certè id non satis facit: quod alijs discutiendum relinquo.

20 Quod si non incipiat solùm dubitare, sed certò comperiat se, vel non peierasse, v.g. vel numerum esse minorem, quã dixerit: exempli causa cum fuerit fassus se peierasse quinquies, certò comperit se semel, vel bis peierasse; nec obligabitur iterũ confiteri, quod certum comperit. Ita idem Delugo *ibid. d. 3. s. 3. dub. 2. n. 359.* Ratio est, tum quia in numero maiori includitur minor: tum quia si nullum comperit fuisse suũ peccatum, quid confitebitur?

21 Difficultas igitur hic solùm est. Primò, quoad substantiã actus. An si quis fassus est bona fide peccatum, vt dubium, & deindè aduertit, esse certum; an, inquam, obligetur iterum tanquam certum confiteri? Secundò, quoad numerum: An scilicet si bona fide quis aperuit Cófessori se peccasse decies, plus, minùs,

nùs, ſed deindè benè recordatur ſe certò decies, vel duodecies, vel nouies peccasse, an, inquam, obligetur hunc numerum certum poſt datam abſolutionem inuentum, iterũ aperire. Nam ſi ante recordatus fuisses determinati numeri, illum explicare debuísses (vt certum eſt ex Delugo *de pœnit. diſp.* 16. *ſect.* 2. *n.* 77. *in fine*) nec potuisse dicere decies plus minùs: quia peccata debẽt aperiri Confessori, prout ſunt in conſcientia pœnitentis. Iam ſigillatim de vtraque difficultate disserendũ; initiumque ſumo à poſteriore.

22 Quoad numerum ergo dico, quando non eſt magnus excessus, non obligari pœnitentem iterum aperire. Ita Vaſq. Suar. Coninch, Sà, alijque apud Delugo *diſp.* 16. *de pœnit. ſect.* 2. *§.* 4. *n.* 78. Ratio eſt, & fidelium communis praxis, & ea, quam mox *num.* 24. dicam. Quod ſi fuit magnus excessus, debet pœnitens illum aperire in ſequenti confeſſione. Eſt communis doctrina;

quidquid dicat Viuald. apud Dian. *p.3. tr.4. ref.* 94. & ratio, quæ mox tangetur, persuadet.

23 Petes, quantum, & ad quod se extendunt illa verba (plus, minusue) ne sit magnus excessus? Respondeo, non posse id per certam regulam definiri, sed prudentis iudicio est decernendum. Ita Fagundez *lib.3. de præcept. confess. cap.* 5. *n.* 9. Solùm aduerte quò maior est numerus, qui affertur; maiorem etiam fore numerum, qui sub illis verbis (plus, minusue) subintelligitur; v.g. si dicas, *peccaui decies, plus, minusuè*, verificabitur si peccasti octo, vel duodecim vicibus. Quod si dicas, *peccaui centies, plus, minusuè*: verificabitur, si peccasti nonaginta quinque; non autem verificabitur, si peccasti octoginta vicibus, vel vicibus centum, & viginti. Quare non est considerandum, nisi id, quod humano, & morali loquẽdi modo important illa verba, *plus*, *minusue*; quod, vt dixi, iudicio prudentis est de-

decernendum. Semper attendendo, vt numerus peccatorum moraliter verus Confessori patefiat.

Illud (plus, minusuè) importare dimidium supra quantitatem expressam, v. g. centum, plus, minus, importare centum, & quinquaginta, putat Verricelli *tr.* 1. *quæst. moral.* 5. sed non est audiendus.

24 Quoad substantiam actus, in quo est maior controuersia, adhuc dico probabilissimum etiam esse, pœnitentem non obligari ad iteratã confessionem. Ita Delugo *disp.* 16. *sect.* 2. *à nu.* 81. Quamobrem si quis sub dubio bona fide dixit, se peierasse, v. g. & deindè comperit se peierasse certò: non tenebitur iterum illud periurium tanquam certum confiteri. Ratio est, quia tale peccatum iam fuit directè absolutum in prima confessione; ergo noua absolutione non indiget. Antecedens probatur: quia ideò tu illud fassus es, & ideò Confessor profert circa illud suam sententiam, vt nimirum

illud abſoluat:ergo non niſi directè: licet ſub conditione implicita, ſi fuit peccatum coram Deo. Sanè ſi Iudex ſæcularis reum de crimine non plenè probato, ſeu dubio, per ſententiam definitiuam abſolueret; non poſſet iterum id crimen iure in iudicium deduci, ſic Couar. *lib.* 1. *variar. c.* 1. *n.* 8. citatus à Sanch. *lib.* 8. *de matr. diſp.* 34. *nu.* 57. ergo eſt ſignum, quod directè fuit abſolutum. Non ita profectò quando quis abſoluitur ab inſtãtia, ſeu obſeruatione iudicij, id quod fit per ſententiã interlocutoriam: nam tunc ex nouis indicijs, nouiſq; probationibus poteſt iterùm in iudicium deduci: at in caſu noſtro ſententia Confessarij eſt definitiua, vt ex ſe conſtat; ergo directè illud peccatum abſoluit.

25 Confirmatur. Si quis dubius de excõmunicatione, ſuſpenſione, irregularitate, ex Delug. *de pœn. diſp.* 16. *ſect.* 2. *n.* 83. voto etiã reſeruato, ex Sanch. *lib.* 4. *in Dec. c.* 44. *n.* 10 petat a potẽte abſoluere, &c. ad cautelam

absolutionẽ vel dispẽsationẽ, & post eam obtentam comperiat vincula illa fuisse certa; non propterea indiget noua absolutione, seu dispensatione; certè non propter aliam rationem, nisi quia absolutio fuit absolutè data sub conditione, quod vincula illa adessent; sed iam aderant: ergo fuerunt perfectissimè dissoluta; ita in casu nostro, &c. Hanc sententiam explicatam à *nu.* 24. reprobat Th. Hurt. *tr.* 2. *mor. c.* 1. *dub.* 8. & nimis excedit in eius censura. Verum, si optas hanc nostram sententiam pluribus confirmatam, lege P. Hieron. Ferr. *de scandalo, & corr. d.* 1. §. 78. *n.* 15. nostræ Soc. qui in opere nuper impresso affert inter cetera respõsionem Patrum Romani Collegij datam Prouinciæ Austriæ in prædictæ sententiæ cõfirmationẽ; ea autẽ pro curiosis, hæc est.

Quo ad secundam partem, quod scilicet peccata, quæ aliquando sub dubio confessi sumus, postmodum verò certa nobis fiunt, confiteri nõ

tenemur, censemus, posse permitti, cum non careat solidis fundamentis, & illam in suis libris defendant Leander de Sacram. lib. 1. tr. 5. d. 5. q. 27. Marcus Vidal. in tract. de pœnit. q. 7. à n. 31. Martinus de Ioseph t. 1. lib. 1. t. 8. de pens. n. 9. Caramuel lib. 2. d. 4. & Martinus Bresserus de consc. lib. 4. c. 18. cũ alijs iudicãtibus illã probabilẽ.

Hactenus Patres ex Ferrantino, cui gratias ex animo ago, quod hoc loco citans meum primum Opusculum Methodi Confessionis, Aureum illud appellauerit. Tam Alchimica (fas sit ita loqui) fuit eius vrbanitas, vt meum plumbũ potuerit in aurum artificiosa humanitate conuertere. Dignus interim ipse, vt potiore iure non iam à ferro; sed pretiosum sibi ducat nomen ab Auro.

26 Tria hic denique aduerte. Primo, quando quis integrè confitetur peccatum, quod tàm ipse, quàm Cõfessarius, vel alteruter dubitant, an sit mortale, an veniale: si post abso-

ſolutionem agnoſcant certò grauem attingere culpam, non fore opus noua confeſſione. Ita Sanch. *lib.* 1. *in Dec. c.* 10. *n.* 69. Ratio eſt, quia ex vna parte integrè apertum fuit peccatum eo modo, quo fuit commiſsum: & ex altera ad valorem Sacramenti non eſt necesse, quod Pœnitenti, vel Cõfessario innoteſcat illud esse mortale, quod abſoluitur.

27 Secundò idem dicendum cum Sà, *v. caſus reſeru. n.* 5. Hurtad. *diſp.* 11. *diff.* 5. *de pœn.* Portell. *in dub. reg. v. caſus reſeruati, n.* 7. cum quis confitetur peccatum reſeruatum ſiuè de iure, ſiuè de facto dubium. De iure esset, vt ſi dubitaretur an peccatũ, v.g. abortus, ſit reſeruatũ: De facto esset, vt cũ conſtaret peccatũ abortus esse reſeruatum, dubitaretur tamen an fœtus fuisset animatus, atq; adeò an pœnitẽs abortum commiſisset.

28 Ratio ergo huius ſecundi dicti eſt, quia cum reſeruatio ſit odioſa, eſt reſtringenda, nec cadit niſi in peccata certa. Sic etiam dubia hæ-

reſis

resis non subiacet reseruationi, ex Merolla, & Thoma Delbene apud eumdem Verricelli *Tr.* 8. *qu. mor.* 34. Sic dubiũ votum Castitatis perpetuæ non subiacet reseruationi, ex Sanc.& Pontio apud eumdem Verr. Sic dubia censura non obligat ad vitandum Fideles, ex Diana apud eumdem; Sic filius expositus, quia est dubium, an sit illegitimus, legitimus tamen reputatur ex eodem Verr. innumeros citante,& necessariam limitationem ponẽte *n.*6. hoc est,quando res agitur in iudicio: nã tũc expositus nisi probet, se esse legitimũ, causa fortasse cadet,si actio est contra iustum possessorem, vel contra aliquod peculiare statutum.

29 Tertiò,rustici,mulierculæ,puerique, qui bona fide suas confessiones coram Parocho,etiam indocto, grossiore modo exhibuerunt, licet peritiores, vel grandiores effecti videant in multis se defecisse, vnde & multa dubia pro certis, & contra, vnumque numerum pro alio se dixisse

xisse animaduertant; non sunt cogendi repetere confessiones. Sic Fagund. 2. *præcep. Eccl. lib. 3. c. 5. n. 10.* Delugo *de pœnit. disp. 16. sect. 14. à n. 58.* Ratio est, quia satis, superque, saltem in confuso, Confessarius eorum peccata percepit, & directè absoluit: & ex alio capite praxis fidelium est hasce Confessiones non repetere: ad quod si fideles obligarentur, omnia scrupulis essent obnoxia. His ita disputatis, inquiret quis. An certus, se commisisse mortale, dubius verò, num illud fuerit confessus, an, inquam, obligetur ad illud iterum confitendum. Respődeo tribus dictis. Dico primò, scrupulosum non obligari. Dico secundò, non scrupulosum, nec item obligari, si diuturnum tempus intercessit inter eius confessionem, quam bona fide, morali præcedente examine, solebat exhibere, & inter dubitationem, quæ nunc illi suboritur: Dico tertiò, hunc non scrupulosum obligari ad illud confitẽdum, si paruum tempus intercessit.

Ra-

Ratio primi dicti est eadem, quã dixi *cap. præced. n.* 16.

Ratio secundi est, quia moralitèr (sunt verba Io. Præpositi) Io. Præp. *de integr. conf. qu.* 5. *sub* 3. *nu.* 115. apud Ferrantinum supra citatum *n.* 66. Impossibile est post diuturnũ tempus positiuè recordari omnium, quæ quis confessus est, ac proindè onus intolerabile esset, si nunc obligaretur confiteri ea, de quibus dubitat, num sit aliquando confessus.

Ratio tertij dicti est, quia ex vna parte præceptum certò obligans ad confitenda peccata, certum est, & est in possessione obligandi, & ex alia, non adest excusatio ducta ex scrupulis, vel ex tempori elapsi diuturnitate, vel ex alio capite, quod hìc certè non apparet; ergo, &c. At aliquis posset contrarium concludere ex eo, quod in dubio melior sit cõditio libertatis, quæ non est restringenda ab obligatione dubia confitendi, quæ superueniat. Respondeo. Certè fatemur, primò fuisse liber-

tatem

tatem expeditam, sed deindè à certo peccato commisso iam fuit eiusmodi libertas certò ligata ad obligationem confitendi; superueniens ergo dubitatio, an peccatum fuerit confessum non inuenit libertatem expeditam, quam debeat relinquere in suo statu, sed inuenit iam ligatam ab obligatione confitendi: ergo ligatam relinquere debebit. Vim huius rationis clariùs intelliges, si ea legeris, quæ nos dicemus, cum de consciẽtia dubia *l.*1. *in Decal.c.*3. præsertim toto §.6. & 7.

§.V. De actibus internis interruptis.

30 EXemplum. Aliquis odio habet grauiter inimicũ suum mala ei grauiora desiderando, vel inferre volendo; atque per aliquod tempus. in his interioribus actibus versatur, nempè per aliquot horas, vel menses, vel annos. aliquis turpiter concupiscit puellam per multos menses, &c. Quærimus qua ratione

hic

hìc Cōfeſſionem ſuam expediat, poſito quod multoties illos actus negotijs, ſomno, alijſue bonis cogitationibus interrupit.

31 Certum eſt ſi interrupit cōtraria voluntate, & deindè renouauit; debere eiuſmodi renouationes, quãrum recordatur, iuxta ac cetera noua numero peccata, quæ cōfiteri tenemur, explicari. Ratio eſt, quia per illā cōtrariā voluntatē euadunt illi actus, & in genere phyſico; & in genere morali numero disiuncti, disiunctione facta per intermedium illum actum contrarium: numerum autem oportere explicari, quando innoteſcit: & eſt doctrina Concilij Trid. *ſeſſ*. 14. *c*. 5. *&* *c*. 7. & ipſa fidelium praxis probat.

32 Difficultas igitur, & quidem grauis eſt, abſtrahendo ab interruptione per contrarium actum. Dico ergo, quamuis ſit ſpeculatiuè probabilior ſententia asserens per quãlibet interruptionem multiplicari numero prædictos actus, vnde & debere

bere, si memoria teneantur, aperiri; tamen contraria opinio, quæ docet, minimè debere, est etiam probabilis. Ita Canus *in relect. de pœnit. p.* 5. Io. Delacrux, Petrus Fay, Homobonus, Diana, & ex parte Salas, quos citat, & sequitur Delugo *disp.* 16. *sect* 14. *à n.* 566. Ratio est, quia in genere moris omnes illi actus censentur vnum peccatum, etiam si materialitèr, & physicè multiplicentur. Satis est igitur si explicetur tẽpus, quando est notabile (si enim sit breue, de quo dicã infra §.8. *n.* 47. *&* 48. nec tẽpus esset necesse declarare) & sic satis est si dicatur. *Ego v.g. per vnum diem odio grauiter habens Petrũ, illi mala grauia corde imprecatus sum: per vnũ mensem turpiter concupiui puellam, &c.* intelligitur enim more humano, idest tales actus per varias humanas actiones fuisse interruptos.

33 Quid si quis raró interrupit turpem illam cogitationẽ, vel alius sæpissimè propter vrgentia sua negotia.

gotia? Sanè Coninch *disp.7.de pœn. dub.7.* ipsique fauet Salas *p.2.tom.2. tract.13.disp.5.sect.8.n.84.* Delugo *de pœnit.disp.16.sect.14.* & *n.567. fin.* ait hanc extraordinariam raritatem, vel frequentiam esse explicandam (intellige in confuso, dicendo se frequentissimè, vel rarissimè cogitasse, quod certè facere est optimum consilium:) quia id excedit modum humanum communem, atque adeò notabiliter mutatur iudicium Confessarij. Canus, Ioan. Delacrux, Fay, Homobon. Diana citati *n.* 32. indistinctè loquuntur: & dum indistinctè docent omnes illos actus esse vnum in genere moris, nō videntur niti eo fundamento, quasi ex illo ordinario modo agendi humano (nisi excedatur) possit plus, minusue à Cōfessario percipi actuū numerus: sed fundantur in persistētia, seu permanentia habituali malę cogitationis, à qua permanentia desumunt vnitatem omnes illi interni actus, siuè multi, siuè pauci: & ra-

tione

tione cuius animus illius peccatoris ſemper eſt affectus, & promptus ad cogitationes illas malas. Quare, ne ſcrupulis locus detur, puto illam Coninch obligationem non esse ex neceſſitate Fidelibus imponendam; cum prçſertim teneamus non omne, quod iudicium Confessarij immutare poteſt, esse necessariò aperiendum, vt ex ijs, quæ de circumſtantijs aggrauantibus dicemus §. 18. cognoſci poterit.

134 Excipe, ſi quando tanta eſt interruptio, vt non iudicetur adesse dicta perſiſtentia: v. g. vult quis occidere inimicum; ita vt per menſem continuet hanc voluntatem modo dicto: poſtea vel per annum infirmetur, vel diſcedat ab vrbe, vel ipſo lapſu temporis, rerumque mutationibus frigeſcat; immò euaneſcat veluti natura ſua illa praua volūtas: ſi deindè poſt annum ſanus effectus, vel rediens in vrbem, &c. voluntatē occidendi reſumat, ſanè hæc voluntas, cum illa priori facere vnum non

vi-

videtur: quia morali modo non cẽsetur illa tam distans voluntas ita habitualitèr permanere, vt cum hac ad conflandum vnum peccatum, cõiungatur. Et per hoc fortasse duæ prædictæ sententiæ conciliabuntur.

§. VI. De actibus externis interruptis.

35 Actum externum is exhibet, qui præter internam prauam cogitationem, addit aliquam exteriorem demõstrationẽ, id, quod duplici cõtingere potest modo. Primò in ordine ad vnũ numero actũ, seu finem: vt si quis, ne mortem effugiat suus inimicus, per vnum annum v.g. paret illi insidias, præparet gladium, equum conscendat, &c. Ita etiam si quis amans puellã per duos annos, v.g. semper quærat modum, quo illa potiatur; in his exemplis, vnum est homicidium numero, vna numero fornicatio, ad quæ ordinãtur respectiuè illi actus externi. Secundo in ordine ad diuersos actus

vt

vt cum quis exercet habitualitèr officium ex se multis numero, vel specie peccatis implicitum. Talis est merettrix, vsurarius, grassator viaru̅. Hic de priore, in sequenti §. de posteriore agemus.

36 Quoad prius ergo dicendum est idem, quod in præcedenti §. dictum est, ex Delugo *d.* 16. *sect.* 4 *nu.* 567. propter paritatē rationis: omnes enim hi actus externi sumunt vnitatem ab illo actu finali, ad quē ordinantur. Adscribe tamen exceptionem positam *nu.* 34. Quare probabile est satis esse ad Sacramentu̅ pœnitentiæ, si dicat quis, *per tot dies procuraui homicidium mei inimici, eiusdem puellæ congressum, &c.*

37 *Illud* nota, si mediante alia persona finem intentum acquirere curasti, vel puellam tentasti renitentem, debere id explicari: quia est inductio proximi ad peccatum, atque adeò nouam speciem peccati scandali commisisti. Dixi (renitentem) nam de consentiente dicetur infra c. 7 § 8.

38 Petes, si quis finem obtinuit suæ prauæ cogitationis; satis ne est fateri dictum finẽ dumtaxat, se v.gr. puellam cognouisse: se occidisse inimicum? Respondeo. Delugo *nu.* 566. ait, quia hoc est peccatum cõsummatum; non esse necesse vt is dicat quoties habuit decretum procurandi: cum sufficiat cõfiteri illud, tanquam vnum peccatum consummatum. Sed profectò debere explicare saltem se per tantum tempus procurasse, modo iam explicato *§. praecd.* mihi non est dubium, vt scilicet innotescat, an & quæ persistentia peccati habitualis præcesserit.

§. VII. De peccatore habituali, vbi de Meretrice.

39 QVoad secũdum, quod modo promisimus in hoc §. declarandum; sic statuo: licet illa opinio Doctorum apud Fagund. & Dian. mox citand. quòd similes peccatores habituales de-

beant

beant ſpeciatim numerum, ſpeciemque peccatorum explicare, ſit nimis ſeuera; illa tamen Nauarri *in ſumma, c.7. n.*15. quæ docet ſufficere, ſi ſolùm dicatur tempus peccati, eſt nimis laxa: media ergo via eſt procedendum cum Fagund. *præcept*. 2. *Eccl. lib*. 3. *cap*. 4. *n*. 11. *in fin*. alijque apud Dianam *p*. 4. *tr*. 4. *reſol*. 89. Quare à Meretrice v.g. non ſolùm debet explicari tempus mali ſtatus; ſed etiam principales ſpecies peccatorum, quas memoria retinet: an ſcilicet ipſa peccauerit cum Sacerdotibus, cum propinquis, cum coniugatis, &c. & ſaltem in confuſo multitudo numerica: v.g. toties plus minus per menſes, vel per hebdomadas, &c. Si enim aliqua recordatur ſe in frequenti ciuitate, ſępiſſimè etiam in die peccasse: alia tamen in parua ruſticorum villa, vix ſemel in hebdomada; qua ratione id explicandum non esse cenſeamus?

40 Addit rectè Vaſq. *de pœniten. q*. 91. *art*. 1. *dub*. 5. *n*. 3. (quod & ea,

quæ §.5.& 6. diximus cõfirmat) circa numerum actuum internorum non esse hos habituales peccatores cogendos ad explicandam frequentiam, & numerum per hebdomadas, aut dies, ſicuti dicimus cogi debere circa frequentiam ipſorum actuũ externorum, v.g. fornicationum: vt ſcilicet dicant, ſi recordentur, quoties plus minus peccauerint per dies, per hebdomadas, &c. Ratio eſt, quia in his actibus internis videtur impoſſibile eos ad aliquem numerum ſine magni erroris periculo, ſiue per exceſſum, ſiue per defectum reducere: quod periculum communiter nõ eſt in externis.

41 Quod dictum eſt exempli gratia hactenus de meretrice: dic cum Vaſq. *ibid. n.* 4. de fure habituali, de vſurario, de ſimilibus: ſatis enim eſt explicare confuſo modo frequentiã furti grauis, ſeu iniuſti lucri: v. gr. *fui fur*, vel *vſurarius per decem annos, quatuor, vel quinquies plus minus furando in menſe, vel heb-*

domada

domada materiam grauem.

42 Idem dic cum Vasq. *ibid.* de eo, qui passim concupiscit fœminas sibi obuias, dicat enim: *per duos annos obuias concupiui*; addatque species principales, an frequenter cognatas, an sacras, an coniugatas, &c. De delectationibus morosis dicã infra *c.* 7. §. 1.

43 Idem dico cum Henriq. *lib.* 5. *c.* 5. *n.* 9. & Fagund. 2. *præcept. Eccl. lib.* 3. *c.* 4. *nu.* 11. de habente domi Concubinam: satis est enim si dicat, *puellam, vt vxorem habui per tres annos*, addatque, *semel in die plus minus illam cognoui*. Quid enim si cognouisset solùm semel in mense? debet igitur saltem in confuso frequentia declarari.

44 Idem denique cum Delugo *d. p.* 16. *de pœnit. sect.* 14 *n.* 575. in colloquentibus frequenter de rebus turpibus cum peccato mortali. Quãdo enim adest difficultas explicãdi numerum, vt certè sæpè accidit malè moratis adolescentibus; sufficit

explicare consuetudinem, tempus, & species principales, quas inter loquendum concupiere, proportionalitèr sicut dictum est de meretrice.

45 Illud denique hìc aduerto cum Vasq. *quæst. 91. de pœnit. art. 1. dub. 5. n. 3.* quem sequitur Delugo citatus *de pœn. disp. 16. sect. 14. num.* 582. quòd ille, qui propter inueteratam consuetudinem non potest numerū peccatorum distinctè explicare, & ideò dicit tempus, vt de meritrice, & prædictis dictum est, non tenetur postea iterum confiteri peccata particularia, quæ sibi in memoriam occurrunt, licet possit ea magis distinctè aperire. Ratio est, inquit, quia iam in illa confusa narratione comprehensa, & directè absoluta fuere: iuxta ea, quæ diximus supra *n.* 14.

§. VIII. De vnitate morali vnius peccati.

46 VNum in hoc, & præcedentibus paragraphis superest explicandum. Diximus, quando

actus tendunt in vnum finem, atque adeò vnus dependet ab alio, facere vnum in genere moris. Iam, quando vnus actus ab alio non dependet, sed sunt disparati: v. g. concupiuit nunc quis puellam: & hinc ad horam concupiscit eamdem, sed independentèr à primo actu, vt vsu solet euenire sæpissimè: quid requiretur ad hoc, vt sit vnus, & vt vnum, non autem, vt duo peccata sint aperienda?

47 Respondeo. Regula vniuersalis est huiusmodi. Si intermediet multum temporis inter actus: & ex alia parte actus posterior concupiscentiæ, v.g. non habeatur ex vi prioris, iudicabitur distinctus actus, distinctumque numero peccatum. At si breue tempus interijciatur; censebitur facere vnum cum priore: sicuti, qui percutit proximum vna percussione, & deindè in eodem calore iterum percutit; vnum in genere moris actum, vnumque peccatum commisisse reputatur.

48 At difficultas subnascitur ea quodnam est hoc modicum tẽpus? Respõdeo cum Delugo *disp. de pœn. 36. sect. 16. n. 569.* decernendum id esse prudentis viri iudicio, vt videatur an veluti eodem impetu concupiscentiæ, v.g. redeat quis post interruptionem, an alio potiùs calore agitatus concupiscat: si prius, vnum est peccatum moralitèr: si posterius, duo: numerusque nisi obliuione, aut alia causa excusetur; explicandus omninò erit.

49 Atque hæc eadem regula vsui erit ad illud affine dubium enodandum. An scilicet debeas explicare te in vno actu concupiscentiæ puellæ, v.g. vel desiderij grauiter ledendi inimicum, durasse per tot, vel tot horas? Dico ergo: cum in aliquo ex his actibus vno calore concupiscentiæ, vnoque impetu in eadem cogitatione persistis, semel moralitèr peccas, atque adeò non erit tempus explicandum. Quoniam verò quando huiusmodi actus, v.g. per sex, vel

per decem horas perseuerãt, impossibile moraliter est, vt id vno eodẽ impetu fiat: ideò necessarium tunc, & sufficiens erit dicere, *per sex horas, vel per decem concupiui*, &c. Sic enim vel explicabũtur interruptiones, quæ humano modo solent intercedere, vt dictum est superiùs: vel satis aperietur peccatum, veluti habituale vnum, perdurans per illas horas.

50 Ex his multa inferuntur, quæ maximè ad expediendam confessionem conferre poterunt.

Blasphemia.

Primò, qui vno blasphemiæ impetu blasphemat, si eodem calore, licet post aliquam interruptionem blasphemiam iteret bis, ter, pluries; satis est ex Molina *tom.4.de Iustit. tract.3.disp.*41. dicere, *blasphemaui*: quia vnum moraliter peccatum commisit. An omnes blasphemiæ eiusdem sint speciei, dicetur infra *c.3.§.1.*

Percussiones.

51 Secundò, si quis aliquem vno iræ impetu ter, vel quater, vel pluries percutit, vel vulnerat, vnum numero peccatum committit: & Clericus si sit, qui percutitur, in vnam tantum excommunicationem sic percutiens incidit: satisque erit sic fateri: *hominem, vel Clericum grauitèr percussi, vel vulneraui*. Ita Azor. *tom.* 1. *lib.* 4. *c.* 4. *q.* 3.

Iuramenta, & vota.

52 Qui simili vnico impetu de eadẽ re peierat, iuramento assertorio, atque iterũ, iterumque, eodem calore, iureiurando confirmat; semel peccat, satisque est si dicat, *iuraui falsò*. Ita Delugo mox citato *disp.* 16. *sect.* 16. *n.* 561. Pari modo, qui eamdem rem Deo, vel homini promittit, eam confirmans iteratò voto, vel iuramento promissorio, & deindè semel non obseruat; semel peccat, ex Delugo *de pœn. disp.* 16. *sect.* 4. *num.* 146. cum repetitiò illa eiusdem voti, & iuramenti nõ mu-

tet

tet speciem, nec multiplicet peccata. An omnia iuramenta sint eiusdem rationis, dicam infra *c. 3. §. 2.*

Detractiones.

53 Qui vnico veluti contextu cótinuat grauitèr de altero detrahere, licet occasione data aliquantulum detractionem interrumpat, & licet alias diuersas de eodem detractionis materias tangat; vnum moralitèr peccatum committit, satisquè erit, si sic fateatur, *semel grauitèr de quodam detraxi*. Ita *idem ibidem sect. 16. n. 559.* An debeat explicare, vel numerum circumstantium, vel numerum eorum, de quibus detrahit, dicetur infra *c. 9. § 1.*

Contumelia.

54 Qui pari modo iniurias, contumeliasque addit, superadditque vnico iræ feruore, licet interponat aliqua alia verba ad iniurias minimè pertinentia; semel iniuria proximum affecisse censebitur. Quare sufficit, si dixerit: *Iniuriaui proximum*. Ita Delugo *ibid. n. 561.*

Ministrare Sacramentum Pœnitentiæ in peccato mortali.

55 Qui Sacerdos successiuè audit in peccato mortali plures cōfessiones vnam post aliam, in sententia probabili non committit plura numero distincta peccata. Idem dic, si Confessarius idem modicè deflexerit ad alios sermones minimè facientes ad eiusmodi ministerium; vnde satis erit, si dicat, *Audiui vna vice plures Confessiones, absolutionem in statu peccati mortalis ministrando*. Ita *idem ibid. nu.* 558. *& sect.* 3 *n.* 135.

Fornicationes.

56 Contra; qui vna, eademque nocte, v.g. plures copulas habet cū eadem, multò magis, qui plures copulas cū pluribus eadem nocte init; sicuti etiam, qui plures successiuè occidit, debet numerum explicare copularum, & occisionum. Ita *idem ibid. n.* 557. *& n.* 558. Ratio est, quia hic sunt diuersi omninò actus consummati, nec vnus faciens moralem

vni-

vnitatem cum alio: in præcedentibus verò illi actus, v.g. detractionum, ex se faciunt vnitatem moralem, sic enim modo humano æstimari solet.

57 Exempli gratia hæc tetigisse sufficit: cetera, quæ huc facere possent, suis quæque in materijs explicabuntur. Solùm animaduerte, contingere interdum posse, vt (licet sine interruptione) transeat tamen quis ad aliam speciem peccati, tunc eam explicandam omninò esse, nequaquam est ambigendum: v.g. cæpisti percutere, & deindè voluisti occidere, ac occidisti: cæpisti clàm detrahere, & deindè inter detrahendum superuenit detractus, te minimè à detractione desistente. Dico tùm occisionem, tùm etiam detractionem coram detracto exhibitam, hoc est, contumeliam, præter verbera, & detractionem ipsam esse Confessori aperiendam, vt de se patet. Ita Delugo *ibid. n.* 559. *in fine.*

Peres: si quis in prædictis sic se accusaret, *Blasphemaui, Peierani,* *Au-*

Audiui confessiones in mortali decies: obligatur ne Confessarius interrogare, an id fuerit vno impetu, atque adeò ex prædicta doctrina, semel moralitèr, an verò fuerit in diuersis, v.g. diebus, atque adeò verè, & physicè decies? Iuuat enim id scire ad expediendam confessionem, & ne obligetur Confessarius ad talē interrogationem. Id quæri potest in occisione simul multorum, in desiderijs eiusdem rei eodem calore repetitis, in detractione moraliter vna de eodem continuata, iuxta mox dicenda § 9. *à n.* 61. Idem in tactibus turpibus, de quibus mox *§.* 20. *num.* 71.

Respondeo non obligari. Ratio est, quia etiā probabile est illas blasphemias, iuramenta, & similia esse multiplicia numero per multiplices actus, quamuis vno calore, seu vna continuata successione factos: quare tunc Confessarius poterit huic sententiæ opinioni conformare. Explico. Probabile est, blasphemantem vno impetu

petu decies, committere decem numero mortalia; probabile item est committere vnum. Iam, si pœnitens, qui vno impetu decies blasphemauit, fateatur se emisisse decem blasphemias, verum dicit iuxta priorē opinionem: illam ergo sequendo Confessarius, prudentèr se geret. Quòd si alius pœnitēs in simili vno impetu decem blasphemiarum fateatur se semel blasphemasse, quia opinio posterior est etiam probabilis, verum item dicet, & iuxta illam absoluendo, prudenter etiam se geret Confessarius, qui (perindè, ac quilibet alius) potest sequi modo vnam probabilem opinionem, modo aliam, quando non est præiudicium tertij, vt est ferè communis Doctorum sententia, à nobis (ne erretur) explicata *lib.* 8 *in Decalog.* *c.* 1. *§.* 5. Lege Delugo *de Euchar.* *d.* 15. *sect.* 2. *à n.* 45. Castrop. *tom.* 1. *d.* 2. *de conf.* *p.* 2. alios citantem.

Dices: Fac illum, qui fatetur se decies blasphemasse, verè decem in

di-

diuerſo calore, ſeu diuerſis diebus, blaſphemias emiſiſſe: certè Confessarius æquè hunc abſoluet, atque illum, qui vno impetu decies blaſphemauit, decieſque ſe blaſphemaſſe confessus eſt, & tamen ille magis, ſeu pluries verè peccauit, quàm hic. Reſpondeo negando in illa ſententia probabili illum magis, ſeu pluries moraliter peccasse, æqualitèr enim in illa opinione vtrobique numerante ipſos phyſicos actus ambo deliquerunt.

§. IX. *De pluralitate indiuiduali malitiæ in eodem actu.*

57 EGimus qua ratione multi phyſicè actus vnum conflare poſſint peccatum: nunc quo modo vnus actus, ſeu peccatũ multas continere poſſit malitias, erit conſequentèr declarandum. Eſt grauis controuerſia: An ſicuti (vt certum eſt) poteſt esse in eodem actu multiplex malitia ſpecie, vt eſt in actu turpi. v.g. contra votum Caſtitatis, in quo duplex sedet ſpecie ma-

malitia, altera contra Castitatem, altera contra Religionem, vtraque necessario Confessori aperienda; ita etiam in eodẽ vno numero actu possit residere multiplex malitia numero. Exempli gratia. An actus vnus, quo quis vnico ictu occidit decem homines, habeat decem numero malitias, & consequenter omnes necessario in confessione declarandas? Habere decem docet Vasq. *de pœnit. quæst.* 91. *art.* 1. *dub.* 4. nõ habere contendit esse probabiliùs Suar. *de pœnit. disp.* 22. *sect.* 5. *à nu.* 34. sed me iuuat ab hac speculatiua quæstione prorsus abstinere; & ex alio principio, decernere an has malitias collocatas in vno, eodemque actu, siue numero distinctas, cũ Vasquez, siue nequaquam cum Suarez, aperire Sacerdoti compellamur.

59 Dico cum Delugo *de pœniten. disp.* 16 *sect.* 3 *à num.* 133. nequaquam Fideles ad id esse compellendos. Ratio abstrahens ab illa quæ-

stio-

ſtione ſpeculatiua ducenda eſt ex Tridentino. Nam ex illo ſolum habemus præceptum confitendi ſingulas ſpecies, & ſingula numero peccata; nunquam verò apparet præceptum explicandi ſingulas numero malitias, quæ fortè ſint in ſingulis peccatis. Asserimus ergo à pœnitentibus ſolùm explicandas ſpecies multiplicatas in eodem actu, & item omnia indiuidua peccatorum; & quidem meritò, vt nimirum ſic omnia peccata clauibus ſubdantur. At omnes numero malitias fortè incluſas in vno, eodemque peccato necessariò explicare, quia ſcrupulis id, & perplexitatibus ſatis erat obnoxium, cum non iudicauerit benignus Dominus præcipere ſub præcepto (vt ex verbis Concilij Tridentini colligitur) nos ad id obſtringere fideles nequaquam possumus. Lege Leandrum apud Dianam *p. 9. tr. 9. reſ.* 55. qui idem docet, de eo, qui vnico actu voluntatis vult ad decem, v.g. mulieres eiuſdem conditio-

ditionis accedere, aut ad eamdem vult accedere pluries; ſatis eſt enim, ſi dicat, Volui accedere pluries ad ſolutam, ſeu ſolutas, ſeu ad coniugatas, ſine neceſſitate exprimendi numerum obiectorum talis vnicæ volitionis. Quandam necessariam explicationem habes mox *n. 61.*

60 Ex hac doctrina aliqua colligemus, quæ illam, & clariorem reddant, & ad praxim deducant: ex quibus alia ſimilia inferre quilibet non difficultèr poterit, & nos infra, cum de ſingulis Decalogi præceptis agemus, alia fortassè ſuperaddemus.

Occiſio multorum.

61 Si ſimul, vnica v.g. expulſione bombardæ occidis decem, viginti, plures homines, ſatis eſt ex Delugo *n.* 141. ſi dicas, *vno ictu occidi multos*. Non ſufficit autem dicere, *vno ictu occidi hominem*, ſeu *feci homicidium*: quia ſic Confeſſarius intelligeret, te vnum tantùm occidiſſe, atque adeò non fatereris tuum

pec-

peccatum, quo occidisti plures; at dicendo cum illa generalitate (*occidi multos*) intelligit, quantum satis est, peccatum, quod de facto commisisti. Propter eamdem rationem modo *n.* 59. allatam dicit Leander illũ, de quo ibi est sermo, debere dicere. *Volui ad plures accedere*; nam si diceret, *Volui accedere*, non explicaret suum peccatũ, &c.

Desiderium occisionis multorum, & copula cum multis.

62 Qui vnico actu desiderat occidere decem, viginti, plures, ex Delugo *ibid. n.* 135. *in fine* quique vnico item volũtatis actu concupiscit copulam cum tribus, cum decem, cum pluribus fœminis eiusdem rationis; satis propter eamdem rationem est, si in confessione dicat, *Semel desideraui occidere plures, & semel plures fœminas liberas concupiui.* Ita *ibid. n.* 141. *fine.*

Detractio multorum.

63 Qui vnico actu detractionis mul-

multos ſimul læſit, propter eamdẽ rationem non eſt necesse, vt numerum perſonarum læſarum aperiat. Ita *idem ibid. n.* 135. v. g. ſi quis detrahat familiæ, vel domui, vel Religioni, ſiue numerosa ſit, ſiue modica, ſatis, abundèque eſt ſi dicat, *Detraxi cuidam familiæ*, &c. An explicanda vel materia, vel conditio perſonæ infamatæ, vel numerus perſonarum, coram quibus exhibetur detractio, infra dicetur ſuo loco *c.* 9. *§.* 1.

Scandalum pluribus datum.

64 Qui ſuo vnico actu peccaminoſo ſcandalum eſt aliquibus, ſeu occaſio peccandi; ne ſit ſollicitus explicare numerum aſtantium: ſatis enim habebit ex Delugo *num.* 135. ſi dicat, *Fui ſemel multis occaſio peccandi meo malo exemplo.* Ratio eſt eadem. Cetera de ſcandalo afferam infra §. 17.

Furtum à multis.

65 Qui vnico actu bona multorũ lædit, v. g. furatur bona communi-

tatis,

tatis, vel hæreditatis plurium: satis est, si dicat, *Furatus sum à communitate*, vel *ab hæredibus*; nec esse sollicitus debet, explicare quotnã personæ in illa communitate numerantur. Imò hac in re praxis communis est ex eodem *ibid. nu.* 136. solùm dicere, *Furatus sum rem alienam*, nihil aliud addendo; & meritò, quia ille respectus ad personas in hac materia, videtur se magis materialiter habere, quàm in alijs materijs: potiùs enim hic consideratur quid iniustè cõtrectasti, quàm à quo abstulisti. Contra sententiam à *nu.* 59. allatam obijcit in hunc ferè modum Diana *p.* 9. *tr.* 9. *ref.* 55. Ex hoc principio videtur inferri, Religioso habenti rem cum Religiosa, sufficere, sic in confessione se accusare. Commisi fornicationem sacrilegam, sine necessitate explicandi, votum esse, tum ex parte viri, tum ex parte fœminæ; & tamen, sicuti omnes docemus, à viro vxorato peccante cum fœmina alteri

ri nupta, debere explicari matrimonium vtriuſque, nec satis esse dicere, Adulterium commiſi, ità in casu Religioſi peccantis cum Religiosa, pari modo omnes docemus, debere vtriusque votum explicari. Quod autem ex doctrina data sequeretur, non adesse neceſſitatem vtriusque votum, & vtriusque matrimonium explicandi, patet, quia eiusmodi peccata sunt vnus numero actus, eo modo, quo eſt vnus actus, velle per vnam volitionem occidere plures, vel vno ictu reipsa multos occidere, &c.

Respondeo negando esse eodē modo. Affirmo enim, imò doceo, in dictis Adulterio, & Sacrilegio debere vtriusque matrimonium, & votum declarari, sed nego in caſibus, de quibus hactenus habitus eſt sermo. Intercurrit enim certa disparitas. Nam eiusmodi Adulter duo facit (præter peccatum contra Caſtitatem) & iniurius eſt suæ vxori, & cooperatur cum ſtuprata illa ad

hoc;

hoc, vt ipsa sit iniuria suo Coniugi. Nec dissimili modo se habet ille Religiosus, nam & violat suum votum, & item cooperatur cum Religiosa suum votum pariter frangente, & licet sit per vnicum actum illas malitias complectentem, vnde ex hoc capite non videatur necessaria maior explicatio, tamen non ità est, quia ex se violare, & cooperari ad violationem faciendam ab alio, si non sunt malitiæ diuersæ specie morali, certè diuersissimæ sunt, quo ad conceptionem hominum, hoc est, vt Cognita vna non statim cognoscatur, seu intelligatur alia. Nam indè fit, vt nisi pœnitens se magis expli et, di atque vtriusque matrimonium, & votum, non fateatur suum pe atum, sed aliud, vt in simili diximus *n.* 61. Confessarius enim, dum solū audit; Adulterium omnisi. Votum fregi, ex vi horum verborum adulterium tuum, fractionem voti tui intelligit, non verò cooperationem ad adul-
terium,

terium, vel fractionem alterius. Non sic in casu nostræ doctrinæ: dicendo enim v. g. Volui vnico actu occidere, vel occidi multos eiusdem generis, v.g. Seculares, ex vi horũ verborum explico satis superque meum peccatum, eiusque specificam malitiam, quam ego commisi.

§.X. *De medijs, quæ assumuntur ad peccatum.*

66 TRiplicis generis esse possũt media. Primò indifferentia, vt ambulare, conscendere equũ, &c. ad occidendum. Secundò mala, sed diuersæ speciei à peccato, quod vltimo intenditur, vt furari ad finem occidendi, *Magos* cõsulere ad adulterandum. Tertiò mala, sed eiusdem speciei: vt turpiter colloqui, osculari, tangere ad fornicandum.

67 Quoad media primi generis non est necesse explicare, quænam media fuerint assumpta ad peccandum. Vnde in prædicto exemplo satis est dicere. Conatus sum inimi-

cum occidere. Præparaui media, ad illum occidendum. Ita Coninch *de pœn. d. 7. dub. 7.*

68 Quoad illa, quæ secundi sunt generis, necesse est omninò ex Coninch *ibid.* eiusmodi media declarare; si quidem habent malitiam diuersam specie, nouumque speciei peccatum committitur. Qua ratione hæc media, separatimne, an coniunctim cum fine sint necessario explicanda, dicam infra *§. seq.*

69 Huc reduco, si fortè quis medium adhibeat, aliquem inducendo, vt ab ipso adiuuetur ad peccandum, v.g. ad occidendum, certè tunc id esse explicandum tanquam directã inductionem proximi ad peccatum, non est dubium, ex *eodem ibidem.* iuxta ea, quæ infra dicentur §. 7. *de scandalo.*

70 Quid, si multorum opera vsus es, debes ne explicare horum numerum, vel conditionem? Respondeo cum Delugo *d.* 19. *de pœn. sect.* 11. *n.* 476. satis esse, si dicatur in-

con-

confuso, *Vsus sum opera multorum ad tale peccatum, v.g. ad occidendum meum inimicum*, sine necessitate numerandi personas, vel explicandi personarum cōditiones. Excipe vnum casum in conditione, & alterum in numero.

71 In conditione, quando ratione actionis talis personæ inductæ, peccatum, ad quod inducis differret specie: v. g. vsus es opera filij ad occidendum *Patrem* tuum inimicum; duo specie peccata commisisti, vtraque confitenda, alterum est homicidium, alterum est parricidium, ad quod directè induxisti filium. In numero: quando ratione distantiæ temporis, iuxta superiùs dicta §. 5. *n.* 4. multiplicata numero fuerunt tua peccata; v.g. si induxisti nunc *Petrum* initio anni, & Paulum in fine eiusdem anni ad occidēdum, tūc sunt duo actus peccaminosi numero distincti, distinctim aperiendi, at si induxisti simul in eodem actu plures, vel separatim, sed vnum

dependenter ab alio, ita vt iuxta supradicta §. 5. & 6. non iudicentur plures numero actus in genere moris; tunc, cum sit vnum moraliter peccatum, satis est, vt dixi, dicere, *Plures induxi vnico actu, &c.*

72 Iam quoad alia media tertij generis, est distinguendum; si enim principalis actus vel non est subsecutus, vel intentio fuit sistere in illis: sunt speciatim explicandi: v.g. aliquis turpiter colloquitur, vel osculatur sine animo fornicandi, vel si cum animo, certè non subsequuta est fornicatio, debet illa colloquia, illaque oscula cum eo animo exhibita fateri. Ratio est, quia sunt ex se peccata, nec nisi ea in particulari aperiendo, explicari possunt. Si verò principalis actus intendatur, sequaturque: satis est ipsum actum fateri; v.g. si quis quampiam turpiter tangat, osculeturque ante ipsum actum copulæ, imò & post copulam prosequatur oscula, tactus, &c. sine ordine ad aliam secundam copulã.

Dico

Dico, satis esse, ex probabili sententia, si dicat, *Semel fornicatus sum.* Ita Nauarrus, alijque citati à Delugo *d.* 16. *sect.* 16. *n.* 555. & Merolla *t.* 1. *d.* 2. *c.* 9. *dub.* 3. *n.* 43. Ratio est, quia in ipso principali actu satis explicantur ea præcedentia, vel consequentia, quæ actum comitari consueuerunt, quæque actum ipsum nõ extrahunt ad aliam speciem: nam hæc ad summum aggrauant intra eamdem, quę non sunt necessariò explicanda, vt paulò post dicetur *§.* 13. *de circumstantijs aggrauãtibus*. Dixi, sine ordine ad aliam secundam copulam: tunc enim certò essent explicanda; quia iam committis aliud numero peccatum.

§. XI. De fine peccaminoso, vel non peccaminoso.

73 DIximus de medijs, dicamus nunc de fine, exemplumque claritatis gratia sit eiusmodi. Sit, qui omittat Missam die festo ad finem furandi, vel studendi, debet

ne manifestari talis finis in Confessione? idem solet quæri in quocunque actu commissionis, vt si quis furetur propter adulteriũ, vel propter studium; debet ne studium, & adulterium explicari?

74 Dico, si finis sit ex se prauus; debet explicari; si verò non sit ex se prauus, nequaquam debet. Ita Suar. *de pœn. d.* 22. *sect.* 4. *n.* 8. alijque passim. Ratio est, quia in priore casu duplex adest speciei malitia, in posteriore dumtaxat vna. Quare in casibus propositis, si Missã relinquas, vel fureris, vt studeas; satis est si dicas, te sacro non interfuisse, vel esse furatum: si verò vt adulterium patrares; tum furtum, vel Missa de præcepro, tum adulteriũ tibi est omninò explicandum.

75 At quando vtrumque est aperiendum, potest ne id separatim fieri, in hunc modũ: *Furatus sum*, & insuper, *Habui animum adulterandi*? Respondeo in duobus euẽtibus procedere hoc dubiũ posset.

Primo in casu, quo prima vice ea duo peccata confitearis. Secundò in casu quo, quia prima vice vnum ex his fassus es, oblitus inculpabilitèr alterius; velis postea, illud, quod oblitus fuisti, confiteri.

76 In priore casu: Dico, non posse separatim aperiri. Ita Delugo *de pœn.d* 19. *n.* 652. contra Suarez *de pœn.d.* 22.*sect.* 2.*n.*9. Ratio est, quia non explicares peccatum, quod fecisti, sed significares, te duo peccata patrasse, quod non est verum; Sacerdos enim dum audit te furatum esse, & deindè te voluisse adulterium; ex tuo modo loquendi duo numero peccata concipit, te commisisse, cum tamen tu vnum numero, cum duplici illa malitia, commiseris.

77 In casu posteriore dico, aperiri posse separatim: & sic quia in prima Confessione iam dixi me ver.gr. furatum esse: satis habuero, si in secunda Confessione dicam: *Habui animum adulterandi*. Ita Sanchez

lib.4. in Decal. cap. 11. *num.* 24. alijque plures apud Bonacinam *dis.*5.*de Sacr. q.*5.*sect.* 2. *p.*2. §.3. *diff.*1.*n.*9. Ratio est, quia iam subdidi clauibus primam malitiam: satis igitur erit postea explicem secũdam. Est autem adhibenda limitatio quædam, quam mox afferam *n.*81.

78 Dices. At sic significabo me duo peccata commisisse, sicuti modo significabam in prima confessione. Respondeo non ita esse; nam quando illa separatio fit in eadem confessione; ego ex modo loquendi significo me duo peccata commisisse: at quando id facio in secunda confessione, non significo me commisisse duo peccata, sed præscindo; possum enim secunda vice confiteri idem peccatum, quod aliàs sum confessus, atque adeò dum dico, me adulterium voluisse, non significo me adulterium solum voluisse, vt ex modo loquendi significabam in prima confessione.

§.XII.

§. XII. An peccatum continens multas specie malitias diuidi in Confessione possit.

79 EX proximè dictis soluitur celebris illa, & vniuersalis dubitatio, an malitiæ, seu circumstātiæ, quæ necessario in Confessione sunt explicandæ, aperiri queant separatim; v. g. qui habet votum castitatis, peccatque contra ipsum, vtrum possit diuidendo peccatum, sic se accusare. *Peccaui contra Castitatem*, & insuper *Peccaui contra votum à me emißum*: an verò obligetur sic vnitim loqui. *Voti Castitatis à me emißi reus, contra ipsum deliqui.*

80 Dico simili ratione, qua § *præcedenti* diximus, posse nos hìc dubitare. Primò in casu primæ Confessionis. Secundò in casu secundæ Confessionis, quando fortè in prima alicuius necessariæ circumstantiæ fueris inculpabilitèr oblitus. Et

ſimili quidem reſponſione, dico in priore caſu non poſſe; poſſe verò in poſteriore. Rationes ſunt eædẽ, *eodem ſuperiore* §. à nobis allatæ.

81 Supponimus tamen tum ibi, tum hic, malitiam non explicatam in prima, poſſe ſolam explicari ſufficienter in ſecunda: v.g. in caſu voti prædicto, poteſt: quia dicendo in ſecunda Confeſſione, *Peccaui cõtra votum*, tota malitia in prima Confeſſione omiſſa declaratur. At in peccato v.g. violentiæ, nõ poteſt. Si enim quis, exempli cauſſa, violẽtèr puellam cognouit, & in prima Confeſſione dixit, *ſe cognouiſſe puellam*: ſi in ſecunda dicat, *ſe violentum in quamdã perſonã fuiſſe*; non ſufficientèr explicat peccatum in vltima ſpecie à ſe commiſſum: violentum enim eſſe contra aliquẽ, eſt quid genericum ad violentum in re, in perſona, in honore.

§. XIII.

§. XIII. An peccatum complectẽs plures numero malitias diuidi in Confessione possit.

82 SEd iam suboritur alia dubitatio. Diximus de separatione malitiarum specie distinctarũ: quid de diuisione numerica? Aliquis v. g. vnico ictu duos homines interemit: potest ne se accusare in hunc modum? *Occidi vnum hominem*, & deindè, *Occidi alium hominem.* Sic etiam si fortè eripuerit quis centum aureos, licet ne sic fateri? *Furatus sum quinquaginta.* Et mox, *Furatus sum alia quinquaginta.*

83 Dico in prima, eademque Cõfessione non licere. Ita Vasq. *q.* 91. *de pœn. art.* 1. *dub.* 3. quia iuxta supra dicta non explicaretur peccatũ commissum, sed duo peccata, quæ commissa non sunt. Superest ergo solùm decernere de secunda Confessione, quando fortè quis in pri-

ma inculpatè, & ſine dolo faſsus eſt ſuum peccatum ſub vna malitia, ſed deindè recordatus vult aliam confiteri: poteſt ne hanc ſolam manifeſtare? Dico itidem cum Delugo *de pœn.diſp.*16.*ſect.*16.*n.*660.iuxta ſuperiùs dicta, posse, ſed ſub limitatione allata *n.*81. ideſt, quando in ſecunda Confeſſione explicari poteſt malitia omissa, ſine mentione, ſeu ſine conſortio alterius iam manifeſtatæ. Ratio eſt eadem, ac *ibid.* dicta.

84 Hinc collige, quia in homicidio duorum vno ictu perpetrato, violatum eſt duplex ius duorū hominum; licebit tibi in ſecunda Cōfeſſione dicere tantùm, *Occidi hominem*: quia ſatis explicabis malitiā nondum clauibus ſubditam. Ita etiā in vnico furto, quod grauitèr læſit duos, propter eamdem rationem. At in furto centū Aureorū, v. g. quo læſiſti ius fortunarū vnius tātū hominis: ſi in prima Cōfeſſione dixiſti, *Te furatum eſſe quinquaginta,* & de-

& deindè in secunda, *Te alia quinquaginta esse furatum*; non satis explicares peccatum tuum: quia explicares à te violatum esse ius fortunarum in quinquaginta, quod nunquam fuit: necesse igitur tunc erit aperire iterum peccatum tuum, idest *Furatum te esse centum aureos*. Expeditiùs te gessisses, si in prima Confessione dixisses, *Te furatum esse materiam grauem*: nã ad aliud deindè non obligareris. Sed de hac re dicetur infra *c.*8.§.1.

§.XIV. *De peccatis ex ignorantia.*

85 QVi ex ignorantia vincibili, & moraliter culpabili delinquit, eiusdem speciei peccatum committit, atque is qui scientèr. Ita Sanch. *lib.*1.*in Decal.cap.*17.*n.*24. Suarez *de pœn.disp.*22.*sec.*4.*n.*14. Vasquez 1.2.*disp.*11. qui limitat in infidelitate. Ratio est, quia finalitèr malitia in vtroque casu ex eodẽ obiecto sumitur: exemplis

plis rem clariùs proponamus. Dicimus eiusdem speciei homicidium fecisse eum, qui occidit quem sciebat esse hominem, & qui occidit quem ex negligẽtia mortalitèr culpabili non cognouit esse hominem, sed putauit v.g. esse feram. Eodem modo, qui sacro interesse die festiuo negligit, siue id ex consilio faciat, siue faciat ignorantèr, cum tamen aduertat graue debitum inquirendi, nec velit, cum possit inquirere; in idem specie peccatum incidit. Quare in vtroque,& simili quocunque casu sufficit hoc modo se reum in confessione facere: *Homicidium commisi, Missæ non interfui die festo,&c.*

86 Aduerte tamen in duobus casibus esse ignorantiam explicandã. Primò quando ignorantia excusat ab incurrenda censura,quæ subindè imponitur violanti scientèr, & temerè aliquod præceptum, ex Sanch. *ibid.* Secundò *ex eodem ibid.* quando ob ignorantiam aliquis exponitur

pe-

periculo in alia specie delinquendi, v.g. si ignoret vincibilitèr statũ fœminæ, quā quis cognoscit: tũc enim se exponit periculo adulterij, vel sacrilegij, si nupta, vel Deo sacra sit.

87 Petes, ignorantia affectata, qua quis consultò vult laborare, vt liberiùs peccet, v g. vult ignorare hunc esse diem festum, vt sine remorsu negligat sacrum, vel opera seruilia exerceat: est ne eiusmodi affectus in Confessione aperiendus. Respondeo, non ita: quia id nec mutat speciem, immò nec notabilitèr aggrauat. Ita Delugo *de pœn. disp* 16. *sect.* 4. *§.*6. *num.*183. contra Sanchez.

§ *XV. De peccatis ex Conscientia erronea.*

88 Qvi item peccat ex consciẽtia erronea regularitèr non obligatur id explicare. Ita Sanch. *lib.*1.*in Decal.cap.* 11.*n.*5. v.g. putat quis hodie esse diem festum, & tamen non interest

sacro; satis est, si Sacerdoti dicat, *Se non interfuisse Sacro die festiuo.* Si proiecit in flumen plumbum, credens esse aurum alienum, satis est si fateatur *Se proiecisse alienum aurum*, intelligens corde aurum putatiuum, &c. si sibi persuadens hodie esse ieiunium ex præcepto, cum tamen non ieiunet; sufficit dicere, *Violaui ieiunij præceptum*, & sic de similibus. Ratio horum est, quia hæc in obiecto habent eãdem specie malitiam.

89 Dixi (regularitèr) quia interdum illa conscientia erronea est explicanda, ex Delugo *disp.* 16. *de pœn. sect.* 4. *n.* 504. propter censurã, vel propter reseruationem peccato fortè connexam. Nam nec censura, nec consequentèr reseruatio peccati incurritur ex peccato contra conscientiam erroneam perpetrato; v.g. percutit quis Petrum credens esse Clericum, cum tamen Clericus non sit, verè non incurrit excommunicationem Canonis, *Si quis suadẽte.*

Item

Item peccat quis peccato v.g. periurij, putans periurium in sua Diœcesi esse reseruatum, cum tamen de facto non sit; verè non committit peccatum reseruatum. Idem esset, si quis putans furari vnum obolum esse peccatum mortale, & reseruatum, (quia fortè in illa Diœcesi furtum mortale est casus reseruatus) obolũ furetur; idem, inquam, esset; nam licet ex consciẽtia erronea, hic mortalitèr peccaret; tamen non incurret in peccatum reseruatum, quia reseruatio est odiosa, vnde cadere solùm debet supra furtum ex se, & ex obiecto mortale. Adde ex hac ratione fieri saltem dubium, an tale peccatũ sit reseruatum: ergo iure reseruatũ non erit, quia non nisi peccata certa de facto reseruantur. Ita Suarez *de cens.disp*.40.*sect*.6.*nu*.5.*&* *to*.2. *de Relig.lib*.4.*c*.5.*nu*.15. Hurtad.*de pœn.dis*.11.*dub*.9.Sà *V.casus reseruati*,*n*.5. Sanch.*lib*.1.*in Decal.cap*.10.*n*.74. apud Delugo *de pœn. disp*.20.*sect*.2. *n*.18.

90 Rursus conscientia erronea est interdum explicanda ad cognoscendum ipsum peccatum. Ita Delugo *de pœn.disp.*16.*sect.* 12. *num.*504. Si enim puer v. g. fateretur se non ieiunasse die vigiliæ, & nihil aliud addat; Confessor iudicabit hunc nõ peccasse: dicat ergo puer, *Se credidisse fuisse obligatum.*

91 Denique expedit hanc circumstantiam sæpissimè explicari à pœnitente, vt nimirum instruatur de veritate à Confessario.

92 Petes: si quis ea laboret conscientia erronea, vt nesciat, an id quod committit, sit peccatum mortale, ac veniale: obligatur ne huiusmodi conscientiam palam facere Sacerdoti? Respondeo id dependere ex ea quæstione, qua vniuersalitèr quæritur, an quando quis aliquid facit contra conscientiam dictantem aliquid esse peccatum confusè, non determinando an sit mortale, vel veniale; peccat mortalitèr, an solum venialiter. Quoniam ergo Valentia

tom.

tom. 2. *disp.* 2. *q.* 14. *par.* 4. Nauarrus *in manuali, præludio* 9. *n.* 9. probabilitèr docent tunc solùm peccari venialitèr, quia tunc solum peccatur secundùm communem malitiæ rationem peccato veniali, & mortali: quæ cum abstrahat ab vtroque, imperfecta erit in genere moris, & consequentèr non mortalis, ideò non erit obligatio id confitendi.

93 Scio Vasquez *in* 1. 2. *disp.* 59. *c.* 3. *n.* 10. Sanchez *in decal. lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 7. aliósque tenere tunc peccari mortaliter. Primò, quia cum sine alio examine tunc peccet, exponit se periculo peccandi mortalitèr. Secundò, quia virtualitèr vult illud agere, qualecunque fuerit, etiã mortale. Sed licet hoc sit probabilitèr dictum; tamen his rationibus respõderi posset. Ad primam, dicendo, eum peccaturum quidẽ mortalitèr, si tamen tale periculum aduerteret, vel aduerteret se posse, ac sub pœna mortalis peccati se debere meliùs examen adhibere: verùm ita non essemus

semus in casu, in quo solùm quærimus id, quod in praxi communitèr solet contingere, quando scilicet cõscientiæ operanti non offertur, nisi ratio illa communis peccati, sine accessu alterius obligationis. Ad secundam, nego, virtualitèr eum velle qualecũque etiam mortale: Sed aio, potiùs velle à mortali abstrahere; nam solùm vult id, quod abstrahit ab vtroque, atque adeò culpam imperfectam in genere culpæ, quæ non potest esse, nisi imperfectè grauis, atque adeò non grauis. Tria exempla hic non nemo ponit. Verric. *tract. 2. qu. moral. 7.* quæ si probarētur à doctis, Fidelibus valdè fauerent. Primò, si Rusticus sciat esse peccatum, iurare falsum in materia iocosa, sed nunquã dubitauit, mortale ne, an veniale. Secundò, si quis ita genericè dicat: Potiùs volo peccare, quàm mori. Tertiò, si quis ità cupiat, Volo furari illum librũ, nec cogitat, quanti ille liber valeat. Hi enim tres (*inquit*) peccant venia-

nialitèr, quia non apprehendunt obiectum esse graue.

§. XVI. De peccãte contra præceptum Superioris.

94 NON est specie diuersum, atque adeò nec specialitèr explicãdum peccatum, quo quis violat præceptum vnius Superioris, ab eo peccato, quo quis violat præceptum alterius: v.g. si Rex, Pontifex, vel Episcopus, seu, si Lex Humana, vel Diuina idem præcipiant. Ita Sanch. *lib.9.de matrim. disput.*15.*n.6.* Salas 2.*to.in* 1.2.*tract.*13.*disp.*3.*sect.*2.Vasq.1.*to.*1.*in* 1.2.*disp.*98.*c.* 1. Ratio est, quia si ex eodem motiuo virtutis præcipiunt, materialitèr se habet diuersitas Superiorum. Si ex diuerso motiuo; iam aderit diuersitas specifica, vt modo dicam, non quidem sumpta à diuersitate Superiorum, quæ diuersitas etiam hic habebit se materialitèr, sed à motiuorum diuersitate.

95 Quid igitur, si diuersi Superiores, vel etiam vnus, & idem diuersis virtutũ motiuis aliquid præcipiant? Respondeo, tum fore diuersas species, adeoque Confessori patefaciendas. Ita idem. v.g. Idem, vel diuersi Superiores præcipiant, Missam audiri ob virtutem Religionis, at Ieiunium præcipiant ob virtutem Temperantiæ, sanè violatio præcepti de Missa, & violatio præcepti de Ieiunio, specie morali different.

96 Verùm vnde colligam Superiores sub diuerso virtutum, vel sub eodem motiuo præcipere? Respondeo ex duobus capitibus, quæ si rectè perpendantur, ad idem reducuntur. Primo ex ipso actu qui præcipitur: Superiores enim quando præcipiunt aliquem actum virtutis, semper intendunt honestatem talis virtutis, ex Delugo *disp.* 16. *de pœnit. sect.* 5. §. 2. *n.* 157 v.g. Pontifex Summus iubet audiri Missam tali die. Quia audire Missam est actus virtu-

tis

tis Religionis: censendus est intendere honestatem eiusdem virtutis Religionis, & ex motiuo ipsius talem actum præcipere. Pari modo si præcipiat Ieiunium in Quadragesima, vel Vigilia: quia actus ieiunandi est actus virtutis Temperantiæ; censendus est ex eodem motiuo Tēperantiæ principalitèr præcipere; esto etiam ex alio fine minùs principalitèr, v.g. ad colendam Christi Passionem, vel ad Sancti alicuius reuerentiam, id quod ad virtutem Religionis spectat, moueatur. Quia tamen finis minus principalis, quoad illud, de quo agimus, nisi expressè iubeatur, in considerationem non venit; ideo speciem peccati non attribuit. Ita *idem ibid.*

97 Secundo ex ipsa materia, in qua Superioris præceptum versatur: Vt in ijsdem exemplis, quia auditio Missæ est in materia pertinente ad Religionem, Ieiunium in materia pertinente ad Temperantiam; Missa ex motiuo Religionis, Ieiunium ex mo-

motiuo Temperãtiæ præcipitur. Sic idem Delugo *ibid. & n.*255.

98 Ex dictis collige, cur quando idem Superior eamdẽ rem pluries, seu per plura numero præcepta præcipit, si non pareatur, vnum peccatum committitur, non plura: ratio enim est ex Sanch. *citat. lib. 9. de matrim. disp.* 15. *n.6.* quia ex vno, eodemque motiuo procedit. Hinc si quis non audiat Sacrum die Dominico, in quem fortè incidit festum Sancti Apostoli, vnum peccatum committit. Si quis non ieiunet die Vigiliæ, in qua concurrit dies Quatuor Temporum, semel item delinquit. Ratio est supradicta, quia tunc Superior ex vno tantum motiuo, Missam, & ex vno, Ieiunium præcepisse censendus est.

99 Illud hic diligentèr nota cum Delugo citato *de pœnit. disput.* 26. *sect.* 5. *n.* 255. maximum esse discrimen inter violationem præceptorũ prædictam, & violationem voti. Nã materia præcepta in transgrediente præ-

præceptum debet in Confeſſione explicari, quia ex materia cognoſcitur, vt modo dictum eſt, in qua ſpecie ſit actus præceptus: v. g. non ſatis eſt dicere: *Non obtemperaui Eccleſiæ præcepto*; dicendum enim eſt: *Non obtemperaui Eccleſiæ præcipienti Miſſam*, vel *Ieiunium*: Nam prius eſt peccatum contra Religionem, contra Temperantiā poſterius. At verò cum omnia vota ſolùm concipiantur, & obligent propter motiuum colendi Deum, atque adeò Religionis; ſatis eſt dicere: *Non ſeruaui votum in re graui*; ſine neceſſitate materiam explicandi, niſi aliud forte peccatū in voti fractione includatur. vt ſi ille, qui vouit audire Missam die Dominico, non audisset: tunc enim & votum, & præceptum Eccleſiæ violans duo peccata committit, contra duas vltimas ſpecies Religionis, nēpè contra obligationem ex voto, & obligationē ex præcepto, vt omnes fatētur, & nos dicemus infra *c.* 3 §. 2. *n.* 20.

De multiplicatione Censurarum ratione plurium præceptorum.

Petes: Quid de multiplicatione Censurarum ex diuersitate præcipientium sub censura? Prohibent v. g. Summus Pontifex, & Episcopus eumdem actum, v. g. Incestum sub excommunicatione latæ sententiæ, duplicem ne excommunicationem vtramque confitendam incurrit; qui committit incestum?

Respondeo sub necessaria distinctione, nã ex Suar. Conin. alijq; quos sequitur, citatque Bonac. *de Cens. in Comm. d. p. q. p. d. 5. à n.* 11. Vna incurritur excommunicatio (idem dic in alijs censuris, pœnisque) si Superiores sunt inæqualis potestatis, Summus Pontifex v. g. & Episcopus, qui non intendant condere nouum ius, sed alterius confirmare. Vna item, si idem Superior; v. g. Summus Pontifex eamdem excõmunicationem bis, ter, pluries repeteret. Vna item

item si sint Superiores eiusdem, seu æqualis in eadem communitate potestatis, v.g. Episcopus præcessor, & Episcopus successor, etiam si noui iuris constituere profiterentur. Ratio horum est, quia in his casibus vna, eademque censura firmatur, seu repetitur.

At verò, si Superiores sint inæqualis potestatis, v.g. Summus Pontifex, & Episcopus, censuramque alicui actui adnectant, & nouum ius condere, ex verbis legis, colligatur, plures censuræ incurruntur, vtique omnes Confessori propalandæ, etiã si illi Superiores mouerentur vno, eodemque motiuo. Ratio est, quia tunc subditus delinquens contumax est contra plures potestates, illis non obediendo, cui inobedientiæ suæ quælibet excommunicatio est adnexa.

De multiplicatione Reseruationũ eiusdem Peccati.

Quid si plures Superiores reseruent idem peccatum? Id enim hac

occasione scire operæ pretium erit, vt possit nimirum cognosci, cuius nam Superioris licentia requiratur ad illud absoluendum. Respondeo non absimili distinctione. Si enim Superiores inęqualis potestatis noui ius non condant, vel, si idem Superior pluries repetat reseruationem illam, vel si Superiorum æqualis potestatis quilibet, hoc est Successor, & Prædecessor reseruat idem peccatum, etiam condendo nouum Ius, vna est reseruatio, qua restringitur iurisdictio Confessarij, nec est caput, vnde reseruatio duplex appareat: vnde sequitur, quod quolibet ex his Superioribus reseruationem auferente, iam casus non remanet reseruatus.

At si Superiores sint inæqualis potestatis, volentes condere suam quisque, atque adeò nouam reseruationem, id, quod pari modo ex verbis legis colligi debet, vt quando vnus independentèr ab alio reseruat id peccatum, plures erunt reseruatio-

nes.

nes. Ratio eſt, quia tunc iuriſdictio Confessarij reſtringitur, & veluti ligatur à duabus poteſtatibus legitimis, vt ſupponimus, quæ ſcilicet reſtringere legitimè poſsunt: nam propterea vterque ex his Superioribus ſuam reſtrictionem auferre debebit, ſecus, altero non auferente, altera reſeruatio, ſeu ligamen inſolutum remaneat, necesse eſt.

Illud item hic conſequentèr de prædictis diuerſis reſeruationibus vniuerſalitèr ſcire oportet. Nam ſi inferior, Epiſcopus v.g. concederet, te posse abſoluere à ſuis reſeruatis, tolleretur reſtrictio facta ab Epiſcopo, ſed adhuc remaneret illa facta à Summo Pontifice, vt ex ſe cõſtat. Sed quid, ſi contra? ſi Summus nimirùm Pontifex idem concederet? Reſpondeo tunc esse diligentèr diſtinguendum. Si enim Summus Põtifex ſic v. g. tibi Sacerdoti concedat. Do facultatem abſoluendi omnes caſus, quos ego abſoluere poſſum, tollitur quæcunque reſeruatio

Episcopi, quia Summus Pontifex omnes casus potest absoluere.

Si verò, secundò, sic concedat. Do tibi facultatem absoluendi casus reseruatos Pontifici Summo, hoc est casus, quos hic tibi reseruauit. Puto, esse subdistinguendum. Nam, si est idem casus, v. g. Incestum eumdem reseruauit tibi Summus Pontifex, & eumdem Incestum reseruauit Episcopus nouum ius condendo, tollitur omnis reseruatio, & à te poterit absolui. Ratio est, quia, si Summus Pontifex tibi concedit, talem Incestum te posse absoluere, nequit Episcopus, qui est inferior, restringere eam iurisdictionem, quam tibi Summus Pontifex amplè concedit. At si sint diuersi casus; v.g. Sũmus Pontifex reseruat sibi Incestum, at Episcopus reseruat Adulterium, tũc censeo, te non posse absoluere ab Adulterio, sine Episcopi facultate. Ratio est in promptu. In hoc enim secundo modo concessionis, Sũmus Pontifex tibi non concedit, nisi casus,

quos

quos ipse Summus Pontifex sibi reseruauit: at hoc Adulterium non est Pontifici reseruatum, ergo illud nequaquam tibi concedit. Quod si Papa concedat sequenti tertio modo. Concedo tibi, vt possis absoluere omnes casus Pontificios, dubium erit, an concessio sit primo, an secundo modo ex dictis. Quid ergo erit statuendum?

Respondeo, salua meliore sententia, statuendum esse, concessionem esse amplam, & instar primi modi, atque adeò tolli omnem reseruationem. Ratio est, quia hoc Priuilegiũ, quod in nullius præiudicium vergit, estque animabus fauorabile, & est de concessione potestatis, amplè erit interpretandum.

Ex hac doctrina sequitur, quod, quando per Bullam concessit Pontifex Mendicantibus, vt absoluerent ab omnibus casibus Pontificijs, concessit etiam, vt possent ab ijs, quos sibi fortè Episcopi reseruant. Nam eiusmodi ampla concessio facit sen-

ſum primo modo dictum, niſi tamẽ fuerint à Clemente VIII. & ab Vrbano item VIII. & multò magis à Clemente X. ſuperna reſtricti, de qua re non eſt hic diſputandi locus.

§. XVII. De Scandalo.

100 QVando quis directè intẽdit peccatum proximi, ſiue ex deſiderio ruinæ ſpiritualis ipſius proximi, quod rarum eſt in Hominibus, in Diabolis commune: ſiue ob ſuam commoditatem, aliumue finem, quod frequẽtiſſimum eſt apud Homines; dicitur Scandalum directum. Et ſine dubio per omnes Doctores apud Delugo *de pœn. diſp. 16. ſect. 4. §. 2. à n. 157.* id peccatum eſt ſpecie diuerſum ab alijs, & debet ſpecialitèr in Confeſſione palàm fieri, debetque ſpecies peccati, ad quod inducitur, proximus, explicari. Ita *idem ibid. n. 157.* Si quis ergo loquatur, v.g. turpia, vt ſocius incidat in eas turpitudi-

nes; oportet explicare ad quæ turpia inducere tentabat, ad Adulterium ne, an ad Stuprum, &c. Ratio est, quia tunc non solùm peccatum talis scandali est cōtra Charitatem debitam proximo, sed etiam contra virtutem oppositam: eadem enim Castitatis virtus, quæ obligat me directè ad Castitatem in mea persona custodiendam; obligat indirectè, nè ex industria procurem proximum à Castitatis virtute deijcere.

101 Quando autem quis nec intendit ruinam proximi spiritualem, nec eius lapsum, nec eo fine aliquod malum, seu speciem mali habens patrat, quamuis præuideat, fore vt ex suo facto alij decidant; dicitur Scandalum indirectum, & non directè volitum. Dixi (malum, seu speciem mali habens:) nam si bonum, seu non malum, nec speciem mali ex se habens facias, ex quo alij causam peccandi sumant, quamuis tamen id præuideas, non peccas: cum ipsis tunc, ipsorumque malitiæ im-

putetur, si peccent. Iam ergo de hoc indirecto Scandalo in controuersiam cadunt duo. Primò, an sit peccatum specie distinctum ab alijs, aperiendumque in Confessione. Secundò, quomodo, & quibus circumstantijs sit aperiendum.

102 Quoad primum fatemur omnes, cum Delugo *ibid. num.* 259. esse peccatum specie distinctum. Ratio est, quia per hoc Scandalum, quamuis indirectum, iam es causa iniusta damni, seu peccati proximi, à qua ex obligatione virtutis Charitatis, ne scilicet labatur proximus, debes abstinere.

103 Solùm duo aduerte. Primò, quod meritò nonnulli cum Salas *tom. 2. in p 2. trac. 13. disp. 5 sec. 15. n.* 132. *&* 133. docent, tunc solùm cõtrahi à nobis malitiam talis Scandali, quando nostro facto, aut verbo proximum conijcimus in grauem difficultatem, & tentationem, cui difficillimè possit is resistere; id, quod profectò, frequẽtèr v'uuenire,

diffi-

difficilè est. Secundò, quod Iure aliqui item cum Sanchez *lib.* 1. *in Decal. c.* 6. *n.* 7. docent, multos excusari à prædicto peccato Scandali, atque adeò à tali circumstantia fatenda; quia vel ipsi tàm praui sunt, vt eorum malum exemplum parùm noceat, vel qui inducuntur, tā faciles sunt, procliuesque ad peccandū; vt qui suo exemplo occasionem illis obtulit, non censeatur eos moralitèr inducere.

104. Quo ad secundum, idest posito, quod quis verè talem malitiam indirecti Scandali contraxerit, qua ratione se gerere in Cōfessione debeat; tria sunt decernenda. Primò, an sint tunc explicandæ species peccatorum, ad quas proximus inducitur. Secundò, an numerus personarum inductarum ex eodem facto. Tertiò, an conditio personarum; vt si inductio sit ad turpia, an explicandum sit, inductum fuisse Sacerdotem, coniugatum, solutum, &c.

105 Primò igitur quærimus an in Scandalo, quando non intenditur; licet præuideatur peccatũ proximi, sit necessariò patefacienda species peccati, ad quam proximũ inducitur? Respondent aliqui non esse. Ita Delugo *disp. 26. de pœnit. sect. 4. §. 2. à n. 159.* contra Sanchez, Vasquez, & Coninch. Si igitur loqueretur quis siue de adulterio, siue de homicidio, ex qua locutione moueatur socius, per hoc Scandalũ indirectum, ad peccãdum, satis erit (quantum est ex hoc capite) dicere, *se fuisse per Scandalum, causam peccati alterius*. Ratio est, quia tale eiusmodi Scandalum solum est contra Caritatem debitam proximo, qua non debet quis, illi esse occasio peccati: non autem contra alias virtutes particulares, quæ nos nõ obligant, saltem grauiter, vt vitia contraria in alijs impediamus, sed solũ, vt illis positiuè eiusmodi vitia non suadeamus, vel mandemus.

Dixi (quantum est ex hoc capite, id

id est scandalo: quia certum est explicandas esse species sui peccati, quando quis, dum de suo adulterio, vel stupro, vel homicidio, vel similibus sermonem miscet, illa, vel illorū aliqua concupiscit; vt infra suo loco c. 7 §. 2. dicemus.

106 Secundò quærimus, an quando eodem facto, vel ijsdem verbis es causa ruinæ multorum per prædictum Scandalum, debeas numerum ipsorum explicare? Respondeo non debere. Ita *idem ibid. sect. 3. n. 135.* si quidem satis erit, sic te accusare. *Fui causa, mea turpi locutione*, v.g. *vt multi ruerent in peccatum.* Hanc doctrinam, eiusdemque rationem dedimus supra §. 9. cum de pluralitate indiuiduali malitiæ in eodem actu disputauimus. Non autem rectè diceres, *Te fuisse causam, vt quidam rueret*, si multos induxisti: non rectè, inquam, quia tunc non fatereris peccatum, quod commisisti, vt *ibid. supra, n. 61.* in simili explicuimus.

107 Tertiò denique quærimus an in eodem indirecto Scandalo oporteat, explicari conditionem personæ, v.g. inductum ad turpia fuisse solutum, coniugatum, Deo sacrum, &c. Respondent etiam ad hoc aliqui, nō oportere. Ita Delugo *disp*. 16. *sect*. 4. *n*. 167. contra Sanch. Bonacinā, Fil. aliosque, satis enim, superque erit dicere: *Scandalo fui multis*, &c. Ratio est, quia peccatum, quod tunc committitur à tali inducente, solùm est contra Caritatem, vt modo *n*. 505. diximus; quare conditio personæ inductæ nihil addit respectu inducentis.

De inducente, seu sollicitante fœminam, v.g. cum qua quis peccauit, an debeat explicare, si fuit primus ad inducendum, quod huc spectare videtur: dicemus infra de simplici fornicatione *cap*. 7 *§*. 4. *num*. 24.

§ XVIII.

§ XVIII. De Circumstantijs aggrauantibus.

108 ADduntur interdum humanis actionibus aliquæ circumstantiæ, quæ dictas actiones in alia morali specie ab ea, quam ex se habent, constituunt. Aliquando tamen ita adduntur, vt illas aggrauent quidem secundum hominum prudentum existimationem, vel diminuant, sed non extrahant ad aliã speciem. Ita Castropalaus, Coninch, Delugo mox citandi, alijque passim. Exempla prioris sunt. Habet rem quis cum puella: est simplex fornicatio contra Castitatem: at verò si addatur, talem non esse liberam, sed coniugatam, præter speciem simplicis fornicationis, habebit talis congressus alteram speciem, idest Adulterij contra iustitiam. Quod si addatur, esse consanguineam, vel virginẽ inuitam, vel professam; erit insuper incestus, vel stuprum, vel sacrilegiũ,

Simili modo furari rem alienam est peccatum iniustitiæ: quòd si res sit sacra; erit insuper & peccatum Sacrilegij.

109 Exempla posterioris sunt. Furatur quis decem aureos, committit peccatum contra iustitiam: at si addatur maior quantitas, quæ auferatur, v.g. si furetur viginti; aggrauabitur quidem prædictum furtum, sed à specie furti non extrahetur. Sicuti etiã si quis furetur quinque aureos; diminuetur peccatum, sed intra eadẽ furti speciem. Eodem paritèr modo occidere cum intẽso odio, pluribus, vel paucioribus vulneribus, in die festo, vel feriato, continent quidem circumstantias aggrauantes, vel minuentes, sed intra vnam, eamdemque speciem.

110 Regulam autem ad discernẽdum, quænam circumstantiæ mutent speciem, quæ verò solùm aggrauent, minuantve; difficile est ex Coninch *disp.7.dub.5.* (cum simus in speciebus moralibus) exactè dare;

re: varijque Doctores variè philosophantur. *Illa videtur breuis, & expedita, quantùm nunc pro nostro Instituto sufficit, quam P. Ioseph Augustinus in Breui notitia n. 33. de Sacram. Pœn.* ponit, qui circumstantiam mutantem speciem ex eo cognoscit, quod pertineat ad aliam virtutem, vel vitium: non mutantē verò speciem, ex eo, quòd nō transferat illam materiam ad aliam virtutem. Quæ verò in particulari trāsferant, colligendum est ex ipsis materijs, idest ex tractationibus materiarum virtutum, & vitiorum. Adde item praxim, & vsum, ex quo plura sensim doceberis.

Iam verò his tactis, quæstio celebris est, an tales circumstantiæ non solùm mutantes speciem, quod certum est, sed etiam non mutantes, saltem notabiliter aggrauantes; diminuentesve aperiri Sacerdoti, ex præcepti necessitate debeant.

111 Dico, quamuis probabilissimum sit cum Thoma, Sanchez, Sua-

rez,

rez, Fagundez, alijſque apud Delugo mox citandum; quibus adde Coninch. *dicta diſp.* 7. *dub.* 3. circumſtantias notabilitèr aggrauãtes, quia mutant notabilitèr iudicium Confessarij contra Pœnitentem, eſſe in Confeſſione aperiendas; tamen probabile etiam esse cum D. Thoma, Valẽtia, Vaſquez, alijſque, quos citat, & ſequitur Delugo *de pœnit. diſp.* 16. *ſect.* 3. Fidelibus hanc neceſſitatem minimè imponendam? Ratio eſt, quia non eſt imponendũ onus tam graue, niſi conſtet de Lege illud imponente; at non conſtat esse aperiendas niſi ſpecies, & numerum peccatorum, ex Conc. Trid. *ſeſſ.* 14. *c.* 5. non verò omnia, quæ quocunque modo Confessarij iudicium commutare queant. Alias rationes vide apud Doctores modo citatos.

112 Ex hac doctrina, vt item ex hactenus dictis plura, & valdè vtilia inferuntur ad Confeſſiones expediendas. Quare, & ea in ſequentibus

bus sigillatim sunt proponenda, & vt facilior Methodus euadat, per singula Decalogi præcepta, pro ijs, quæ ad nostrum institutum faciunt, discurrendum.

CAPVT II.

De Confessione Peccatorum circa Primum Decalogi Præceptum.

§. 1. *De Peccatis contra Fidem.*

1 SVppono, tanquam indignum controuersia, debere in Confessione explicari: An peccatũ contra Fidem fuerit solum externum, an etiam internum cum errore intellectus: v. g. qui adorat Idolum absque errore, quo credat, ibi adesse Diuinitatem, est Idololatra externus: at cum eiusmodi errore, est item Hæreticus. Ita Sanch. *in Dec. lib.* 2. *cap.* 47. *à num.* 21. Cum igitur

tur per illorũ errorem addatur peccatum specie diuersum; sine dubio Pœnitentiæ tribunali erit subijciendum.

2 Iam verò loquendo de ipso Hæresis crimine: Triplici modo posset quis in errores contra Fidem incidere. Primo negando, vel deliberatè dubitando de articulis Fidei. Atque hic sufficientèr confitetur, si dicat, *se prolapsum in Hæresim*, nec opus habet explicare qualitates errorum, seu articulos, in quibus cõtra Fidem sensit. Sic Reg. *Tom.* 1. *lib.*6. *cap.* 4. *num.* 113. Ratio est, quia quoad hanc præcisam negationem sunt eiusdem speciei, cum omnia opponantur obligationi credẽdi obiecta per Fidem sufficientèr proposita.

3 Secundò, posset quis errare cõtra Fidem, non solùm negando, sed etiam addendo aliquid, quod aliam speciem peccati adiungat supra Hæresim, hoc est blasphemiam contra Dei honorem. Vt si quis negat, à P

lato

lato condemnatum fuisse Christum Dominum, est solùm Hæreticus; at si neget Deum esse bonum, vel circa illud ipsum de Pilato dicat, iustè ab eo Christum Dominum fuisse condemnatum; non solùm est Hæreticus, sed Blasphemus. Id igitur esse expressè Confessori aperiendũ, non est ambigendum. Ita Castrop. *to*, 1. *tr*. 4. *disp*. 2. *p*. 1. *n*. 6.

Tertiò posset quis errare, eamdẽ Fidem non solùm negando, & blasphemando, sed insuper volendo acceptare aliquam Sectã Fidei oppositam, v. g. Iudaismum, Paganismum, &c. Et tunc id debere explicari, saltem pro ipsa praxi, certum iudico. Ita *idem ibidem*. Ratio est, quia singulæ hæ Sectæ communiter superaddunt Hæresi, seu Negationi Fidei aliqua alia peccata specie diuersa ab ipsa Hæresi. Qui v. g. amplecti vult Iudaismum, eligit circumcidi, quæ est species superstitionis. Qui Paganismum, vult Idola colere, quæ est species, seu peccatũ Idololatriæ, &c.

5 For-

5 *Porrò* vnum superest decernẽdum. An teneatur Apostata à Fide, Apostasiam in Confessione declarare. Explico. Qui suscepit Baptismum, si fortè cadat in Hæresim, debet ne dicere se in Hæresim esse prolapsum post susceptum Baptismum, an satis erit dicere dumtaxat se in Hæresim incidisse: quod est quærere, An Infidelitas ante Baptismum, & post Baptismum concepta, specie differant?

6 Dico cum Delugo *de Pœniten. disp. 9. sect. 5. à n. 294.* contra Suarez, Sanchez, alioſque ab eodem citatos, probabile esse, non differentiare satis esse fateri, *Se in Hæresim fuisse prolapsum*. Ratio est, quia non apparet vnde specifica differentia sumi rationabilitèr possit. Vel enim sumitur ex eo, quòd se quis subtrahit ab obedientia Fidei; vel quod committat specialem irreuerentiam contra eamdem Fidem, semel in Baptismo susceptam. Prius non affert nouam speciem,

quia

quia probabiliùs est ex Suarez *lib. 4. in Decal. c. 1. num. vlt.* in Baptismo nullum fieri votum, aut promissionem de obedientia Fidei: & ex altera parte illa negatio vniuersalis subiectionis ad Deum, quam continet Infidelitas, satis explicatur, cum quis fatetur, *Se noluisse Fidem*. Nec posteriùs, quia illa irreuerentia eodem modo explicatur, dum dicitur ipse lapsus in Hæresim. Adde, cum quis subijcit clauibus peccatũ Hæresis, statim Confessor intelligit eiusmodi peccatum commissum post Baptismum, quia commissum ante Baptismum non est materia Sacramenti Pœnitentiæ; ergo iam intelligit omnem maliciam, quæ ab ipso absoluenda est.

§. II. De Ignorantia rerum Fidei.

7 NON sunt plura specie peccata, sed vnicum, ignorare culpabilitèr articulos Fidei diuersos, quos non ignorare quis debet,

v g. Trinitatem, Incarnationem, &c. Ita Suar. *d.* 15. *de Fide sect.* 1. *nu.* 7. Ratio est, quia, licet obiecta materialitèr specie differant; semper tamen eadem est obligatio, omnes eas veritates cognoscendi.

8 Quid si quis neget articulum Fidei, quia illum ex culpa mortaliter graui, scire noluit; peccat ne eodem specie peccato, quo peccat quis, cum deliberatè negat articulū, quem probè scit? Respondeo, puto cum Sanch. *lib.* 4. *in Decal. cap.* 7. *n.* 24. contra Vasq. 1. 2. ab eodem citatum, peccare eodem specie peccato; quare abundè is confitebitur, si asserat, *Se negasse Fidei articulum*. Ratio est, quia talis malitia demum resoluitur in illud, quod paruipendatur auctoritas Diuina; hanc enim æquè in ordine ad Confessionem (quidquid sit in ordine ad aliud, de quo Delugo *disput. de Pœniten.* 16. *sect.* 4. *à nu.* 193.) paruipendit, qui sciente̍r negat, atque qui cum debeat scire, negligit, vnde & negat.

Quid

Quid nosse debeat de Fidei Articulis ille, qui absoluendus est, dicā infra *lib.3.cap.5.n.1.*

§. III. *De Peccante cum spe veniæ, & resistendo Inspirationibus.*

9 SI quis dum delinquit, spem cōcipit, quòd à Deo Optimo tale peccatum ipsi ritè confitendum remittetur, vel (quod in diem recidit) proponit illud peccatum, quod actu cōmittit, se Sacerdoti ritè manifestaturum, cum non committat peccatum specie diuersum ab eo, qui idem patrat, sine tali animo, non obligabitur talem spem, seu talem animum confiteri. Immò eiusmodi animum potiùs addere circumstantiam diminuentem peccati grauitatem, quàm aggrauantem, docent Doctores. Lege Paulum Comitolum *in resp. moral. l.4. q.52.*

10 Idem dic de peccante contra vehementissimam Inspirationem, ne peccet; id enim, esto aggrauet; nihil-

G

nihilominùs cum non mutet speciem, satis erit in Confessione explicare, *se peccasse*, sine necessitate addendi, id peccatum fuisse patratum, interna Inspiratione vehementer contradicente. Ita Delugo *d.* 16. *sect.* 12. *n.* 514.

11 Idem dic propter paritatem rationis, de peccante contra propositum vehementissimum non peccandi, sed citra Votum, vel Iuramentũ, quia tunc adderetur noua species, vt ex se patet.

§. IV. *De Omittente Horas Canonicas.*

12 QVi cum sit obligatus, de facto omittit Officium Diuinum totum vnius diei, probabiliter vnum peccatum committit. Sic Nauarrus, & alij apud Delugo, *de Pœnit.* 16. *sect.* 4. *nu.* 547. vnde sufficit, si Pœnitens dicat *se omisisse Officium Diuinum semel*, seu *grauiter deliquisse in recitando Officio Diuino*. At qui de facto

facto omittit toto anno v. g. plura peccata committit, quot nimirum sunt dies anni, & omnia confiteri debet. Sic *idem ibidem*. Ratio est, quia sicuti vna vnius diei recitatio non ordinatur ad aliam; ita vna omissio recitationis, quo ad vnum diem, non ordinatur ad aliam, atque adeò omissiones multorum dierum non faciunt vnum moraliter peccatum. At in Officio vnius diei vna hora ordinatur ad aliam, constantque omnes vnum Diuinum Officium diurnum.

13 Sed quid de volente omittere? Respondeo, qui vult per vnicum actũ omittere Officium vnius diei; vnum numero peccatum committit: & item qui vult per vnicum similem actum omittere Officiũ v. g. vnius anni, vnum item numero peccatum facit, satisque fatebitur si dicat; *Volui omittere Officium vnius anni*, non autem satis est dicere, *Volui omittere Officium*, quia sic Sacerdos intelligeret Officiũ vnius

diei, vt supra in simili dictum est, *cap.1.§.9.n.61.*

§.V. *De Superstitione, & similibus.*

14. SVperstitio, quantum facit ad nos, duplex est, ex Sanchez *lib.2. in Decalog. cap.38.n.12.* alia, in qua est pactum expressum cum Dœmone, alia, in qua tacitum. Atque vtriusque variæ sunt species, quas hic transcribere esset profectò superfluum. Illud enim nobis non ignorare sufficit, omnes eas species, quamuis materia, in qua exercentur, specie differant, tamen non eo ipso differre in ratione morali, & in ordine ad Confessionem. Ita Sanchez *ibid. n.14.*

15 Puto igitur solùm esse aperiendum in Confessione: *An fuerit pactum explicitum, an implicitum dumtaxat.* Ita *ibidem*, vide & Suar. *tom.1.de Relig.lib.2.de Superstitione cap.9. & 10.* quale implicitum solet esse in Astrologia Iudiciaria

de

de euentibus liberis, in Chiromantia, & in Augurijs, quando iuxta suas regulas ad mortale pertingunt. Vide Martinum Delrio *lib.* 4. *Disquisit. Magic. cap.* 3. *quæst.* 2. Valētiam *tom.* 3. *disp.* 6. *quæst.* 12 *par.* 3. Tol. *lib.* 4. *cap.* 15. Ratio est, quia cætera materialitèr se habent. Adesse verò pactum expressum, tacitumve, licet tantum afferat discrimen expliciti ab implicito, incompleti à completo, vnde ex hoc non videatur primo aspectu propriè differentiam specificā inferri, vt tenet Suar. *ibid.* tamen quia pactum explicitum addit promissionem factam Dæmoni, & commercium actuale cum illo, id, quod, non inuenitur in implicito; ideò verè infertur differentia essentialis, atque adeò quæ sit in Confessione patefacienda. Ceterum an Superstitio, vel Diuinatio, vel quid simile sit per Somnia, per Carmina, per Imagines, per Aues, per Aquam, per Stellas; non est necessario Sacerdoti declarandum: quia,

vt dictum est, hæc se habent materialitèr.

16 Eodem modo si eadem Superstitio, vel Veneficium, vel simile addat aliud peccatum, quód, non nisi, vel declaratione materiæ, vel ex alia circumstantia explicari possit; erit vtique necessariò talis materia, vel circumstantia expriméda. Vt, si miscuisti Sacra profanis; erit etiam peccatum contra cultum debitum rebus Sacris: si per Maleficiũ intendisti mortem, vel rem alicuius, erit homicidium, vel furtum: si præter commercium, adorasti Dœmonem, erit Idololatria: & sic de similibus, vt ex se patet. Lege in simili Sanchez *lib. 2 in Decalog. cap. 38. à nu. 66.*

CAPVT III.

Circa Secundum Decalogi Præceptum.

§. I. De Blasphemia.

17 QVamuis probabilius sit cū Suarez *Tom. 1. de Relig. tract 3. lib. 1. cap. 6. num. 18. & 19.* Sanchez *in Decalog. lib. 2. cap. 31. n. 39.* Blasphemias contra Deum, contra Beatissimam Virginem, & contra Sanctos differre specie: tamē cum probabile sit ex Azor apud Dianam *p. 1. Tr. de Circumstantijs aggrauantibus, resp. 50.* non differre, satis erit, si in Confessione aperiatur numerus Blasphemiarum, nec explicare opus erit, fuisse contra Deum, vel Beatissimam Virginem, vel contra Sanctos. Ratio autem quod non differant est, quia cū omnes communiter honorent Sanctos, non ob præcisam, propriam-

que ipsorum excellentiam, sed quia ad Deum ipsi Sancti referuntur; ideò nec Iniuria eos per Blasphemiam afficiunt, nisi quatenus ad Deum referuntur: ab vno ergo, eodemque Deo omnes Blasphemiæ specificantur.

18 At si quando fortè Blasphemia sit Hæreticalis; tunc propter superadditam speciem Hæresis, id esse explicandum ex supradictis constat. Vide Delugo *disput.* 16. *sect.* 5. *num.* 279.

Qua ratione qui vno impetu plures Blasphemias profert, semel peccet, dixi supra *cap.* 1. *§*. 8. *n.* 50.

§ II. De Voto, & Iuramento.

19 IDem, & multò probabilius, dic in Voto, & Iuramento: in quacumque enim materia ex Sãchez *lib.* 4. *in Decalog. c.* 11. *nu.* 23. siue voueas Sanctis, siue Beatissimæ Virgini, siue immediatè Deo: Vel, siue iures per aliquem ex his, siue

per

per quodcunque aliud, in quo, veri Iuramenti ratio apparet; eodē ſpecie Voto voues, eodemque ſpecie Iuramento iuras, ita Suarez *Tom.2. de Relig.lib.1.de iuramento. c. 25. n.10.* Leſſius *lib.2. cap. 40. dub. 1. n.6.* Fagundez *præcepto Eccleſ. 2. lib.3.c.5.n. 2.* Ratio eſt, quia communitèr intentio Iurantis eſt, ipſum Deum, qui in Sanctis, rebuſque illis relucet, adducere in teſtem; & in Votis, ipſum eumdem Deum colere. Quare ſatis eſt in Confeſſione ſic proferre: *Votum minimè obſeruaui, falsò iuraui, &c.* ſine ſollicitudine explicandi, cui voueris, vel quid iuraueris.

20 Sed quid ſi quis Votum confirmarit Iuramento? Reſpondeo cum Sanchez *lib.7. de Matrim.diſp.17. n.26.* vtrumque, ideſt Votum, & Iuramentum fore explicandum. Ratio eſt clara, quia tunc emergit duplex ſpecie malitia, ſi contra illa delinquas: altera contra Religionem, ſeu fidem datam per Votum, altera con-

ra obligationem non adducendi Deum in testem in re falsa. Eodem modo si res, supra quam cadit Votum, ac Iuramentum, esset ex Præcepto: etiam hoc explicari deberet, vt si quis vouisset, & iurasset Missã audire in die festo. Nec mirùm; quia noua specie malitia adesset, qua scilicet quis Ecclesiæ Præcepto non satisfacit. Qua ratione, & quãdo Vota, vel Iuramenta repetita vnum, vel plura peccata constituãt, diximus supra c.1. §.8. præsertim num. 52.

§.III. De Consuetudine in iurando, & in alijs peccatis.

21 QVI ex inueterata consuetudine aduertentèr iurat falsò, satis ne sic est dicere, *semel iuraui falsò*, an potiùs necesse erit etiam addere, id fuisse ex mala consuetudine? Respondeo non esse necesse. Ita Suarez, Vasq. Reginaldus, Bonacina apud Dianam 1. *par. tract. de Circumstantijs, resolut.*

solut. 15. & 55. Ratio est; quia peccata præterita non addunt præsenti peccato circumstantiam nouã, multò minùs specie diuersam.

22 Idem dic, vt id semel hac occasione dicam; de inueterata consuetudine Fornicandi, Blasphemandi, & cæterorum similium: par enim est ratio.

23 Qui verò ex inueterata consuetudine inaduertentèr iurat falsum, licet videatur obligari ad consuetudinem confitendam, tamen communitèr excusatur. Quod videatur obligari, ratio est ex Sanchez *lib. 3. in Decal. cap. 5. num.* 13. & 14. quia tunc inaduertentèr iurare falsum, licet non sit in se peccatum formalitèr; est tamen peccatum materialitèr, quia est adhuc periuriũ, quamuis inaduertentèr commissum: ergo illa consuetudo, quæ est causa talis mali materialis, si non curatur amoneri, est formalitèr peccatum, vtporè causa mali: quare debebit ipsa in Confessione aperiri, si, vt dictum

eſt, illam extirpare procuratum non ſit. Idem dicendum videtur in cæteris peccatis Blaſphemandi, Occidendi, Vulnerandi, &c. Si fortè quis ex inueterata conſuetudine hæc inaduertentèr committeret.

24 Iam, quòd communitèr excuſetur, ratio eſt, quia communiter nemo aduertit ad obligationem, quam habet, illam conſuetudinem propter eam rationem extirpandi, ne ſcilicèt ſua conſuetudo ſit cauſa proxima prædicti materialis mali: & conſequentèr cum excuſetur à peccato, excuſabitur à Confeſſione. Facit in ſimili Delugo *diſp. 16. de Pœnit. ſect. 4. §. 7. n. 103.*

25 Vnum nota, aliquando actus eiuſmodi inaduertentèr factos non retinere ne malitiam quidem materialem, ſeu quam vocant, obiectiuã; & tunc nec ipſe actus, nec conſuetudo eſt peccatum, adeoque nec Confeſſioni ſubdendum. Talis communitèr reputatur cõtumelia in ebrietate alicui facta ab ebrio: ſic *idem ibid.*

*ibid. n.*207.*&* 212. cum enim contumelia ab ebrio, hoc est ab experte rationis facta, non sit ne materialiter quidem cõtumelia, (debet enim cõtumelia essentialitèr esse per verba vtentis ratione, non autem sicut à Psittaco) in se non erit peccatum, & neque in causa: quia nunquam talis causa, idest ebrietas, causabit verba vtentis ratione; vnde ne materialiter quidem contumeliam causabit. Eodem modo dicendum esse docent aliqui cum Ioan. Sanchez *in select. fusè disp.*20.*à nu.* 5. de Blasphemia, Hæresi, & supradicto Iuramento, quod scilicet essentialitèr requirant esse ab vtente ratione, & consequenter ea inaduertenter facta neque in se, neque in causa esse peccata, adeoque nec necessario cõfitenda. Sed hoc fusiùs prosequi, ad nos nequaquam spectat, cum satis nobis sit à peccato, & Confessione regulariter ea excusare propter illud caput modo dictum *n. præced.*

CA-

CAPVT III.

Circa Tertium Decalogi Præceptum.

§. I. De Auditione Missæ.

1 QVando causa omissionis Missæ die Festiuo non est ex se mala, non necessario esse in Confessione explicandã, diximus c. 2. §. 1 r.

2 Rursus quando quis Missæ ex duplici Præcepto interesse tenetur, nec tamen paret; qua ratione vnum peccatum admittat, diximus *eodem cap.* 1. §. 16. *n.* 98.

3 Superest igitur hic solum quærere, an, quando quis in Missa de Præcepto ita colloquitur, & confabulatur cum alijs, vt eos præueniat, ac prouocet, duo peccata committat, alterum Missam ritè non audiẽdo, alterum alios ad idem peccatum inducendo? Respondeo, committere

-AD solum

solum vnum peccatum, quare satis est Confessario dicere, *se in Missa prolixas confabulationes habuisse.* Ratio est, quia illa malitia, licet non tam grauis, adest etiam, quando alios non præuenit, sed solum ad eorum præuentionem colloquitur; adhuc enim participat cum alijs in peccato, causaque est cooperans ad illorum spiritualem ruinam; quare quando aliquis alium iam paratum inuitat (non tamen compellit) solum videtur grauius, sed contra eamdem speciem peccare. Idem dicendum esse in alijs materijs similibus, docebimus infra suo loco c. 7. §. 4. *num.* 25.

§. II. *De Ieiunio.*

4 QVando ieiunandum est ex duplici Præcepto, qua ratione vnum peccatum committitur, diximus c. 2. §. 16.

5 Præterea, quando est ieiunandum ex Voto, & ex Præcepto, si non ieiunetur, duplex committitur species

pec-

peccatum, immò si ex Iuramento, triplex, colligi potest ex dictis *c.* 3. *§.* 2. *n.* 20. *& cap.* 1. *n.* 99.

6 Nunc ergo suo iam loco quærimus: An si quis carnes die Ieiunij comedat, explicare in Confessione, quoties comedit, debeat? Respondeo, benè esse distinguendum. Vel enim primò loquimur de Ieiunio ex Præcepto Ecclesiæ, vel secundo de Ieiunio ex Voto, seu ex Pœnitentia Sacramentali. Si de primo, est explicandum toties quoties; si de secundo, regulariter non est explicandũ, sed solum prima vice. Ita Sanchez *lib.* 4. *in Decal. c.* 11. *n.* 42. Ratio doctrinæ, & disparitatis est, quia in priore casu, toties peccatur, quoties comeditur caro: in posteriore, solũ prima vice peccatur. Et huius ratio vlterior est, quia in Præcepto Ecclesiæ de Ieiunio, includuntur duo distincta præcepta, alterum, ne comedantur carnes, alterum, vt semel comedantur; quorum præceptorum distinctio patet; nam adolescens in-

fra

fra vigesimum primum annum; comedendo carnes in die ieiunij contra primum præceptum facit: non contra secundum, &c. Cum igitur qui pluries comedit carnes in die ieiunij de præcepto, pluries illud prius præceptum non obseruet; pluries, & consequenter toties quoties peccabit: At in posteriore casu regulariter qui vouet, vel cui imponitur Ieiuniũ; solũ directè vni præcepto subiacet: quia illi solũ imponitur obligatio ieiunandi, accessoriè imponitur abstinentia à carnibus, sine qua ieiunij Ecclesiastici essentia constare non potest; quare semel fracto ieiunio, non remanet obligatio ad talem abstinentiam.

7 Vnde obiter vides posse contingere, vt in die Ieiunij ex Voto, comedas etiam prima vice carnes sine peccato, quando scilicet pluries in prædicto die comedisti legalia, atq; adeò fregisti cum peccato essentiã Ieiunij: nã si postea carnes mãducaueris, nõ peccabis, vt ex dictis patet.

8 Præterea qui in vnica comestione comedit in Vigilia v. g. carnes, non committit aliud peccatum, si iterum, & iterum comedat cibos legales, & consequenter, nec clauibus subijciendum. Colligitur ex eodem Sanchez *ibid.* Ratio est, quia contra nullum præceptum operatur; Non contra essentiam Ieiunij, hæc enim iam fracta est ex vi prioris peccati, quo carnes comedit. Non contra præceptum illud de non comedendo carnes; iam enim loquimur de comestione legali; ergo, &c.

9 Contra, si qui in meridie comederet lacticinia (etiam supponendo, quod sit mortale his vesci in quocunque die Ieiunij) sed iterum in die legalia comederet præter serotinum ientaculum, peccaret comedendo prædicta legalia, idque in Confessione deberet patefacere. Sic Sanchez *in Consilijs lib. 5. cap. 1. dub. 18. n. 8.* Ratio est, quia in prima illa comestione lacticiniorum peccauit, vt supponimus, contra præ-

cep-

ceptum abstinendi à prohibitis, sed non fregit essentiam Ieiunij Ecclesiastici, hoc enim cum lacticinijs consistere potest: quare cum secunda vice comedit licita, tunc fregit Ieiunium, peccauitque cum onere illud peccatum confitendi, non verò tertia vice, vel quarta simili: quia hæ Ieiunium iam fractum, & quasi demortuum inueniunt.

CAPVT V.

Circa quartum Decalogi Præceptum.

§. 1. De Iniuria inflictæ Parentibus, Filijs, Vxori.

1 Regula huiusmodi esse poterit. Omnis iniuria grauis facta *Parentibus* (quo nomine venit etiam Auus, & Proauus) quæ aduersatur amori, & pietati filijs debitæ, est diuersæ speciei ab iniurijs cuicunque alteri proximo allatis: quare erit apud Sacerdotem afferenda.

da. Vide Azor. *p. 2. lib. 2. c. 2. qu. 2.* Bonac. *de pœn. disp. 5. q. 5. sect. 2. p. 2. §. 3. diff. 3. n. 15.*

2 Hinc percussio, occisio, contumeliæ, detractio grauis, grauis infamatio factæ Parentibus, sunt in Confessione specialiter explicandæ. Contra verò, furtum factum eisdẽ, non semper est explicandum, nisi quando tantum filius furaretur, vt Pater depauperaretur. Ratio est, quia quodlibet furtum est quidem contra iustitiam, sed non contra pietatem, nisi casu dicto, vel simili.

3 Quod dictum est de Occisione, Percussione, &c. dic in peccatis odij, quo scilicet eiusmodi, vel similia mala Parenti cõtra pietatem optas, quia adhuc tale desiderium debito amori erga Parentes opponitur. Ita Molina *tom. 1. de Iustitia disp. 7. circa finem.*

4 Eadem regula seruanda in filijs erga Parentes: seruari etiam debet ex Delugo *de Pœnit. disp. 19. sect. 6. à nu.*

à nu. 303, in Parentibus, Auisque erga Filios, Nepotesque, atque in Coniuge erga alium Coniugem: nam & ij debent sibi inuicem peculiarem, specieque morali diuersum amorem. Illud tamen obseruandũ, faciliùs filium peccare contra Patrem, quàm hunc contra filium: Siquidem percussio v. g. vel contumelia, quæ facta à Patre in filium, propter auctoritatem paternam est leuis; grauis erit, illata à filio contra patrem.

5 His dictis, consurgit difficultas: An hæc omnia peccata contra pietatem eiusdem sint speciei; atque adeò an satis sit dicere: *Ego grauiter percussi eum, cui reuerentiam ex pietate debebam*: an potiùs dicendum: *Percussi Patrem*, vel *Filium*, vel *Vxorem*: nam videtur prius satis esse, omnia enim sunt contra debitam sanguinis coniunctionem.

6 Nihilominùs ego putarẽ ea moraliter in specie vltima differre; appre-

prehendo enim, multum interesse inter percussionem, qua pater quãnis iniustè, sed tamen pollens auctoritate paterna, filium percutit: tunc enim solùm delinquit contra sanguinis coniunctionem: quàm, qua filius patrem: nam tunc filius non solùm peccat contra prædictam coniunctionem, sed etiam maximè contra reuerentiam patri debitam: Patris ergo, Auique, Proauique iniuriæ contra Filium, Nepotemve constituunt vnam speciem, at iniuria horum contra illos, aliam. Rursus iniuria prædictorum est diuersa specie ab iniuria Vxoris contra Virum: quia in diuersa, vt ex se constat, radice fundatur debitus inter hos amor: At iniuriã indictam Viro ab Vxore, vel Vxori à Viro non puto specie differre: esto iniuria Vxoris contra Virum, vtpotè contra maiorem, sit aliquanto grauior, quàm iniuria Viri contra Vxorem: Ratio est, quia non adest illa differentia modo tradita *num. præced.* nec

nec alia specificationem inducens. Ex quibus collige v. g. Vxoricidiũ, & Viricidium non differre specie, quare nec necessariò in Confessione declaranda: sicuti contra, Parricidium, & Filicidium, & Vxoricidium differre specie, atque adeò specialitèr explicanda.

Hæc probabilitèr sint dicta, nam ceterum vide quæ dicam infra *hoc eodem* 2. *lib. c.* 7. §. 7. *in fine n.* 48.

§. II. *De Iniuria illata Fratri, Sorori, alijs.*

7 INiuriam illatã fratri, vel Sorori iudicarẽ specie morali differre ab iniuria facta parentibus, vel filijs. Ratio est, quia satis diuersa deformitas apparet in illa, quàm in hac. Vnde *in leg. vnic. Cod. de his, qui parentes, vel liberos occiderũt, & in §. 8. Alia deindè lex, In li. de publicis iudicijs.* Leges, quæ parricidij pœna multant filium qui occidit Auum, vel Proauum, vel quemlibet ascendentem, eamdem pœnam

Par-

Parricidij extenderunt contra Patrem, qui occidit Filium, vel Nepotem, vel quemlibet descendentem; & rursus extenderunt *in leg. 1. ff. ad legem Pomp. de Parricid.* eamdem Parricidij pœnam contra occidentem propriam Vxorem, vel propriũ Virum: non tamen extendisse ad occidentem Fratrem, vel Sororem, vnquam inuenio. Lege Molinam *Tom. 4. de Iustitia, tr. 3. d. 26. nu. 5.*

8 Sed dubitant Doctores, an iniuria inflicta Fratri, vel Sorori, ficuti differt ab iniuria inflicta Parentibus, ita differat ab iniuria contoria externis? Dico differre, atque adeò necessariò explicandum in Confessione esse, iniuriam fuisse factam Fratri, vel Sorori. Sic Delugo *disp. 16. de Pœnit. sect. 6 nu. 307.* Ratio est, quia longè diuersa obligatio residet in Fratre respectu Fratris, quã respectu aliorum, vt ex se patet. Vnde vides Fratricidium discriminari specie (semper intellige, specie morali) tum ab homicidio, tum à parricidio,

ricidio, tum ab vxoricidio: ab Sororicidio verò non puto differre, ſicuti nec iniuria, ſeu percuſſio facta à fratre contra ſororem, differt à percuſſione Sororis contra Fratrem, propter æqualem inter eos obligationem. Sed vide *c. 7. §. 7. in fine n. 48.*

10 In Iniurijs contra alios propinquitatis gradus; præter dictos, non habetur noua ſpecies, quare nec tales remotiores gradus in Cõfeſſione aperiendi. Sic Bonacina *dicta diſp. 5. quaſt. 5. ſect. 2. par. 2. §. 3. diſſin. 3. n. 15.* Idemque dic cum Delugo *dict. diſp. 16. ſect. 16. n. 310.* contra Bonacinam, in peccatis (abſtrahendo à percuſſione, &c) factis contra Sacerdotem. Ratio vtriuſque eſt, quia licet aliquando grandiores ſint eiuſmodi iniuriæ; non tamen videntur in communi prudentum æſtimatione ad diuerſitatem ſpecificam pertingere. Dixi (abſtrahẽdo, &c.) nam quando Clericus, vel Religioſus percuteretur, vel necaretur,

tunc esset id exprimendum propter Canonem. *Si quis suadente*, annexamque Excommunicationem, &c.

11 Iniuriæ factæ Principi, seu Superiori non semper conferunt nouã speciem, ex Delugo *ibid. n. 303.* sed solùm quando est talis iniuria, vt grauitèr contra obseruantiæ virtutẽ fiat: ad quod certè requiritur, non quæcunque grauis culpa, sed illa, quę fit contra Superiorem, vt Superior est, vel quæ redundat in detrimentũ eorum, quæ Superiori competunt: vt si ille occideretur, vel vt Superior contemneretur, &c.

12 Denique iniuriæ contra insignem tuum benefactorem, vel non differunt specie à ceteris, vel si differunt, cum solùm sint contra gratitudinem, quæ virtus ex se sola non affert communiter obligationẽ nisi liberam, non apparet, vnde hæc sola afferre debeat diuersitatem specificam, quæ sit ex obligatione graui subdenda Confessarijs. Sic puto cõtra Delugo *ibid. n. 311.*

CA-

CAPVT VI.

Circa Quintum Decalogi Præceptum.

§. 1. *De quibusdam speciebus Homicidii.*

1 DE vnica actione, seu ictu, quo quis simul plures occidit, diximus supra *c.* 1. *§.* 9. vbi etiam actum est de vnica voluntate, qua quis vult occidere simul plures. Egimus etiam *c. præced.* de differentia Parricidij, & similium à simplici homicidio, &c.

2 Solùm hic, antequam ad vlteriora progrediamur, aduerte, si quis aliquem occidit, & postea discerpat cadaueris membra, extrahatque iecur, cor, vel similia: commitere malitiam specie diuersam à malitia cōmunis homicidij. Ita Delugo *disp.* 16. *de pœnit. sect.* 12. *n.* 597. neque enim solùm tunc separat Animam

à corpore, ſed membrum à mẽbro: quæ in hominum æſtimatione videatur ſpecialis turpitudo, proprio appellata nomine, Feritas; multò magis ſi id in viuo attentetur.

Iam de Homicidio, illud nunc ſupereſt explicandum: An locus Sacer, vbi fortè fit homicidium, debeat explicari, tanquam inducens diſtinctam ſpecie malitiam?

3 Dico esse explicandum tum in homicidio, tum in percuſſione graui cum effuſione ſanguinis. Ita Fag. *lib.4. Præcept. Eccleſ. 2. c.4. nu.14.* alijque paſſim. Ratio eſt, quia tunc violatur Eccleſia, vnde contrahitur malitia ſpecialis.

4 Dubitatur de percuſſione graui, ſine effuſione ſanguinis: Vt ſi quis a riter verberaret ſuum inimicum in Eccleſia, nec vulnus faceret; contraheret ne prædicti Sacrilegij malitiam in Confeſſione explicandam? Et non contrahere probabiliùs exiſtimo cum Delugo *de Pœnit. diſp. 16. ſect. 20. n. 408.* contra prædictũ

Fa-

Fagund. *loco cit.* quia Ecclesiæ prohibitio solùm meminit de homicidio, & de percussione cum effusione sanguinis; ergo ad percussionē, sine sanguinis effusione extendenda non est.

Quid autem hic intelligitur nomine loci sacri, dicam *cap.* 7. §. 5. *num.* 40.

§. *II. De Occisione in causa.*

5 VVlnerauit quis v.g. vel venenum, consiliumve dedit tēdens ad mortem alicuius; satis ne est in Confessione causam mortis dūtaxat proponere, hoc est vulnus, venenum, consilium; an insuper erit necesse, addere ipsum effectum sequutum, ideſt mortem ex illis causis deriuatam?

6 Profectò certatur vtrinque probabilitèr: sed verò probabilissimum est, non esse in rigore obligationem, effectum sequutum confitendi. Ita Vasquez, Granadus, alijque, quos citat, & sequitur Bonacina *de pec-*

catis disput.2.quæst 4. part.4.n.7. & 10. Sanchez *in selectis disp.20. n.5.* Ratio est, quia ille effectus, qui consequitur ; non est peccatum: vnde euenire subindè potest, vt quando ponitur mors ex veneno, verb.g. propinato, inueniatur Iustus per cõtritionem ille, qui venenum dedit. Cum igitur teneamur confiteri sola peccata (quæ tantùm sunt illa, quæ Sanctus Augustinus comprehendit sub ijs verbis, ***Factum, Dictum, Concupitum contra Legem Aeternam***) non autem teneamur fateri effectus ab ijs consecutos ; effectum illum mortis fateri minimè tenebimur. Satis erit igitur dicere: ***Vulneraui lethaliter, Propinaui lethale venenum, Consilium dedi efficax de morte, &c.***

7 Idem dic (vt semel hic obiter id non prætermittam) in sexto præcepto de comedente v. g. calida, vt sequatur pollutio nocturna, & in similibus casibus, in quibus apponitur causa, vt aliquis effectus tandem

eue-

euenіat, &c. Ita *ÿdem*.

8 Dixi (in rigore) nam rectè aduertunt nonnulli cum Vasq. *par.* 2. *tom.* 2. *disp.* 94. *cap.* 3. regularitèr expedire, explicare eiusmodi effectus consequutos, cum ita melius malitia actus precedentis explicetur, meliusque intelligatur peccatoris status, & insuper, an aliquam contraxerit obligationem restituendi, vel in censuram, casumue aliquem reseruatum inciderit.

§ *III. De Malis alicui volitis.*

9 CErtum est quando vis, seu desideras inferre malum proximo, debere te palam Sacerdoti facere, ecquodnam genus (non verò indiuiduationem) mali inferre concupiueris, an scilicet mortem, an infamiam, an rei familiaris detrimẽtum. Ratio est, quia sicuti ipsa obiecta volita sunt specie diuersa, diuersumque ius in proximo pariunt; ita ipsi actus voluntatis desiderãtis, illa inferre, cum diuersa Iura violẽt,

diuersam, specie vltima, malitiam contrahant, necesse est.

Dixi (non verò indiuiduationē) quia non est necesse dicere v.g. *Volui furari pecuniam, equum, vestē,* &c. Ratio est, quia hæc indiuidualitas non affert nouum ordinem ad rectam rationem, &c.

Difficultas igitur solùm remanet, quando odium sistit in mero desiderio, sine voluntate inferendi tale malum, v.g. quando ex odio desiderat quis, vt suus proximus occidatur, vel paupertate affligetur, vel infamia, an sufficiat sic proponere: *Desideraui proximo malum graue?* Respondeo, sufficere. Ratio est, quia illa omnia, quando sistitur in ea voluntate inefficaci, sunt contra Caritatem, veluti in genere, qua nō debemus velle malum proximo; nō verò læditur, nec lædi desideratur Ius particulare.

12 Idem propter eamdem rationem sentiendum de gaudio: si quis enim v.g. gauderet de morte, de

ino-

inopia, de dedecore ſui aduerſarij, ſatis erit, ſi diceret, *Eſſe ſe toties de graui proximi malo delectatum.*

Petes, ſi quis delectetur de malo proximi, v.g. de eius graui infamia, & deinde eidem diſpliceat bonum graue eiuſdem, v.g. honor, fama, bona, &c. duo ne peccata ſpecie diuerſa committit, vtraque ſpecialitèr palam faciēda Confessario: an ſatis erit dicere, *bis per malam voluntatem circa bona*, vel *mala eiuſdē proximi, Caritatem læſi*?

Reſpondeo, Credo ſatis esse, quia illa duo non afferunt ſpeciem moraliter diuerſam, cum æquè peccetur contra eamdem Caritatis virtutem, & quia vnum ex his imbibitur in alio: dum enim gaudeo de malo, nolo illi bonum, ſeu diſplicet mihi illius bonum; & dum diſplicet mihi de illius bono, vtique placet contrarium, &c.

CAPVT VII.

Circa Sextum, & Nonum Decalogi Præceptum.

§. I. De Delectatione turpi solùm interna, seu, vt dicitur, Morosa.

1 IN hoc differt desiderium, & consensus in copulam, v.g. illicitam (idem dicendum in alijs materijs) à delectatione ipsa, quam quis habet de eadem copula; desiderium est actus ex se efficax, & consummatur, seu consummari intenditur in ipso opere externo fornicationis: delectatio verò est actus ex se inefficax, & consummatur interius: non enim transit ad volendum exequi id, de quo quis delectatur: nam propterea dicitur etiam delectatio morosa: quia peccans, dum moratur in ipsa delectatione, nec ad opus consummandum procedere intendit;

tendit; in eadem veluti conquiescit. Cum autem certum sit in desiderio, & consensu, immò & in gaudio de re illicita iam habita, debere coram Confessario, aperiri conditionem personæ desideratæ, hoc modo: *Desideraui Monialem, Nuptam, &c.* & in homicidio: *Desideraui occidere Patrem*, vel *Fratrem, &c.* seu *gauisus sum commisisse peccatum cum Moniali*, vel *Nupta &c. Gauisus sum occidisse Patrem, Fratrem, &c.* quia tales voluntatis actus supponuntur esse contra diuersas virtutes, vnde, & sine dubio sumunt suam specificationem à talibus obiectis specie morali diuersis; cum, inquam, certum id omninò sit; celebris controuertitur quæstio de delectatione morosa: An scilicet si quis solùm delectetur (sed non desideret) de copula, quam cogitat, cum Nupta v. g. vel cum Moniali: debeat id explicare: An potius sufficiat dicere, *Toties venereè de copula illicita delectatus sum, illam cogitando.*

2 Et vt pro noſtra conſuetudine ſcholaſticas quæſtiones prætermittamus: Dico, probabilẽ esse ſententiam docentem ſufficere, ſine obligatione declarandi perſonas, circa quas eiuſmodi moroſa delectatio verſata eſt. Ita Vaſquez *p. 2. diſp.* 111. & 112. Caſtrop. *tom.* 1. *tract.* 52. *diſp.* 2. *p.* 10. §. 4. alijque non pauci. Ratio eſt, quia delectationes eiuſmodi non variantur ſpecie ex varietate conditionum illarum perſonarum. Non variantur autem, quia ſatis, ſuperque, & adæquatè ſumũt, contrahuntque ſuam omnes turpitudinem ex oppoſitione cum virtute Temperantiæ, quæ nunc ſola violatur: neque enim ille animus ſic ſiſtens in ſola ea voluptate procedit ad violandum, ſeu ad deſiderium violandi Ius ſpeciale coniugatæ, ſolutæ, ſacræ, &c. ergo ſatis explicatur per ſolam oppoſitionem ad virtutem Caſtitatis.

3 Non ſic, ſi quis delectaretur de concubitu coniugatæ formalitèr vt con-

coniugata est, seu vt nupta est, seu vt sacra est, (id quòd certè rarissimum erit) tunc enim esset necesse, id explicare, vt ex se patet; nam propterea si quis se morosè delectaret de concubitu sodomitico, non satis esset, si diceret: *Delectatus sum de copula illicita*; sed debet hanc specialitatem explicare, quia tunc formaliter delectatio versatur in talem copulam, vt diuersam à naturali congressu.

4 Quod diximus de delectatione morosa, videtur etiam secundum hanc sententiam, dicendum de aspectibus, quando quis respicit mulieres affectu venereo, sine progressu ad eas concupiscendas: quia tunc videtur similiter, interiùs delectatio tota consummari: At si easdem venereo mortali affectu tangeres; quia exteriùs actio consummatur, esset personæ conditio declaranda.

An verò sicuti certum est, quod qui vouit Castitatem, si morosè delectetur de obiecto turpi, v. g. de

For-

Fornicatione, debet explicare suum votum, quia sic aduersus Castitaté, & aduersus Religionem delinquit; ita coniugatus, si similiter morosè delectetur, obstringatur in Confessione explicare, se esse coniugatum? Affirmat Vasquez 2. *p. tom.* 1. *disp.* 112. *cap.* 2. *num.* 10. quia fides Matrimonij obligat non solùm corpus, sed etiam mentem in aliud obiectũ turpè non collocare: negat Hurtadus *de subiect. pecc disp.* 4. *diff.* 10. his verbis: *Docet Vasquez coniugatum, qui venereè delectatur de Fornicatione cum non sua, non tantum peccare peccato luxuriæ contra Castitatem, sed etiam peccato Adulterij contra fidem Matrimonij: id tamen difficile est, & nullo fundamento probatum, quia difficile est, & absque sufficienti fundamento, in Matrimonio præstari fidem coniugi non collocandi mentem in aliena.* Hæc Hurtadus sanè probabiliter.

Cum quo sentiunt alij, & notat

Verricelli *tr 4. quæst. moral.* 6 *n.* 2. idem esse in tactibus ex se honestis, v.g. osculo more patrio, sed inhonesto, tantùm ex malo affectu.

De locutione turpi sistente in sola locutionis delectatione, dicam mox *§. sequenti*.

De vnico actu desiderij versantis circa multa obiecta, dixi *cap.* 2. § 8. & 9.

§. *II. De Locutione turpium: vbi remissiuè de osculis, & tactibus impudicis.*

1 TRia hic incidunt expendenda. Primò, an qui turpia cum peccato mortali collocutus est, debeat explicare materiam confabulationis, nempe se sermonem miscuisse de adulterio, stupro, sodomia, &c. Secundò, an numerum personarum coram quibus habita sunt colloquia. Tertiò, an conditiones earumdem personarum, verum scilicet sint Sacerdotes, nupti? De his duobus postremis satis disputauimus

mus supra *cap.* 1. §. 17. *de Scandalo.* Superest ergo hic agere dumtaxat de primo.

6 Circa quod, si dum de turpibus confabularis, eadem concupiscas; certum est materiam, seu obiectum omninò declarandum, vt ex *praecedente* §. constare potest. At hic propria difficultas est; An si loquaris de prædictis, solùm delectando te his in loquutionibus, sed sine desiderio, idem dicendum sit?

7 Respondeo, si solùm de ipsa narratione turpi delecteris, probabile est, satis tibi esse, dicere, *Turpiter loquutus sum, delectando me de ipsa turpium narratione.* Sed quid si delecteris de ipsis rebus, seu obiectis repræsentatis per locutionem, sine desiderio tamen, vt dictum est? Respondeo esse item probabile, non necessariò explicanda ipsa obiecta, an scilicet fuerint adulteria, stupra, sacrilegia, &c. nisi fortè delecteris de his, vt tales sunt. Ratio est eruenda ex dictis §. *prae-*

ce-

cedente, est enim ferè eadem.

Quatenus locutio est scandalum socijs colloquentibus, dicam infra §. 4. *n.* 25.

De osculis, & tactibus impudicis, satis sint quæ innuimus *cap.* 1. §. 10. *num.* 72. & §. *praced. num.* 4. *fine*, & dicemus §. 5. *n.* 37. & 38. & §. 6. *n.* 45. & §. 7. *n.* 47.

§ III. *De Iactantia, & Consilio.*

8 Hic de his disserendum putauimus, quia frequentissima sũt eiusmodi peccata in materia sexti Præcepti, sunt nihilominus ad materias alias extendenda. Quærimus ergo primò, an qui se iactat, seu laudat mortaliter de peccato: (nam si se iactet, glorieturve de dexteritate, fortitudine, vel simili, quæ fuit in actione peccaminosa, sine periculo peccaminosæ complacentiæ, vel scandali; non est mortale ex Sanch. *lib.* 1. *in Decalog. cap.* 3. *num.* 12.) qui, inquam, se de peccato, v.g. contra

tra

contra Castitatem iactat; debetne in medium Cōfessionis afferre speciem peccati luxuriæ, Adulterium videlicet, stuprum, sacrilegium, de quo se iactauit? ita etiam, si se iactauit de homicidio, furto, blasphemia, obligabitur ne, an homicidium fuerit Sacerdotis, an furtum fuerit rei sacræ, &c. declarare?

9 Suppono autem semper, solùm adesse peccatum iactantiæ, non verò intermisceri desiderium, vel gaudium, vel delectationem: si enim hæc accedant; seruanda erit doctrina allatta supra §.1.

10 Dico, non solùm prædictas species non necessariò esse declarādas, sed probabile esse cum Castropalao *tom.1. tract.2, disp.2.p.21. num.6.* sufficere, si dicas, *Toties iactaui me de peccato mortali*, seu *de obiecto mortaliter peccaminoso*. Ratio est, quia tota malitia quanta, quanta est iactantię, consistit in eo, quod offensa Dei eligatur vt mediū ad captandam gloriam apud homines, quę ma-

magna est Dei irreuerentia, id,quod æquè in omnibus mortalibus inuenitur: vel si quid aggrauat peccatū, non videtur eiusmodi malitiam in aliam speciem transferre.

11 Aduerte hìc tria. Primò, si te iactes coram multis, tuum Patrem, v.g. à te fuisse verberatum, vel te copulam habuisse cum fœmina bonæ famæ, quod Patri eidem tuo, & illi fœminæ esset notabile dedecus: debes id explicare non ratione meræ iactantiæ; sed quia in tali iactantia intermiscetur tui Patris, vel illius fœminæ infamatio. Ad eundem modum in similibus.

12 Secundò, siue peccata, de quibus perperam gloriaris, commiseris, siue non commiseris, nō est explicandum, ex Sanchez *lib. 1. in Dec. cap. 3. n. 5.* quia æquè assumis vtrobique offensam Dei pro medio gloriæ.

13 Tertiò, quid dicendum, si non teipsum, sed alium de peccato laudes: Respondeo. Si id fiat in eius

ab-

absentia, nec est intermixtum aliquod peccatum, vt modo *num.* 11. dixi, nec adest complacentia, nec adstantium scandalum, qui fortè illa laude ad peccandum excitentur, &c. probabile est, non esse nouam speciem peccatorum in Confessione declarandam: idque propter paritatem rationis dictæ *n.* 10. At si id in præsentia eius, qui peccauit, eueniat; declarari in Confessione oportet speciem peccati, de quo latus præcessit. Ratio est, quia tunc illum excitas ad complacendum, & gaudendum de patrato facinore, immò etiam fortasse ad iterum eiusmodi peccatum committendum.

14 Sed iam quærimus de Consilio. Dico, idem de ipso sentiendum esse; si enim alicui consilium des de aliquo peccato; debes explicare eiusdem speciem. Ratio est, quia tunc non solùm peccas contra Caritatem proximi, cui consilium de ruina spirituali præbes, sed etiam contra virtutem, cui tale peccatum opponitur:

tur: singulæ enim virtutes nos obligant, tum, ne contra illas agamus, tum, ne directè procuremus, quod alij illas violent, vt diximus *cap. 1. §.17. de scandalo*. Nam propterea si Petro consilium dedisti de furto: Petro non restituente, tu restituere teneris. Sic idem Sanchez *ibidem num.9.*

§. IV. De prima luxuriæ specie, id est de simplici Fornicatione.

15 PErcurrimus vniuersas luxuriæ species, vt, quid in singulis explicãdum necessariò sit, cognoscamus, initium sumentes à simplici fornicatione, quæ est prima luxuriæ species. Nunc tamen multa aggerimus, quia hic frequentiora, nam ceterum non raro in alijs luxuriæ speciebus, quas mox subijciemus, eadem eueniunt.

16 Qui committit per illicitam copulam fornicationem, non satis explicat, dicendo, *Se peccasse contra*

Castitatem, sed addere oportet, *se copulam habuisse.* Ita Delugo *disp.* 16. *de pœnit. sect.* 5. *n.* 238. quia secus non explicatur malitia propria copulæ fornicariæ, quæ est diuersa à malitia quacunque contra Castitatem.

16 Qui committit tria v.g. peccata cum tribus fœminis eiusdem rationis, non tenetur declarare, *fuisse tres fœminas*, cum satis sit; dicere, *ter fornicatus sum*. Sic Bonacina *de Sacramentis disp.* 5. *q* 5. *par.* 2. *sect.* 2. *§.* 3. *diff.* 3. *prop.* 3. *num.* 14. Ratio est, quia eadem est malitia siue cum tribus, siue ter cum eadem; nisi fortè aliquando id interroget Confessarius, vt occasio proxima tollatur, quæ ex illa frequentia cum eadem timeri potest: de qua re dixi supra *cap.* 1. *§.* 1. *n.* 5. *&* 6.

18 Peccatum cum filia Confessoris nec ex se est sacrilegium, nec incestus, sed simplex fornicatio. Sic Filliuc. *tom.* 1. *tract.* 30. *cap.* 5. *num.* 105. alijque. Quare qui id commisit

ſit, ſatis eſt, fateri, *ſe fornicatum eſſe*. Præſcindimus autem à ſollicitatione Confeſſionis. Nam ſollicitatio eiuſmodi eſt ſpecialitèr confitenda, cum ſit contra reuerentiam Sacramento debitam. *Præſcindimus* item quando esse Confessarium, aſſumeretur vt medium ad peccandũ, vel quid ſimile; tunc enim adesset noua malitia vel contra reuerentiã Sacramenti, vel contra ſimilem virtutem.

19 Virgo ſiue vir, ex Filliuc. *to.* 1. *tract.* 30. *cap.* 3. *num.* 71. ſiue puella, ex Sanchez *de Matrim. lib.* 7. *diſp.* 3. *num.* 5. Coninch *de Sacram. diſp.* 7. *dub.* 4. *n.* 19. qui prima vice, voluntariè frangit virginitatem, non peccat peccato diuerſo à ſimplici fornicatione, ſecundum opinionem aliquorum: quare ſufficiet fateri *fornicationem*, nec obligatur *virginitatem* manifeſtare. Idem dic, ſi ſe polluat, ſi moroſè delectetur, ſi vir deſideret virginem ſine voluntate vim inferendi; in his enim non ad-

ditur

ditur ex qualitate adiecta virginitatis, noua species malitiæ.

20 Fidelis peccans cum infideli quantum est ex hoc capite, non peccat, nisi simplici fornicatione, ex opinione probabili. Azor. *par. 3. lib. 3. cap. 29. quæst. 3.* licet etiã esse contra Religionem, id est contra reuerentiam Sacramenti Baptismi, non negem, esse probabile cũ Sanch. *lib. 7. de Matrim. disp. 5. num. 12* Delugo *disp. 16. de pœn. sect. 6. num.* 536.

31 Confirmo priorem probabilitatem: quia principalis ratio, cur dicẽdum foret, hoc esse peccatum speciale, est, quia Ecclesia dum prohibet coniugium Fidelis cum Infideli, prohibet etiam quamcumque coniunctionem, cum sit idem motiuum, id est, vt pro reuerentia nostræ Religionis, vitetur illa coniunctio, quæ est dãnosa tum ipsi Fideli, tum proli educandæ. Quæ est ratio Sanch. *ibid.* allata, & approbata à Delugo *ibid.* Sed hæc ratio non multum vrgere vide-

videtur: ergo, &c. Minor probatur, nam primò, vbi vnum prohibetur nõ intelligitur prohibitum, & aliud, quamtumuis ſimile, vt eſt notum in iure, multò plus, quia Secundò interuenit non parua diſparitas, nam in Matrimonio eſt longè maior cõiunctio, quàm in copula furtiua. Tertiò, quia etiam ſic intelligerentur ſpecialitèr prohibita ciuile cõmercium, collocutio, familiaritas, immò & ſeruitium Infidelium, ex quibus oriri maius periculum ſanè poteſt. Fateor esse peccatum, quando quis cum Infidelibus (exiſtente euerſionis periculo, vel ſcandalo) familiaritèr degit: ſed hoc non eſt illud, de quo agimus, ſed quid commune ad omnes actiones periculo peccandi expoſitas. Quartò, cum totam hanc malitiam ſpecialem ducãt aduerſarij à prohibitione Eccleſiæ prohibentis Matrimonium Fidelis cum Infideli: ſequitur ſaltèm regularitèr, non esse nouum formalitèr peccatum: quia communitèr talis

prohibitio inculpabiliter nescitur, immò probabiliter, vt patet ex dictis, iudicatur non adesse. Denique pœnæ grauissimæ legibus cōtra hoc peccatum constitutæ, ostēdunt quidem grauitatem, sed non diuersitatem specificam: sicuti pœnæ constitutæ in homicidium qualificatum, v. g. proditorium, non ostendunt differre specie à non qualificato. Sed hæc satis contra nostram breuitatis sectandæ consuetudinem. Nota insuper, tum hunc §. tum sequentes de speciebus luxuriæ me repetere *lib. 7. Decal. à cap.* 1. multis Additionibus illas illustrando.

22 Quid de Sodomia cum Infideli? Respondeo, idem videri dicendum, nempè abundè esse, si fateatur quis, *commissam à se fuisse Sodomiam*, si quidem, vt ex dictis constat, non apparet, vndè necessariò deriuetur specifica diuersitas.

23 Quando quis, cum sit frigidus, vel Eunuchus, cum aliqua peccat, debet fateri, *se esse talem*. Ita

San-

Sanchez *lib.9 de Matrim.d.19.n.6.* Ratio eſt, quia tunc, non ſolum adeſt malitia fornicationis, ſed etiam malitia contra naturam: cum adſit fruſtratio finis naturalis, ideſt, finis generationis, atque inutiliter tum ſuũ, tum fœmininum ſemen à tali frigido prouocetur.

24 Quando poſitiuè inuitas alios, ſolicitaſque v.g. puellam, cum qua deindè peccas; aliqui ſentiunt, non debere te esse ſolicitum explicare, *te fuiſſe primum ad alliciendum.* Sic Io.Sanch. *in ſelect. d.1.nu.24.in fine.* Delugo *de pœn.diſp.16.ſect.4. nu.* 242. ex ſententia Vaſquez. Sed eſt cõtra Thomam Sanchez *in Dec. lib.1.c.6.nu.*14. & contra Bonacinã *de Sacram.diſp.5.qu.5.§.2.diff 3. n.*19. eadem enim malitia, licet non tam grauis, eſt quando, non inuitãs, cum illa peccas, adhuc enim particeps eius peccati es. Idem diximus ſupra *cap.4.§.1.n.3.* de confabulantibus in Missa. Idemque dic de turpi collocutione, & ſimilibus, neque

enim propter eamdem rationem te obligo ad explicandum, *an primus fueris*. Quod si quis solicitauit, sed vel deindè non processum est ad opus, vel certè multo potest; debebit sanè, Sacerdoti id subjjcere, vt potè peccatum solicitationis distinctũ ab ipso opere patrato.

25 Quando quis in copula non seruat debitum modum, sed vel á latere, vel sedendo, vel præposterè, vel viro succumbente, modo seruetur vas naturale, nec sit periculum effundendi semen extra vas (id, quod tamen rarò esse solet, quia matrix saltem partem maiorem seminis attrahit;) non est circumstantia necessariò confitenda. Sic Sanchez *de Matrim. lib. 9. disp.* 16. *num.* 3. quia id accidentale est copulæ, & in coniugatis, vel est veniale, si ob voluptatem, vel peccatum nullum, si in necessitate.

26 Qui incipit, nec absoluit copulam, debet explicare; quia, licet, tunc sit fornicatio ex affectu, non tamen

men est re ipsa fornicatio, sed tactus impudicus. Sic Sanch. *ibid. disp.* 19. *n.* 3. Qui item eamdem copulam incipit, & deindè resilit, semenque dispergit, debet id explicare: quia adest tunc duplex malitia, idest fornicationis ex affectu, & mollitiei, qua re ipsa semen dispergitur, vt ex se constat.

27 Quando quis carnalitèr, vel alio quocunque peccato peccat, non est necesse explicare, *se exposuisse periculo peccandi, ingrediendo domũ, v.g. puellæ, & deindè peccaße*. Sic Delugo *disp.* 16. *de pœniten. sect.* 12. *n.* 511. quando enim hæc duo, idest, se exponere periculo peccandi, & peccare simul concurrunt, nec inter ipsa tanta mora intercedit, quanta necessaria est ad distinguendũ vnũ numero peccatum ab alio; vnum peccatum moraliter sunt. Nec potest obijci, esse quidem vnum numero; sed includere duas specie malitias, nec, inquam, hoc potest obijci, quia se exponere tali periculo

peccandi, & eodem peccato peccare, eiuſdem ſunt ſpeciei: quod ſi intercedit prædicta mora, non eſt mirum debere explicari, quia tunc sũt duo numero diſtincta peccata. Qui media ex ſe licita, vel ex ſe illicita adhibet, vt fornicetur, qua ratione fateri debeat, diximus ſupra *cap.* 2. *§.* 10.

De eo, qui ex conſuetudine inueterata fornicatur, diximus item ſupra *cap.* 3. *§.* 3. De recidiuo dicemus *lib.* 3. §. 4. Eum, qui cum magna contentione peccat, cum magna voluptate, cum tanta continua duratione, quia ſolum addit circũſtantiam aggrauantem, explicare eas circumſtantias non necessariò debere, diximus *cap.* 1. §. 18. *de circumſtantijs aggrauantibus.*

§. V. De Sacrilegio.

28 PErgimus ad ſacrilegiũ, quod duplex in hac materia eſt, (nam de homicidio, & furto ſacrilegis, *ſuo loco*) alterum, quod contrahitur ex perſona ſacra, alterum, ex loco ſacro.

29 Quo ad primum, quod eſt, quando aliquis, qui Deo per votum Caſtitatis ſe conſecrauit, adhuc turpia quæcunque, v. g. mollitiem, fornicationem, &c. non veretur admittere, certum eſt, vt ex ſupradictis *cap.* 1. §. 8. *præſertim num.* 52. conſtat, non oportere, explicare an ſemel, an pluries Caſtitatem vouerit, quia id non addit differentiam ſpecialem.

30 Quæſtio igitur ſupereſt, an qui violat votum ſolemne Caſtitatis id explicare teneatur, an ſit ſatis, ſic fateri: *Violaui votum Caſtitatis*: quod eſt quærere, an votum ſimplex, & ſolemne, quod quidem ſolemne

habent tum Professi, tum Sacerdotes, differant specie?

31 Dico esse probabilissimum, tutumque in praxi non differre specie, atque adeò solemnitatem illam voti non esse necessariò declarandam. Ita Suarez *lib. 7. de Matrim. disp. 27. n. 27.* & *lib. 5. in Decal. cap. 6. n. 14.* Ratio est, quia vtrumque votum eamdem Religionis virtutem æquè respicit.

Hinc Sacerdos non obligatur in peccatis contra Castitatem, explicare Sacerdotium, sed satis est, si dicat, *Se voti reum Castitatem violasse.* Sic Sanchez *dicta disp. 27. num. 30.* Fagund. *lib. 4. præcept. Eccl. 2. c. 3. n. 5.* Hinc Episcopus, & Generalis Ordinis Religiosi, ex hoc capite (nam si adesset aliorum scandalum, iuxta supra dicta *de Scandalo*, aperiendum esset) in fornicatione v. g. non obligatur, manifestare, *se esse Episcopum, se esse Generalem*, &c. satis erit, si *votum* tantummodò manifestet. Sic Sanchez *d. disp. 27.*

nu-

num. 33. quidquid dicat Fagundez *lib. dicto* 4. *cap.* 3. *nu.* 8. Hinc Religiosus non est obligatus explicare, se, vel Religiosum esse Professum, vel Sacerdotem, sed satis est, si explicet *votum*. Hinc fœmina soluta, v.g. peccans cum Sacerdote Diacono, Subdiacono, vel Professo, vel habente vota bienij Societatis Iesu, &c. sufficit, si dicat, *se cum eo, qui voto obnoxius erat, peccasse*. Ratio horum est eadem, quæ *num. præc.* dicta est.

32 Sed iam exoritur alia difficultas. An, qui habens votum Castitatis, est causa inducens alios ad turpiter peccandum; debeat, suum tale votum explicare: v.g. Petrus Sacerdos, vel Religiosus consilium dat, vel inducit Paulum, & Antoniam nullo voto obstrictos ad illicitum congressum, debet ne Sacerdos ille, cum eam inductionem fatetur, explicare, se esse Sacerdotem?

Respondeo cum Sanchèz *lib.* 5. *in Dec. cap.* 6. *num.* 10. *in simili*, non

debere. Ratio eſt, quia votum non videtur ſe extendere, niſi ad obligãdum vouentem, ne ipſe in sua persona, delectationes venereas admittat: non verò, ne alios ad eaſdem inducat, propriam enim, ſuamque Caſtitatem promiſit, non alienam.

33 Hinc denique nota Nouitium, qui nondum vlla vota emiſit, non obligari patefacere, *ſe eſſe Nouitium*, ſi fortè peccet contra Caſtitatem; quia, donec vouerit, nouam ſpeciem peccati non committit.

De peccato cum filia Confeſſoris, an ſit ſacrilegium explicandũ Confeſſario, dixi ſupra *§. præc. de ſimplici fornicatione.*

34 Iam verò quoad alterum genus in hac materia, quod eſt, quando in loco ſacro, eiuſmodi turpia perpetrantur, ſciendum eſt per voluntariã pollutionem, ſeu ſeminis effuſionẽ, quando notoria eſt, pollui Eccleſiã, & reconciliatione indigere. Certum autem eſt copulam illicitam & quãcumque illicitam ſeminis effuſionẽ

in

in loco sacro habitam, si sit notoria, superaddere peccato rationem sacrilegij in Confessione patefaciẽdam.

35 Sed quid primò, quando copula est occulta? Respondeo; Licet communior, & probabilior sententia sit, cum Suarez *tom.* 1. *de Relig. lib.*3. *cap.*7. *num.*4. Sanchez *lib.*9. *de Matrim. disp.* 15. *n.* 11. Bonacina *de Matrim. quæst.*5. *punct. vltimo, n.* 7. etiam tunc esse sacrilegium; tamen probabile etiam est cũ Vasq. *tom.* 1. *p.*2. *disput.*98. *cap.* 3. *nu.*6. Basil. Pont. *de Matrim. lib.* 10. *c.* 10. *n.* 15. non esse, atque adeò in Confessione minimè explicandum. Ratio est, quia in tantum est sacrilegiũ, in quantum polluitur Ecclesia: at nõ polluitur per occultam copulam; ergo, &c. Quando autem fuit occulta copula, sed deindè post aliquot dies, v. g. facta est notoria; polluitur quidem Ecclesia in foro externo, indigetque reconciliatione: at copula præcedens non fuit in foro interno

ſacrilega, nec ab illa, quia occulta, fuit Eccleſia violata. Idem vniuerſaliter docet Aſcanius Tamb. *to.* 2. *de iure Abb. d.*23. *quaſt.*11.*nu.*8. his verbis: Eccleſia, & cœmeteria occultè polluta, quamdiù pollutio latet, non indigent reconciliatione: at quando incipit publicari, & manifeſtari violatio, tunc eſt neceſſe, vt Eccleſia reconcilietur. Vt Abbas, Nauarr. alij.

36 Quid, ſecundò, ſi copula ſit licita: ideſt coniugalis? Reſpondeo: ſi adſit neceſſitas, non eſſe ſacrilegam: de qua vide Sanchez *lib.* 9. *de Matrim. diſp.* 15. *n.* 21.

37 Quid tertiò, de oſculis, tactibus, & locutionibus turpibus ſine effuſione ſeminis in Eccleſia publicè factis? Reſpondeo, non eſſe ex hoc capite ſacrilega; vndè nec ſpecialiter in eorum Confeſſione Sacer locus aperiendus. Sic *ibid.* Ratio eſt, quia hoc ſacrilegium committitur ex eo, quod violatur Eccleſia, (quæ quidē violatio per ſacros Canones inducta

fuit) at per ſolos tactus quomodocumque impudicos, quamuis cum pollutionis periculo (modo pollutio non ſequatur) non violatur Eccleſia: ergo, &c.

38 Notanter dixi (ex hoc capite) non enim eſt negandum cum Delugo *diſp.* 16. *ſect.* 10. *nu.* 467. ſi quis hæc, vel ſimilia exerceat in loco ſacro, cum magna Eccleſiæ irreuerentia, vt ſi meretricem publicè ante Altare impudicè quis tangeret, ſi in ſacro Templo laſciuas comœdias repræſentet, &c. non eſt, inquam, negãdum, ab hoc ſacrilegij ſcelus in ſua propria ſpecie committi, etiam ſecluſa omni humana prohibitione. Sic Bonac. *circa prim. Dec. Prac, quaſt.* 6. *n.* 14. & alij paſſim. Ratio eſt, quia esset grauis irreuerentia diuini cultus, atque adeò ipſius ſummi Dei notabilis iniuria.

Turpiter concupiſcere Mulierẽ, dum quis recitat officium, non esse ſpecialem irreuerentiam, vndè nec necessariò ſpeciatim Confessario ape-

aperiendam, iudicat contra Siluium, Diana *par.6.tract.7. ref.36.* quem lege, nam indè, & ex modo à me dictis poteris statuere. Quid, si illam concupiscas, dū Sacrum facis? Quid dum consecras, & consummas Sacrificium? Quid, dum fers sacram hostiam ad infirmos? Quid dum ministras alteri eamdem Eucharistiam? quid, dum quilibet actu communicat, vel immediatè post, hoc est, dum sacras species in se habet, & similia? nam in his casibus, in quibus aduertis grauem, & quidem peculiarem irreuerentiam Summi Dei, erit mortale Sacrilegium in propria specie, secus non item.

39 Petes, quid intelligitur, ad hūc effectum, nomine loci sacri? Respondeo, quamuis ad effectum refugij latius loci sacri nomen intelligatur, includatque ex Sanchez *l.9. de Matrim disp.15.n.23. & 41.* non solū Ecclesiam ipsam, Cappellasque suas, sed etiam Sacristiam, Monasterium, &c. at ad effectum constituendi sacri-

crilegium, tum in homicidio, tum in furto, tum hic, intelligitur ex Sanchez *ibid. à dicto num.* 23. sola Ecclesia, & solum Cœmeterium, hoc est Ecclesia cum suis capellis consecrata, aut saltem ab Episcopo benedicta, sacris officijs, aut sepulturæ Fidelium deputata.

40 Denique, aduerte duo. Primò, ex Delugo *disp.* 16. *de Pœn. sect.* 12. *n.* 523. non addere nouam sacrilegij speciem circumstantiam tẽporis sacri, siue igitur die festiuo, siue die Veneris Sancti cõmissum fuerit peccatum, non est necesse, eiusmodi tẽporis in Confessione meminisse. Nisi fortè ex alio capite Deo, eiusq; cultui irreuerentia aliqua notabilis irrogaretur sic; *ibid. n.* 524. vt si quis v. g. ludos publicos, vel comædias, & ludicra spectacula exhibere in die Veneris Sancti v. g. vellet, id enim esse contra Dei reuerentiam, nemo dubitare debet.

41 Secundò, ex Filliuc. *to.* 2. *tr.* 30. *c.* 7 *n.* 129. apud Dian. *p.* 1. *tract.* 7.

res.

ref. 18. nec ex se superadditur similis Sacrilegij malitia, ex eo, quòd quis peccet gestando sacras Reliquias. Ratio est, quia non videtur tam grauis irreuerentia.

42 Quid si Sacerdos v. g. portans sacram Eucharistiam, vel primò copulam carnalem haberet, vel secundò infamaret, seu furaretur, seu quid simile peccatum patraret? Respondeo, in primo casu magnam irreuerentiam agnosco, vnde & graue speciale Sacrilegium contra Religionem commissum, atque adeò Sacerdoti subijciendum. In secũdo, tam grauem irreuerentiã non video. Nec nouum est non omnia peccata æqualem turpitudinem continere: nã propter eamdem rationem, eum, qui valdè impudica ante Altare exerceret, modo *n.* 38. à Sacrilegio non liberauimus: liberamus tamen cum Azor. *tom.* 3. *c.* 27. *q.* 15. alia peccata non ita turpia committentem.

§. VI.

§. *VI. De Adulterio.*

43 CErtum est Coniugatum turpiter peccantem cum soluta, vel contra, debere explicare *se esse coniugatum*: quia tunc adest noua species, nempè Adulterium. Sed quæstio est, An quando Coniugatus cum Coniugata (& idē quæritur, quando Professus cum Professa) peccat, explicandus sit status vtriusque, An satis sit dicere, *Commisi Adulterium, Sacrilegium*, &c.

44 Dico, non esse satis, sed Adulterium; vel Sacrilegium ex parte vtriusque esse perpetratum, fore necessariò explicandum. Ratio est ex Delugo *disp.*16. *de Pœniten. sect.*5. *n.*258. quia tunc sunt duo commissa peccata, alterum, quo quis peccat in sua persona, alterum quo cooperatur cum alia, vt illā in propria persona peccet.

45 Sodomia cum Coniuge etiam

sua,

sua, est adulterium, & denique bestialitas, Sodomia, & similia delicta vxorati, etiam cum solutis, sũt adulteria, vt item Mollities; atque adeò explicanda: idem dic, de osculis, & tactibus impudicis, &c. Ratio ex Sanchez *lib. 9. de Matrim. disp. 18. n. 3.* Azor. *tom. 3. lib. 3. c. 23.* quia in his semper iniuria fit Coniugi.

De Delectatione Morosa Coniugati, vide supra *cap. 7. §. 1. num. 4. fine.*

46 Superest hic, tanquam in suo loco, quærere, an qui sponsam habet de futuro, id explicare debeat, si contra Castitatem peccet? Respódeo, probabilissimum esse, non debere. Sic Basilius Pontius *de Matr. lib. 11. n. 8.* alijque. Ratio est, quia per sponsalia nondum traditur Ius in corpus, quare non peccatur contra Iustitiam. Et sicut, qui vouit Religionem, si fornicetur, non obligatur, explicare tale votum, quando fornicationem fatetur, quia per promissionem Religionis non dum cō-

traxit

traxit obligationem voti Castitatis: ita ille, per promissionem Matrimonij, nondum contraxit obligationẽ Iustitiæ.

§. VII. De Incestu.

47 NON est dubium, Incestum esse speciem luxuriæ explicandam in Confessione, qua cum consanguineis, vel affinibus contra Castitatem, siue per copulam, siue etiam per oscula, tactusve impudicos, &c. peccatur: nam propterea ita communiter definitur: *Est peccatum luxuriæ, quod committitur cum persona coniuncta*. Sed quæstio est, an incestus cum consanguineis differat ab incestu cum affinibus: & rursus, an incestus cum alterutris ex prædictis in vno gradu vsque ad quartum (nam in alijs à quarto est simplex fornicatio) differat specie ab incestu in alio: v. gr. peccata cum matre, cum filia, cum sorore, cum nepote, cum consobrina,

na, siue cõsanguineis, siue affinibus, differunt ne inter se specie, ita vt in Confessione talis gradus sit ex necessitate declarãdus? an verò, si quis, cum aliqua ex dictis peccauit, etiam si fuisset mater, satis se explicet, dicendo, *Incestum commisi*? Quid de peccante cum coniũctis spiritualiter, idest ex Baptismo, vel Confirmatione, & de Coniunctis legalitèr, idest ex Adoptione.

Tribus dictis hæc, quæ satis confusa propter opinionum varietatem apud Authores sunt, breuitèr, distinctèque, ex meo instituto, expedientur.

48 Dico probabile esse, nec consanguinitatem ab affinitate, ex S. Thom. 2. 2. *q.* 15. *art.* 9. & Caet. *ibid.* nec vnum gradum ex his differre specie ab alijs. Sic Filliuc. *tom.* 2. *tract.* 30. *cap.* 5. *num.* 97. dicens, esse opinionem S. Thomæ, Caet. Soti, & ferè Thomistarum: Griptius *in trac. de casibus reseruat. cap.* 8. *num.* 5. Megala *in* 1. *p. lib.* 5. *cap.* 12. *num.* 9.

vter-

vterque apud Dianam *p.* 1. *tract.* 7. *resol.* 31. Vnde, licet ſine dubio grauius ſit contra vnum gradum delinquere, v.g. contra primum cum matre, quàm contra alium, v.g. cum Conſobrina; tamen quia non mutatur ſpecies, puto non eſse ea ſpeciatim ex neceſſitate patefacienda. Ratio eſt, quia in omnibus his vna ſpecie deformitas eſt (licet modo leuior, modo grauior) nempè contra reuerentiam debitam coniunctis. Quòd autem id oriatur interdum ex ipſa natura, vt in primo conſanguinitatis gradu, & per alios etiam in ſecundo, interdum verò ex Præcepto Eccleſiæ, vt in ceteris, & maximè in gradibus affinitatis; nihil ſpecie diuerſum ex hoc necessariò infertur: nam præceptum ſuperioris, cum aliquid præcipit, ponit materiam præceptam in ea ſpecie virtutis, ratione cuius illud præcipit: nunc autē Eccleſia abſtineri ab illis congreſſibus præcipit, propter eamdem reuerentiam coniunctis debitam. Quod de-

deindè gradus ipsi non mutent speciem, indè probatur, quia hi nihil aliud inferunt, nisi maiorem, vel minorem coniunctionem: magis autẽ, & minùs nõ variant speciem, etiam in hac re nostra morali; nisi aliundè probetur esse contra particularem virtutem, vel particularitèr contra diuersum rectæ rationis dictamen. Id, quod hic, quamuis multi probabilitèr inuenire satagant; nihilominus alij, probabilitèr item, non inueniri posse, contendunt.

Dices, asserimus hic *n*.48. ex probabilissima plurium sententia turpẽ coniunctionem cum consanguineis non afferre diuersitatem specificam necessariò in Confessione explicandam, vt diuersam ab alia coniunctione strictioris consanguinei; quia licet grauiùs sit contra vnum gradum, v.g. contra primum cum matre, quàm contra alium, v.g. cum consobrina delinquere, tamen magis, & minùs speciẽ incestus diuersam non constituit; ergo idem asserere

rere debuimus *ſupra lib. hoc 2. c. 5.* §.1.& 2. in iniurijs illatis contra conſanguineos, vel affines, atque adeò dicendum fuit, iniuriam illatã Patri, vel Fratri non esse diuersæ ſpeciei ab iniurijs contortis contra ceteros minus propinquos, quia paritèr magis, & minùs in debito, quod conſanguinei contrahunt, non ſe conuitiandi, non afferunt diuerſitatem ſpecificam.

Reſpondeo, Certè vrget non improbabilitèr parítas, vnde probabilitèr conſequitur, tum in hac materia de inceſtu, tum in illa materia de iniuria contra conſanguineos, vel affines inflicta, non esse necessariò explicãdam eiuſmodi diuerſitatem, ſed ſufficere, ſi dicatur. *Ego mihi cõiunctos contumelijs affeci.*

49 Dico ſecundò, Inceſtum cum coniunctis coniunctione legali, ideſt coniunctione orta ex adoptione alicuius in filium (quæ eſt inter adoptantem, & adoptatum; inter adoptatum, & filios legitimos adoptantis,

tis, qui in eius sunt potestate: inter vxorem adoptati, & ipsum adoptãtem: & denique inter vxorem adoptantis, & adoptatum.) Dico inquã hunc incestum non esse explicandũ, vt distinctum ab alijs incestibus dictis *in num. præced.* & nec necessariò explicandas diuersitates illas dictas in proxima parenthesi. Ratio prioris partis huius dicti est ea, quã *num. præced.* diximus: quia nimirum Ecclesia, propter idem morum reuerentiæ coniunctis debita, prohibet eiusmodi congressus. Sic Delugo *disp.* 16. *de pœnit. sect.* 6. *n.* 238. Ratio posterioris est similiter eadem, quam *ibid.* diximus: quia diuersitas gradus solùm indicat magis, & minus in eadem specie.

50 Dico, tertiò, Incestum cum coniunctis coniunctione spirituali, idest orta ex Baptismo, & Confirmatione (quæ est inter baptizantẽ, & baptizatum, inter patrinum, vel matrinam cum ipso baptizato, inter parentes baptizati cum baptizante, & de-

& denique inter eosdem parentes baptizati, & patrinum, vel matrinã: quod idem est respectiuè in Confirmatione.) Dico, inquam, cum Sanchez *lib. 7. de Matrim. disp. 5. nu. 9.* Incestum hunc esse explicandum vt distinctum ab vtroque incestu carnali, & legali, prædicto *in n. 48.* & 49. sed non esse necessarium, explicare, an ex Baptismo, an ex Confirmatione fuerit orta coniunctio: item nec esse necesse, explicare, an v. g. baptizans, vel confirmans, peccauerit cum baptizata, an cum matre eiusdem, &c. Ratio primæ partis huius dicti est, quia incestus spiritualis addit circumstantiam Sacramenti, ratione cuius reducitur ad genus quoddam sacrilegij. Ratio secundæ, & tertiæ partis est, quia semper in prædictis cõmittitur peccatũ cum eadem specie deformitate; esto, grauiore, vel leuiore: quia semper est contra eamdem reuerentiam debitam personis, ex intuitu Sacramẽti, connexis.

51 Huc commodè reducere possumus duo, quæ supersunt explicanda. Primum, circa impedimentum publicæ honestatis. Secundum, circa incestum sodomiticum. Quoad primum, sciendum est, impedimentum publicæ honestatis esse illud, quod oritur ex sponsalibus de futuro, validè tamen initis; nam, his ita initis, oritur ex Sanchez *lib. 7. de Matrim. d. 68. & seq.* impedimentum dirimens Matrimonium, inter sponsum & consanguineos sponsæ in primo gradu, & contra: id est non potest validè contrahi Matrimoniū à sponso, vel sponsa cum dictis consanguineis. Idem etiam impedimentum oritur ex Matrimonio rato, non consummato; cum hoc addito ex Sanchez *ibid.* vt sit dirimens etiam vsque ad quartum gradum: & etiam si Matrimonium fuerit irritum ex quocunque capite, præterquam ex defectu consensus.

52 Iam si quis cognosceret sororem v. g. vel matrem, filiamve suæ spon-

ſponſæ de futuro; rurſus, ſi cognoſceret ſororem, aliamve conſanguineam ſuæ coniugis per verba de præſenti, ſed nondum conſummato Matrimonio; deberetne in Confeſſione explicare non ſolùm ipſum peccatũ, ſed etiam eius qualitatem, nempè fuiſſe inceſtum cum matre, cum ſorore, cum conſanguinea ſponſæ, &c. Reſpondeo cum Delugo *diſp*.16. *de pœnit.ſect*.6.*num*.131.certum eſſe, tale peccatum habere malitiam inceſtus carnalis; quia eſt prohibita, talis copula per Eccleſiam, ponentem in ea impedimentum dirimens, propter reuerentiam coniunctis debitam: quare erit vt talis explicandus, Quoniam verò ſupra diximus, non eſſe ex probabili opinione, in ceteris inceſtis neceſſariò explicandos gradus: ita hic, vbi inceſtus oritur ex inchoato Matrimonio, conſequentèr, propter eamdem inibi allatam rationem, dicendum erit.

53 Quoad ſecundum, ideſt quoad Sodomiam, quærimus, an ſi quis o-

domiticè cognoſceret conſanguineum, vel conſanguineam, vel affinem, vel coniunctum coniunctione legali, vel ſpirituali; debeat explicare coniunctionem, ita vt non ſatis ſit dicere, *ſe Sodomiam commiſiſſe*, ſed necessariò addendum, *ſe Sodomiticum inceſtum commiſiſſe?*

Reſpondeo cum Filliuc. *tom.* 2. *tract.* 10. *cap.* 5. *num.* 106. necessariò ſic addendum. Ratio eſt, quia ob reuerentiam naturalem propinquis debitam, eiuſmodi peccatum, vltra malitiam Sodomiæ, habet, & malitiam inceſtus. Quamuis enim per hunc inceſtum Sodomiticum non impediatur Matrimonium; quia vt impediat; debet eſſe ſeminatio in vaſe naturali; neque per eumdē incurrantur pœnæ contra inceſtum latæ, quia pœnæ fulminantur contra inceſtum propriè dictum, id eſt enatum ex copula naturali: tamen, quia fit contra prædictam reuerentiam, non poteſt propriam inceſtus ma-

malitiam non participare.

54 Maior difficultas est, vtrum explicandi gradus, v. g. sic: *Commisi incestum Sodomiticum cum fratre, cum patre, cum consobrino:* An satis sit, dicere: *Commisi incestum Sodomiticum?*

Respondeo in nostra sententia probabili non esse necessariò explicandos. Ratio est, quia omnes sũt eiusdem speciei, & solùm secundum magis, & minus in eadem specie differunt: id, quod, vt diximus *n.* 48. notat quidem maiorem, minoremve grauitatem, sed nequaquam specie distinctam.

§. *VIII. De Stupro.*

55 STuprum est concubitus Viri cum Virgine fœmina, eadẽ repugnante. Quare, ea consentiente, ex probabilissima sententia, est simplex fornicatio. Vnde sequitur, *statum virginitatis* non esse necesse in Confessione explicare, virgine

consentiente; quem, illa repugnãte, explicare oportebit.

56 Pari ratione Sodomitica copula cum eadem consentiente est mera Sodomia, vnde nec ibi *status virginitatis* est declarandus.

57 Cum se virgo polluit, vel delectatur, &c. non facit, nisi peccatũ mollitiei, de quo diximus supra §. 4. *num.* 19. nam propterea *suam virginitatem* explicare non obligabitur.

58 Ad expediendam Confessioné facit, scire obligationem, quã contrahit stuprator. Dico ergo. Cum virgo defloratur, ipsa consentiente, nihil hæc ei, nec parentibus debet deflorator. Ita Lessius *lib.* 2. *cap.* 10. *dub.* 1. At si vi, vel fraude, vel promissione virginem quis deflorauit, sanè tenetur vel dotare, vel ducere, ac soluere, quod promisit. Sic *ibidem*.

§. IX.

§. *IX. De Raptu.*

59 IN duobus differt Raptus à stupro. Primò, quia stuprũ semper est cum virgine, at Raptus est de quacunque muliere; immò etiam puero, qui sanè Raptus est omnium turpissimus.

60 Secundò, stuprum solùm dicit violentiam, vel ad summum fraudem: at Raptus, præter violentiam, addit abductionem. Ita Fillius, *to.2. tra.30. cap.6.* est enim Raptus peccatum luxuriæ, quo persona aliqua abducitur cum violentia ad turpem actum cum ea exercendum. Addit igitur malitiam contra iustitiam, atque adeò specialitèr confitendam.

61 Abductio sponsæ de futuro, vt item sponsæ de præsenti, ideſt coniugis per duos menses ante consummationem Matrimonij, ad quod consummandum prædictum tempus conceditur: abductio, inquam, eius-

modi sponsarum, si est ad finem ritè complendi Matrimonium, non est Raptus; quia, etiam repugnantibus parentibus, non est ex Filliuc. *ibid* abductio ad id, quod est prohibitum: sed si est ad illicitum finē, explendæ scilicet libidinis; erit raptus, speciatim in Confessione manifestandus.

§ X. De Peccato contra naturam.

62 QVatuor sunt species, & quidem distinctæ, aperiendæ ex Filliuc. *trac.* 30. *c.* 8. *num.* 142. quia habent turpitudinem, si non physicè diuersam, quia omnes prodigunt semen sine spe generationis; certè, ex recta hominum æstimatione, diuersam moraliter, Mollities, Sodomia perfecta, Sodomia imperfecta, Bestialitas, ad quam reducitur congressus cum Dœmone. De singulis aliquid breuitèr delibabimus.

Mol-

Mollities.

Est pollutio voluntaria sine coniunctione corporum; seu, vt definit S. Thomas 2. 2. *q.* 52. *art.* 11. *& ibid.* Caiet. est peccatum contra naturã, per quod voluntaria pollutio procuratur, extra concubitum, causa explẽdæ delectationis Venereæ. Si quis tamen dum se polluit, consentiat, vel cogitet morosè in aliquam aliam speciem; v.g. in adulterium, incestũ, &c. contrahit eamdem malitiam, quam cogitat, adeoque confitendã. Ita Filliuc. *tr.* 30. *c.* 8. *n.* 54.

63 Innanimatum instrumentum, quo quis se polluat, non facit mutationem speciei, vt supra *c.* 1. §. 10. de medijs, quæ assumuntur ad peccandum, vniuersaliter diximus. Dixi (inanimato) nam si animato; vt si manibus alterius, &c. fiat, iam nunc subdo.

64 Si quis se pollueret inter brachia, coxendices, os, &c. fœminæ, vel viri, cum id regulariter proce-

dat ex affectu personæ, seu concubitus cum illa; est sine dubio specialiter explicandum: quia non est mera pollutio, sed copula inchoata. Non tamen credo, necessariò esse explicandas peculiares partes corporis (nisi sit affectus aliquis particularis, v. g. ad partes præposteras, ob Sodomiam, vnde & explicandũ) materialitèr enim se habent, ex Filliuc. *ibid. num.* 155. & illa maior delectatio, quæ in vna ex partibus quæritur, non transcendit speciem maliciæ, quæ est in alia.

65 Petes: quando quis habet inchoatam prædictam copulam, necessitatem habet exprimere in Confessione, se seminasse extra, vel intra vas? Respondeo. Ita; quia extra dispergitur semen: At intra vas naturale fœminæ, non item. Quid in masculis, dicam mox *à num.* 77. & addam vtilissimam praxim pro hac re.

66 Si qui se polluant manibus alterius viri, vel fœminæ, vel suis aliũ

quis

quis polluat; debet id explicare, propter cooperationem cū alterius peccato. Immò si tu tuis manibus polluas vxoratum, vel Sacerdotem, &c. debes id explicare; quia cooperaris ad Adulterium, vel Sacrilegiū, iuxta ea, quæ dixi *cap.* 1. §. 27 *de Scandalo n.* 100. Nā si te suis manibus alius polluat: adest cooperatio cum alterius te polluentis peccato: vt dictum est *cap.* 1. §. 10. *num.* 69. De hoc vide vindicationem meam *lib.* 7. *in Decal. cap.* 7. §. 1. *à num.* 5. vel in calce dicti Decalogi.

De incipiente copulam, & resiliente, semenque dispergente, dixi §. 4. *n.* 26.

De Mollicie Virginis, dixi §. 8. *num.* 57.

De Mollitie Vxorati §. 7. *num.* 45.

De Mollitie sacrilega §. 5. *num.* 34.

De comedente calida, vt pollua-

tur in somno, dixi *cap.* 6. §.2. *numer.7.*

De se sæpiùs polluente, an sit statim absoluendus, dicetur vniuersim inferiùs, cum de Recidiuo *lib.3.c.3.* §.4.

Sodomia.

67 Sodomia, & quidem perfecta, est concubitus ad sexum non debitum, vt vir cum viro, fœmina cum fœmina; Ita S. Thom. 2. 2. *quæ.* 52. *art.* 11. *& ibid.* Caiet. nam concubitus viri cum fœmina in vase præpostero, est Sodomia imperfecta, de qua mox. Concubitus autem est copula carnalis consummata: naturalis, si fit in vase debito: innaturalis, si fit in loco, seu vase non debito.

68 Sed hic est quæstio, quandonam mutua procuratio pollutionis inter mares, vel inter fœminas debeat dici mollities, quando Sodomia?

Respondeo cum Caiet. *ibidem*, quando ex affectu ad personã adest

con-

concubitus, si fit inter indebitum sexum, hoc est inter virum, & virũ, fæminam, & fæminam; tunc est Sodomia. Quando verò est mutua pollutio absque concubitu, sed solũ ad explendam libidinem, est mollities.

69 Hinc si duo Mares commisceãt corpora, & moueantur ad procurãdam pollutionem, vel quomodocũque se tangant impudicè, ex affectu indebiti sexus, ita vt effusio seminis vel fit intra vas præposterum, vel etiam extra, puto esse Sodomiam; Ita Pater Antonius Marsilius Lector casuum in Collegio Romano *in manuscript. in Decal. tract.* 11. *c.* 8. *§.* 3. Si fit intra vas, est certum; si verò fit extra, probatur; quia quamuis tunc non fit copula, tamen per illum concubitum est affectus Venereus ad indebitum sexum, qui propriè constituit sodomiam: nam cæterum siue semen effundatur intra, siue extra; semper æquè in loco non suo dispergitur: locus enim præpo-

sterus

ſterus videtur materialiter ſe habere in Sodomia; ſed formaliter, eius eſſentia ſumitur ex motiuo, ſcilicet ex concubitu cum affectu ad indebitum ſexum. Confirmo, quia fæmina cum fæmina non alio modo cõmiſcetur, niſi per dictum concubitũ cum effuſione ſeminis, & non intra vas præpoſterum. Inter illas enim non poteſt esse copula propriè; ſed ſi ipſæ fœminæ commiſceant corpora ex affectu ſolùm ſe polluendi, id eſt explendæ libidinis; eſt mollities, ſi ex affectu ad indebitum ſexum, eſt Sodomia.

90 Scio Graphium *c. 90. nu.* 11. ex Nauarr. *c.23. n.*249. ſentire, ad copulam ſodomiticam requiri effuſionem ſeminis intra vas innaturale. Sed mihi hæc ſententia non placet. Primò, quia, vt dicebam, ſic inter fæminam, & fæminam non esset Sodomia. Secundò, quia talis concubitus ex affectu indebiti ſexus, cum effuſione ſeminis extra vas, non eſt mollities: quia hæc eſt pollutio ex affectu

affectu explendæ libidinis, vt supra diximus: ergo est Sodomia.

71 Solum igitur sententia Graphij est vera quoad pœnas, & reseruationem; si quando Sodomia est peccatum reseruatum: Pœnæ enim, & reseruatio, cùm sint odiosa, restringuntur ad Sodomiam principalem, & maximè notam, & vndequaque certam.

72 Ex his ergo collige, cùm vir cum viro, vel fæmina cum fæmina peccant per dictum concubitum: satis esse, in Confessione dicere, *se exercuisse Sodomiam*: sine necessitate dicendi, an semen intra, an extra vas emiserint. Quid dicendum, quando vir præposterè fæminam cognoscit, & semen extra vas dispergit, dicam mox cum de Sodomia imperfecta.

73 Vnum denique hic aduerte, in Sodomia non satis esse dicere, *Sodomiam commisi*; sed explicandum insuper, *an quis fuerit Agens, an Patiens*. Ita Delugo *disput.* 16. *sect.*

sect. 5. *n.* 243. Ratio est: quia Agens committit pollutionem; quam Patiens non, eo ipso, quod patiēs est, committit.

De Sodomia cum affine, vide §. 7. *num.* 54.

De Sodomia Vxorati, vide §. 6. *num.* 45.

De Sodomia cum Infideli, vide §. 4. *n.* 22.

De Sodomia cum Virgine, vide §. 8. *n.* 56.

Sodomia imperfecta.

74 Sodomia imperfecta, quam alij vocant innaturalem concūbendi modum, est peccatum contra naturam, per quod vir cum fœmina cōcumbit extra vas naturale. Est species distincta à Sodomia perfecta, adeoque speciatim in Confessione exprimenda: perfecta enim procedit ex affectu ad indebitum sexum: hæc verò procedit, non ex affectu ad indebitum sexum, sed, licet ad debitū, tamen ad partem innaturalem.

75

75 Sed quid dicendum, si quis se polluat inter cæteras partes fœminæ; coxendices, brachia, &c. Respondeo, de hac re dictum supra, n. 64. Illud hìc siue recole, siue adde. Si primo, fit concubitus ex affectu ad personam ipsam, sexumque fœmineum; est copula fornicaria, siue adulterina, siue incestuosa, iuxta conditionem personæ, atque adeò est aperiendus. Si secundò, fit concubitus ex affectu ad præposteras partes; est Sodomia imperfecta, de qua agimus, ac similiter aperiendus. Si tertio denique, fit sine concubitu, sed merè ad explendam libidinem; est mollicies, ex se explicanda.

76 Si quis tamen fateatur absolutè, concubuisse se cum fœmina; regulariter intelligitur, fuisse ex affectu ad personam primo modo, non verò secundo, vel tertio, nisi aliud expressè fateatur. Ratio est, quia intelligitur illum concubitum factũ esse more ordinario; mos autem ordi-

ordinarius est, vt vir cum fœmina communiceantur ex affectu ad sexum fœmineum. Vnde vides multũ differre hunc cõcubitũ viri cũ fæmina, ab eo prędicto concubitu viri cũ viro, vel fæminæ cũ fæmina: ille enim prędictus est Sodomiticus, quia non potest esse ex affectu ad copulã naturalem: hic non est Sodomiticus, quia quando vir cum fęmina miscetur, semper regulariter est ad copulam naturalem.

77 Hic vniuersaliter pro omnibus peccatis luxuriæ velim diligenter pernotes: Hæc à nobis dicta esse ad dandam veram harum rerum essentiam; cęterum in praxi Confessario expediet, tot minutias neqnaquam interrogare. Audi Filliucium *in Instruct. breui pro confess. c. 1. circa initium, Prudens*, inquit, *esse Confessarius debet in exquirendis cautè circumstantijs sexti præcepti præparatorijs ad actum consummatum, modis minutis non necessarijs, ne se, vel pœnitentem excitet*

ter ad aliquam tentationem. Audi Coninch *disp. 7. de Sacram. dub. 7. num. 56. Præstat aliquando Sacerdotem minus perfectè peccatum pœnitentis intelligere, quàm vel illi, vel sibi aliquod scandalum creare, & esse nimium.* Audi Angelum *V. Interrogationes, num. 1. Confitetur,* inquit, *mulier, quod fuit cognita extra vas debitum: non quærat postea Confessarius in quo loco, vel quomodo, & huiusmodi, sicuti faciunt quidam, qui potius sunt contaminatores, quàm Confessores.* Vide Fagund. *præcep. Eccl. 2. lib. 4. cap. 2. num. 8.* Homobonum *in exam. Eccl. p. 1. tract. 4. c. 12. q. 11.* Delugo *disp. 16. de pœnit. sect. 14. n. 595.*

Bestialitas.

78 Bestialitas est concubitus cum re animata, non eiusdem speciei cum homine. Huc reducitur concubitus cum Dæmone; quia adhuc ille non est eiusdem cum homine spe-

speciei, etiamsi assumat formam hominis, ex S. Thom. 2. 2. *qu.* 52. *art.* 11. In hoc crimine non est necessariò explicandum genus animalis, siue sit equus, siue sit equa, siue ouis, siue gallina: semper est enim eadem in specie moralis deformitas. Ita Filliuc. *tract.* 10. *cap.* 8. *nu.* 161. At si sit concubitus cum Dæmone, debet id explicari: sic *idem ibidem nu.* 162. quia superadditur peccatum contra religionem, idest, commercium cum Dei, nostrumque omnium nequissimo inimico.

Nota insuper exprimi in Confessione oportere, an Dæmon fuerit sub forma fæminæ, vel viri, vel sub forma talis coniugati, vel talis monialis, professæ, &c. Ita *ibid.* Ratio est, quia tunc præter bestialitatem, additur affectus ad talem.

CA-

CAPVT VIII.

Circa Septimum, & Decimum Decalogi Præceptum.

§. I. De Furto communi, Rapina, & Damno dato.

1 SEctando probabilem opinionem, docentem circumstantias in eadem specie aggrauantes non necessariò exprimendas: Dico cum Delugo *disp. 16. de pœnit. sect. 3. n. 121.* satis esse, si furtum fateri debeas, sic dicere: *Furtum in materia graui commisi*: at non potes dicere, te furatum v.g. decem, cum fueris furatus, vel octo, vel quindecim: quia sic non explicares furtum, quod commisisti, sed aliud, quod non commisisti. Quod si te de præcisa quantitate interroget Confessarius, ad videndum fortè quid tenearis, quo ad restitutionem, vel quo ad aliam obligationem, illã teneris

exprimere. Sic *ibidem num.* 123. quia is habet Ius ad interrogandum pœnitentem de omnibus, quæ ad suæ salutem animæ conducere possunt, vt diximus *cap.* 1. §. 1. *num.* 6. & dicemus *c.* 10 § 2. *n.* 38.

2 Si quis publicum Magistratum gerens furetur: v.g. Iudex, Gubernator, &c. debet ne explicare, se esse talem, quando furtum illud affert Confessario? Respondeo cum De-lugo *disp. de pœn.* 16. *sect.* 4. *n.* 180. probabiliter non debere: quia munus, quo fungitur, ratione cuius impedire tenetur furta in Ciuitate; non videtur in re hac nouam speciē superaddere. Nam sic etiam si Sacerdos v.g. aliquem percutiat, non obligatur explicare se, cum esset Sacerdos, hominem percussisse, licet enim indecens magis sit à te, cum sis Sacerdos, aliquem percuti, tamen noua species non additur.

3 Rapina specie à Furto differt Ita *idem ibidem sect.* 22. *num.* 495. quare & in Confessione, promēda, spe-

cie,

cie, inquam, morali: Rapina enim est quidem rei alienæ contrectatio, sicut furtum: sed addit violentiam; atque adeò additur vis, & contumelia contra Dominum.

4 Damnum datum siue hoc, vel illo modo, siuè hoc, siue illo instrumento, semper est eiusdem speciei, nisi aliud debeat in Confessione explicari, vel propter censuram fortè annexam, vel propter reseruationē, vel simile quid. Idem omninò cadem limitatione dic in furto, siue fiat per dolosum contractum, siue per vsuram, siue alio modo.

De furto facto pluribus, vide n. 1. § 9. num. 65.

§ II. De Furto Sacrilego.

5. FVrtum commune, à sacrilego, in specie differt, adeòque speciatim apud Confessarium exponendum, quoties quidem aliquis per furtum violat res sacras, quod tribus tantùm modis euenire potest

ex Fagund. *Eccl. praecept.* 2. *lib.* 4. *c.* 4. *n.* 8. Vide etiam Bonac. *circa primum praecept. disp.* 3. *q.* 6. *n.* 23. & Delugo *de poenit. disp.* 16. *sec.* 10. *à n.* 469. Primò, si quis à loco sacro, idest ab Ecclesia furetur rem Ecclesiæ, siue sacratam; vt Calicem, siue Ecclesiæ propriam, vt eius pecuniã: vel vestem etiam existentem extra Ecclesiam; quia satis est, vt sit Ecclesiæ propria; nam sic dicitur, auferri à Dominio Ecclesiæ, atque adeo à loco sacro. Ita colligitur ab Authoribus citatis.

Secundò, si quis furetur rem, profanam quidem, sed quæ ita custodiæ tradita sit Ecclesiæ, vel eidem Ecclesiæ accommodata, vt ipsa Ecclesia de re illa teneatur.

Tertiò, si quis rem sacram, v. g. prædictum Calicem consecratum, à quocunque loco, etiam non sacro, furetur: Ratio horum est, quia in his tantùm casibus, loco sacro, rei que sacræ iniuria particularis irrogatur.

Præ-

Præter hos igitur casus non inuenitur ratio furti sacrilegi. Quare, si quis furetur crumenam diuitis in Ecclesia, vel sellam eiusdem in Ecclesia positam, vel tapetia profana existentia, siue extra, siue intra Ecclesiam, ad eiusdem diuitis commoditatem: vel gladium v. g. Parochi, quem Parochus, nomine suo, non verò nomine Ecclesiæ possidet, non committit sacrilegium, & consequẽter non debet illud, nisi vt vulgare furtum, confiteri. Ita Bonac. *ibidem.*

CAPVT IX.

Circa Octauum Decalogi Præceptum.

§. I. *De Contumelia, Detractione, Iudicio temerario.*

1 FAlsò testari contra aliquem, non solùm quis solet in iudicio, sed etiam extra: ac propterea huc reducimus peccata conuiciandi,

infamandi, detrahendi, &c.

Sed iam per occasionem nonnulla tetigimus de contumelijs, deque detractionibus *c.* 1. §.8. *n.* 53. *&* 54. Qua ratione scilicet qui vnico contextu contumelias varias, variasque detractiones contra eumdem committit, vnico peccato peccet: & §.9. *n.* 63. qua ratione, qui vnica detractione multos simul læsit, vnico item peccet peccato: & *c.* 5. §. 1. & 2. qua ratione iniuriæ, contumeliæque iactæ contra parentes, consanguineos, aliosque inter se differant. Cætera igitur, quæ pro nostro instituto supersunt, in præsentia, suo in loco sic habe.

2 Quamuis detractio in vna materia grauiori inferat maius nocumentum, quàm in alia minùs graui: qui excessus explicari in Confessione non posset, nisi explicando materiam detractionis, & conditionem personæ, cui detrahitur: an v.g. Proximus infamatus fuit, vt hæreticus, an vt fur, an vt Sodomita: & rur-

& rursus an infamatus fuit Rex, an Episcopus, an Sacerdos, immò nisi explicetur etiam & numerus eorum, corã quibus detrahitur; acrius enim offenditur proximus si coram decẽ, quàm si coram duobus de illo detrahas: tamen, cum hæc, & similia culpam aggrauent quidem, sed intra eamdem speciem: non sunt necessariò in Confessione declaranda, nec à Confessario interroganda. Ita Delugo *de pœn. disp.* 16. *sect.* 3. *nu.* 112. Molin. *tom.* 5. *de Iustit. tr.* 4. *disp* 19. *num.* 3. Azor. *tom.* 3. *l.* 13. *c.* 5. *dub.* 1. alijque, satisque erit, si dicatur in hunc modum; *grauitèr infamaui, detraxi, conuicia contuli ter, vel quater*, &c. sine necessitate explicandi, an in iniuria, in cõuitio, in detractione, dixerim, proximum esse hæreticum, seu homicidam, seu furem: vel explicandi, affuisse præsentes duos, vel decem, vel denique significandi, eum, contra quem egi, fuisse Regem, vel Sacerdotem, Excipe, nisi fuisset Parens,

vel alius ex dictis *dicto cap. 5. §. 1. & 2.* vide etiam supra *c. 7. §. 7. in fine n. 48.*

3 De Iudicio temerario, idē propter eamdem rationem sentiendum erit, nam quia bona existimatio, quæ per iudicium temerarium maculatur, semper est eadem in genere moris; satis erit dicere, ***toties in re graui temerè iudicaui***, &c.

4 Diximus supra *c. 1. §. 8. nu. 53.* eum, qui vnica continuatione locutionis, multas detractiones de eodē exhibet, vnicè peccare. Iam quid, si vnica simili continuatione locutionis, detrahat quis multis, v.g. tribus personis, Petro, Paulo, Antonio.

Respondeo cum Delugo *ibidem n. 135.* si vnica locutione, hoc est, vnicum recensendo factum, tres illos offendat, satis est dicere, *De pluribus semel detraxi*: siue illi plures fuerint, tres, siue quatuor, siue decē. At si in eadem confabulatione, nunc Petro detrahis, mox ad infamandū Paulum sermonem conuertas, &c.

di-

diuersa mala de singulis proferens; credo debere exprimi tres detractiones sigillatim, licet enim continuatio fiat confabulationis ; nihilominus numero differunt eiusmodi detractiones, sicuti differre numero diximus tres copulas cum eadem, vel diuersa fæmina, continuatim, eadem nocte habitas.

5 Petes, differtne specie, falsum defectum proximo imponere: & verum, sed occultum propalare? Respondeo cum Molina *to.*5. *disp.* 26. *n.*8. probabile esse non differre, atque adeò non necessariò in Confessione declarandum, quia vtrumque vnam, eamdemque bonam lędit existimationem.

6 Aduerte hic denique duo. Primò, posse detractionem per accidẽs esse contra alias virtutes, & tunc sine dubio id esse Cõfessoribus aperiendum; v. g. si præuides ex tua detractione proximum incursurum damnum in vita, honore, bonis; tunc detractio, cum non solùm sit proxi-

mi famam commaculans, ſed tale detrimentum inſuper afferens, illam nouam malitiæ ſpeciem inducat, necesse eſt.

Quid ſi præuideas, quòd dum detrahis de Petro corã Paulo, Paulus gaudebit de illius graui malo? Reſpondeo, tunc etiam te peccare contra caritatem, cui ſcandalum ſpeciale præbes; eoque modo explicandum, quo diximus, cum de ſcandalo egimus *c.1.§.17.*

7 Secundò aduerte, differre Detractorem à Suſurrone: ſuſurro enim eſt, qui detrahendo pacem, & concordiam interturbat; cum Detractor ab hoc abſtrahat. Suſurro ergo cum accumulet ſupra læſionem famæ, diſcordiarum seminationem, addit aliam ſpeciem culpæ contra caritatem, quæ ſubijci omninò clauibus debeat. Ita Delugo *de iuſt. & iure tom.*1. *diſp.*14. *ſect.*3. *n.*40.

Quo ad reſtitutionem famæ læſę, non eſt noſtrum hic diſputare; ſicuti nec disputauimus de reſtitutione bo-

bonorum in furto; nec de alijs, quæ nequaquam proximè faciunt ad expediendam Confessionem, quæque ab Authoribus sunt suis in locis exposcenda.

§ *II. An in Confessione manifestari socius peccati possit?*

8 HOC quidem nostrũ est munus, breuitèr excutere, ex quo tum Pœnitens, tum Confessarij aliquam trahent facilitatem expediendæ Confessionis.

Primò ergo dubitatur. An debeat quis aperire Confessario complicẽ sui peccati, cum infamia eiusdem complicis; v. g. peccauit cum matre, an debeat explicare incestum, atque consanguiniratem Confessario, qui nouit pœnitentem aliam consanguineam, vel affinem non habere, nisi matrem? Respondeo: si commodè quis potest adire, vel expectare Confessarium, qui matrẽ prædictam non agnoscat; ad id obli-

gabitur: ni faxit, peccabit cum onere restitutionis famæ apud Confessarium: quia nemo licitè potest infamari sine vllà necessitate. Ita Suarez *de pœnit. disp. 34. sect. 2.* Vasquez *de pœnit. quæst. 91.* Coninch *de pœnit. disp. 7. dub. 9.* pluresque alij ab ipsis citati. At si commodè non potest, puto obligari ad declarandum complicem, quamuis sequatur eiusdē complicis infamia apud Confessarium. Ratio est ducenda ex institutione à Christo huius Sacramenti, quam ego sic explico.

9 Maius ego ius habeo ad meam famam tuendam, quam alter habet ad hoc, vt ego conseruem eius famam: sed ius, quod ego habeo ad famam meam, non me excusat, ne aperiam Confessori scelera mea, licet cum meæ famæ diminutione: ergo neque alterius ius me excusabit, ne aperiam eiusdem scelera, licet cum diminutione eius famæ. Minor est certa: Maior, præterquamquod admittitur cōmuniter ab omnibus.

Pro-

Probatur, nam propterea possum ad meam famam tuendam, alium infamare, vera eius occulta crimina manifestando. Vnde Reus licitè infirmat testimonia aliorum contra se, reuelando eorum occulta scelera, vt Lessius *cap.* 31. *dub.* 1. docet, & alij. Fatendum ergo, ita Christum Dominum voluisse, instituere hoc pœnitentiæ Sacramentũ, vt nõ haberetur ratio nec famæ propriæ, nec (quãdo id necesse fuerit) famę alienę.

10 At de iure naturæ est, non infamare proximum. Respondeo ita sanè, sed quando infamare non est necessarium: nam quando est necessarium, & ex alia parte adest veritas delicti, quod est exprimendum: nego esse de iure naturæ non infamare. Cum igitur occultum peccatum proximi aperire, sit aliquando necessarium, vt omni meliori modo, quo potest Reo illi, eiusque vitæ corporali consulatur: & in nostro casu, de quo agimus, sit necessarium, vt pœnitenti, eiusque spi-

rituali commodo prospiciatur; mirum non erit, si in talibus casibus proximi fama posthaberi possit.

11 Petes: quantum temporis obligabitur quis, expectare Confessariū, qui complicem non cognoscat in casu dicto *n.8.* Respondeo, communiter non plùs, quam vnum, vel duos dies. Sic Delugo *de pœnit. disp.* 16. *sect.* 7. *nu.* 416. quia magnum esset incommodum, eum, qui animam peccato infectam habet, diutiùs expectare debere remedium diuinæ reconciliationis, quod aliàs per contritionem obtinere, difficile est.

22 Petes secundò: si quis propter solam consolationem, quam sentit ab amico, vel docto Confessario, nollet alium expectare, vel quærere, possetne, citra aliam causam, complicem eidem Confessario declarare.

13 Respondeo, probabile esse, posse. Ratio est. Primò, quia non desunt Authores qui defectum proximi vni, vel duobus viris pruden-

tibus

tibus manifestare, docent, non esse saltem mortale. Sic Reginaldus referens Caetanum, & Nauarrum, *lib.*24.*nu.*75. Inclinat Less. *lib.* 2. *cap.*11.*nu.*70. Nec reprobat Azor. *tom.*3.*lib.*5.*cap.*9.*qu.*2. ait enim, contrariam sententiam sibi magis placere, ergo & hæc placet: & probabilem docet esse Tannerus 2. 2. *disp* 4. *quaest.*8.*dub.*7.*num.* 138. multò magis ergo, si manifestes propter consolationem spiritualem vni Confessario. Secundò, quia video passim Fideles, etiã timoratos, non esse solicitos de complicibus tacendis Confessario: Vnde putandum est, omnes Fideles in id cõsentire, suæque famæ (quando vel est necessarium, vel pœnitenti aliqua tandem ratione commodum) cedere voluisse. Ego profectò eum, qui bona fide, etiam cum commodè potest alium Confessarium adire, tamen non adit, si aliud damnum non consequitur, nisi denigratio famæ proximi, condemnare de peccato

non possem, nec eumdem ad restituendam famam apud Confessariũ obligarem. Sic Fagund. 2. *Eccles. præcept. lib.5. cap. 1. num. 3.* docens, solùm esse consilium hac in re, quærere aliũ Confessariũ ignotũ. Tertiò, quia si aliquis maritum cum vxore prudenti, quæ prudentèr creditur non oblocutura, de alterius occulto graui defectu confabulantẽ à mortali excusat; cur non filium cum Patre spirituali, ob suam consolationem confitentem. Sic Reginald. modo citatus. Quartò, quia complex, quando peccat, videtur cedere iuri suo: scit enim dum cum socio peccat, tale peccatum à socio in Confessione fore aperiendum. Quintò, quia, qui Sacerdoti confitetur, non homini, sed Deo cuncta cognoscenti, defectus proximi enarrat. Video aliqua ex his argumentis vel non esse valida, vel nimis probare: probant enim fieri etiam sine vlla prorsus necessitate, vel cõmoditate posse; hoc inquam video; sed

ſed tamen ex illis omnibus doctrinam noſtram probabilem fieri, etiã video. Non inficior tamen contrariam ſententiam, à multis DD. in praxi tutiorem iudicari.

14 Dubitatur ſecundò de obiecto peccati pœnitentis: v. gr. filius dat venenum matri grauidæ ex adulterio; An filius poſſit fateri eiuſmodi peccatum cum ſuis circumſtantijs Confessori, qui matrem nouit, quique ex tali Confeſſione de eiuſdem adulterio cognitionem habebit: quo caſu, vt vides, mater non eſt complex peccati filij, ſed ſolum materia, ſeu obiectum. Reſpondeo cum Coninch *diſp. 7. dub. 4. n. 92.* sub ijſdem limitationibus posse, quibus dictũ eſt modo de Complice. Ratio eſt eadem, quæ *ibid.* dicta.

15 Dubitatur tertiò, de peccato veniali (& propter eamdem rationem) de mortali confesso. An ſcilicet ſi quis confiteri velit peccatum ſuum veniale, vel mortale aliàs ritè abſolutum, vnde grauiter ſit in-

infamandus complex; possit id facere apud Confessarium complicē cognoscentem, v.g. soror, quam solam notam Confessario quis habet, fratrem solicitat, an Frater, qui venialem negligentiam in resistendo adhibuit, possit Sororem prodere, vt suum tale veniale fateatur? Respondeo, cum non sit præceptum, venialia confitendi; ideò si non apparet aliqua peculiaris ratio consolationis spiritualis, vel consilij, &c. Caritas dictat, non esse eligendum Confessarium cognoscentem complicem: si autem apparet, eligi poterit, vt ex supradictis constat. Ita Delugo *de pœnit. disp.* 16. *sect.* 7 *num.* 411.

CAPVT X.

De Veritate, qua Confessario agendum est.

1 ABsolutis prædictis, supersūt quædam, quæ ad facilem red-

reddendam oris Confessionem, sunt in præsentia percurrenda. Quoniam verò aliqua sunt, quæ taceri possunt: aliqua sunt, quæ omninò secundum veritatem deponi debent; ideò nonnulla ad nos pertinentia de singulis excerpemus.

§. I. *Quando taceri licitè aliquod peccatum in Confessione possit.*

2 PRopter tria capita aliquem excusari posse, si peccatum aliquod mortale (nam veniale taceri posse, nullus ignorat) taceat, fatentur omnes: Propter impotentiã physicam, Propter impotentiam moralem, Propter inuincibilem errorem. De quibus iam singillatim.

3 Prænotandum est tamen, tum hic, tum in consequentibus, ab omnibus semper tamquam certum supponi, transacta excusatione, debere peccata mortalia nondum manifestata manifestari Confessario, & ab

co-

eodem absolui: Confessario, inquã, sed certè, non ex necessitate, eidem qui prius te, quando adfuit excusatio, absoluit; potes enim & alterum eligere, dũmodò siue alter, siue idẽ, sit ritè approbatus. Ita Suarez, Sà, alijque apud Layman *lib.4. tract.6. cap.8. num.9.* Ratio huius est, quia est præceptum subdendi clauibus, atque adeò Confessori cuique legitimo, omnia mortalia, vt ab ipso directè absoluãtur.

Lege Dicastillum *de pœn. disp. 6. d. 17. à nu.3. & 8.* qui quamuis doceat, quando peccata in necessitate prædicta absoluuntur, absolui directè, tamen notat, debere semper speciatim deindè clauibus subdi.

Impotentia Physica: vbi de Confessione, & Absolutione moribundi.

4 IAm, primum caput excusationis est physica impotentia. Primò ergo, quando quis ob vicinam

nam mortem physicè loqui non valet, dato signo, quo moriens petat Confessionem, vel aliquo, si potest, dicto peccato, saltem in genere, potest absolui breui absolutione infra ponenda *lib.3.cap.1.§.2.* idque etiã sine iniunctione pœnitentiæ: quia hæc in necessitate omitti potest, cum sit solum pars integralis.

5 Secundo idem dic, si ob vicinũ naufragium, seu prælium, vel quid simile, non est tempus omnia peccata deponendi. Immò quando imminens periculum, aliud non permitteret; possent multi simul dolorem ostendere, & aliqua peccata confiteri, & sic simul absolui. Sic Coninch *de Sacram disp.7. nu.76.* Delugo *de pœnit. disp.7. sect.1.*

6 Tertiò, si quis sit surdus, vel mutus: dicat enim quantum moraliter potest, &c. Sic Layman *ibid.5. tr.6. cap 8. n.9.*

7 Sed circa primum casum de moribundo, sunt aliqua non parum necessaria nobis addenda. In hoc

enim

enim certum sit, primò, dato signo à pœnitente, ipso Sacerdote præsẽte, posse illum ab eodem absolui.

Addit Baucius *in sing. cas* 335. ex Ioann. Sances *in sel. d.* 44. *nu.* 35. quamuis eueniat pluries, infirmum confessum fuisse peccata sua, nihilominus, sanum fore consilium, iterũ, atque iterum illum absoluere præstitis solis doloris signis.

8 Rursus certum sit, dato signo, non præsente Sacerdote, sed præsente alio, qui alius coram infirmo testificetur ipsi Sacerdoti iam facto præsenti, de voluntate moribundi; posse, immò & debere absolui, vt doctè probat Coninch *de Sacram. disp.* 7. *dub.* 10. Id, quod intelligo, etiam nulla in absoluendo adhibita conditione. Ratio est, ex Delugo *de pœnit. disp.* 17. *sect.* 3. §. 4. *n.* 90. quia, licet quando quis operatur ex assensu dubio, vt si Sacerdos dubitet, an signa ab infirmo exhibita, fuerint ex vero dolore; vel an, quãdo dixit infirmus, se velle confiteri,

fue-

fuerit sui compos, licet, inquã, tunc sit apponenda, saltem mente concepta conditio (idest, *si es rectè dispositus*, seu *si es capax, te absoluo*, &c.) tamen quando operamur ex assensu probabili, vt in casu, de quo loquimur, operari possumus absolutè, & sine conditione: quia assẽsus præcedens absolutus est, quãuis sit probabilis.

9 Apud eumdem Coninch inuenies hanc doctrinam non esse contra illud Decretum Clementis VIII. quo damnauit hanc propositionem: *Licet per litteras, aut internuntium Confessario absenti peccata sacramentalitèr confiteri & ab eodem absente absolutionem obtinere*. Et rectè: nam noster casus est longè diuersus, vt patebit prædicta Decreti verba consideranti: & extat ex eodem Coninch testimonium eiusdem Clemẽtis datum Bellarmino, se non intelligere, damnare doctrinam modo traditam.

10 Restant igitur duo quærenda.

Pri-

Primò, quando nullum prorſus ſignum dat moribundus. Secundò, quando dat ſignum, ſed abſente Sacerdote; & teſtis certiorem quidem facit de dato ſigno Sacerdotem; at procul ab infirmo: an Confeſſarius poſſit nihilominus, abſente teſte, quaſi abſente interprete, abſoluere.

Quoad primum, dico, in rigore Theologico talem moribūdum, qui ne nutum quidem dedit petitionis Confeſſionis, nequaquam abſolui poſſe. Ratio eſt, quia nulla tunc adeſt materia proxima, nempè Cōfeſſio Pœnitentis exterior, & ſenſibilis, nec generalitèr, nec confusè quidem. Lege Coninch *diſp. 5. de Sacram. n. 28.* & Delugo *de pœnit. diſp. 17. ſect. 5.*

Quod ſi citentur aliqui Canones, ſtatuentes abſolui moribundū poſſe, qui nullum dedit ſignum; ſunt ij intelligendi, ſi nullum dedit ſignū præſenti Sacerdoti, dedit tamen aſtantibus.

11 Dixi (*in rigore Theologico*) nam quia nõnulli Doctores, Homobonus, Molfesius, Lotterius, Delitteratis, alijque apud Dian. *p.3.tr.3. res.* 8. putant, eiusmodi moribundũ satis, superque petere Confessionem per mores Christianos tota vita sensibilitèr peractos: atque adeò putãt, absolui posse, saltem sub conditione, *si est capax absolutionis*; idcircò in praxi censeo, posse, saltem sub condictione dicta; immò propter tam vrgentem instantis mortis necessitatem, etiam debere. Ratio est, quia per conditionem cauetur iniuria Sacramenti: & ex alia parte consulitur, quantum fieri potest, saluti moribundi, quia in tali articulo præsumi saltem attritus potest.

12 Quid, si fortè ita actualitèr peccando, subitò destituatur sensibus, vt non possit, humanitus loquendo, atteri? Respondeo, tunc non esse præsumendum attritum: atque adeò nec absoluendum docent communiter. Vide Coninch *in simili disp.*

disp.9.de extrema vnctione dub.5. citantem Suarium *disp.42.de Sacr. sect.1. n.* 10. sed ego sub prædicta conditione vix illum regularitèr sine absolutione dimitterem: nō quia velim, absoluere non dispositum; sed quia rarissimè euenit, vt tam citò de sensibus quis, dum actu peccat, destituatur: ita vt vicinus morti non velit suæ saluti consulere per aliquā attritionem.

13 Quoad secundum: an scilicet, dato signo absente Sacerdote, & ab dato signo absente Sacerdote, & absente eo, qui de signo in sua præsentia dato testificatus est, absolui moribundus possit? Dicunt aliqui, non posse. Ratio potissima eorum est, quia putant, id prohiberi à prædicto Clementis VIII. At dico, etiā in rigore posse, & debere, etiam si testis sit vnicus, qui de signo coram se dato testificatus est, & non sit præsens: ex Coninch *de Sacramen. disp.7. dub.*10. Præpos.*in 3.par. de qualit.confess. dub. 3.nu.*78. vide etiam Delugo *de pœnit. disput.* 17. *tota*

tota sect.4. & 5. idque non solùm sub conditione (si capax est) sed etiam absolutè, ex Delugo *ibidem sect*.5. §.4. Ratio est, quia moribũdi necessitas vrget nos, vt quantum possumus, ei consulamus: & ex alia parte, nihil est quod impediat. Confirmo: quia ità docetur à Concilio Arausicano, à Carthaginensi, à S. Leone, à Rituali Romano Pauli V. qui fuit post Clementem VIII. fusè citatis à Coninchio, & Præposito eius Collega; cum enim hi non distinguant, an astantes debeant, ferre testimonium, præsente, vel non præsente infirmo; nec nos distinguere debemus. Quod autem huic doctrinæ nec illud Decretum, nec aliæ rationes obstent, fusè apud eosdem lege, si lubet.

14 Sed hic est scrupulus aliquibus Confessarijs amouendus. Dictum est prædictum infirmum, dato signo, esse absoluendum. Iam quodnam esse hoc signum debet? Dico ergo, eiusmodi signum triplicis generis

esse

esse posse. Primò, potest esse signū ordinatum ex natura sua ad Confessionem: vt si Confessario ipsi, vel astantibus infirmus dicat, se dolere de peccatis, se petere veniam peccatorum, se velle confiteri: & tunc non est dubium sufficiens, esse signum, vt is absoluatur. Ita Suarez, Vasquez, Bonacina, alijque apud Delugo *dispat. de pœnit.* 17. *sec.* 2. *n.* 26.

15 Possent secundò, exhiberi huiusmodi signa sine vlla mentione, vel clara ordinatione ad Confessionem; vt si infirmus tundat pectus, dicat *Miserere mei Deus*, & similia; & tunc etiam sufficiens esse signum putandum est; quia in tali casu extremæ necessitatis, sufficit tacita petitio Confessionis; quia hęc præsumenda à Christiano.

16 Possunt tertiò haberi hæc signa sub dubio, an oriantur ex pœnitentia, & dolore de peccatis; an ex mœrore, metu, vel angustia morbi, vel mortis: vt si petēti signū, an

an velit confiteri, respondeat infirmus solùm suspirando, vel lachrimando, vel manum Confessario stringat; potest enim id esse à vi morbi manus neruos contrahentis, vel ex alio capite: Et tunc dicunt aliqui *ibidem*, etiam absoluendum, sed sub conditione, saltem animo retenta (*si est rectè dispositus*:) quia in illo periculo, nihil nocet, sic absoluere, & multum, non absoluere, noceret.

17 *Petes* adhuc: Qui priùs per aliquod ex tribus prædictis signis, vel etiam expressè petijt Cõfessionem; & deindè incidit in phrænesim, potestne absolui? Respondeo, si talia signa edidit morti proximus, potest ex Laym. apud Delug. *ibid. n.* 30. modo prædicto, hoc est sub cõditione: quia præsumitur perseuerãtia dispositionis debitæ: At si hæc signa edidit, quãdo erat sanus, lõgè à periculo mortis, nõ poterit ex hoc capite: quia nõ præsumitur actu dispositus, seu in illa dispositione, vt oportet,

M per-

perseuerasse. Dico ex hoc capite: nã ex alio capite, quòd nimirũ posset pręsumi in ea vicinitate mortis, moribundum habere lucis interuallum, & se atterere; posset sub conditione absolui.

An Parochus possit communicare moribundum præmissa Confessione non integra, si prolixa futura ea esset, habes in nostro Opusculo de Communione *cap.* 1. § 6. *n.* 36.

18 Petes iterum hac occasione; an non solùm in casu necessitatis, sed extra illam, atque adeò per se loquendo, confessio peccati venialis in genere (idem videtur dicendum de peccatis mortalibus alias ritè absolutis) possit esse materia sufficiẽs, validè, & licitè Sacramenti pœnitentiæ, sic nimirum, Confiteor omnia mea peccata venialia; nihil addendo præterea, quamuis, qui sic confitetur, possit certa venialia confiteri.

Respondeo. Suar. *de pœnitent. disput.* 13. *sect.* 1. *num.* 10. ait, spe-

ſpeculatiuè fortasse posse. Sed in praxi non ita, propter incertitudinem materiæ. Verum Dicaſtil. *tr. de pœnit. diſp.* 6. *dub.* 9 *num.* 761. vide etiam *dub.* 17. *à num.* 397. ait, probabile esse, posse, etiam ſi recordetur quis certorum venialium. Ratio eſt, inquit, quia eo ipſo, quod probabile ſit, eam esse materiam ſufficientem: & ex alio capite, non esse materiam necessariam, non video, cur non poſſit quis licitè eam adhibere tantùm. In Sacramentis enim, quæ nullo modo ſunt de neceſſitate ſalutis (quale eſt de ſolis venialibus) in tali caſu non videtur ita necessarium, adhibere materiam omninò certam, vt obligetur quis ſub culpa maximè mortali. Nam ad hoc, vt quis prudentèr operetur, ſatis eſt, quod adhibeat materiam probabilem. Hæc autem eſt valdè probabilis. Adde, quod ſi hoc ſpeculatiuè probabile eſt, etiam erit practicè. Tunc enim tantum in re morali dicitur aliquid ſpeculatiuè quidem ve-

rum, sed non practicè, quando id, quod in speculatione consideratur, non potest exhiberi in praxi, quin aliqua contingat variatio: quando verò omninò inuariatum potest reduci ad praxim, ea ratione, qua consideratur in ea speculatione, si speculatiuè verum est, practicè quoque verum censeri debet. Quapropter cum confessio venialis in genere possit in praxi exhiberi eo modo, quo speculatiuè censetur sufficiens, erit etiam practicè censenda talis. Hæc Dicastillus.

19 Petes denique hac eadē occasione tertiò. An primò absoluendus sit ille, qui solùm fatetur in genere, se post vltimam confessionem peccasse mortalitèr, sed non recordari, qua specie peccati? Secundò, quid si sit spes, vt post adhibitam iteratam diligentiā illius recordetur? Respódeo ad primū, esse absoluēdū; Bauci *in sing. c.* 140. supponimus autē adhibitū fuisse sufficiēs moraliter examen, quod quale sit dicā *l. 3. c. 9. §. 3.*

secus

ſecus certum eſſet, debere expectari, vt illud præmittatur. Ratio reſponſionis eſt, quia tunc confeſſio eſt integra formaliter. Neque verò is pœnitens, ſi alio peccato fortè non aggrauetur, cogendus eſt afferre aliud ſpeciale peccatum aliàs ab ipſo commiſſum, & per confeſſionem remiſſum, quia ſic illum obligares ad bis confitenda peccata, ad quod nemo tenetur. Abſoluatur ergo, quia iam affert materiam ſufficientem, quale eſt peccatum in genere, quare valida erit abſolutio, & ex alia parte erit licita, quia, vt dixi, confeſſio tũc formaliter integra eſt.

Ad ſecundum reſpondeo, ſuppoſito ſufficienti examine, non obligari Pœnitentem ad iteratum examen ex neceſſitate. (eſto ex conſilio, ſi non ſit ſcrupuloſus.) Ratio reſponſionis eſt, quia homo non tenetur, vt inferiùs loco citato dicemus, niſi ad examen morale, quod ab hoc pœnitente adhibitum iam fuiſſe, ſupponimus.

Impotentia Moralis: vbi de absolutione reseruatorum diminuta.

20 SEcundum excusationis caput, vt taceri aliquod peccatum mortale possit; est moralis impotentia: quæ est quoties pœnitens ex Confessione alicuius peccati, prudentèr, aut sibi, aut proximo aliquod notabile damnum timet, sed semper remanet obligatio directè confitendi, quæ tacuit. Multos autem casus certos, nonnullos verò dubios complectitur hoc caput. Primò igitur certum est ex Coninch *disput.* 5. *cit.* excusari, quando pœnitens rationabilitèr timet suum, quem aliũ non habet, Confessarium reuelaturum aliquid Confessionis.

21 Secundò, quando confiteri nõ potest, nisi alius à Confessore, v.g. interpres, auditurus sit. Excipio casum articuli mortis. Nam tunc ex præcepto Caritatis, sibi quilibet de remedio salutis prouidere debet, ex

Co-

Coninch *disput. cit.*5. *num.* 77. in tali enim articulo tenetur, saltem fateri aliqua venialia, & generatim omnia mortalia, dicendo, se fateri omnia, quæ fortè commisit: sic enim tutiorem suam salutem reddit, ex alia parte, nullum iam sequitur absurdum.

22 Tertiò, quando puella, v. gr. rationabiliter timeret, ne turpia confitens, à Confessario, quæ alium non habet, solicitetur.

23 Quartò, quando pœnitens, propter fragilitatem sibi notam, timet ne diù immorando in similium peccatorum examine, in eadē prolabatur: poterit enim non se examinare, nisi leuitèr, quamuis sint ex defectu examinis nonnulla tacēda. Immò simile quid debere, obseruare Confessarium in interrogationibus de huiusmodi rebus turpibus, diximus supra *c.*7. *§.*10.*n.*77.

24 Quintò, quando pœnitens est nimis scrupulosus, ex Castropalao *tom.*1. *tract.*1. *disp.*4 *punct.* 2.*n.*4.

tunc enim cum adsit tum periculum faciendi odiosam Confessionem, tum periculum damni ipsius pœnitentis; tum summa difficultas, quæ est moralis impossibilitas; præstat aliqua potius omitti, quàm notabilia hæc detrimenta subire.

25 Sexto, quando Confessarius ipse, non habens alium Confessarium, peccatum suum Sacerdoti cõfiteri non possit, nisi frangat sigillum Confessionis; tunc enim fateri poterit peccatum in genere, idque cum magna cautela, ne sigillum frangat.

26 Septimò, quando Confessario imminet periculum notabile. Vt si pœnitens sit cum morbo contagioso, nec Confessarius possit à longè audire: tunc enim paucis peccatis auditis, absoluat.

27 Hæc sunt certa: modo aduertas duo. Primum, vt prædicta incommoda sint grauia, extrinsecaque confessioni: non enim satis est timor, quòd Confessarius te teneat

pro

pro peccatore, vel quid simile: hoc enim est intrinsecum confessioni, quo non obstante, illam Christus Dominus instituit. Secundum, quod semper intelligimus, nisi alterius Confessarij copia suppetat, etiam si hic esset aliquo paruo tempore expectandus; ad longum enim nequaquam obligari.

Supersunt duo, vel tria, quæ vertuntur in dubium.

28 Dubitatur enim primò, an qui habet casus reseruatos, posset hos solos fateri Superiori, potestatem habenti illos absoluendi, & ab ipso absolui, ac pro ceteris remitti ad inferiorem: vel contra, fateri solos non reseruatos inferiori, qui absoluat, remittatque pro ceteris reseruatis ad Superiorem, in his enim casibus iam aliqua in Confessione priori conticerentur.

29 Dico, id absolutè fieri non posse. Ratio est, quia esset dimidiare confessionem, sine necessitate. Quare in hisce euentibus, vel Superior

audiat omnia, & absoluat: vel audiens reseruata extra confessionem, tollat reseruationem, seu mittat ad inferiorem, cui conferat potestatem absoluendi à reseruatis. Si verò sit inferior, ne absoluat, sed mittat pœnitentem ad Superiorem, vel ipse adeat, impetretque potestatem, & tum demum ritè absoluat. Ita Doctores, Coninch *disp. 7. nu. 7.* Præpositus *de Confess. quæst. 4. dub. 9.* & alij passim: quidquid dicat Caietanus *in summa V. Cõfessio. concl. 19.* qui ait, *contrariam esse Romanæ Curiæ consuetudinem, in qua discutienda*, inquit, *non oportet nimium sapere*: quidquid, inquam, dicat: nam consuetudo illa solùm est quoad tollendas censuras, & reseruationem, non verò quoad absoluendum sacramentaliter.

30 Dixi autem (absolutè) nam si aliqua necessitas vrgeret; posset: vt si v. g. pœnitens non valeret adire Inferiorem, sed solùm Superiorē; qui tamen Superior propter aliquod

gra-

graue impedimentum, v.gr. articulũ mortis, non posset omnia peccata audire, &c.

31 Dubitatur secundò, an possit taceri complex, quando illi sequeretur infamia apud Confessorem, v. g. si filius cum matre peccet, quæ nota est Confessario, an filius, qui nullam aliam habet coniunctam in primo gradu, possit fateri diminutè, idest se solum fornicatum esse, & tacere incestum.

32 Dico, quia nos supra *cap.* 9. §. 2. secuti eam sumus sententiam, quæ docet posse, immò debere quempiã in similibus casibus cõplicem propalare; ideò consequentèr, hic dicendum, non posse propter hanc rationem diminutè fateri. Ita Coninch *cit. num.* 89, Suar. *disput.* 34. *de pœn. sect.* 2. *nu.* 11. Fagund. mox citandus. Quoniam verò Nauarrus, & alij, quorum sententiam valdè probabilem vocat Fagundez *Prac. Eccles.* 2. *lib.* 5. *cap.* 1. *num.* 8. & Suarez citatus ab eodem *n.* 11. *fine.*

sequuntur sententiam nostræ con-
trariam; ideò illam diminutionem
admittunt, & quidem satis proba-
biliter.

33 Dubitatur tertiò de obiecto,
seu materia peccati, vt explicuimus
dicto §. 2. *nu.* 14. Sed de hoc idem
dicendum, quod de complice iam
diximus, vt ex paritate rationis cō-
stat.

Error, vel Ignorantia.

34 Tertium caput est error, vel
ignorantia, in quo certum est pri-
mò, excusari eum, qui inuincibili-
tèr ignorat, seu inculpabilitèr tacet
suum peccatum.

35 Certum est secundò, quando
ignorantia est solùm venialiter cul-
pabilis, nec valorem, nec fructum
Sacramenti aliàs ritè suscepti impe-
diens, excusari pœnitentem à mor-
tali.

36 Certum est tertiò, quando est
culpabilis mortaliter, non excusa-
ri: atque adeò tunc & fructum, &
va-

valorem Sacramenti impediri : tunc enim, cum desit confessio dolorosa; non ponitur materia apta Sacramento; quomodo enim confessio erit dolorosa, si actu ratione illius culpabilis mortaliter ignorantiæ, peccatur?

37 Certum denique sit quartò, quamuis sit laudabile, ne ex errore, & inaduertentia taceatur aliquod peccatum, scribere peccata; neminem tamen, etiam si sit lubricæ memoriæ, vt notat Dicastill. *lib.* 6. *de pœnit. d.*6. *dub.* 14. *num.* 242. obligari; immò nec esse laudabile, si quis sit paulò scrupulosior. Neque te conturbet communis doctrina, docens, omnia peccata esse Confessori subijcienda: nam satis dilucidè notauit Concilium Tridentinũ, solùm Fideles obligari ad omnia, quæ, facta morali diligentia, menti occurrunt: non autem ad omnia, quæ quomodocũque fuere cõmissa. De examine, quod præcedere debet confessionẽ, ne quid taceatur, dicam infra *l.*5.*c.*9.*§.*3.

§. II. De Mendacio in Confessione.

38 POenitens multis posset modis in Confessione mentiri, dum confitetur: id, quod breuitèr explicare, ad nostrum pertinet institutum: quo pœnitens, si fortè tunc mentiatur; cognoscat grauiterne, an leuitèr peccauerit; atque adeò bene, an perperam sit cetera confessus.

39 Primò, igitur certum est, peccatum esse graue, mentiri in Confessione circa peccata mortalia, non alias ritè confessa, & absoluta: nam si esset mortale, illud tacere; multò magis, illud negare. Ita Delugo *disp.* 16. *de pœnit. sect.* 2. *num.* 100. Intellige, modò non habeat causám sufficientem illud tacendi: nam tunc etiam posset negare: sed, ne venialiter peccet, vtatur æquiuocatione, secundum communes æquiuocationis leges.

40 Certum est secundò, mentiri circa

circa mortalia aliàs ritè absoluta, quando Confessarius de illis, siue vt Medicus, siue vt Iudex interrogat, tamquam quid necessarium ad præsentem confessionem; esse item mortale. Sic idem Delugo *disp. de pœnit.* 14. *sect.* 10. *nu.* 172. contra Ioan Sanchez ab eodem citatum, quem contrarium docere affirmat idem Delugo. Ratio est, quia tunc habet ius Confessarius ad benè hanc confessionem expediendam: & ex alia parte, cum agatur de mortali, res est grauis.

41 Certum sit tertiò, fateri aliquod mortale, quod non fecisti; esse mortale: nisi fortè ignorantia, vel bona fides te excuset: vt certè sæpè rusticos, & mulierculas excusat. Sic Vasq. *disp.* 91. *art.* 1. *dub.* 7. Ratio est, quia variatur iudicium Confessarij in re grauitèr pertinente ad confessionem.

42 Certum sit quartò, esse mortale, mentiri circa veniale, quando tale mendacium datur pro materia

totali

totali Confessionis. Sic Suarez *de pœnit disp.* 22. *sect.* 10. *num.* 6. & passim alij, præter Philippum Fabrum apud Dianam *p.* 3. *tr.* 4. *resol.* 96. v.g. aliquis fatetur se obolum esse furatum, quod re vera furatus non est, nec aliam pro Confessione materiam affert; peccat mortalitèr: quia tunc pœnitens est causa irriti Sacramenti.

43 Præter hos quatuor casus, alius non occurrit, in quo sis de peccato mortali solicitus, si fortè mentiaris in confessione, mendacio alias in se minimè graui. Quare?

44 Certum sit quintò, quodcunque mendacium prolatum in alijs materijs, quæ ad Confessionem non pertinent, grauitatem non contrahere ex eo, quod in Confessione afferatur. Ita Suarez, & Vasquez citati à Delugo *de pœnit. disput.* 16. *sect.* 2.

45 Certum sit sextò, accusare se de peccato veniali, quod quis non commisit, dummodò alia subdatur

ma-

materia; non esse mortale; quia iam absolutio sufficienter habet, quod deleat.

46 Certum sit septimò, negare mortale ritè absolutum, nec faciens ad præsentem confessionem, non esse mortale, vt ex dictis *n.* 38. colligitur.

47 Quæritur ergo hic solùm, an sit mortale, vnum numero peccatū mortale fateri pro alio: v.g. si quis occidit Petrum, dicat tamen mala fide, volens celare hominem occisū, se occidisse Paulum: Respondeo, peccatum esse mortale. Sic Vasqu. *quæst.* 61. *dub.* 3. & Delugo *de pœnit. disp.* 16. *sect.* 3. *num.* 132. ex eo capite, quia non ritè confiteretur: nam non confiteretur peccatū, quod fecit; sed peccatum, quod non fecit; licet etiam non teneatur quis ex se explicare distinctè indiuiduationē sui peccati, vnde posset in dicto casu dicere, se occidisse hominem; tenetur tamen non supponere vnum pro alio: quia sic confiteretur peccatum,

catum, quod non commisit: pro-
to, quod commisit. Sed vide omninò supra hoc eodem *lib. 2. cap.1. §.1. fine.*

§. III. *Quandonam est obligatio repetendi Confessionem, vel generalem instituendi.*

48 MAximè propter mendaciũ graue in Confessione prolatum, repetenda est Confessio, & aliquando generalis plurium annorum confessio erit instituenda. Ideo de hac re nonnulla hic subnectemus.

Primò igitur, ex necessitate repetenda est, quando in ipsa confessione actu fit aliquod mortale peccatũ: quia tunc confessio irrita est, & cõsequenter reiteranda. Ita Delugo *de pœnit. disp. 16. sect. 15. à num. 597.* Hinc quando deest dolor debitus: quando confessio fit ex fine mortaliter malo: quando culpabiliter tacetur aliquod mortale, debet repe-

ti

ti omninò confeſſio. Vbi aduertunt rectè aliqui *ibid.* quòd ſi quis, ante decem annos v. g. tacuerit, ex culpa graui, peccatum mortale in aliqua confeſſione, & poſtea in alijs confeſſionibus conſequentibus huius culpæ non eſt recordatus; quando deindè comperit vitium ant quæ illius confeſſionis; non debet obligari ad repetendas omnes confeſſiones conſequentes, ſeu fortè intermedias bona fide inſtitutas; ſed ſolam illam, vel illas perperam factas: quando ſcilicet mala fide proceſſit. Ratio huius eſt, quia confeſſiones bona fide exhibitæ, ideſt dum confeſſionis ſacrilegæ non adfuit recordatio, validæ fuerunt, & fructuoſæ.

49 Secundò, repetenda eſt ex neceſſitate confeſſio, quando deeſt debitus ritus Sacramenti Pœnitentiæ. Sic *idem ibidem*. Hinc quando defuit abſolutio: quando defuit vel debita intentio abſoluendi in Confeſſario, vel intentio recipiendi ab-

ſolu-

solutionem in pœnitente: quando defuit iurisdictio in eodem Confessario, vel propter excommunicationem est impedita; confessio erit à Fidelibus repetenda.

50 Verum hic quatuor aduerte. Primò, si defuit quidem absolutio, sed pœnitens accedit ad eumdem Confessarium, non debere repeti à pœnitente confessionem. Ita *idem ibidem*, cum sufficiat, quod in cōfuso cognitionē eorum habeat Cōfessor, pœnitensque dicat: *Fateor omnia peccata, quæ heri confessus sum*, iuxta ea, quæ infra *lib.3.c.2.* dicentur. At si accedat ad alium; tunc sanè oportebit totam confessionem nouo Confessario ritè deponere: vt *ibidem* dicetur.

51 Secundò, quando Sacerdos habet impedimentum necessarium, ita vt non possit audire omnia peccata pœnitentis, sed aliqua: vt in naufragio, vel articulo mortis ipsius Confessarij; sanè confessio non erit repetenda quoad omnia, sed solùm

lùm quoad non explicitè confessa: vt nimirum ab ijs directè pœnitens absoluatur.

52 Tertiò. Si Confessor est excõmunicatus; tunc solum debet repeti confessio ipsi facta, quando est excommunicatus per nominatam denunciationem, vel propter Clerici publicam percussionem: propter ceteras, valida est absolutio: immò licitè petitur tunc à pęnitente: & cum petitur, licitè etiam impenditur à Confessario existente in gratia, puta, per actum contritionis, cum id concedatur à Concilio Constantiēsi, Extr. Martini *ad euitanda scandala*.

53 Quartò. Quid, quando confessio facta fuit Cõfessario omninò indocto, vel semidormienti? Respōdeo, si indocto quacunque ignorantia, etiam nescienti discernere peccatum mortale à veniali: vt si v. g. homicidium putet esse veniale; dūmodò sciat aliquo tandem modo, etiam in communi, peccatum aliquod,

quod, seu offensam Dei esse in pœnitente, ne sis solicitus confessionē repetere, si bona fide illum adeas, & non ex culpa, qua Confessario velis vti, qui tibi mederi non possit: si mala, solicitus esse debes repetēdi totam confessionem. Ita Suar. *de pœnit. disp.* 28. *sect.* 2. *num.* 12. Ratio est, quia sub bona fide, tu ex vna parte omnia peccata subiecisti clauibus; ex alia, ad validitatem satis est illa peccati cognitio in cōmuni: vt patet in moribundo, qui ritè absoluitur, si solùm dixerit se peccasse: at sub mala fide, non es ritè dispositus, quia actu peccas, dū confiteris.

54 Quòd si semidormienti confitearis mala fide, certè peccas: vnde inualida erit tua confessio, & integrè repetenda. Ita Delugo *de pœn. disp.*16.*sect.*5. *à n.*606. Denique, si bona fide confitearis, & post absolutionem aduertas, te semidormienti fassum esse; puto non esse repetendam tunc confessionem, quoad

om-

omnia peccata, sed solùm quoad illa, quæ audita minimè fuere propter somnum, quia iam illa non sunt subdita clauibus.

55 Sed quid, si pœnitens (vt in praxi occurrit frequentissimè) post absolutionem, cognoscit Confessarium aliqua quidem non percepisse, siue propter somnum, siue, quod idem erit, per distractionem mentis, sed quæ illa fuerint non cognoscit? Respondeo: in breuibus confessionibus iterum omnia peccata repetere oportet: quia potest prudenter dubitari de singulis, an ritè fuerint audita: peccatum enim, de quo est dubium, an fuerit in confessione detectum, debet certò detegi: præualet enim possessio necessitatis confitendi: cum certò scias, te peccasse, dubium autem sit, an detexeris. In prolixis confessionibus, in quibus non potes prudenter dubitare de singulis; non obligaris. Sic *idem ibidem*. satis enim erit te in communi fateri eiusmodi dubiũ,

hoc

hoc est te dubitare, an aliquod peccatum ex tuis Confessor audierit. Ratio est, quia tunc non habes dubium prudens, atque adeò non teneris, nisi ad Confessionem illam in communi illius dubij, quod tibi dumtaxat exploratum est: sicuti obligareris, fateri, te mortaliter peccasse, sed non recordari, quo genere peccati, in eo euentu, quo aliquod patrasses peccatum, illiusque in particulari non meminisses.

56 Repetenda est tertiò confessio, ratione excommunicationis non ablatæ à pœnitente. Explico. Si Confessor pœnitentem excommunicatum absolueret à peccatis, non præmissa absolutione à censuris, seu ab excommunicatione, valida ne est absolutio à peccatis, & consequenter non repetenda confessio? Respondeo. Si pœnitens bona fide procedit; valida est, nec repetēda. Ita Suarez *tom. 5. in 3. par. de Censuris, disp. 19. sect. 3. nu.* 10 Ratio est, quia nimis onerosum esset dicere,

cere, oblitum inuincibiliter aperire, se esse excommunicatum, si absoluatur à peccatis, inualidam fecisse peccatorum Cōfessionem: nec enim habemus, vnde colligamus, Ecclesiā voluisse irritare illam absolutionē, quæ non præmissa absolutione à censuris, exhibita, nulla fraude, fuit; par autem ratio est in casu, de quo disputamus. At verò, si mala fide extorta est absolutio à peccatis, non præmissa absolutione ab excommunicatione, sanè tunc irrita erit Confessio ex defectu debitæ dispositionis, atque adeò repetenda, cum tunc fiat contra præceptum graue Ecclesiæ, absolutionem à peccatis ante solutionem excommunicationis impendere prohibentis. Ita *idem.*

57 Petes hac occasione. An quando Confessor præmittit absolutionem à censuris per illa, vel similia verba, *Absoluo te ab omni excommunicatione, in quantum possum, & indiges*, subiungitque

absolutionem à peccatis, an, inquã, per prædictam absolutionem deleatur excommunicatio, qua pœnitens erat irretitus, sed eius immemor Confessario nequaquam aperuit. Respondeo, posito quod Confessarius habuerit potestatem, seu iurisdictionem ad eiusmodi excõmunicationem auferendam deleri. Vnde postea pœnitens illius recordatus, noua absolutione non indigebit. Ita Coninch *disput.4.de excom. dub.16.nu.217. & de pœn.disp.12. dub.12.n.97.* Ratio est, quia Confessor semper habet, habereque debet intentionem simpliciter absolutam absoluendi, quantum licitè potest; seruandique partes omnes officij sui, quas non seruaret, si absoluere intenderet à peccatis, & non à censuris. Id, quod propter eamdem rationem est verum, non solũ in Confessario ordinario, sed etiã in delegato. Sic idem *dict.dub.12. num.92.* nec solùm in censuris non reseruatis; verum etiam in reseruatis,

tis, si in absoluente adest circa reseruata potestas absoluendi. Idem etiam euenit in peccatis reseruatis, ex Suarez *de pœnitent.disp.*31.*sect.* 4.*num.*13. apud Sanch. *lib.*4. *in Decal.cap.*54.*nu.* 39. Si quis enim immemor bona fide illa se habere, absoluatur modo dicto à Superiore, vel Priuilegiato, vel ex facultate Iubilæi, Cruciatæ, &c. sanè remanet à reseruatis absolutus: quia absoluens intendit absoluere, quantum licitè potest, & solùm in pœnitente remanebit obligatio subdendi directè clauibus, (non quidem necessariò coram Superiore, vel Priuilegiato; sed coram Confessario, potente tamen absoluere à mortalibus) illud peccatum reseruatum, quando fuisse reseruatū pœnitens animaduertit. Dixi primò (bona fide:) nam qui mala fide tacet censuram, vel reseruationem, non absoluetur: quia non est dispositus ad absolutionem, qui rem tam grauem mala fide Cófessori non aperit.

58 Dixi secundò, (quantum licitè potest,) quare si in priuilegio, seu Iubilæo esset forma, ne possit licitè quis absolui, nisi aliqua conditione adimpleta, v.g. nisi satisfacta parte: non censetur Confessor per illud, *Absoluo te ab omni excommunicatione*, absoluere, si parti minimè sit satisfactum. Sic Delugo *disp.16. sect.25. nu.625*. Ratio est, quia, vt dictum est, solùm habet, habereque præsumitur intentionem absoluendi quos, & quantum validè, & licitè potest.

59 Petes iterum, si Confessor absoluere potens absoluat à peccatis, dicendo, *Absoluo te à peccatis tuis*, nulla præmissa formula absolutionis à censura: vt vsuuenire solet in breuibus confessionibus, & in articulo mortis; remanebit ne ignarus suæ censuræ, immò & conscius; si tamen propter imminentem mortē loqui non potest, remanebit ne, inquam, absolutus ab illa? Respondeo remansurum absolutum. Sic Suarez

de

de Censuris disp. 10. sect. 2. §. in quo cessat. Ratio est, quia in illo, *Absoluo te à peccatis*, inuoluitur absolutio à quocũque vinculo nato ex peccatis, atq; adeò à censuris: cũ igitur eiusmodi Confessor supponatur, velle licitè fungi suo munere; supponetur etiã ab eo censuræ vinculo absoluere: multoque magis id erit in illo articulo mortis, si tunc expressè absoluens intendat per illa verba sola, *Absoluo te à peccatis*, absoluere etiam à censuris. Ad maiorem autem certitudinẽ sic absoluat. *Absoluo te ab omnibus censuris, & peccatis*: quia certum est illud, *Ego te absoluo*, sufficere ad absolutionem peccatorum: quod non est ita certum, licet sit probabilissimum, sufficere etiam ad absolutionem censurarum.

LIBER TERTIVS

De Absolutione.

CAPVT PRIMVM.

De Forma Absolutionis.

§.I. *Forma ordinaria Absolutionis.*

1 EMmanuel Sà *Ver. Absolutio, num.* 1. sic rectè habet. *Absolutionis verba necessaria sunt. Absoluo te; dicendum tamen, vt est in vsu; Ego te absoluo à peccatis tuis. Quin etiam imitandus sapientium mos, qui ita absoluunt post auditam Confessionem, & impositam Pœnitentiam: Misereatur tui Omnipotens Deus, & dimissis peccatis tuis perducat te in Vitam æternam. Amen. Dominus Noster*

ster Iesus Christus te absoluat. & Ego auctoritate ipsius te absoluo: Primum à Sententia Excommunicationis, in quantum possum, & indiges: Deindè. Te absoluo à peccatis tuis: In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. Passio Domini Nostri Iesu Christi, & merita Beatæ Mariæ, & Omnium Sanctorum, & quidquid boni feceris, & mali patientèr sustinueris; sint tibi in Remissionem Peccatorum, in augmẽtum Gratiæ, & præmium Vitæ Æternæ. Amen. Hæc ille.

2 Nonnulli cum Ioseph de Augustino *in Breui Notitia, in fine libri*, in hunc modum, & quidem ritè proferunt. *Et ego auctoritate ipsius te absoluo ab omni vinculo Excommunicationis, Suspensionis, & Interdicti, in quantum possum, & tu indiges*, & quæ sequuntur. Notant autem, quod si Pœnitens non fuerit Clericus; omittitur illud verbum, *Suspensionis.*

3 Quem effectum habeat prædicta forma Verborum; colligere facilè poteris ex supradictis *lib. 2. cap. 10. à num.* 55.

§. II. *Forma Absolutionis in necessitate, & breuibus Confessionibus.*

4 VRgente periculo mortis, vel necessitatis, sic absolues ex Sà, *loco citato. Ego te absoluo à peccatis tuis. In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amē.* vel ex Ioseph de Augustino citato: *Ego te Absoluo ab omnibus Censuris, & Peccatis: In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.*

5 In breuibus item Confessionibus, vt illorum, qui sæpe confitentur, immò, & in longioribus frequēte Populo, qui aures Confessoris petit; præstat formam prædictam, proverba necessaria continentem, proferre dumtaxat. Sic Sà *ibidem.*

CA-

CAPVT II.

Qua ratione Confessor Peccatorum meminisse debeat, quando ea absoluit.

6 POtest frequenter contingere, vt, siue propter Confessionē valdè longam, siue quia necesse fuit Absolutionem per aliquot differre dies; vt quando impendenda sit Absolutio, Confessor oblitus fuerit peccatorum pœnitentis. Quæritur ergo quid in hoc casu erit agendum?

7 Communis doctrina habet duo. Primò, quod non oportet ante Absolutionem nunc verbi gratia dandam repetere Confessionem, alio tempore factam, si idem Confessor, (nam si alter, debere repeti certum est; Quidquid dicant nonnulli, quos affert, sed non sequitur Ferrantinus *d.1.de Scand. q.79. à n.14.*) recordetur, vel peccatorum, vel status pe-

nitentis, vel pœnitētiæ impositæ: sed sufficit, si vno verbo se pœnitens accuset de omnibus, quæ priùs dixerat, addendo alia, si fortè de nouo occurrant addenda. Ita Suarez *de Pœnit. disp.* 32. *sect.* 6. *in fine*. Coninch *disp.* 7. *dub.* 11. Ratio est, quia hæc sufficiunt ad legitimum iudicium ferendum.

8 Immò si Confessor pœnitentiā iam imposuerat pęnitenti; nec est necesse, quod meminerit peccatorum, vt dictum est, nec ipsius pœnitentiæ impositæ, cum satis sit ex Suarez *ibidem* recordari, illū fuisse confessum, dignumque iudicatum, qui absolueretur, pęnitentiā, quæcumque fuerit, iam fuisse datam, nec ipsum aliquod nouum commisisse peccatum; vel si commiserit, ritè nunc aperuisse: tunc enim poterit, nullo alio requisito, Absolutionem tuto cōferre. Ratio est, quia statùs ille recolendus fuerat ad formandum iudicium, taxandamque pęnitentiam, quæ tunc ritè facta supponuntur.

9 Se-

9 Secundò, in prædictis omnibus, si contingeret priorem Confessionẽ fuisse factam Confessori non Iudici, id est, qui non habuisset iurisdictionem: vt si quis per priorem prædictam Confessionẽ aperuisset peccata sua non Sacerdoti, vel Sacerdoti non approbato (accidit autẽ id sæpè in Casibus Reseruatis, pro quibus inferior Confessor non est legitimus Iudex; qui tamen solet audire, & deinde facultatem à superiore recipit, vt absoluere in alia sequenti Confessione possit) si, in quã, id contigeret, debet deinde Confessor cõstitutus iam legitimus Iudex iterum audire peccata pęnitentis. Sic Delugo *disp.* 16. *de pœnit. sect.* 15. §. 3. quia illa prior Confessio non fuit sacramentalis, cum non fuerit Iudici exhibita, vt supponimus.

Et quidẽ hoc certũ est apud omnes. Solum est quæstio: an etiam in hoc casu sufficiat, pœnitentem dicere in confuso: *Me accuso de pec-*

catis iam in alia minus legitima Confeſſione narratis.

In quo rurſus certum ſit, ſi Confeſſor illorum peccatorum notitiã habet in particulari; ſatis, ſuperque ſufficere. Sic *idem ibidem*, ſicuti ſufficit, ſi Confeſſario, qui meum peccatum abundè ſcit, vt ſi illud vidiſſet, vel illud ego extra Confeſſionem, conſilij cauſa illi narrassem, dicam: *Me accuſo de peccato, quod vidiſti*, vel *de quo conſiliũ dediſti.*

Quare quæſtio eſt dumtaxat: An ſi tunc Confeſſor recordationem diſtinctam non haberet; ſufficeret tamen notitia aliqua in confuſo? Reſpondeo, varia hic aliquantulo minutiora tradi à nonnullis, *ibidem*, pro praxi ſatis ſit in hoc euentu, quando Confeſſio prior peracta eſt coram non Iudice (nam pro alijs, quando prior confeſſio fuit facta ſine dolore, vel non integrè, ſi ſupponatur legitimo Iudici expoſita; locũ non habet hæc quæſtio, conſequenter non eſt tunc neceſ-

cessario in particulari repetenda confessio, cum satis sit prædicta confusa notitia) regulariter sufficere, si dicat pœnitens, *Accuso me de peccatis in priore illa Confessione recensitis.* Ita *ibidem*, & Gaspar Hurtad. *disp.* 8. *de pœnit. diffinit.* 8. Ratio breuiter est, quia iam Confessor hoc modo resumere poterit distinctam cognitionem status pœnitentis, & ex vi huius distinctæ cognitionis iam factæ Sacramentalis, absoluere. Quod si non resumeret, (vt certè frequenter occurrit) tunc satis erit, si resumat confusam: vel si neque hanc resumeret, postulet à pœnitente Confessor notitiam aliquam mediam, seu confusam prædictam peccatorum, quæ sufficiat ad iudicium formandum, pœnitentiamque taxandam: nec pœnitentē cogat distinctam, nouamque peccatorum Confessionem afferre. Ratio est, quia tunc regulariter excitabitur memoria Confessoris, vt non procedat ad dandam pœnitentiam ex

ex illa priore cognitione sola, quæ non fuit Sacramentalis, & non sufficeret, quia peccata distinctè debēt Iudici legitimo exhiberi, sed ex vtraque, idest ex hac præsenti confusa, vt relata ad illam priorem distinctam: id, quod in re morali nostra satis, superque est. Ex dictis vides, quando secunda confessio fit coram eodem Confessario (de hoc enim casu semper hic locuti sumus, nam si coram alio, iā dictum *n*.7.) siue Cōfessio fuerit perperam exhibita ex defectu doloris, siue ex defectu examinis, siue quia facta est corā non Iudice, siue quia aliquod peccatum sacrilegè tacitum est, semper debere ita, saltem in genere eā repeti, vt aliqua cognitio in confuso peccatorum redeat in memoriam Confessarij.

An autem Granadi 3.*par.de Sacrament.controuers* 7. *tr*.9. *d*.12. *n*.3. Dian.*par*. 5.*tract*.14. *q*.51. Ferrantini *de Scand. d p. quæst* 79. & ex parte Merceri (solum quoad vali-

lidi-

ditatem) *q. 3. p. 1. de Sacram. q. 9. art. 1. apud Dian. p. 4. tr. 4. resolut.* 203. opinio dicentiū, quando Confessio inualida reiteranda est cum eodem Sacerdote, iam facto legitimo Confessori, tunc sufficere, pęnitentē se accusare generatim de peccatis ipsi Sacerdoti confessis, & de Sacrilegio admisso in illa inualida Confessione, deque alijs fortè commissis postea, nam tunc Sacerdos (aiunt hi) validè, & licitè absoluet, quamuis, neque in confuso peccatorum, neque pęnitētiæ impositæ nullatenus recordetur, sed recordetur solum, illum sibi fuisse confessum; An, inquam, hæc opinio saltem ex tantorum Doctorum authoritate sit probabilis, nobis otium nō est persequi, cum præsertim, pro praxi, eam, quæ hactenus explicata sententia est, suscipiendam esse omninò, velimus.

CAPVT III.

De Dilatione Abſolutionis.

DIffertur aliquando Abſolutio propter occaſiones proximas non remotas: nonnunquam propter frequentem relapſum. Tertiò propter aliquod pœnitentis emolumentum. De ſingulis agere hic locus eſt ſuus.

§. I. *Quid ſit Occaſio remota, quid proxima?*

1 PRoxima occaſio eſt, quando talis eſt ex ſuo genere, vt frequenter homines ſimilis conditionis ad peccatum mortale inducat: vel experientia conſtat, in hoc homine, talem effectum habere. Remota verò, quæ talis non eſt.

2 Alij ſic definiunt cum Delugo *diſp.* 14. *de pœnit. c.* 10. *n.* 149. Occaſio proxima eſt, qua nunquam, vel fere nunquam vtitur homo, cõſide-

ſideratis circumſtantijs, abſque nono peccato. Vt qui detinet Concubinam domi, rarò, vel nunquam desinet facto, verbo, vel cogitatione peccare. Remota, quæ non eſt eiuſmodi.

§. II. De Occaſione Remota.

3 Regula communis, & certa eſt; eum, qui in occaſione remota verſatur, abſolui legitimè posse. Ita *idem ibidem à nu.* 150. Ratio eſt, quia alioqui, iuxta Sanctum Paulum 1. ad Corinth. *cap.* 6. *Debueramus omnes exire de Mũdo*: Et ſanè nec ſatis esset in Eremum, ſed in Cælum abire.

4 Hinc inferunt Doctores cum eodem *ibidem*, prudenter abſolui adoleſcentes, qui verſantur laborando, vel conuerſando cum Fæminis, quæ aliam domum non habent, licet ſæpè ex tali occaſione, conſenſu, tactibus, copula mortaliter peccarent: ſiquidem non ferè ſemper ex illa occaſione ſolent homines peccare.

§. III.

§ III De Occasione proxima.

5 REgula iam certa est, & communis: vt qui in occasione proxima est, absoluendus non sit. Ita *idem ibidem*. Ratio est, quia non habet propositum non peccandi, qui peccati periculum (quale sine dubio est occasio proxima) voluntariè subit: iuxta illud: *Qui amat periculum, peribit in illo*.

6 Hæc tamen regula aliquot modis limitatur *ab eodem ibidem*. Primò, vt possit absolui pœnitens, quãdo habet extraordinarium dolorẽ, & propositum: hæc enim faciunt iã illam non esse occasionem proximam: quia homo sic armatus est fortis, adeoque ab eo possumus sperare victoriam.

Multa ad rẽ Caramuel in Regul. Sancti Benedicti *à num.* 106. & Ioãnes Sanch. *in select. d.* 21. *num.* 9. & *d.* 10. *n.*8.

7 Secundò, quando proponeret alia media adhibere: vt si occasio

esset

esset ex fæmina domestica; pœnitens autem proponeret nunquam solum cum sola colloqui, aut inueniri, eius aspectum pro viribus declinare, &c.

8 Tertiò, quando occasio relinqui non potest absque Scandalo, graui infamia, vel detrimento magno Spirituali, vel Temporali: tunc enim moraliter non iudicatur quis occasionem voluntariè eligere, sed inuoluntariè pati. Sic Summus Pontifex *Consult. de Frigidis, & Malefic.* concessit frigidis, ac maleficiatis simul domi permanere, vt sorores: idque profectò propter scandalum separationis à Matrimonio contracto: cum tamen esset periculum tactuum, &c. Pari ergo ratione, poterit filius familias v.g. absolui, quamuis domi suæ serua adsit, cum qua peccare consueuit: quam tamen ipse expellere non potest, nec facilè, aut decentèr fieret. Sic etiam à fortiori, si cum fratre, vel sorore habet occasionem peccandi, á quorum

con-

conuictu seiungi, absque graui detrimento, nequit: debet nihilominus alia remedia faciliora, quæ potest, adhibere, vt ex se constat. Similes casus vide apud Doctores, & Nauarr. *in Summa, cap. 3. & in Additionibus* latè.

Confirmat hæc Layman, *lib. 5. tract. 6. cap. 4. num.* 9. his verbis: *Proximas occasiones euitare obligamur; excipe tamen, nisi proxima occasio peccãdi mortaliter, sine graui incommodo corporis, famæ, vel fortunarum tolli nõ possit; tunc enim consilium est, sed non præceptum. Quare absoluendi sunt, qui officio, negotiatione, domo, in qua peccandi periculum imminet, discedere nolunt, quia sine maxima difficultate non possunt; parati adhibere remedia peccatorum, præsertim quæ affert Confessarius. Ratio est, quia occasio peccandi in se non est peccatum; quare permitti potest ex graui necessitate, quæ impossibilitatem affert moralem: nam tunc non*

non tam est se committere in periculũ, quam pati. Hæc Layman. Vide omninò §. 5. sequentem.

§. IV. *De Recidiuo.*

10 DVbium est, an qui sæpiùs Absolutus, tamen siue propter occasionem proximã, quam tollere non potest, siue propter aliud, iterum, iterumque relabitur, nec in eo vlla correctio reperitur: cogendus sit, subire illud detrimentum, & relinquere occasionem. Suarez, Reginal. Graph. apud Delugo mox citandum, affirmant cogendũ esse, illud detrimentum subire: sed sanè probabile etiam est, non esse cogendum, & posse absolui. Sic Viuald. Ioann. Sanch. apud Delugo, ipseque Delugo *disp.* 14. *de pœnit. sect.* 10. *à nu.* 156. Ratio est, quia si potuit prima vice absolui cum dictis, & dicendis remedijs, poterit & secunda: patet consequentia, siquidem iam adest dolor, & propositum sufficiens, vt supponimus, etiam in secunda.

11 Quoad recidiuos, abstrahendo ab occasione proxima, & scandalo, Qualis certè est, qui se ipsum sępius polluit sine occasione extrinsecus assumpta, vt notat Ioan. Sanchez *in select. disp.* 10. *n.* 9. placet, quod docet Layman *lib.* 5. *tract* 6. *cap.* 4. *n.* 10. *&* 11. nimirum: *Qui est recidiuus, si affert aliquod signum emendationis, esse semper absoluendum. Signa autem sunt vel rarius peccare, vel aliquis maior dolor ex vero animo conceptus, vel ipsum spontè confiteri, in ijs, qui non vrgentur à Præceptore, Patre, Pædagogo, consuetudine Congregatorum ad confitendum, &c. Tunc enim habetur signum emendationis; secus, non item.* An Pœnitens vel ex se, vel interrogatus obligetur fateri, se esse recidiuum, diximus *lib.* 2. *cap* 10. §. 2. *n.* 38.

An Recidiuo Nouitio nolenti à Religione egredi, possit Confessarius negare absolutionē, vide apud Delugo *lib.* 1. *Respons. moral. d.* 28.

§. V.

§. *V. De Publico Peccatore.*

12 PVblicus Peccator, vt Concubinarius, debet propter scandalum priùs eijcere Concubinã antequam absoluatur: sicuti occultus, propter occasionem proximã. Sed ex Layman *ibidem*, in occulto potest prudens Confessarius aliquãdo in quibusdam circumstantijs cõniuere, v. g Quando aliquis in graui infirmitate, vel mortis periculo alium facilè habere non potest, qui sibi necessaria ministret, nisi Concubinam occultam, ad quam tunc penitùs affectum non gerat, vnde non sit periculum labendi, promittitque illam amandare, vt primùm conualuerit, poterit à prudenti Cõfessario absolui. Aliqui hanc necessitatem, etiam ad publicum peccatorem in prædictis circumstantijs trahunt, quando publicus verè proponit emendationẽ: quia tunc aiunt, esset scandalum passiuum: Sed væ illi pœnitenti, qui ad has angustias redi.

redigitur. Diximus de Concubinario: quid de Meritrice habitante in Lupanari?

Respondet Bauci *in singul. casu* 163. quatuor concurrentibus, posse absolui, quæ quatuor afferuntur à Nauarro *in Manuali c.3. n.*14. *sub litt.* loquente de eo, qui est in occasione proxima. Primò, vt adsit iusta causa permanendi in illo loco, puta, quia hic, & nunc alium locum vbi habitet, non habet: verùm debet omni conatu quærere modū abeundi ex illo loco. Secundò, vt adsit vera pænitudo peccatorum. Tertiò, propositum de cetero illa non committendi. Quartò, peculiare, verumque propositum, quo Deo adiuuante, firmiter statuat, non peccaturā in illa occasione. Notat tamen ibidem Nauarrus, non esse opus, credere, numquam in posterum se peccaturam. Id, quod nos vniuersim notauimus *lib.*1. *cap.* 1. §. 3. *nu.*9. Notat insuper ibidem Bauci, hanc mulierem debere deponere habitū

Me-

Meretricium, & non sumere Eucharistiam, vbi est cognita, vt Meretrix, & eius emendatio est secreta, sed in alia Ecclesia longè à domo sua, ne præbeat Scandalum, &c. Adderem ego, vel aliquo prudenti modo publicetur à Parocho, vel ab alio, Meretricis emendatio, &c.

§. VI. De Dilatione Absolutionis propter vtile Pœnitentis.

13 DVbium est, an possit Confessarius Absolutionem aliquando differre pœnitenti, qui cognoscitur verè pœnitens.

14 In quo certũ est ex Delug. modo citato, Primò, posse ex eiusdem pœnitentis consensu. Secundò, posse, quando dilatio necessaria est ad experiendum propositum. Tertiò, non posse, quando pœnitens est sufficienter dispositus, & ex dilatione, timetur potius damnum spirituale, vt quod tædio affectus non reuertetur, vel in desperationem facilè abibit. Quartò, non debere dif-

ferri ſine prudentia, quæ dictet, rationabiliter eſſe differendam. Quintò denique certum ſit, poſſe, quãdo Confeſſor indiget conſilio, vel ſtudio ad abſoluendum, &c.

15 Difficultas eſt igitur, an cauſa rationabilis eſſe, cenſenda ſit, maior vtilitas & confirmatio in bono propoſito pœnitentis; licet aliundè probabilitèr credatur, eſſe tunc benè diſpoſitus. Dico eam, eſſe cenſendam rationabilem cauſam: Sic *idem*, quia Iudex non tenetur ſtatim, lecto proceſſu, proferre ſententiam: vnde Cõfeſſor poterit præmittere exhortationem, iniungere, vt redeat die ſequenti, vt meliùs exhortationem auſcultet, &c. Immò, quia eſt Medicus, poterit, per talem dilationem, meliùs curare: nam propterea, quãdo meritò timet, pœnitentem nunc abſolutũ facilè relapſurum, niſi ipſa dilatione territus, meliùs agnoſcat grauitatem peccati, neceſſitatemque emendationis, poterit differre. Non eſt igitur cõtra ius pœnitentis eiuſ-

modi

modi dilatio, ſiquidem Confessor habet Ius Iudicis, & Medici, quod illam expoſcere poteſt.

CAPVT IV.

De Officio Confessoris quoad inſtruendum Pœnitentem, antequam abſoluat.

1 INſtruat Confessor Pœnitentẽ, vtpotè eius Magiſter, antequã impertiat Abſolutionem. Cum autem ſupponamũs, pœnitentem in ceteris necessarijs esse ſatis inſtructũ, ſi enim non esset, esset certè adiuuandus à Confessore. Vide *c. ſeq.* §. 1. Ideò ſolùm hic illud quærere, occurrit: An ſi pœnitens in aliqua ignorantia verſatur, eam Confessor amouere debeat.

2 Dico. Quoties ignorantia eſt grauitèr culpabilis, certum eſt, debere, eam amoueri per Confessariũ. Sic Delugo *de pœnit. diſp.* 22. *ſect.* 2. § 1. quia ſecus non eſt rectè pœnitẽs

diſpoſitus ad Sacramentũ ſuſcipiendum. Dubium igitur eſt, ſi ſit ignorantia inculpabilis. Tunc autem tres regulæ generales ſunt animaduertendæ.

3 Prima regula, ex Sanch *lib. 2. de Matrim. diſp. 38. n. 5.* Si talis ignorantia eſt contra pęnitentem: v. g. ſi ipſe crederet, esse mortale, quod huiuſmodi non eſt, debet ea amoueri à Confessario: quia ſecus maximũ pęnitenti damnum enaſceretur. Excipe, niſi præuideas, maiora peccata ipſum pœnitentem ex tali notitia commissurum. Lege Vinc. Tancredi *par. 2. quæſt. moral. tr. 3. q. 28. à n. 2.* Secunda Regula, ſi ignorantia inculpabilis quæcumque, ſiue Facti, ſiue Iuris, & ſiue Iuris Diuini, ſiue Humani non eſt contra pęnitentẽ (ideſt quando pęnitens non putat, esse mortale, quod tale eſt) & nihil pęnitens interrogat de hoc Confessarium (& etiam ſi interroget, putat Tancredi *par. 2. quaſt. moral. tr. 3. quaſt. 18. & 19. & p. 1. ſ. mihi 47.*)

di-

distinguendum est: si enim Confessarius præuidet, pænitentem, ignorãtia ablata: non difficulter relicturum id, quod re ipsa peccatum est; tenetur ex Sanchez *disp.cit.n.*6. veritatẽ aperire, propter bonum pænitentis, & ne pænitens peccet contra Legem Dei, etiam materialiter. At, si præuidet non relicturum; potius taceat, ne in maius damnum illum conijciat. Idem esse dicendum, quando quis ignorantèr est in occasione proxima, & non speratur emendatio, docet Pelizzarius *trac.de Monial.cap.* 10.*sect.*3.*n.*191.

4 Hinc ex Delugo, & Sanch.*loc.cit.* non solùm in matrimonio cõtracto, sed etiam in contrahendo, si iudicat Confessor pęnitentem adhuc remãsurum in matrimonio, vel illud fore contracturum, etiamsi illi impedimentum aperiatur; ne illi aperiat, si non interrogetur. Immò, loquendo de contracto, si pænitens in prædictis circumstantijs solum sciat, seu sciuerit, esse peccatum, contraxisse

Matrimonium, non autem sciat eius inualiditatem, absoluat de peccato, non verò inualiditatem ostendat.

5 Hinc, item, si præuideat Confessor pœnitentem non restituturum, si illi detegatur nullitas tituli, quem pro se adesse pænitens putat: non, erit ex Sanch. *ibid.n.*7. talis nullitas illi à Confessario non interrogato patefacienda, quamuis sit in præiudicium tertij, qui suo carebit: Tertij, inquam, particularis: nam si esset in dãnũ publicũ, cũ tũc præponderare debeat bonum publicum bono priuato pænitẽtis, videtur aperiẽda.

Sed contra hoc vltimum, quæso te, si præuides pænitentem non restituturum, quamuis item aduertas id esse in damnum publicum, cur tu sis obligandus ad admonendum, quandoquidem præuides, adhuc, tua accedente monitione, illum non fore restituturum, atque adeò non fore amouendum damnũ publicum. Certè frustra erit talis monitio, immò nocens ipsi admonito,

nito, bono autem publico nequaquam fauens.

6 Atque hæc omnia ex Delugo *cit.n.* 30. etiam procedunt, quando Confessarius speraret, pænitentem susceptrurum quidem monitionem, sed tamen aduertit, remedium esse difficillimum: vt si scandalum, vel infamia notabilis sequatur, qualia possent sequi, ex separatione v. gr. Matrimonij: ita idem Delugo *n.* 27. citans Suarium, & Sanchez. In hoc enim, vel simili casu satius est, tacere; quia maius est tale damnũ, quã illa materialis violatio Legis Diuinæ, sine peccato violatæ.

7 Vnde etiam infertur *ibid.* idem esse dicendum, quando penitẽs sub peccato mortali tenetur ad aliquid adeò difficile, vt non credatur tunc æquo animo recepturus, & alia vice meliùs suscepturus esse, iudicetur: poterit enim tunc prudens Cõfessor relinquere illum in sua bona fide, quæ à peccato excusat, & monitionem in tempus opportuniùs differ-

re: ne ſcilicet territus pœnitens à Confeſſione ſe abſtineat, maiuſque detrimentum patiatur. Hoc notetur permaximè pro Confessarijs Mercatorum, & Principum.

8 Tertia Regula. Si pœnitens, ſiue quia prudenter dubitat, ſiue quia rationabili ſcrupulo angitur, interroget Confessorem de re aliqua, an ſit peccatum, vel an ad aliquid obligetur, nec ne; tunc Confessor veritatem aperire omninò debet. Ita Sanchez, & alij *loco cit.* Ratio eſt, quia ſi taceret, illud ſilentium esset erroris approbatio, id, quod numquam licet. Dixi, rationabili ſcrupulo, nã ſi ſit merus ſcrupulus, ideſt ſine fundamento, quia is non tollit bonam fidem, posset tacere Confessarius, vt explicat Sanch. *lib. 2. de matrim. d. 38. n. 51.*

9 Petes, quid faciet Confessor, quando neſcit, vel dubitat, an ſua admonitio profutura ſit pœnitenti, an damnum allatura? Reſpondeo: Tunc eſt comparanda vtilitas, quæ

ſub

ſub dubio illo ſperatur; & damnũ, quod ſub dubio timetur: atque illud ſine ſcrupulo fiat, quod magis præponderare in Domino iudicabitur.

CAPVT V.

Quam diſpoſitionem Confeſſor aduertere in Pœnitente, & in ſe debet, antequam abſoluat.

QVantum hic facit ad noſtrum Inſtitutum; triplex diſpoſitio conſideranda eſt: Prima, complectitur actum Fidei pernecessarium in Pœnitente. Secunda, dolorem debitum de peccatis. Tertia, ſtatum Gratiæ in Confeſſario.

§. I. De actu Fidei neceſſario antequam quis abſoluatur.

1 ID perſæpè angit Confeſſarios ruſticorum, puerorumve peccata excipientes. Pro praxis tamen

facilitate adnotandum eſt, aliud eſſe, quod necessariò requiritur, antequam conferatur, ad iuſtificationē acquirendam, Abſolutio; & hoc eſt, Pœnitentem credere ea, quæ ſunt de neceſſitate ſalutis: aliud esse, quod requiritur ex alio capite, nempè ratione præcepti, quo quilibet Chriſtianus obligatur ſcire, quæ ad Religionem, quam profitetur, pertinēt. De vtroque agemus, quamuis propriè de priore agere, ad nos dumtaxat ſpectet.

2 Quoad primum igitur caput, ſolùm videndum nobis eſt, quidnam, credere ſit de neceſſitate ſalutis; id enim ſolum erit necessarium expoſcere ante Abſolutionem à Pœnitēte. De quo tamen ſic dilucidè habet Sanchez *lib. 2. in Decal. cap. 3. n. 23. in fine. In rigore non tenetur Cōfeſſarius Pœnitentem inſtruere, procurando vt tunc addiſcat, quæ credenda ſunt; ſed ſatisfaciet proponendo illi, & explicãdo duo Myſteria Trinitatis, & Incarnationis,*

vt ea explicitè credat, & inducendo ad negligentiæ dolorem & emẽdæ propositum (si qua in hoc fuit) Hæc ille.

3 Tria hic insuper aduerto. Primò, in benè moratis, vel confiteri solitis, supponi posse semel hæc mysteria credidiss, semel, inquam: nam ex necessitate medij, semel sufficit. Vide Sanchez *ibid. in fine, n.* 18. & 24. lege item Arag. apud eumdem Sanch. *ibid. c.* 1.

Secundò rectè paulò ante dictum esse (si quæ negligentia fuit) nam cõmunitèr puto vix præsertim mortaliter grauem, adfuisse. Nam, vel sũt pœnitẽtes ex vrbanis, & cultis, & supponuntur scire: vel ex rudibus, seu pueris, & supponũtur inculpabilitèr nõ aduertere ad tale onus. Ita Azor. & Vasquez apud eumdem Sanchez *ibid. n.* 20.

4 Tertiò, ab aliquibus hanc necessitatem salutis multò benigniùs explicari. Sic Turr. *de Fide d.* 27. *dub.* 4. citans Vasquez, Sà mox citandus,

Coninch *de Fide disp.* 14. *dub.* 9. *n.* 163. vide etiam Dianam *par.* 3. *tr.* 5. *ref.* 46. *&* 48. Instar omnium sit Emmanuel Sà, *V. Fides*, qui sic habet: *Necesse esse, explicitè credere fidei mysteria, quæ publicè in Ecclesia celebrantur, sentiunt multi cum D. Thoma: alij, excusari multos ignorantia, præsertim cum deest, qui doceat, &c.*

5. Quoad alterum caput, communior sententia est, quemlibet Christianum teneri, scire, & credere, saltem quoad substantiam, omnes Articulos Symboli Apostolici (excipe *Communionem Sanctorum*, quæ intellectu difficilis est, etiam pro doctis.) Additur etiam eodem modo Sacramentum Baptismi, Pœnitẽtiæ, & Eucharistiæ, itemque Decalogum. Ratio est, quia quilibet tenetur, ea scire, quæ pertinent ad suum statum, & officium. Lege Turrian. *disp.* 22. *dub.* 1. & Valentiam *qu.* 2. *par.* 4. *assert.* 2. & Sanchez *loco supra citato.*

4 Di-

6 Dixi, quoad ſubſtantiam, vt ſignificarem, necesse non esse ex Sanchez *ibid.n.* 16. memoritèr ea callere: ſiquidem ſatis eſt, ea, quoad res ipſas ſcire: præſertim ruſticis, & rudibus, qui ſine dubio, propter impotentiam, excuſandi ſunt. Sic *ibid. num.* 20.

§. *II.* De *Diſpoſitione Pœnitentis quoad dolorem, antequam abſoluatur.*

7 DE diſpoſitione doloris, & propoſiti ante abſolutionẽ in Pœnitente requiſita, multa diximus *toto fere lib.* 1. quare ſatis pauca ſuperſunt addenda.

8 Primò, præſumitur dolor, & propoſitum, quando in Confeſſione ipſa ſigna doloris apparent. Ita Delugo *de pœn.diſp.* 22. *ſect.*2.*§.*3. Immò ipſa accuſatio peccatorum ſerio facta, præſertim in benè moratis, eſt ſufficiens ſignum doloris: multò magis, ſi pœnitens dicat, ſe do-

dolere. Sic Filliuc. *de Sacramen. Pœnit. in instruct. breui c. 2. art. 3.*

9 Secundò, rudiores excitandi sũt ad dolorem: quia non satis aduertere ad eius necessitatem solent.

10 De Confessionibus præteritis factis à Pœnitente, nisi clarè contrarium constet; supponendum, regulariter adfuisse dolorem, Confessariumque rectè suum munus obiuisse. Ita Delugo citatus *ibid.*

§. III. Quanam dispositio requiratur in Confessore, dum absolutionem impendit.

11 Hic, vbi de dispositione pœnitentis, antequam absoluendus est, disputauimus, commodum locum habet, & dispositio requisita in Confessario, antequam absolutionem conferat. Eum autem debere, esse in statu gratiæ, quando administrat Sacramentum Pœnitentiæ, testata res est. Suar. Layman, Henriq. Delugo, alijque *mox cap.*

&

& apud Dianã *p.6.tr.6. res.*53. quia reuerentia tanto ministerio debita requirit, vt illud (sicuti & cetera Sacramenta, saltem à Ministro, qui sit ad ea conferenda ex officio institutus) ministrari in peccato mortali, sine mortali non possit. Quare peccati sibi conscius Confessarius, ante, vel se conterat, vel attritus confiteatur, quam ad hoc Sacramentum ministrandum accedat. Dixi sub disiunctione (vel) quia solùm ante susceptionem Eucharistiæ adest præceptum positiuum præmittendi Cõfessionem; nam ad cetera Sacramẽta suscipienda, vel ministranda sufficit, quocumque modo, atque adeò per solam contritionem, in amicitiam pristinam Domini redire.

12 Potest tamẽ contingere, vt in peccato mortali, sine nouo peccato administretur hoc Sacramentum à Confessario inaduertenter, & aliquando etiam cum aduertentia. Prius contingit ex Layman *de Sacram. tr.*1.*c.*5.*n.*11. cum quis bona

fide

fide putat, se contritionis actum elicuisse, sed verè coram Deo non elicuit. Posteriùs, quando grauis aliqua necessitas boni spiritualis proximi id requirit: nam si Confessarius luce gratiæ destitutus vocetur ad audiendã Confessionẽ mox morituri (idem, si vocetur ad eũdẽ baptizandum) nec possit. Præposit. *3. p. q. 64. art. 6. dub. 1. n. 34.* Delugo de *Sacr. dis. 8. sect. 9. n. 151.* ab illis temporũ angustijs pressus sine magna difficultate, se recolligere, ad eliciẽdum actum contritionis, quo gratiæ nitorem recuperet, poterit illi ministrare sine peccato Sacramentum. Ratio est, quia defectus contritionis in eo casu non imputatur malitiæ Confessarij, sed tribuitur necessitati proximi, & sic, ea necessitate cõstante à peccatis, quæ opprimunt Confessarium, nulla iniuria irrogabitur Sacramento, præsertim Sacramento ei, quod ad delenda eiusdem generis peccata à Christo Domino institutum est.

13 At enim verò, quando nam vrget eiuſmodi obligatio ſtatus gratiæ in Confessario; dum audit ne penitentis peccata, dum pænitentiã ei tanquam Iudex taxat, an ſolùm eo temporis momento, quo abſolutio conferenda eſt?

Reſpondeo. Licet nonnulli apud Dian. *p.7. tr. de circumſtant.aggr. reſ.*47. Bonac. *de pœn.d.*5.*q*.5.*ſec*.2.*p*.2.*§*.3.*diſp*.1. *n*.8.cenſeant,& dũ audit,& dum pęnam taxat, & dum abſoluit, probabiliſſimum tamen eſt, ſolum dum abſoluit, ex Henriq. *l*.6.*c*.8.*n*.6.*in Gloſſa lit. V*. Delugo *de Sacram.diſp*.8.*ſect*.9. *num*.158. Ratio eſt, quia audiens Confeſſionem, & pęnitentiam imponens,licet incipiat conficere Sacramentum, nõ tamen illud ſimpliciter, & abſolutè conficere cenſetur, donec formam abſolutionis adhibeat, vt patet, ſi audita Confeſſione, & iniuncta pęnitentia, à beneficio impendendæ abſolutionis abſtineat. Ergo donec abſoluat, non poteſt dici,quod ſimpli-

plicitèr,& absolutè irreuerentèr tractet Sacramentum, quia donec absoluat, Sacramentum non conficit.

Dices. Hinc sequeretur eum, qui incipit ministrare per Ablutionem Sacramentum Baptismi, vel per Vnctiones Sacramentum Extremæ Vnctionis, non peccaturum, si antequam proferat formam se conterat. Respondeo. Fac, vltro hunc peccaturũ; (id enim quęrendi nũc otium non est,) assero, adesse in casu nostro disparitatem. Nam cum materia, & forma Baptismi, & Extremæ Vnctionis instituta sint simul exhibenda, iudicatur moralitèr quis malè tractare Sacramentum, dum ponit materiam, cui ex sui institutione tam proximè adhibenda est forma, cum per positionem materiæ tam vicinæ ipsi formæ, censeatur confici absolutè Sacramentum. At in Sacramento Pęnitentiæ, quod est institutum per modum Iudicij, in quo frequentissimè, etiam per dies plures distat positio materiæ, & impositio

pę-

pęnitentiæ à forma, quæ est sententia absolutionis, moraliter non censetur per positionem illarũ, (quæ ex sui institutione remotè ab absolutione se habere possunt) confici Sacramentum Pęnitentiæ, atque adeò nec ab illo Confessario peccatore irreuerenter tractari. Hæc disparitas soluit difficultatem, quã vrget Delugo *loc. cit.* contra rationem numero præcedente allatam, quam sine hac nostra explicatione satis ieiunè dictam à Doctoribus apud Dianam *loc. cit.* fuisse, non possum non animaduertere.

14 Petes: quid si idem Sacerdos audiens Confessionem, & taxans pęnitentiam, cum proposito se conterendi, antequam absoluat (hoc enim proposito firmare se debet, si aduertat ad indignum animæ suæ statum) non valens deindè vincere difficultates, quæ sese menti offerunt, contritionem tam breui tempore, quo sæpissimè pœnitens absolutionem expectat, concipere nequeat; con-

dem-

demnandus ne erit, de culpa mortali, si sic affectus absoluat? Respondeo sub distinctione. Nam vel hic Sacerdos bona fide, expertus fortasse alias facilitatem se confitendi, differt actum contritionis ad illas temporis angustias; vel mala fide, temerè, & imprudenter, si hoc posterius certè peccauit mortaliter: saltem quando periculo absoluendi in mortali sese exposuit, quia tunc ipsi, prauitatique suæ tribuitur contritionis defectus. Si illud prius, est iterum distinguendum. Si enim sine vllo timore molestiæ pænitentis, aliquid forte simulans Confessarius, potest differre absolutionem, id facere obligabitur; secus sine hæsitatione absoluere potest. Ratio prioris partis distinctionis est, quia posita nulla pænitentis repugnantia, sic requirit reuerentia Sacramenti. Ratio posterioris est, tum quia pęnitens habet ius ad Absolutionem, quare si Confessarius eum absoluere refugiat, grauem iniuriam irrogabit,

gabit, cogendo illum ad dilationem ſufferendam: tum quia odioſa abſque dubitatione redderetur Confeſſio, ſi pœnitens aduerteret, ſeſe nulla ſua cauſa ſine abſolutione dimitti, abſoluatur ergo, &c. Sicuti enim neceſſitas ægroti grauiter periclitantis excuſauit ſimilem Confeſſarium modo *n.* 12. ita ab hac neceſſitate iuris pœnitentis, & à neceſſitate, qua omnes vrgemur procurandi, ne moleſta euadat Confeſſio, quod eſt publicum Religionis bonum, excuſari eumdem probabile eſt.

15 Immò ſimile quid in priore caſu, quando Sacerdos mala fide contritionem ad tempus immediatè ante abſolutionem remiſit, dicendũ in aliquo caſu esse, paritas rationis oſtendit: Nam, etiamſi fortè, immediatè ante conferendam abſolutionem à temeritate reſipiſcat eiuſmodi Sacerdos, velitque, non tamen poſſit, in illa breui morula, ſe conterere, non peccabit, dum abſoluit exiſtens in mortali, excuſante nimirum

mirum prædicta necessitate iuris pœnitentis, prædictoque onere Confessarij non reddendi odiosam Confessionem, licet sine dubio peccauerit, quando fide praua, ad absoluendum in peccato, sese perperam exposuit. Nisi sic doceamus, peccaret tunc Sacerdos, tum absoluendo, quia absolueret in mortali, tum non absoluendo, quia negaret ius pœnitẽtis, id, quod esset pati perplexitatẽ, quam omnes Doctores nunquã concedendam esse, fatentur.

CAPVT VI.

De Iuramentis, alijsque obligationibus exposcendis ab eo, qui absoluitur in casu necessitatis.

1 IVramentum, quantum facit ad præsentem difficultatem, triplicis est generis: Aliud est de stando mãdatis Ecclesiæ, id est, quod iterum talia Pœnitens non sit com-

mis-

missurus: Aliud est, de satisfacienda parte: Aliud, de comparendo, ideſt, quod Pœnitens, propter neceſſitatem, ab Excommunicatione reseruata absolutus; recurrere, seu comparere debeat coram Superiore, sub pœna reincidentię; hoc eſt, quod in eamdem Excommunicationem, à qua fuerat absolutus, reincidet.

2 Iam vero, vel possumus sermonem facere de Caſibus Reseruatis, vel de reseruatis Excommunicationibus.

Quoad primum, in articulo neceſſitatis, ideſt mortis: & valdè probabiliter in graui periculo eiusdem: Lege Sanchez *lib. 2. in Decal. c. 13. n. 1.* immò, & probabiliter, ex Caſtro *tom. 1. tract. 4. diſp 4. p. 3. § 5. n. 5.* in quolibet impedimento perpetuo, propter quod quis ad Superiorem ex se confugere non valet; quilibet Sacerdos poteſt ex Tridentino *ſeſſ. 14. c. 7.* de quibuscumque reseruatis absoluere, cum præter id tempus non poſſit. At verò nullũ tunc

est

est exposcendum Iuramentum: quia pro casibus, quibus non est annexa Excommunicatio, nullum adest Ius, quod obliget ad tale Iuramentum. Excipe Incendiarium, *cap. Pessimā 23. q. 8.* huic enim, quamuis non sit Excommunicationis subiectus; erit Iuramentum iniungendum, Iuramentum, inquam, de stando mandatis Ecclesiæ: nisi dicas, Legem, id exposcentem, ex desuetudine iam non obligare.

Periculum, & articulum sic explicat Dicastillus *de Pariss. disp.* 10. *num.* 409. Pro eodem reputatur Periculum, & Articulus, quando mortis periculum est propinquum, & verū in fieri, non verò quando ferè certū est, mortem diutius esse differendā, quo tempore potest occurrere opportunitas habentis facultatem, legitimè absoluendi. Et paulò post *n.* 411. tunc approbat, posse absolui damnatos in Triremibus, vt in Articulo mortis, quando debent periculosum Mare transire; aut non est

est Sacerdos, aut haberi à tali Damnato de facili non potest. Concludit denique in hunc modum. Plura sūt alia pericula, quæ arbitrio prudentis potiùs, quàm certa regula designari poterunt. Vt cū quis in morbum periculosum incidit, qui maiore ex parte mortem solet afferre, aut iter agere incipit expositum prædonibus occidere solentibus, vel aggreditur curationem alicuius morbi, quæ periculosa esse soleat. Hæc ille. Vnde non iudico in articulo, seu periculo hoc eum esse, qui tertiana simplici laborat, quia hæc non solet maiori ex parte mortem afferre. Aliqui cū Io. Sanch. *d.*12.*nu.*5. & Dian. *p.3.tr.4.resol.*17. *& par.5. tr.3.resol.*69. Morbum periculosum indicant dolorem lateris, quod Medicis melius decernendum relinquo.

3 Quoad Secundum. In eodem extremo, seu graui periculo, vel impedimento perpetuo, quilibet Sacerdos ex Trid. *sess.*14.*cap.*7. potest quidem à qualibet Excommunica-

tione, siue iure, siue ab homine lata, etiam propter hæresim cōtracta, & quocunque modo reseruata, tanquam legitimus Minister absoluere: sed in percussore Clericorum; *cap. ex tenore, de sent. excom.* & in omnibus casibus Bullæ Cœnæ *clausula* 20. iniungere pœnitenti debet iuramentum, de stando mandatis Ecclesiæ. Quod Pellizzarius *mox citat.* & Diana *p. 5. tr. 9. res.* 23. Iudicant, non esse ex necessitate sub mortali, quando absolutio datur in foro occulto conscientiæ. Et in ijsdem casibus Bullæ Cœnæ dumtaxat, aliud iuramentum debet iniungere, nempè de satisfacienda parte, si quæ læsa fuit, nec dum remisisse appareat. Dixi (dumtaxat) quia in alijs requiritur quidem satisfactio partis, sed non sub præstito iuramento. Legendus est Pellizzarius *tom. 1. tr. 7. cap. 1. n. 125.* ex Diana *p. 2. tract. 16. res.* 42. qui docet, quando Absolutio est in foro conscientiæ; & pœnitens non potest satisfacere, non

esse

esse imponendum tale Iuramentum de ſatisfaciendo, ſed ſufficit firmum propoſitum, vt in ceteris obligationibus. Lege Sanch. *lib. 1. in Decal. c. 13. n. 17.* Denique ab eo, qui à quacunque Excommunicatione reſeruata, propter talem neceſſitatem abſoluitur, aliud onus erit expoſcendum: nempè vt tranſacto periculo, recurrat ad Superiorem, vel eius delegatum (qualis certè esse ſolet Cōfessarius electus virtute Bullæ Cruciatæ, vel Iubilei.) Quod ſi deindè non recurrerit; in eamdem excommunicationem relabetur: *c. eos qui, de ſent. excom. in* 6.

Dixi autem (onus, non, iuramentum) ſiquidem iuramentum hoc de comparendo, probabilius eſt in percuſſione ſolùm Clericorum (cum in alijs nullo iure caueatur) imponendum esse. Bordonus *tract. 3. contr. 27. num. 20.* putat, obligationem adesse ſolùm, quando quis abſoluitur ab excommunicatione deducta ad forum contentioſum. Ita

Auila 2. *par. cap.* 7. *disp.* 3. *dub.* 4. Esto oppositum sentiat Castropal. cũ alijs *tom.* 1. *tr.* 4. *disp.* 4. *part.* 3. *§.* 5. *num.* 17.

Nota duo. Primò, ab Impubere eiusmodi iuramenta non esse expoſcenda: quia non præſumuntur, pollere eo rationis vſu, vt iuramentum pro dignitate præſtent. Sic Sanchez *lib.* 2. *in Decal. cap.* 13. *n.* 26. Bonac. *disp de Cens. q.* 3. *p.* 3. *n.* 11. Secundò. Quando iudicatur, ea iuramenta, vel onera impleri non posse: vt quia v.g. Pœnitens ſtatim eſt certo moriturus, vel impedimentum fore perpetuum, illa non esse imponenda; quia fruſtra imponerẽtur. Sic Castropal. *tom.* 1. *tract.* 4. *disput.* 4. *par.* 3. *§.* 5. *num.* 18.

CA-

CAPVT VII.

De Iuriſdictione Sacerdotis, ad abſoluendum necessaria.

AD facilem Pœnitentiæ adminiſtrationem reddendam multũ prodeſt, certum esse de ſua Iuriſdictione Confessarium: quapropter hæc breuiter adnoto.

§.1. *De Sacerdote non approbato.*

1 SAcerdos ſimplex non approbatus ſolùm poteſt abſoluere à Venialibus, & à Mortalibus aliàs rite abſolutis: & denique in caſu neceſſitatis ab omnibus caſibus, & Excommunicationibus ſine vlla reſtrictione. Ita Præpoſitus *de Pœniten. q.5.dub.5.num.*4. alijque paſſim ex Trid. *ſeſſ.*14.*c.*7. ſub modo tamē ſupradicto *in cap. præc.* & quidē probabiliter, etiam præſente Confessario approbato. Sic Caſtrop. *tom.*1.

tr.4.disp.4.p.3.§.5.n.8.& 9. Delugo *de Pœn.disp.18.sect.2.n.13.* vocantes probabilem nostram opinionē, quamuis cōtrariam probabiliorem, & tutiorem. Quam probabilitatem sic ego breuiter probo.

Non potest negari hanc sententiā esse probabilem, vt fatentur ipsi Castropal. Delugo, & sexdecim Doctores à Delugo citati, alijque: sed in Iurisdictione probabili, sententia est communis, quod Ecclesia dat Iurisdictionem certam: ergo prædicta Iurisdictio nō erit ampliùs probabilis, sed certa. Minorem huius argumenti probat ipse Castropalaus *eodem tom.1. disp.2. de conscientia opinante p.5.n.9.* afferens Suarium, Lessium, Thomam Sanch. Basil. de Leon Ægidium, Coninch. Bonacinā, aliosque, qui omnes affirmant operanti ex opinione probabili, qua scilicet quis probabiliter iudicat, se habere iurisdictionem, statim de facto ab ipsa Ecclesia iurisdictione certam conferri: ergo, &c.

§.II.

§ II. De Confessore approbato.

2 SAcerdos ritè vel à suo Ordinario, seu Prælato, vel à Sũmo Pontifice approbatus; eos, respectu quorum est approbatus, potest absoluere, tum ab omnibus casibus, tum ab omnibus excommunicationibus alias nulli Superiori reseruatis.

Ad hæc clariùs explicanda, quatuor aduerto.

Primò: Episcopis, seu Prælatis Summo Pontifice inferioribus nulli sunt casus, neque excommunicationes reseruatæ in iure: Ita Suarez *de pœnit. disp. 29. sect. 3. nu. 6.* Filliuc. *tr. 15 à nu. 237.* solùm igitur solent ipsi aliqua sibi reseruare; quare quilibet Confessarius cõsulat suæ Diœcesis constitutiones, & iura, vel legitimas consuetudines. Vnum subaduerte, casus hosce, quos sibi hi reseruant; vim solùm habere in sua Diœcesi, non in aliena. Nam prop-

terea Diœceſanus, qui fortè peccatum in ſua Diœceſi reſeruatum, confiteatur Confessario in altera Diœceſi, *v*bi non eſt reſeruatum, poterit abſolui à dicto Confessario. Sic Filliuc. *tr.* 7. *à n.* 285. quia ſupponimus, iſti nullam factam esse reſtrictioné, (vt esse factam reſtrictionem quamdam pro Religioſis Societatis Ieſu, peccatum reſeruatum fortè confitétibus, dum iter agunt, ſcimus. De quo Delugo *de pœnit. diſp.* 15. *ſect.* 6. §. 3.) Quod ſi dictus Diœceſanus mutet domicilium, ſeque in alienam Diœceſim transferat; multò magis in prædicto caſu poterit abſolui, vt de ſe conſtat.

3 Secundò: regulariter nullus eſt caſus reſeruatus in iure Summo Pótifici, cui non ſit annexa excommunicatio. Sic Filliuc. *in Inſtruct. breui c.* 2. *art.* 5. Vnde colligunt rectè Doctores, quòd ſi quis non incurrerit excõmunicationẽ propter aliquã causã, v.g. propter ignorãtiã inculpabilẽ, etiã ſi esset hæreſis externa, (nam

(nam propter interna quæcunque delicta, cum Ecclesia nolit iudicare de internis, nulla incurritur excommunicatio) tunc illud peccatum, seu casus non esset reseruatus; sed posset à quocumque legitimo Confessario absolui. Sic Suarez *lib.* 8. *de matrim. disp.* 9. *n.* 20. *circa mediũ*, Castropal. *tom.* 1. *tract.* 4. *disput.* 4. *punct.* 3. *initio.*

4 Tertiò: Episcopis conceditur à Trident. *sect.* 24 *cap.* 6. *de reform.* vt possint in foro conscientiæ absoluere suos subditos ab omnibus casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis: idque in hæresis crimine, eisdem, non verò eorum Vicarijs permittitur (id, quod intellige cum Fagund. 2. *Eccl. pracep. c.* 8. *l.* 8 *n.* 33. et Castropal. *tom.* 1. *tract.* 4. *p.* 3. §. 1. *n.* 18. etiam post Bullam Cœnæ Domini) & quando dicitur (non eorum Vicarijs) intellige de Vicarijs ex officio, nam posse hæresis occultæ absolutionẽ, vel Vicario, vel cuicumque Sacerdoti specialitèr, quan-

do casus occurrerit, committere, nõ est mihi dubium. Sic Fagund. *ibid.* Castrop. *ibid. n.* 19. *&c.* Per occultũ autem intelligitur, quando peccator non laborat publica infamia, quoad illum casum, etiam si aliquibus sit notus. Sic Filliuc. *tr.* 7. *n.* 286.

5 Atque ex hac tertia animaduersione efficitur, vt Confessarius in his occultis non cogatur mittere Pęnitentem, seu confugere ad Summum Pontificem: satis enim superque erit, ad Episcopum. Est aliud remedium, idest Bulla, & priuilegia Religiosorum, de quibus iam aliquid subdo.

6 Denique aduerto, Catalogum Cẽsurarum reseruatarũ haberi apud Filiuc. *tract.* 15. *&* 16. *in fine.*

§. III. De Confeßario electo per Bullam Cruciatæ, vel Iubilæum.

7 PEr Bullam Cruciatæ conceditur accipienti illam (nam ex

ex Ioseph Aug. *in notitia breui de Bulla Cruc.n.*12.non satis est propositum accipiendi: cum contra, satis sit accipere, quamuis dilata solutione) in Regnis Hispaniæ, posse absolui in illo anno, quo Bullam accipit, à quolibet Confessario ritè approbato, ab omnibus casibus, & excõmunicationibus Episcopo quomodocunque reseruatis (præmissa debita satisfactione, vbi opus fuerit) toties, quoties, & ab omnibus Pontificijs publicis, semel in vita, & semel in morte in illo anno; & per aliam Bullam iterum semel in vita, & semel in morte in eodem anno, sed non tertio per tertiam. Probabilitèr autem satis est, ex Henriqu. Coninch. Filliuc. Regin. alijsq; apud Dian. *p.1. tr.* 11. *res.* 7. & post hos ex Valero *in Diff. vtriusq; fori, v. Absolue diff.*1. Si is electus per Bullam fuerit approbatus semel à quocumque ordinario, siue originis, siue domicilij, siue beneficij, nec inijciendus est scrupulus P. Fagundez

2.*Eccl.p.lib.*1.*c.*2.*nu.*22. dicentis, opinionem non requirentem nouã approbationem, si eiusmodi electus Domicilium mutet, non esse tutam; esse enim tutam pluribus, probat idem Valerus, & signatè notat *n.*18. *v.& obserua*, sed omninò est legenda quædam seu declaratio, seu limitatio, quam ego affero *in tract. de Bulla Cruc.c.*11.*n.*3.*& sequentib.* Ita Ioseph Aug. *in Notit. breui de Bulla Cruc. à n.*5.

Dixi (à Pontificijs publicis) nam ab occultis (excipe semper hæresim) potest toties, quoties. Idque propter rationem, quam affert Sanch. *l.*4.*in Decal.c.*54.*n.*27. (esto sint cum Filliuc.*tr.*77.*n.*287. alij contrarij) quãque approbat Bauc.*in select.qu.*48. citans Bonac.*tr.*3.*de Cens.d.*2.*q.*1. *p.*10.*n.*16.& Alphons. de Leon *Tom. de Cens.recol.*7. *n.*40. Ratio autem est, quia est verum, hos occultos esse casus Papales, & solùm ex Delegatione concessos Episcopis, & in rigore non esse casus, quos sibi

Epi-

Episcopi reseruant, seu non esse casus Episcopo reseruatos; vt rectè notat Suarez *de pœn. d. 29. c. 3. n. 6.* tamen siue ex vsu, siue ex lata interpretatione; statim ac illi conceduntur Episcopis in perpetuum, conceduntur illis; tamquam ordinarijs, atque toties, quoties absoluibiles per Bullam, quæ est ratio allata à predicto Sanch. *loc. cit.* Hinc ibidem Bauci sic cōsequenter concludit. *Qui habet ab Episcopo facultatem Generalem absoluendi à Casibus, & Censuris ipsi reseruatis, intelligitur etiã ipsi concessus casus Abortus animati, & propter paritatem rationis, percussio leuis Clerica, & ita esse vsu receptum.* Hæc ille: & quidem propter eamdem rationem, quia nimirum hi casus concessi sunt in perpetuum Episcopis.

Tam lata est potestas absoluendi per Bullam omnes excommunicationes, satisfacta si opus fuerit, parte, vt etiam possint absolui, in foro tamen interno, excommunicati, sine

qui... ge-

generaliter pro peccatis, quæ sint commissa post Bullam acceptam, vel etiam antea, siue nominatim denunciati. Ita Ludouic. à Cruce *in exposit. Bulla Cruc.disp.1.c.4 dub.1.* Esse autem absolutum quempiam ab excommunicatione in foro interno, hunc effectum habet: vt si excommunicatio sit occulta, licet pro culpa, pro qua fuit excommunicatus, & pro ipsa excommunicatione, si manifestetur; possit apud Iudicem extremum puniri: ipse tamen priuatim potest se gerere, vt non excommunicatum: quia de facto absolutus est auctoritate Summi Pontificis. Ita Idem *ibid.dub.3.n.9.* At si casus, seu excommunicatio nō sit occulta, & absolutio sit per Bullam in foro conscientiæ data, potest se in occulto gerere, vt non excommunicatum: at publicè se debet, vt excommunicatum gerere; quia secus, faceret præiudicium foro exteriori. Sic Idem *ibid.n.12.* Hæc circa prædicta Pontificia occulta à me

scrip-

scripta, & euulgata fuere ante Decretum Alexandri VII. de Propositionibus ab ipso damnatis, quæ habentur in fine huius Methodi. Quare circa hæc occulta aduertenda est propositio tertia per dictum Decretum damnata, quæ est huiusmodi.

Sententia asserens Bullam Cœnæ solùm prohibere absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt, & id non derogari facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, Anno 1629. 18. *Iulij in Consistorio Sacræ Cõgregationis Eminentissimorum Cardinalium visa, & tolerata est.*

9 Absolutio à Censuris virtute Bullæ potest fieri etiam extra Sacramentũ Pœnitentiæ, ex Ioseph Aug. *ibid. n.* 16. & etiam per formulam ordinariam absolutionis à censuris: *ibid. n.* 7. Nec est necesse, vt Pœnitẽs Bullam habeat secum: cum satis sit vt habeat domi. Ita idem *ibid. n.* 5.

& Lu-

& Ludouicus à Cruce *in Exposit. Bullæ Cruc. disp. 1. cap. 3. dub. 2.* Immò etiam si illam amiserit, ex eodem Ludouico à Cruce *ibid.* dum tamen sponte non proiecerit, ex Ioseph August. *n.* 8.

10 Quoad Iubilæum, in quo solet concedi latissima potestas absoluendi à peccatis, & excommunicationibus, secundùm eius tenorem erit procedendum.

§. IV. De Confessore Priuilegiato.

11 Hi solent esse Mendicantes, & qui in eorum priuilegijs communicant. Hi enim extra Italiam, & qui in Vrbe Romæ commorantur, possunt absoluere à Pontificijs omnibus toties, quoties (satisfacta semper parte) ita Rodriq. *in Compend. ref. 3. v. Absolutio quoad sæculares à num.* 34. Comp. Priu. Soc. Ies. *v. Absolutio* §. 1. præter casus Bullæ Cœnæ, à quibus ex

Sanch.

Sanch. *lib. 4. in Decal. c. 54. n. 27.* non possunt.

12 Excipe item excommunicatos nominatim per sententiam prolatã ab homine; quos non potest absoluere, nisi ille, qui tulit, vel eius successor, vel superior (qualis est censendus delegatus à dicto Superiore) vt occurrit, quando quis absoluitur virtute Bullæ Cruciatæ. Sic Fillinc. *tr. 11. n. 297.* & Alterius *to. 1. lib. 4. disp. 2 cap. 2. & 3. & cap. 5. §. Quoad tamen Priuilegium.* Excommunicatos autem generalitèr ab homine, Confessarij Soc. Iesu non debent absoluere sine speciali licentia suorum Superiorum: prout explicatur *in Compend. Priuileg. eiusd. Soc. §. 1. V. solutio.* Alij tamen Mendicantes possunt hos excommunicatos generaliter ab homine; & quidem in foro interno, vt hic semper sensus est. Sic Ioan. la Crux *in Compend. Priuil. lib. 1. cap. 7. dub. 1.* Et ratio diuersitatis est, quia Cõfessarijs Societ. id limitatur à suo Patre Generali,

rali,

rali, quod limitare vtique ex suis priuilegijs potest: Ita *in Præfatione eiusdem Compen. Priu. Soc. Ies.* qua limitatione carent ceteri, vt supponimus. Vtrum autem pro excõmunicatis nominatim sint hi per sua priuilegia Delegati à Pontifice, sicuti Electus per Bullam Cruciatæ, non est hic quærendi locus: nam propterea, modo initio huius numeri, excommunicatos nominatim excepi.

13 Hæc pro Confessarijs Mendicantibus, eorumque priuilegia participantibus extra Italiam; & intra Vrbem. De ijsdem nunc breuiter dicendum, intra Italiam, & extra Vrbem. Certum est ex Decreto Clem. VIII. posito à Ludouico là Cruce *de Exposit. Bullæ Cruc. disp.* 1. *c.* 3. *dub.* 5. hos posse absoluere à ceteris, præter sequentes, hoc est primò, præter casus Bullæ Cœnæ. Secundò, præter Casus sex Pontificios positos apud eumdem *ibid.* in moderatione eiusdem Decreti Clement. VII. Denique

nique tertiò, præter casus, quos sibi Ordinarij locorũ reseruant. De hoc tertio nihil occurrit addendum. De primo, & secundo, solùm hic exponendum erit in gratiam legentiũ, quinam illi sint.

Bulla Cœnæ Summa.

HÆretici, Schismatici, atque eorum fautores, librosque Hæreticorum legentes.

Naufragantium Christianorum bona in mare, vel in littore surripientes.

Pyratæ in mari Romano, eorumque fautores.

Imponentes noua pedagia, gabellas, &c.

Falsificantes literas Apostolicas.

Arma, ferrum, &c. Equos, &c. deferẽtes ad inimicos nominis Christiani, vel ad Hæreticos, illisque auxiliantes, consiliumque dantes, &c.

Impedientes eos, qui victualia Romam deferunt.

Qui

Qui euntes Romam, vel ab ea recedentes spoliant, mutilant, capiunt: & sine iurisdictione vexant in Curia Romana commorantes.

Vindicantes sibi iurisdictionem Apostolicam.

Vulnerantes, vel capientes Episcopos, Cardinales, &c.

Qui per se, vel per alias personas, quæ Romam pro suis causis recurrunt; vel inibi propter easdem, vel deuotionem commorantur; vel Iudices, Officialesque dictarum causarum, occasione earumdem, &c. occidunt, percutiunt, spoliant.

Appellantes à grauamine, vel futura executione litterarum Apostolicarum, ad potestatem sæcularem.

Impedientes earumdem litterarũ Apostolicarum, seu causarum spiritualium executionem.

Iudices sæculares, qui Ecclesiasticas personas trahunt ad sua Tribunalia; quique Ecclesiasticam libertatem tollunt, aut in aliquo perturbant.

Im-

Impedientes Prælatos, ne ſua iuriſdictione vtantur: quique, illorum delegatorum iudicia eludentes, recurrunt ad Curiam Sæcularem, aut contra illos aliquid decernunt.

Ferentes ſtatuta libertati Eccleſiaſticæ contraria, ijſdem fortè conditis vtentes.

Vſurpantes Eccleſiarum iuriſdictiones, vel etiam fructus.

Imponentes onera Eccleſiaſticis.

Iudices ſæculares, qui ſe interponunt in criminalibus contra Eccleſiaſticos.

Occupantes bona Eccleſiæ Romanæ, illiuſque iuriſdictionem vſurpantes.

Præſumētes abſoluere prædictos.

Prædicta Summa Bullæ Cœnæ ſic verſibus coſtrictā affert Quintanad. *T. 2. Sing. Tr. 4. ſing. 1.*

Pyrata Hæreticus, Falſarius, arma miniſtrans,
Qui vetat Romã victum, ſpoliatque profectos

Ro-

Romam, censum addens, percussor Præsulis, & qui
Ad ciuile trahit Clericos, Romamque prementes
Romipetes, Mutilans, Romicolesque lares,
Impediens facto Summi Diplomata Patris,
Et quisquis casus soluere bosce putat.

Sex Casus Pontificij, à quibus nō possunt absoluere Mendicantes intra Italiam extra Vrbem.

Apud Ludouic. à Cruce citatum.

14 Violantes immunitatem Ecclesiasticam in terminis Greg. 14. *Cum aliàs nonnulli.*

Violantes clausuram Monialium ad malum finem.

Prouocantes, & pugnantes in duello, iuxta Trid. & Const. Greg. 13. *Ad tollendum.*

Inijcientes violentas manus in Clericos, iuxta Canonem. *Si quis suadente.* Si-

Simoniam realem ſcienter contrahentes.

Confidentiam beneficialem, quæ eſt ea, ex Bulla Pij IV. & Pij V. *intolerabilis*: quam committunt perſonæ reſignantes aliquod beneficiũ, vel illud acceptantes, vel collatores, vel electores, vel præſentatores, quãdo reſignant, acceptant, conferunt, eligunt, præſentant cum intentione, ſeu certa confidentia, quod beneficium, ſeu eius pars aliquo tempore reuerſura ſit in fauorem, ſiue ipſius reſignantis, ſiue alterius cuiuſcunque.

15 Hæc, vt dixi, in gratiam legentium Confeſſariorum poſita sũt. Cùm enim Confeſſarius, vt rectè ſuo fungatur munere, teneatur ex Filliuc. *in inſtr. breui cap. 2. ar. 5. §. Quarto, ſciendæ ſunt*, ſcire caſus, ſiue excommonicationes, ſaltem ordinarias, quas ipſe non poteſt abſoluere: nam de illis, quas poteſt, ſatis eſt, ſi habeat cognitionem confuſam, intendatque eas abſoluere, ſi

opus

opus fuerit; ideò Confessarius ex Mendicantibus extra Italiam, & in Vrbe, satis est, si sciat Excommunicationes Bullæ Cœnæ, quas iã modo compendiosè delibauimus. Confessarius autem ex ijsdem Mendicãtibus intra Italiam, & extra Vrbem; sufficit, si sciat easdem Excommunicationes Bullæ Cœnæ: & insuper sex modo dictos casus Pontificios; & denique casus ab ordinario Diœcesis, vbi degit, reseruatos. Demum Confessarius non participans priuilegia Mendicantium, non solũ prædicta scire debet; sed etiam illas alias excommunicationes reseruatas in Iure, & in Extrauagantibus, quorũ Catalogus, vt supra dixi, est apud Filliuc. *tr.* 15. *&* 16. *in fine*, qui, quia longus est, hic transcribere operæ pretium non fuit: est tamen apud eumdem *in instr. breui art.* 5. breuiter Catalogus ordinariarum excõmunicationum reseruatarum, quo si mauis vti, ad facilitatem, potes.

CA-

CAPVT VIII.

Quid faciet Confessor, si errauerit in absoluendo.

§. 1. *Proponitur Quæstio.*

1 TRipliciter id euenire potest. Primò, si errauerit, quoad valorem Sacramenti, absoluēdo v.g. sine potestate: vt si absoluisset à reseruatis, vel sine intentione, vel sine debita pœnitentis dispositione. Secundò, si errauerit, quoad aliquid, quod erat in damnum tertij, v. g. non obligauit ad restitutionem debitam: & idem est, si obligauit ad indebitam. Tertiò, si errauerit in aliquo, quod nec bonum tertij, nec validitatem Sacramenti læderet; sed solùm v.g. non interrogauit de numero, vel de requisitis circumstantijs peccatorum, vel reliquit pœnitentem in occasione proxima. Iam de singulis hisce euentibus, nostro more, breuiter.

Sed priùs aduertendum est, eiusmodi errores, vel à Confessario posse cõmitti ex culpa mortaliter graui, quem *malam fidem* vocabo: vel ex nulla, aut saltem venialiter leui, quam appellabo *bonam fidem*: nam hac distinctione posita, clariora euadent, quæ subdenda sunt. Initium autem facimus à tertio.

§. II. De Errore citra Tertij damnum.

2 QVando ergo Confessarius errauerit tertio modo: si bona fide processit, ad nihil illum obligo, sed Deo omnia commendet. Ita Filliuc. *in instruct. breui c. 4. § dico 2.* Delugo *disp. 22. de pœnit. sect. 3. n. 75.* si mala fide, debet diligentiam moralem adhibere, vt pœnitentem admoneat: Sic idem Delugo *n. 74.* de cuius admonitionis modo, mox aliquid attingã *n. 6.* Ratio est, quia in posteriore hoc euentu Confessor esset causa ne pœnitens obligatus, verbi gr. cõfiteri

ri integrè omnia peccata; tali obligationi, saltem materialiter, non satisfaceret. At in casu priore non censeretur causa moralis. Huius autem ratio vlterior est, quia bona fides facit, ne nunc Confessor sit, seu censeatur eiusmodi causa moralis: nullam enim culpam adhibuit; & vt suppono, non dixit pęnitentē, non esse obligatum, sed solùm tacendo non interrogauit, vel nō obligauit. Sanè, si quis ex Fidelibus, die festiuo, quem ipse crederet feriatū, laboraret: ego non obligarer docere eum de diei festiuitate, si eiusmodi monitionem facere non possē sine meo graui incommodo: & ratio est quia non teneor ex iustitia: quòd si teneor ex Caritate, certè illud incommodum me excusat, vt est communis doctrina in omnibus obligationibus prouenientibus ex debito Caritatis. Ita est in casu nostro: nā ex vna parte graue censetur incommodum cum meo robore, & ostendendo, me errasse, monere pęnitentem:

teni; & ex alia, nullum damnum obuenit pęnitenti bona fide procedenti (vt supponimus) & solum materialiter, legem de integritate Confessionis non obseruanti.

3 Petes; quid si bona fide positiuè obligauit: vel, quod in idem recidit, pęnitens motus ex silentio Confessarij putauit, se non obligari ad prædicta? Respondeo, regulariter ad nihil illum obligari, docet Filliucius *loc. cit.* Rarò obligari, docet Delugo *n. 74. cit.* Rectè vterque: tunc enim esset obligatio, cùm, omnibus perpensis, non esset graue incommodum Confessarij admonere: quia verò rarò non adest ille rubor in retractando; potest rectè dici, regulariter non obligari.

§. III. De Errore cum damno Tertij.

4 QVando errauit secundo modo, nempè cum Tertij damno: distinguendum est. Quando enim tacuisti, ho est, nec

nec illum positiuè obligasti, nec deobligasti positiuè: siquidem bona fide processisti, ad nihil te teneri, putant graues Auctores, propter rationem modò dictam § *præc.* Filliuc. *in instruct. breui c. 4. §. dico* 2. Strictius loquitur Delugo *de pœn. d.* 22. *sect.* 3. *n* 65. si autem mala; teneris, admonere pœnitẽtem de patrato errore, ne scilicet patiatur damnum innocens causa tua. Sic Delug *ibid.* Si tamen non admoneas; licet pecces, non teneris ad restitutionem: quia Confessor nõ tenetur ex iustitia, quærere bonum temporale aliorum. Quod si illum positiuè obligasti, vel deobligasti; si mala fide id à te factum est, certè obligaris, vel monere cum effectu, quo ipse restituat; vel si nolit, seu iam tunc non possit, cum potuisset ante tuam deobligationem, tu teneris restituere: fuisti enim causa positiua damni, vnde obligaris ex iustitia. Sic *ibid.* Si verò bona fide processisti, etiam obligaris (sic vrgente damno

Tertij) cum aliquo suo incommodo: non tamen cum tanto, quanto si mala fide processisses; quia tunc teneris ex Caritate, non verò ex Iustitia, vt dictum est. Ita *ibid.* Aliqui cum Delugo citato *ibid. n.* 61. putant, in hoc casu adesse obligationem aliquo modo ex Iustitia; si quis enim sine culpa incenderet domum alienam: vt primum id aduertit, tenetur (aiunt) ex Iustitia, si potest, non cum tanto incommodo, extinguere: licet alius, qui non incendit, non ex Iustitia, sed ex sola Caritate teneatur. Ita in casu nostro, &c.

§. IV. De Errore cum inualiditate Sacramenti.

5 QVando Confessarius errauit primo modo, hoc est, ita vt Sacramentum Pœnitentiæ, quod administrauit, inualidum fuerit: si fide mala processit, debet omninò, cum suo etiam graui incommodo, pœnitentem admonere, sic exposcente damno scienter illa-

illato à Confessario. Ita Filliuc. *in instr. breui c. 4. §. Dico igitur primo* & De Lugo *d. disp. 22. de pœniten. sect. 3. n. 18.* Si verò bona fide, tunc solùm debet (semper supponimus, quod possit illum conuenire) admonere, etiam cum proprio aliquo dedecore, & incommodo, quando est periculum, ne pœnitens ampliùs confiteatur: vt si esset v. g. grauitèr infirmus. Ita De Lugo *ibid* Ratio est, quia tunc est periculū mortis æternæ pœnitentis: atque adeò pœnitēs tunc versaretur in extrema necessitate. At si tale periculū non est: quia spes est, vt iterum validè Sacramētum Pœnitentiæ suscipiat; nō esset in necessitate extrema; nam in sequenti Confessione bona fide faciēda iam indirectè absoluetur ab omnibus peccatis aliàs non legitimè absolutis: illud autem inconueniēs, quod nō seruabitur materialitèr lex Dei de subdendis omnibus peccatis directè clauibus, resarcitur ab excusatione ducta ex rubore Confessarij,

eo modo, quo dictum est §. 2.

6 Petes; quando admonendus est eiusmodi pęnitens, quo modo fiet sine fractione sigilli? Respondeo: Confessor, ne sigillum frangat, debet petere veniam à pœnitente loquendi cum ipso de re ipsi pœnitenti necessaria ad salutem, atque ad eiusdem Sacramentalem Confessionem præteritam pertinentem. Si pęnitens concedat, iam tutò Confessor admonebit: si negat, ad nihil aliud tenetur: quia iam functus est suo munere, quantum potuit. Si pœnitens redeat ad Confessionem, te in hac debere, illum monere de defectu prioris, puto, quia nō adest ille rubor: & ita ob aliam rationem minus vniuersalē notat Delugo *l.c. n.77.* Ita Sanch. *lib.3.de matr.disp. 6.n.3.* contra Suarium *disp.33. de pœnit.sect.5.* dicētem, posse adhuc, & debere admonitionem prosequi; quia talis locutio est pars Confessionis præteritæ.

CAPVT IX.

Aliqua pertinentia ad Confessariũ antequam absoluat.

IN vnum redigimus quædam, quæ supersunt, quæque superiùs meliorem locum, quam hunc, obtinere non potuisse visa sunt.

§. I. *Ex qua opinione Confessarius Pœnitentem absoluat.*

1 POtest, immò debet Confessarius sequi opinionem probabilem pœnitentis, contra propriã sententiam siue probabilem, siue probabiliorem. Ita Suarez *de pœn. disp.* 32. *sect.* 5. Sanch. *lib.* 1. *in Dec. cap.* 9. *n.* 28. *&* 29. alijq; Castropal. *tom.* 1. *disp.* 2. *de consc. opin. p.* 5. *n.* 3. Ratio est, quia tunc pęnitens est rectè dispositus; dum enim sequi paratus est opinionem probabilẽ; iam vult ab omni peccato discedere: &

quamuis in rebus humanis siue Iudex, siue Medicus deberet opinioné probabiliorem sequi, de qua re nobis nunc agendum non est; tamen Confessario, qui non alio modo est Iudex, & Medicus, nisi vt anima pœnitentis iustificetur: satis erit, si pęnitens rectè ad prædictam iustificationem dispositus appareat: id, quod satis habetur, sequendo opinionem probabilem.

2 Petes: debet ne id sub mortali? Respondeo, ita cum Delugo *dis.* 22. *sect.* 2. *n* 48. Et quidem Cõfessarius proprius, idest Parochus, debet toties, quoties ad se recurrerit pœnitens, eum absoluere, seque pęnitẽtis opinioni probabili conformare; delegatus verò, idest non proprius, licet audita Confessione, pro ea vice idem debeat; tamen potest eum mouere, ne iterum redeat, nisi eam opinionem deponat. Ratio diuersitatis est ducenda ex obligatione, quam habet Parochus pro suis ouibus audiendis, à qua non vrgetur dele-

delegatus. Obligamus autem delegatum pro ea vice; quia quando Confessarius quicumque audit Cõfessionem; ex suppositione, quod audijt, obligatur sub mortali conformare se opinioni probabili, quia tunc pęnitens, cum sit rectè dispositus, habet ius absolutionis; ne iterũ cogatur, sua scelera alteri manifestare.

3 Non est tamen negandum, excusari nonnunquam propter leuitatem materiæ, eiusmodi Confessarium, vt si Confessio fuisset de peccatis venialibus, aut ita breuis, aut de tali materia, vt eius repetitio apud alium Confessarium graue onus minimè censeatur. Sic Suarez *cit.n.*2. Sanch. *cit.n.*29. Imò Montesinus, & aliqui apud Delugo *disp.*22. *cit.sect.*2.*n.*48. (nec reprobat ipse Delugo: siquidem contrarium solũ vocat veriùs) in hoc Confessario delegato nunquam talem obligationem mortalem agnoscunt: quia talis Confessarius, volendo audire pęni-

tentis peccata; non vult cedere iuri suo, quo liber est, vt possit suam in operando opinionem sequi.

4 Petes iterum: quando Confessarius potest, vel debet conformare se opinioui penitentis probabili; debetne esse in se probabilis opinio, an satis est, vt penitenti appareat probabilis, quamuis in se talis nequaquam sit? Respondeo, debet esse talis in se; siue tamen per rationes intrinsecas, siue per authoritatem extrinsecam Authorum, iuxta ea quæ dicuntur à Doctoribus de hac materia. Si ergo opinio penitentis nullam ex his probabilitatem habet, sed solùm ipsi pænitenti appareat probabilis: v.g. appareat probabile talem contractum non esse vsurarium; diligens sit Confessarius in examine talis sententiæ, an fortè sit probabilis saltē extrinsecè propter authoritatem Authorum; & si inuenerit esse talem, illi se conformet. Sic Delugo *l.c.à n.*45. secus illa opinio pænitentis iam non erit nisi falsa,

sa, & erronea: vnde cum eiusmodi pęnitente se geret, sicuti se gereret cum culpabiliter, vel inculpabiliter ignorante: de quo nos satis diximus supra *hoc lib. cap.* 4. Hactenus declaratæ doctrinæ, quamdam moderationem adhibet Delugo *lib.* 1. *Resp. mor. dub.* 28. Merito enim ait, non obligari Confessarium sequi opinionem pænitentis, quando opinio se tenet ex parte Confessarij, vt si sit probabile, ipsum posse, & non posse negare absolutionem: id quod ego iterum notaui cum Sanchez, quando egi *de pœnit. lib.* 5. *cap.* 5. §. 4. *num.* 39.

§. II. *An Confeßarius sciens Pœnitentem non fateri peccatum, quod commisit, poßit illum absoluere.*

5 QVid faciet Confessor, quando aduerteret pænitentē aliquod peccatum commisisse, quod neque ex se, neque in-

interrogatus confitetur? Dico: si scit euidenter, quod commiserit, & item euidenter nouit; quod alteri confessus non sit, absoluere non potest; quia clarè ipsi tunc constat eiusmodi pœnitentem non esse ritè dispositum. Sic Suarez *de pœnit. disp. 32. sect. 3. n. 9.* Fagund. *lib. 6. de 2. Prae. Eccl. c. 4. n. 18.*

6 Dixi (si scit euidenter:) si enim dubitat, vel dubitat, an pœnitens licitè neget; potest absoluere: quia quilibet debet præsumi bonus, atque adeò rectè dispositus, nisi contrarium clarè constet. Quoniam igitur ea euidentia rarissima est; sæpè item contingere potest, vt pœnitens habeat tacēdi causā rationabilē, iuxta dicta *l. 2. c. 10. n. 20.* ad euitādū v.g. suum, vel alterius damnum; vel habeat aliquam probabilem opinionē pro se, suaque actione; ideò, regulariter videtur absoluendus.

7 Quid, si Confessarius ex aliorū Confessione nouit, v.g. Petrum tale crimen commisisse, nec esse confes-

fessum: ipse autem interrogatus negat; habendane erit fides alijs, an Petro? Respondeo: Petro potiùs, quàm alijs, quia in hoc iudicio pęnitens est reus, testis, & accusator: magisque est credendum in hoc foro pœnitenti in sua causa, quã alijs in aliena.

8 Sed quid si Confessor aduertit pęnitentem tacere peccatum, quod clarè commisit; obligaturne interrogare? Respondeo: obligatur, si aduertit tale silentium oriri ex malo examine; quia debet pœnitentem indispositum ad rectam dispositionem adiuuare: immò etiam si inculpabiliter pœnitens omitteret: quia Confessario etiam incũbit cognoscere plenè statum Rei, illumque rectè dirigere, antequam absoluat. Quomodo autem, & qua prudentia interrogare debeat pænitentem de peccatis ab ipso commissis, iam subdo.

§. III. *Qua ratione Confessor, antequam absoluat, Pœnitentem interrogare debeat?*

9 HAEc animaduersio supra, cum de integritate confessionis actum est, suum germanum nancisci locum poterat: Verum nec ab hoc loco, vt consideranti patebit, aliena prorsus est. Quare de illa aliquid ex Delugo *disp. 16. de pœnit. sect. 14. n. 589.* qui solidè, & dilucidè illam exagitat, breuiter de nostro more, quantum ad expediendã Confessionem pertinet; afferemus.

10 Confessarius non obligatur ad examinandum penitentem exquisita industria, & exactissimo examine, sed suaui, & humano. Ad cognoscendum autem gradum huius diligentiæ, quam adhibere debet Confessarius, nota, posse errari, vel per defectum, vel per excessum. Per defectum errant rudes, ignarique Confessarij, nihil interrogando, vel

so-

solùm crassissima quædam, vel vniuersalia: Per excessum fallunt doctiores, quia his occurrunt plures, & plures interrogationes; quibus melius species, vel numerus peccatorum explicarentur. Circa quod aduertendum. Confessarium non obligari plus ad interrogādū, quàm ipse pœnitens ad se examinandum: immò pœnitens obligatur primo loco, & deindè, iuxta capacitatem pœnitentis, Confessarius: pœnitens autem non obligatur ad exactissimum examen, sed ad humanum, hoc est tale, quo Sacramentum hoc non reddatur nimis graue, & onerosum: nec est bona consequentia: *Si plus hic se examinaret, plus inueniret; ergo ad hoc obligatur*; non est, inquam, bona consequentia. Ratio est, quia non est attendendum solum ad exactam, & integram Confessionem peccatorum; sed etiam, permaximè, ne Sacramentum, ex hoc capite reddatur nimis onerosum, & graue. Idem ergo dicendū est

est de interrogationibus à Confessario exhibendis: non enim alijs, alijsque minutissimis interrogationibus torquere debet pænitentem, sed humano, prudentique modo, quamuis omittenda sit aliqua differentia, vel numerus, alias aperiēdus.

n. 11. Sed inquiret aliquis aliquam regulam circa huiusmodi examen, humanasque interrogationes. At profectò non potest dari vna, & eadem regula pro omnibus: pendet enim ex capacitate, & dispositione corporali, ex attentione, alijsque circumstantijs. Quare pauciores, & crassiores interrogationes debent fieri homini inculto, & barbaro, quales sunt Indi Occidentales; quā alicui Europæo; leuius item examinandus est rusticus noster, quàm homo ciuilis: leuius, qui ægrotat, & difficulter potest ad subtiliora attendere, propter capitis debilitatē; quam homo sanus, & robustus. Denique (quod notandum est etiam) leuiùs, & minùs exactè interrogā-

dus est circa singula, qui plura habet peccata, quam qui pauciora.

Ratio colligitur ex dictis: quia cũ solum requiratur diligentia, & examen humanum; hoc autem sit illud, quod non generat ex se fastidium, & tædium huius Sacramenti: consequens est, vt minùs distincta notitia requiratur ab eo, qui vel propter incapacitatem, vel propter morbum, vel propter peccatorum multitudinem, vel aliam ob causam difficiliùs posset exactam notitiam reddere. Nam illi, qui confiteri debet peccata totius vitæ, quã in omni peccatorum genere expendit; difficillimum esset, & aptum ex se ad reddendam illi Confessionem odiosam, & grauem nimis, examen illud, quod alter facienti Confessionem menstruam, non esset difficile, sed facile. Et hæc est ratio, cur à meretrice, & concubinario & similibus, minùs exactè, & distinctè petamus numerum peccatorum, quàm si per mensem, vel per hebdomadã

so-

foiam ; v. g. in eo peccato fuisset: quia nimirum diligentia, quæ pro peccatis vnius hebdomadæ distinctè confitendis sufficeret; ea, si pro longo tempore examinando adhiberetur, difficultatem ingereret, & molestiam talem, ad quam præceptum Confessionis integræ non obligat: quia redderet præceptum ipsū, & Confessionem nimis molestam, & grauem. Debet ergo Confessarius accommodare se pœnitenti, & notitiam peccatorum à singulis petere, iuxta capacitatem singulorum: subtiliorem à subtilioribus, crassiorem à crassioribus, breuiorem ab infirmioribus, &c. Hæc ex illo.

Sedabit Confessarij speculatiui conscientiam doctrina Th. Sanchez, *lib. 9. de matrim. d. 16. nu. 5. fine.* ex qua colligitur (& quidem ex eodē, puto, principio, quod examen debet esse morale, & humanum, non verò methaphysicum) ex qua, inquam, colligitur, non obligari Confessarium ad interrogandos pœnitentes

de

de extraordinarijs quibusdam euentibus, qui in eorum peccatis alias mutarent speciem, & si ipsi pœnitẽtes aduerterent, explicare sine dubio deberent. Verba Sanchez sunt eiusmodi: *Ex his infero, confitentem situm extraordinarium in cõcubitu, seruato legitimo vase, non esse necessario interrogandum de effusione seminis, an extra vas euenerit, nec ne, vel expertus ne sit illius periculum, quia hac non frequenter, sed rarissimè accidunt. Hac Sanch.*

§. VI. An aliquando à Confessario sit subeundum onus Pœnitentis, quem absoluit.

1 Obligatur v.g. Pœnitens, omnibus expensis, vel primo ad correctionem fraternam proximi: vel secundo ad restitutionem, siue rei, siue famæ; vel tertio ad cõfugiendum ad Superiorem; ob casus reseruati absolutionem: vel quarto,

to, ad denunciandum aliquem siue Sanctæ Inquisitioni siue alteri Tribunali. Quæritur ergo, an Confessarius eiusmodi onera in se suscipere licitè possit, vel debeat.

13 Quoad licitè posse: Quamuis consilium optimum sit, vt Confessarius ab huiusmodi pœnitentium oneribus subeundis omninò abstineat; tamen concurrentibus tribus, licitè potest: ex Suarez *de pœnitent. disp. 43 sect. 4. à n. 17.* immò interdum, ob charitatem decet. Primò, vt sit moralis aliqua necessitas ex parte obiecti, idest ex parte rei faciendæ. Secundò, vt eam rem facere pœnitens non possit, vel non sit aptus, vel rationabiliter refugiat. Tertiò, vt ipse Confessarius speret utiliter se illud munus, sine suo dispendio, executurum.

14 Quoad debitum: In eo tantù casu debebit; quando non potest omninò pœnitens, ipse autem Confessarius potest: & ex altera parte obligat Caritas sub peccato, vt illud fiat,

fiat, ad quod tenetur pænitens. Sic idem *ibid.* Sed discurrendo per singulos casus *n.* 12 propositos; doctrina hæc euadet euidentior.

15 In primo enim casu: si proximi necessitas sit tam grauis, vt pænitens obligetur ad corrigendum illum, siue per se, siue per alium, tunc si potest ipse pænitens, siue per se, siue per alium diuersum à Confessario corrigere, non obligatur Confessarius: quia tunc non extremè indiget proximus. At si eidem graui necessitati succurrere, neque per se, neque per alium pænitens possit; sed solùm per Cōfessarium (qui casus certè rarissimus est:) tunc, si sine magno incōmodo, iuxta leges communes charitatis, possit Confessor, sanè debebit. Sic ibidem *n.* 20. multò magis, si is Confessor sit superior, cui incumbit bonum subditorum. Ratio est, quia tunc extremè indiget proximus.

16 In secundo casu Confessarius

non tenetur subire onus restitutio-
nis siue suæ, siue pœnitentis, siue a-
lterius pecuniæ. Idem de restitutio-
famæ. Sic colligo ex Suario *loc. ci*
& ex Sanch. & Castrop. mox citãdi
Ratio est, quia hoc est onus pœni-
tentis, quod si ex aliqua causa ip-
pænitens subire non potest, nec al-
inueniat, qui voluntariè vices su-
suppleat, iam à tali onere liberatu-
Excipe tamen casum extremæ n-
cessitatis: si enim Confessor adu-
cat illa pecunia extremè indigen-
subleuandum, nec aliam adesse sub-
leuandi viam, sanè, iuxta leges Ca-
ritatis, vt modo diximus, oblig-
bitur Confessor.

17 In tertio casu nunquam obli-
gabitur Confessor Superiorem con-
uenire propter peccatum reseruati
pænitentis. Sic Sanchez *lib.* 2. *in*
Decal. cap. 13. *num.* 14. Castropa-
tom. 1. *tract.* 4. *disp.* 4. *p.* 5 §. 2. *nu*
5. & 7. nam vel pœnitens pote-
adire predictum Superiorem; & tũ
non extremè indiget; vel nõ potes-

quia

quia v. g. est infirmus in graui periculo, vel habet impedimentum perpetuum adeundi Superiorem; & tūc casus hic non est reseruatus; & consequenter Confessor, iuxta regulas generales absoluendi in articulo, seu periculo mortis; poterit illum absoluere: neque enim pœnitens obligatur, mittere alium, siuè procuratorem, siuè litteras, siuè amicum: cum illud, se præsentandi, sit onus personale pœnitentis, à quo, cum non possit, excusabitur.

18 In quarto casu, nec obligabitur ipse Confessor, subire onus, denunciandi illis Tribunalibus: idque propter rationem modo, *num. praec.* dictam. Ita *Idem.* Excipe nisi grauiter periclitetur bonum publicum; & deficientibus alijs, Confessor remedium adhibere posset: tunc enim, secundum prędictas Caritatis leges, sanè debebit: quia extremè, in eo euentu, Respublica indiget auxilio Confessoris, saluo semper sigillo Confessionis.

Ex dictis similia, quæ contingere fortasse poterunt, facilè decidentur.

LIBER QVARTVS.

De Satisfactione.

CAPVT PRIMVM.

De Pœnitentia iniungenda à Confessario.

§. I. An Confessor possit, nullam iniungere Pœnitentiam?

1 CErtum est apud omnes, Confessarium teneri communiter, sub aliqua obligatione, imponere pœnitentiam; atque adeò supponi in ipso auctoritatem ad eam iniungendam: tam in punitionem peccatorum, quia est Iudex, quàm in medelam, quia est Medicus. Ita Trident *sess. 14. cap. 8. & cap. omnis vtriusq.*

vtriusque, de pœnit. & remiss. Delugo *de pœnit.disp.25.sect.4 nu.46.* Dixi (sub aliqua obligatione:) nam si omitteret, sine contemptu, leuem pœnitentiam imponere pro venialibus, vel pro sæpè confessis: non puto mortaliter peccaturum, propter leuitatem materiæ, aliasque rationes à citato Delugo *ibid.* deductas. Dixi item (communiter): quia primò, quando in articulo mortis pœnitens nullam præsumitur posse pœnitentiam exhibere, vt si esset impos rationis, vel admodum debilis, nulla iniungenda esset. Sic Fagundez 2. *Eccles. præcep. lib.9. cap.3. n.9.* quia vel physicè, vel moraliter huius incapax est.

2 Secundò, idem est, si cui reuelaretur suum pænitentem perfectè pro suis peccatis satisfecisse, nec indigere in futurum remedio. Sic Coninch *de pæn. d 10. num.63.* quia vbi nullum est debitum pœnæ; nulla est debita pœnitentia: ex Suar. *d.38. sect.3. nu.4.* & vbi nullum est

periculum infirmandi, nulla est medicina adhibenda.

3 Tertiò, potest Confessor absoluere, nulla, vel modica imposita satisfactione; quando ex ipsa Confessione, & ex materia, & signis eius intelligit pœnitentem integrè, vel ex parte satisfecisse pro peccatis suis: quia æquitas iudicij postulat, vt solùm imponatur ea pœna, quæ est debita, & talis, qualis debetur. Sanè per ipsam Contritionem, Confessionemque homo satisfecit: vnde si interdum illa satisfactio æqualis censeatur, aliam superaddere non oportebit. Sic idem *ibid.* Consultum tamen est, in eiusmodi casibus, facilè aliquid imponere pro pœnitentia, vt mentem ad Deum semel eleuare, semel proferre nomen IESV, &c. Ita *ibid.*

4 Quartò quando Confessor præuidet fore, vt pænitens non executurus sit pœnitentiam; satius est satis modicam imperare. Ita Fagund. 2 *Eccl. præcep lib.* 9. *c.* 3. *n.* 10. Sed in hoc

hoc casu addenda erit monitio, quæ paulò infra affertur *§.3. n.*11.

5 Quintò, quando scrupulosus sæpiùs, intra horam redit ad Confessarium cũ nouis culpis, vt sæpè absoluatur, potest relinqui pœnitentiæ impositio. Sic *ibid. n.* 9. quia supponitur satis imposita in præcedentibus.

6 Sextò, quando quis lucratus est Indulgentiam plenariam, poterit dimitti sine impositione pænitentiæ. Ratio est eadem, quæ dicta est superiùs, quia nimirum per illam satisfactum est debito pœnæ. Sanè Bonifacius VIII. vt refert Glossa *Extrau. Antiquorum de pænit. & remiss.* apud Delugo *disput.* 27. *de pœnit. sect.* 1. *n.* 23. nolebat, Confessarios imponere aliquam pœnitentiam ijs, qui Iubilæum Anni Sancti lucrabantur: quia nimirum satisfactione alia non indigebant. Et S. Thom. *in* 4. *dist.* 20. *q.* 1. *art.* 3. *q.* 1. dicit, esse de consilio, pænitentiam implere, quando quis indulgentiam lucratur.

 7 Di-

7 Dices: at quis ſcit, ſe verè lucratum esse Indulgentiam? Reſpódeo, licet rarò, vel nunquam poſſit conſtare, integrè aliquem ſatisfeciſſe pro peccatis, vel Indulgentiã fuiſſe lucratum: dico tamen ad noſtram rem ſufficere, quod probabiliter quis videatur ſatisfecisse, cum probabilitas ſufficiat, vt quis prudẽter operetur. Ita Petrus de Soto *ſect. vlt. de ſatisfact.* adductus à Delugo *de pœnit. diſp. 25. ſect. 4. n. 48.*

§. II. De Auctoritate Confeſſoris in iniungenda Pœnitentia ſub Præcepto.

8 Aliqui ita explicant auctoritatem Confessarij in iniungenda Pœnitenti pœnitentia; vt dicant, ipſum posse iniungere ſub præcepto. Alij vt poſſit ſolùm per modum conſilij conditionatè, in hunc v.g. modum; *Si vis acquirere relaxationem pœnæ, ex opere operato hoc, vel aliud opus exbibeas.* Alij posse vtroque modo, id, quod probabi-

babilius est. Ita Suarez *de pœniten. d.* 38. *sec.* 5. *c.* 1. *& sect.* 7 *n.* 2. Fagundez *lib.* 9. *de* 2. *prae. Eccl. c.* 3. *n.* 11. contra Vasquez, Coninch, & Turr. quos sequitur Delugo *de pœn. d.* 25. *sect.* 4. *num.* 54.

Addunt tamen communiter Doctores, censeri regulariter Confessorem dare præceptum, dum pænitentiam absolutè imponit; & solum, cum suam intentionem explicuerit in contrarium, esse sub prædicto cōditionato consilio.

§. III. *Quanta imponi Pœnitentia debet?*

9 ITa id relinquitur arbitrio Cōfessoris; vt, spectatis omnibus, possit quamcumque iniungere: modo, omnibus item perpensis, obseruet, quæ vult Trident. *sess.* 14. *c.* 8. dicens: *Eos fieri peccatorum participes, qui sine iusta causa pro grauibus peccatis leues pœnitentias iniungunt.*

10 Nota tamen in hoc, præcipuè esse spectandam vtilitatem, necessitatemque spiritualem pænitentis: adeoque persæpè moderandam esse pænitentiam, leuioremque, quam pænitens meretur, imponendam: vt si v.g. timeatur pusillanimitas, vel horror Confessionis in pænitente. Audi Nazianzenum *orat. 26. de moderat. in disseruanda, sub finem. Hanc,* inquit, *rationem tene, vt partim eum corrigas, idque leniter & humanè; non vt hostis, neque vt durus, & rigidus medicus.* Ex qua doctrina sic habet Præpositus *in p. 2. de pœnit. dub. 7. Non debet eadem pœnitentia iniungi debili, & forti, pauperi, & diuiti. Debet ergo Sacerdos considerare fragilitatem pœnitentis, eius contritionē, procliuitatem ad peccandum, &c. Præstat autem interdum prudenter dissimulare, minores pœnitentias iniungendo, quàm austeritate nimia homines ab hoc Sacramēto auocare: iuxta illud Authoris*

ope-

operis imperfecti in Matth. Et si erramus, modicam pœnitentiam imponentes: nonnè melius est, propter misericordiam, rationem reddere, quàm propter crudelitatem? Vnde cum prudēter timetur, quod pœnitens non exequetur maiorem pœnitentiam, quam meretur; minor potest iniungi, reliquum Deo *commendando.* Hæc Præpositus.

11 Addit sic Polancus *in direct. Confess. cap. 2. §. Quod attinet. Confessor quadam etiam pœnitentis relinquat arbitrio: vt si dicat, hoc facias, vel si malueris, illud. Demum, potius vnum* Pater, *&* Aue *imponat, quam recedere sinat afflictum, vel desperatum pœnitētem (adde, vel horrore Confessionis affectum) ob pœnitentiæ grauitatem. Quando autem exigua iniungitur pœnitentia; indicari posset quam maiorem meretur: siquidem septēnis pro quouis mortali ex vsu erat: si tamen timeretur nimia deiectio, vel diffidentia; non expedit*

hoc dicere. Hæc Polancus.

12 Denique sic Delugo *de pœnit. disp. 25. sect. 5. n. 60. Pœnitentia debet esse salutaris, & conueniens: hoc est primo loco attendi debet ad vtilitatem spiritualem pœnitentis, ne scilicet laquei ei inijciantur, vt noua peccata committat. Ex hoc potissimum capite excusari potest hodierna praxis, quæ leues pœnitentiæ imponũtur pro grauissimis peccatis, id enim sæpè fit propter spiritualem infirmitatem pœnitentium, quia grauioribus pœnitentijs scandalizabuntur: & vel Confessionem fugient, vel certè Confessarios ineptos adibunt, qui eos curare nesciant. Denique in dubio inclinandum est in partem benigniorem, in qua minus est periculi. Monendi tamen sunt pœnitentes de insufficientia satisfactionis iniunctæ; & consulendus est ipsis vsus Indulgentiarum, & aliquando imponendus; vt sic suppleatur defectus propriæ satisfactionis*. Hæc prudenter Delugo.

De-

Denique etiam sic docet Ascan. Tamburinus (quem singulariter diligo propter eius eruditionem, & eximiam doctrinam, nec solũ propter commune cognomen, & fortasse etiam propter eamdem à Maioribus longè ductã familiam) Is enim sic habet. *Cum quantitas*, inquit, *& qualitas pœnitentiæ prudentis Confessarij arbitrio relinquatur*, c. Mensuram, c. Deus, de pœnit. & remis. & c. Tempora 26. q.7. *in huiusmodi quantitate, & qualitate Pœnitentiæ iniungendæ, inspicere Confessor debet grauitatem, & leuitatem peccatorum, & qualitatem personæ pœnitentis. An videlicet, sit robustus, vel debilis, iuuenis, vel senex; an fortè sit magnam recusaturus, vel, licet acceptet, eam non impleturus, & alia eiusmodi. Inspicienda est potissimum magnitudo contritionis; tanta enim esse posset, vt ea sola pœnitentiam remitteret, iuxta Glossam, &c.*

§. IV. Cuius generis Pœnitentiā debeat Confeßor iniungere.

13 De tribus esse solet difficultas. Primò, de opere interno. Secundò, de alias debito. Tertiò, de opere pro defunctis. Quoad primum, quamuis communiter expediat, vt externam pænitentiam Confessor iniungat; tamen potest merè internam. Sic Suarez *disp.* 4 *de pœnit. sect.* 6. *n.* 4. & alij apud Bonac. *de pœnit. disp.* 5. *q.* 5. *sect.* 3. *p.* 2. *n.* 10 Ratio est, quia ex vna parte satis sensibilis fit ex externa iniunctione Confessoris: & ex altera, esse est opus aptum ad satisfaciēdum, & sæpissimè est multum vtile pænitenti; vt recordetur quis v. g. pœnarum Gehennæ, vt eleuet mentem ad Deum, vt se aspicere Christum Cruci affixum imaginetur, &c.

14 Quoad secundum. Potest etiā pro pænitentia iniūgi opus, ad quod alias tenetur pænitens, vt Sacro interesse

teresse tali die festiuo, recitari horas à Sacerdote, &c. Sic ijdem *ibid.* Ratio est, quia etiam per hæc opera satisfacimus pro peccatis, & expedit aliquando ita alicui iniũgere, vt maiorem diligentiã huiusmodi operibus adhibeat. Tũc autem duo peccata specie diuersa, atque adeò specialitèr Confessori patefacienda committeret pænitens, si tale opus non exhiberet: alterum contra obligationem ortã ex Ecclesiæ præcepto: alterum contra obligationem ortam ex hoc Sacramento. Sic Vasquez, al jque apud Delugo *disp. de pæn.* 25. *sect.* 5. *n.* 67.

15 Nota tamen communiter expedire, vt iniungatur illud opus, ad quod aliàs pænitens non tenetur. Immò si nihil addat explicando mentem suam Confessarius; intelligitur de opere aliàs non debito. Vt si dicat: *Adesto vni Sacro*; intelligitur præter illud, ad quod quis tenetur in die Festo. Quod si diceret: *In hac die Dominica audi duo Sacra:*

cra: puto cum Coninch *hic n.*69. ex his verbis colligi, quod præter Sacrum, debitum ex Festo, aliud vnum debeat quis audire, non verò duo: ex tali enim modo iniungendi, talis esse videtur iniungentis intentio. Si dicat; *Elargire eleemosynam pauperi*; puto te satisfacturum, si elargiaris extremè indigenti: quia licet aliàs debuisses: tamen ex hoc modo iniungendi, non videtur Confessarius te obligare ad non extremè indigentem. Atque ex his poteris non absimilia coniectari.

16 Quoad tertium, potest pro pænitentia imponi opus, v. g. eleemosyna, vel ieiunium, vel oratio, vel quodlibet opus pium, cuius satisfactio, nec solum impetratio applicetur à pænitente pro defunctis. Ita Delugo *de pœnit. d.*25.*sect.*5.*n.*62. contra Io. Sanch. *in select. d.*16.*n.*1. Ratio principaliter est, quia tum illa voluntas applicandi opus dictũ pro defunctis, est satisfactoria, & iam remanet pro pænitẽte: tum maximè, quia

quia, licet à pænitente tunc applicetur satisfactio talis operis, ex opere operantis, illis sanctis Animabus Purgatorij: tamen satisfactio eiusdem operis eleuati iam per Sacramentum, ex opere operato, semper pro pænitente remanebit: & sic nũquam frustrabitur sua parte integrali, quæ est satisfactio, tale susceptũ Sacramentum.

§.V. *Quando Pœnitentia imponi potest.*

17 DEbet pænitentia imponi à Confessario post audita peccata, sed vel ante, vel post absolutionem, dummodo moraliter cum ipsa coniungatur. Consultius tamẽ videtur, vt iuxta consuetudinem ritè communiter introductam, imponatur ante absolutionem, sed post exposita peccata.

CAPVT II.

De Pœnitentia soluenda à Pœnitente

§. 1. An Pœnitens teneatur acceptare Pœnitentiam acceptam, eamque soluere.

1 POenitentiam siue medicinalem de qua non est dubium apud Doctores, siue in satisfactionem tenetur acceptare pœnitens. Ita Suarius, Coninch, & alij supra citati. Ratio est, quia Confessor potest præcipere; ergo pænitens debet acceptare. Antecedens colligitur ex Concilio Trid. *sect.* 14. *cap.* 8. quod docet *in Sacerdotibus esse potestatem ligandi, non solum ad infirmitatis medicamentum; sed etiam ad peccati commissi vindictam*. Consequentia patet, quia hæc sunt correlatiua, potestas præcipiendi, & obligatio obediendi.

2 Hinc sequitur debere impleri

ta;

talem pœnitentiam (si non detur sub conditione, de quo supra dixi *cap.præcedenti* §.1) à pænitente, ex se quidem sub obligatione mortali, sed ex paruitate materiæ sub veniali ; est autem paruitas materiæ, quoties pænitentia est leuis, iniuncta propter peccata venialia, vel propter mortalia aliàs ritè absoluta. Sic idem Doctores citati.

3 Sed triplex est difficultas. Prima : quid, si sit grauis, sed imposita propter prædicta venialia, vel propter ritè absolutæ mortalia; id, quod posset aliquando etiam rationabiliter euenire, quando scilicet ob multitudinem, vel continuationem venialium ità expediret : quamuis fatear cum Coninch.*nu.*81.nunquam pro his, Sacerdotem obligari, grauē pænam iniungere.

4 Respondeo. Quamuis sit probabilius cum Henriquez cit. tunc obligari sub mortali; quia Sacerdos habet talem potestatem, & aliunde materia iam est grauis; tamen est

etiam

etiam probabile non obligari, nisi sub veniali. Sic idem *in fine*. Vide Dian. *part. 3. resolut.* 136. idq; saltem propter multos Auctores ita sentiētes. Ita Suarez, Coninch. alijque citati.

5 Secunda difficultas. Quid, si sit leuis, sed data pro peccatis grauibus alias non absolutis? Respondeo cum Suar. citato, non obligari sub mortali: quia licet causa sit grauis; tamen materia ipsa præcepti nō est ad tantam obligationem sufficiens.

6 Tertia difficultas. Poteſtne Confessarius imponere pœnitentiā grauem pro peccatis grauibus, sed obligando solum sub veniali pœnitentem? Respondeo posse. Ita Suar. cit. licet neget Vasq. cit. à Præposito *in 3. parte hic*. Ratio est, quia tota obligatio pœnitentis fundatur in voluntate Confessoris quasi legislatoris, qui potest suum præceptū, vt libet, moderari. Hinc obiter collige, rationem huius grauis obligationis per nos non oriri ex ratione

Sa-

Sacramēti, quasi requirentis satisfactionē pro sua parte necessario ponendam: ex hoc enim capite esset etiam obligatio sub mortali ad exequendam pœnitentiam leuem pro leuibus iniunctam; sed oriri ex ratione præcepti Confessarij, ad id potestatem habentis, &c. Lege Suarium *cit sect.7. num.*5.

7 Quæres; An opinio illa, quæ docet pœnitentem non teneri, acceptare pœnitentiam, sit probabilis? Respondeo: post Tridentinū, multis non videtur probabilis. Et Victoria quidē apud Delugo *disp.* 25. *de pœnit. sect.* 5. *num.* 68. & Vasquez aiunt, post Tridentinum, esse de Fide, quod Sacerdos possit obligare ad aliquam pœnitentiam; & Suarez dicit contrariam opinionem esse temerariam. Alijs vero videtur, etiam post Trident. esse probabilis: quia non videtur Tridentinum dānare voluisse opinionem, quam Doctissimi viri sequebantur: Sic Scotus, Medina, Armilla, Siluester cit.

à

à Suario hic. Adde Gabrielem, Tabienam, Nauarrum, Hostiens. & Panormitanũ cit. à P. Antonio Sitarell. *in manuscript. de Sacramen. hic*. Vide etiam Dianã 2. *par. tra. Miscell. Res.* 52. & *par.* 3. *tr.* 4. *res.* 51. Ex qua opinione sequitur, quod si esset pœnitens aliquis, qui nollet acceptare, paratus in Purgatorio soluere; non esset ex hoc præcisè censendus indispositus (nisi fortè recusare pœnitentiam etiam paruã, esset signum non veri doloris) nec propter hoc solum esset sine absolutione dimittendus, quia sequitur opinionem, quam tanti viri sequitur. Caetanus citatus à Delugo disp. 25. *de pœnit. sect.* 5. *num.* 68. addit non solum non esse obligationem sub mortali, acceptandi; sed nec implendi acceptatam; quod sanè est nimis amplè dictum.

§. II.

§. II. *Quando debet Pœnitentiam adimplere Pœnitens.*

8 POteſt esse difficultas. Primò; quantum temporis poſt abſolutionem (nam ſicuti certum eſt, posse ſolui ante abſolutionem, ſic certum eſt, id nō esse necessarium.) Secundò, An in tempore, quo fortè pænitens ſit in ſtatu peccati mortalis. Tertiò, An in tempore, quò exercet aliud opus de præcepto; v. g. an poſſit recitare coronam iniunctam ex pænitentia, dum audit Sacrum de præcepto Eccleſiæ?

9 Quoad primum: per ſe, debet adimpleri pænitentia, quando Cōfessor deſignat: licet facilè excuſari poſſit à mortali dilatio talis temporis deſignati: quia communiter Confessarij preceptum cadit potiùs in rem exhibendam, quàm in tempus. Quod ſi non deſignat, vt communiter fieri conſueuit; per ſe loquendo, debet adimpleri quā primū

coni-

commodè moraliter poteſt, ſicut obligat votum, aliaque ſimilia; & Suarez citat. videtur tamen probabile cum Delugo *d.* 25. *ſect.* 5. *de pœn. n.* 92. quod dilatio, niſi ſit nimia, & ad longum tempus, & nisi ipſa dilatio minuat rem inflictam, non ſit mortalis; ſicuti idem dicitur à Delugo *ibidem*, de voto abſque temporis determinatione emiſſo, quando dilatio rem promiſſam non minuit, vt minueret tardus ingreſſus in Religionem. Aliqui, vt Antonius Fernandes *in Inſtr. Confeſſ.* 1 *p. docum.* 7. §. 2. *n.* 2. ſimpliciter, & abſolutè extendunt ita eiuſmodi obligationem, vt cenſeant ad vnum annum posse differri: ſicuti ad vnum annum differri poteſt obligatio confitendi: quod tamen videtur nimis largè prolatum.

10 Quoad ſecundum, Dico, posse adimpleri à pęnitente, dum eſt in ſtatu peccati mortalis: Sic Delugo *de pœnit. diſp.* 25. *ſect.* 3. & communiter: quia quamuis tunc non ſit in

ſtatu

statu meriti; tamen est in statu, quo potest præcepto Confessarij satisfacere.

Quoad Tertium, Potest Pænitens soluere penitentiam, quando exercet aliud opus de præcepto: si pænitentia, & dictum opus non se inuicem excludant: Sic Castrop. *tom.* 1. *tract. de legib. disp.* 1. *p.* 20. *n.* 1. quare dum audit Missam de præcepto; potest recitare v. g. Coronam Beatæ Virginis impositã in penitentiam; non enim hæc se excludunt. &c.

§. III. *An possit impleri penitentia per alium?*

11 CVm satisfactio sit personalis: communiter per seipsum illam penitens exhibere debet; nisi forte sit Eleemosyna, quæ talem rigorem non requirit. Vide Delugo *d.* 25. *sect.* 5 *de penit.* 79. Si tamen iudicauerit Confessor, ex iusta, & rationabili causa, expedire, imponere satisfactionem implendam per alium, posse, non est improbabile.

Ita

Ita Suar. *disp cit.38. de pœn.sect.*

12 Hinc infertur illum, qui reditus est impotens ad pœnitentiam sibi impositam implendam, non teneri ad illam implendam per alium etiam si commodè id facere posset. Sic Delugo *disp.25.de pænit.sect. n.87.* Ratio est, quia præceptum non fuit de procurando alieno ieiunio, v. g. sed de ieiunio proprio quod, cum poni non possit, cessat obligatio.

§.IV. Ad quid obligetur Pœnitens si pœnitentiæ obliuiscatur?

13 EOdem modo, qui oblitus est pœnitentiæ sibi impositæ, manet liber ab obligatione præcepti Confessarij, quādiù non recordatur, & memorem Confessarium consulere non potest. Ita idem ibid. Nec tenetur Confessionem repetere, vt iterum pænitentiam recipiat. Quæ quidem vera sunt, etiamsi culpabiliter oblitus sit pœnitentiæ

tunc

tunc enim ſatis erit confiteri peccatum illius obliuionis culpabilis. Ita Vaſq *cit.quæſt.*94.*art.*1.*dub.*4. Ratio horum eſt, quia non plus tale præceptum, ſaltem ſub mortali, obligat, quàm ceteræ leges, ac præcepta, vt ſupra dictum eſt, quæ dum ignorantur, obligare nequaquam poſſunt.

§.V. Qua ratione obligetur Pœnitens ad circumſtantias operis impoſiti à Confeſſario.

14 SI impoſitum ſit v.g. recitare aliquot Coronas ante talem imaginem, vel flexis genibus; an ſatisfaciat pænitens ante aliā imaginem, vel ſtando, &c. Diſtinguendum eſt cum Delugo *cit.n.*93. ſicuti ſolet diſtingui de voto cum Sanch. *lib.*4 *in Decal.cap.*12.*nu.*8. Quando enim res promiſſa eſt grauis, & circumſtantia leuis, vt communiter eſt in dicto caſu, de recitatione coronarum ante talem imaginē, obli-

gabitur pęnitens ad illam circumstantiam, solùm sub veniali: at quando circumstantia est grauis, vt si in tali imagine esset particulare obsequium, propter concursum, vel aliud simile, vt etiam alicui videtur esse in recitatione coronatū flexis genibus; tunc obligabitur etiam ad illam circumstantiam sub mortali. Atque hinc etiam colliges, An liberetur pœnitens ab obligatione ponēdi pœnitentiam, quando non potest ponere circumstantiam iniunctā à Cōfessario. Regula enim desumenda est ex simili paritate voti. Sic ibidē Sanchez. Et breuiter totum negotium colligendum est ex intentione Confessarij imponentis pęnitentiam: Ita Delugo paulò ante cit. *n*.94. si enim ex coniecturis colliges, eius intentionem solùm fuisse ad substantiam operis, etiam cessante circumstantia; dum hanc non potes, illā exhibere debes; secus, non item.

CA-

CAPVT III.

De Commutatione Pœnitentiæ.

§.I. An Pœnitens sibi commutare possit pœnitentiam à Confessario iniunctam.

15 DIco, non posse. Ita Sanch. Regin. Coninch, alijque, quos citat, sequiturque Delugo *disput.* 25. *de pœn. sect.* 6. *n.* 90. quidquid dicat Portella, & Diana citati ibidem ab eodem *n.* 95. Ratio est, tum quia nemo potest commutare præceptum Superioris, etiam in melius; v.g. non potest fidelis commutare auditionem Missæ die festiuo in opus quodlibet illa auditione excellentius; quia non est Superior; tũ quia in casu nostro illud opus, quod à Confessario imponitur, eleuatur virtute clauium, ad hoc, vt sit opus Sacramenti; non verò illud à te susceptum.

16 Dices. At est sententia proba-bilis, quod quilibet possit sibi com-mutare votum in opus æquale, ve saltem in melius, Respondeo. In voto ipse vouens est loco Superio-ris, sibi legem voti imponens: & opus ex voto non debet eleuari vir-tute clauium: quæ aliter se habent in casu pœnitentiæ, vt dictum est. Pos-se in æquale, multò magis in maius latè aliqui probant apud Dianam *p.11. tract.7. res.3. & tr.8. res.26.*

§. II. An alius Confessarius possit commutare pœnitentiam, audita Confessione.

17 POtest esse difficultas, vel pri-mò de Confessore æquali, hoc est de Confessore, qui valet ab-soluere eadem peccata, quæ potuit prior. Secundò, de Confessore in-feriori, hoc est, qui non valet absol-uere eadem peccata, quia scilicet sunt reseruata, quæ tamen potuit prior, quia erat vel Superior, vel De-legatus ad reseruata.

18 Quoad primum, Confessor secundus æqualis, si audiat eamdem Confessionem, quam audijt prior; potest commutare, vel minuere pęnitentiam. Ita Suar. *disp.* 28. *sec.* 20. *n.*4. & cõmuniter Recentiores. Ratio est, quia secundus Confessor succedit loco prioris: quare sicut prior poterat minuere pęnitentiam à se datam; sic poterit hic posterior.

19 Quoad secundum, licet probabiliùs sit cum Delugo *disp.* 25. *de pœnit. sect.* 6. *n.* 105. non posse, quia inferior non potest, propter limitationem absoluendi, quam habet, succedere loco Superioris; tamen, quia ablata reseruatione per primã absolutionem, iam illa peccata non sunt vlterius reseruata; potest dici, quod iam inferior, respectu istius pęnitentis, habet sufficientem iurisdictionem, & consequenter, ex Vasquez, Henriq. Nauarr. citatis à Delugo *ibid. n.* 104. poterit, audita Confessione, etiam & hic commutare, vel minuere pęnitentiam.

§. III. An possit alius Confessarius commutare pœnitentiam, nõ audita Confessione.

20 CErtum est ex Delugo *ibid.* *n.* 100. posse secundum Confessarium declarare primam pęnitentiam non obligare, quando erat irrationabilis; vel, quando postea, casu aliquo, est irrationabilis reddita. Immò id poterit quilibet vir doctus deliberare, quia non est actus iurisdictionis.

21 Difficultas igitur est, an quando alius Confessarius, siue Superior, siue, iuxta paulò ante dicta, inferior velit commutare, vel minuere pœnitentiam: id debeat semper facere audita iterum Confessione peccatorum, pro quibus fuit imposita.

22 Dico: licet probabilius sit cum Vasq. Suar. Fill uc. Delugo, Coninch. Reginald. citatis ab eodem Delugo *loc. cit. n.* 108. debere id facere, audita iterum Confessione; tamen est

etiam

etiam probabile, poſſe, non audita. Sic Nauarr. Tolet. Sà, Rodriq. Valer. alijque, quos citat, ſequiturq; Diana *par. 1. tract. 15. reſol. 53.* Ratio eſt, quia ſecundus Confeſſarius, cum ſit Medicus, & Iudex pœnitentis, poteſt de tota ſimul cauſa, iuxta præſentem pænitentis diſpoſitionem, iudicare, prout magis videbitur expedire. De tota autē ſimul iudicat, quando, nulla repetita Confeſſione, iudicat, nunc non expedire talem pœnitentiam.

23 Ex quo ſequitur, iuſtam ob cauſam, cum ſcilicet pœnitens ſecundo Confeſſario dicit, ſe vel nō poſſe, vel difficulter poſſe pœnitentiam explere: immò cum ipſe Sacerdos aduertit, pęnitentem non impleuiſſe, timetque non impleturum; poſſe, prout magis in Domino expedire ipſi videbitur, ſi non ob aliam rationem certè ad facilitandum vſū tanti Sacramenti, commutare pęnitentiam.

24 Idque non ſolùm intelligo de

pænitentia verè vindicatiua, hoc est satisfactiua pro pœna à pænitente debita; sed de medicinali, & præseruatiua: dummodò in aliam medicinalem, prout prudentis arbitrio expediens videbitur, commutatio fiat. Ita Bonacina *de pœnit. disp. 3. qu. 4. sect. 3. p. 3. n. 5.*

Vnum hic addit Ioann. Valerius *in diff. vtr. for. v. Iudex, diff. 13.* hoc est, posse eumdem Confessoré, commutare pœnitentiam, etiam sine causa: quia sicuti fuit in eius arbitrio (intellige rationabili) illam ponere; ita & illam commutare; cum vnaquæque res per easdem causas, per quas nascitur, per easdem dissoluatur; sed cum petitur commutatio ab alio Confessario, requiri causam, modo iam dicto.

§. IV. Quando commutari pœnitentia debeat.

25 SVperest iam quærere, quando fieri debet talis commutatio:

tatio: in ipsane secunda Confessione, an possit extra Confessionem?

In quo certum sit, eumdem Confessarium posse, etiam post longissimum tempus. Ita Salas, quem citat, sequiturque Delugo *de pœnit. disp.* 25. *sect.* 6. *n.* 111. *&* 112. Ratio est, quia talis commutatio, cũ pertineat ad idem iudicium eiusdem Confessoris; semper faciet vnum cum præterita Confessione; atque adeò censebitur pertinere ad idem Sacramentum, & fieri intra illud: vt euenit in satisfactione, quæ exhibita post longum tempus, facit vnum cũ præcedente Confessione.

26 De alio, seu secundo Confessario certum sit, non posse extra Confessionem commutare pænitentiam ab alio iniunctam. Sic Delugo *de pœnit. disp.* 24. *sect.* 6. *n.* 110. Ratio est, quia Sacerdos nõ est Iudex, nec vllam habet potestatem, nisi dũ est in hoc tribunali: sed nullo modo censetur esse talis, nisi dum administrat Sacramentum, ergo, &c.

27 Dices. At votum commutari potest, & absolutio à censuris fieri item potest extra Sacramentum. Respondeo: posse quidem, quia id dependet, ex eodem *ibid.* solùm à potestate, quam habet Summus Pontifex quamque aliquando communicat alijs: at commutatio pœnitentiæ procedit ex potestate Sacramentali, vt dictum est.

LIBER QVINTVS,

SEV APPENDIX

Ad Methodum Expeditę Confessionis P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu.

DE SIGILLO CONFESSIONIS.

APpendicem, seu lib. 5. de Sigillo Cõfessionis Sacramẽtalis instituo, quẽ præcedẽti Cõfessionis Methodo conuenire mihi peramice signi-

gnificauit R. P. Thomas Reina, Assistens apud R. P. N. General. Societat. Iesu, mearumque lucubrationum benemeritissimus Mæcenas. Enimuerò eiusmodi nutus pro iussionibus habeo.

CAPVT PRIMVM.

Quid sit, & ex qua Confessione oriatur Sigillum.

1 SIgillum, de quo agimus, est obligatio, qua quis obstringitur rem in Confessione Sacramẽtali auditam alto silentio prorsus obuoluere, & quasi sigillo munitam habere, Ita Vasq. Henriq. Coninch mox citandi. Differt à secreto naturali præsertim in eo, quod in hoc nonnulli se offerunt casus, in quibus ipsum negligi potest, immò, & debet; at in Sigillo Confessionis nullus omninò huiusmodi casus agnosci potest.

2 Dixi (in Confessione Sacramen-

tali) in ea enim, & sola indicitur hæc obligatio, idque ex iure positiuo Christi, qui meritò in eo Tribunali allata arctissimo silentio præmenda voluit, ne odiosa redderetur Confessio, nè ve Fideles ab illa transuersum, vt aiunt, vnguem retardarentur. Ita Vasq. *de pœn quæst*. 93. *art*. 4. *dub*. 1. *n*. 10. Henriq. *l*. 6. *c*. 19. *n*. 3. Coninch *de pœn. disp*. 9. *dub*. 2. *num*. 34.

3 Fiet autem odiosa; etiam quando, veluti indeterminatè, ea pœnitêtem offenderet: offenderet autem, si in aliquo tandem casu possent, audita in Confessione proferri; licet enim hic casus ad pænitentem tunc fortè non spectaret; tamen timens, quod aliquando ad ipsum pertineret, meritò eumdem à Confessione reuocaret.

4 Ex dictis habes, si quis alicui extra Confessionem, & sine ordine ad illam sua peccata narret, sua ve occulta negotia sub sigilli Confessionis pacto communicet; tametsi ex

vtraque parte admittatur conuẽtio: habes, inquam, non teneri ad Sigillum, sed ad secretum naturale dumtaxat. Idem erit, si Confessionem instituas corā Sacerdote, à quo scis te absolui non posse, siue quia is iurisdictione careat, siue quia tibi voluntas deest suscipiendi Sacramentũ Pœnitentiæ, sed vel loquendi, vel conuitiandi Confessarium, vel eumdem excitandi ad aliquod crimen, vel agendi quid simile. Ratio horũ est illa; quia in hisce casibus res in Confessione Sacramentali excepta nequaquam est.

5 Contra, adest obligatio Sigilli quotiescumque confitetur quis, sub spe dolorem, prout oportet, concipiendi, licet Cōfessionis initio fortasse eo fuerit animo destitutus; & in vniuersum, quoties quis, siue validè, siue inualidè, clauibus Ecclesiæ se subijcit, animo Sacramentum suscipiendi. Ratio est, quia ex ea voluntate, qua aliquo tandem modo intenditur absolutio Sacramentalis,

talis,

talis, fit, vt cognitio ratione illius conquisita, non nisi ex vi Sacramenti conquisita censeatur.

CAPVT II.

Quanta sit obligatio Sigilli.

1 TAnta est, vt in illo prorsus casu etiam ob suam Confessoris iustam defensionem, etiam ob quodcumque pœnitentis bonum, nisi ex eiusdem pænitentis (vtpotè in cuius fauorem inducta est) expresso, liberoque cōsensu violari possit. Ita Delugo *de pœn. d. 23. sect. 5. n.* 115.

2 Violatur autem absque dubio, si de auditis in confessione Confessor sermonem misceat cum altero à pænitente; nam si de ijsdem, cum eodē pænitente colloquatur, dicam *c.* 5. Consensus insuper expressus esse debet, siue verbo detur, siue facto: sic Fagundez 2. *Eccles. pracep. lib.* 6. *cap.* 1. *n.* 14. alijque mox citandi, facto, inquam, cum Bonac. *de pœn. d.* 5.

quæst.

*quæst.*6 *sect.*5.*p.*4.*n.*10. quod confessioni actuali æquipolleat; quale, esset, si pænitens extra confessionem inciperet loqui de re allata in confessione; posses enim & tu prosequi, cum ipsum incipere sit expressa concessio: Quare non sufficit, tibi persuadere, auditorum notionē minus ingratam fore pœnitēti; id enim retardaret à confessione, cum possit semper inesse timor, ne Confessarius arbitretur, id esse mihi gratum, quod ingratissimum est. Liber item consensus esto. Sic idem, & Henriq. *lib.*3.*de pœnit.cap.*23. *num.*1 *fine*: non ergo dolo, non minis, non metu reuerentiali extortus: nam secus perindè esset in ordine ad mores, ac si nullus assensus præcessisset. Quēadmodum autem liberum est pænitenti licentiam concedere reuelandi; sic & concessam, cum libuerit, reuocare, liberum eidem esse, non est ambigendum. Sic Sà Genuinus *v.Confessor.n.*32. expurg. *num.*30. Fagund. *loc.cit.n.*18. Layman *lib.*5. *tr.*6.*c.*14.*n.*16.

3 Si

3 Si cuiuſpiam, immò regni extremum vrgeat diſcrimen, patefacere non licet criminoſum pęnitétem. Solùm, inſtante graui alicuius periculo, potes, & iuxta Caritatis regulas aſtringeris generatim admonere eum, ad quem pertinet: modo non ſubſit periculum quidpiam contra pænitentem ſuſpicandi. Quod autem arcendus ſit pęnitens ab abſolutione, niſi, ſi poſſit; obuiet vel per ſe, vel per alium ſimilibus periculis: pro certo eſt. Conſulto dico (pænitens:) nam vtrum Confessario incumbat in ſe, ex licentia pænitentis, ſuſcipere eiuſmodi onus obuiandi, diſputauimus ſupra *in lib.3. cap.9. §.4.*

4 Præterea, ſi de peccato noto in confeſſione, vel à ſupremo ipſo Iudice interrogeris; illud negare etiam cum iuramento, intellecta aliqua mentis reſtrictione, potes, & debes; quãuis, ſine vlla omninò reſtrictione interna, loqui iubeat, qui interrogat. Ita Doctores citati, & paſſim.

5 De

5 Denique, si Confessor fortè peccauit, dum alicuius confessionem excepit, nec possit eiusmodi suum errorem confiteri, nisi suo pænitente detecto; potest, obligaturque non integrè confiteri: enarret cetera peccata, sileat de hoc, donec detur copia Confessoris, qui pœnitentem non cognoscat, arctiorem enim obligationem inducit Sigillũ, quod bonum vniuersale spectat, quàm integritas materialis confessionis.

CAPVT III.

Quænam cadunt sub Sigillum?

Peccata, laus, & Confessio, pœnitentia imposita.

1 CErtum est primò, omnia mortalia etiam in vniuersũ, & omnia venialia sigillatim (si significetur pænitens) cadere sub Sigillũ; non verò venialia generatim. Ita Doctores citati, & passim. Ratio illius est, quia sic redditur con-

fessio odiosa cum ea de pœnitente sciri, in ipsius iniuriam redundare vel soleat, vel possit. Ratio huius est, quia nulla in hoc apparet iniuria: cum per se notum sit, vt qui confitetur; saltem aliqua venialia confiteatur. Id tamen persæpè periculo expositum esse fateor, vt si in concursu v.g. duorum, dum siles de vno, sic prædices de altero. *Hic non est confessus, nisi venialia*, idemque euenit non raró, si vnum tantummodò laudes; tacendo enim de altero videris de eodē aliquid grauis momenti cognouisse. In concursu (inquam) nam seorsim non facilè apparet tale periculum. Si quis in hác formam proferat, *Hoc mihi cõfessus est multa, vel grauia venialia.* Sigillum frangit, quia id cedit in vituperium tandem aliquod pœnitentis. Ita Hurtad. *de pœn. disp.* 12. *diff.* 4. alijque. Immò si quis tecum confessus sit secreto, & tu palam dicas, *Hic mihi est confessus*; vereor cum Reginald. *tom.* 1. *lib.* 3. *c.* 4. *nu.*

n.54 ne ad Sigilli fractionem accedas, cum id ingratum ſupponatur pœnitenti; & fortè eius conſuetus Confessor, vel alij, quid graue de ipſo iudicabunt, ex eo indicio, quòd alium à ſuo clanculum adierit. Huc reducitur, ſi Confessor reuelet pænitentiam pænitenti impoſitam, vel publicè peragendam imponat, ſeu grauem, ideſt, quæ conſueuit, iniungi pro mortali (qualis nunc esset, ait Diana *p.5. tract.*11.*reſ.*31. corona Beatiſſimæ Virginis, non verò vnicum Miſerere) quia hoc loquendi modo, præbetur, vt dictum eſt, occaſio, graue quidpiam aduerſus pænitentem ſuſpicandi.

Peccata in genere, vt audita, & quid vt audita in tali loco?

2 NOn erit autem contra Sigillum peccata audita, etiam signatè vt in Confeſsione audita, abſq; vllo periculo aliquid conijciēdi aduerſus pęnitentem, enarrare;

id

id tamen propter periculum, quod fortasse latet, rudiumque scandalū, reprehenderem cautus: Atque hoc quidem scandalum cōmuniter adesse, quando dicitur: *Hoc audiui in Confessione*; docet Fagund. 2. *Eccl. praecep. lib. 6. cap. 5. n. 11. fine.* Verū est temperandus, quia in nostra ætate tam culta, pauci admodum sunt, quos vera de hac re, solidaque doctrina prætereat.

3 Quid si detegatur locus, vel familia, vt si Confessarius sic enūciet: *Eo in loco solet hoc peccatum cōmitti*.

Dico, si id euulgetur de loco magno, non esse contra Sigillum; esse, si paruo. Sic Delugo *loc. cit. sect. 3. n. 63.* alijque, quidquid dicant alij apud Dianam *p. 2. tract. Miscell. 1. alias 15. res. 13.* Ratio est, quia nulla fit iniuria, si de numerosa Ciuitate affirmetur, ibi perpetrari peccata; fit, si de raro populo, vel familia, quæ certè ex illo dicto infamia notaretur. Immò iniustè item notare-

tur,

tur, tametsi id dicendi concessisset licentiam pænitens: quia ipse vtpotè vnus, cedere nequit iuri totius familiæ. Meritò ergo Turrianus de *pæn.q.*11.*art.*1.*d.*33.*d.*1. apud Dianam *p.*5.*tr.*11. *ref.*45. reprehendit Superiorem localem, qui Prouinciali fortè dicat, *In hac domo*, seu *Collegio sæpè postulatur licentia absoluendi à reseruatis*; quia nimirum id redundat in ignominiam, & non rarò in damnum domus.

Peccata publica.

4 CErtum sit secundo; peccata pœnitentis etiam publica tacenda esse. Sic Sotus *in* 4.*dist.*18. *q.*4.*art.*5. Immò si sciuisti aliundè, quamuis non pecces, quantum est ex vi Sigilli; si ea alijs palam facias; tamen id tibi cautè præstandum est, ne oriatur scandalum, nève limites notitiæ extra Cōfessionē habitæ trā-

scen-

ſcendantur. Duobus item, qui pœnitentem de iiſdem peccatis ſe accuſantem audiuerunt, non licet de illis inuicem colloqui; quia vterque Sigillo obſtrictus æqualiter eſt, De lugo *d.diſp.23.ſect.5. n.128.*

Complices, obiecta peccati, &c.

6 CErtum eſt tertio, omnes circumſtantias peccatorum, & omnes complices cadere ſub Sigillum. Idem de obiectis peccatorum. Ita Doctores citati, & paſſim. Dicit v.g. penitens, ſe oblocutum esse cótra Bertæ adulterium; obſeruanda eſt Sigillo, tum oblocutio, tũ adulterium, quod eſt oblocutionis obiectum, ſeu materia. Niſi id ita eſſet, euaderet ſatis odioſa confeſſio. Vide paulò poſt *n.14.*

7 Quando pœnitens expreſſam concedit veniam Confeſſori, complicem reuelandi (idem erit de obiecto) ſi illum reuelet Confeſſor

fran;

frangetne Sigillum?Frangere docet Vasq. *de pœn.q.93.ar.4.dub.5.n.5.* quia sacrum Sigillum vrget in fauorem complicis, nec solius pœnitentis; vt sic vniuersa causa, quæ agitatur in Confessionis Tribunali, sit strictissimo silentio obuolueta. Non frangere docet Suarez *de pœn. disp.34 sect.3.n.7.* (esto peccetur, si quid prodatur vnde complicis honor deturpetur) quia Sigillum obligat in fauorem dumtaxat pænitentis: si ergo cedit iuri suo, non est cur complicis factum Sigillo gaudeat. Vtraque sententia probabilis: illa Vasquez probabilior, quia magis Sigillo fauens.

8 Vnum hic aduerte, posse quidē Confessarium, habita facultate à pœnitente, complicem monere, reprehendere, &c. nisi quando illa notitia esset iniusta, & contra Religionem, sed duos scopulos esse vitandos ex Suar *loc.cit.sect.4. nu.4. & 5.* quidquid dicat Tanner. *de pæn. d.6.q.9.dub.6.num.*146. alterum, ne

ne Confessarius facilè ad hoc se in-gerat; de qua re diximus supra in *lib.3. cap. 9. §. 4.* alterum, ne ni-mio zelo ductus, eam licentiam fa-cilè à iunioribus exposcat; in his enim non rarò extortæ concessio-nis periculum latet.

Peccatum committendum.

9 CErtum sit quintò ex Fagund. Coninch, Henriquez apud Dianam *p.5. tract.11. res.25* pecca-tum committendum, v.g. concepta voluntatem interficiẽdi inimicum, si patefiat Confessario à pœnitente non quidem animo peccatum eluen-di, sed illud v. g. enarrandi, &c. ex dictis *c.1. n.4.* non occludi Sigillo; at si aperiatur animo vtcumque cõ-fitendi, siuè inchoatè, siuè cum spe concipiendi dolorem, siue alio mo-do non absimili, esse Sigillo repri-mendum. Ratio est, quia in priori casu nulla adest Confessio Sacra-mentalis, adest vtcumque in poste-riore.

Qua

Quæ per errorem, vt necessaria quis fatetur.

10 CErtum fit sexto, ea, quæ peccata non sunt, sed vt talia Confessori afferuntur; & rursus omnia, quæ necessaria, vel vtilia siue sunt, siue etiam ex Malder. *Tr. de Sigillo cap.* 15. ab errante pœnitente, vt talia, ad explicandũ suum peccatum, iudicantur, esse Sigilli materiam; quia iam ex vi Confessionis Sacramentalis audiuntur.

11 Dices: ergo si pœnitens ad suũ crimen exprimendum, dicat se esse Sacerdotio initiatum, se esse Religiosum, Coniugatum, Militem, &c. Confessori non liceret hæc diuulgare, quod certè nimis est scrupulosum.

12 Respondeo, hac in re discretione opus esse. Quæ enim dicuntur, vt necessaria, vel vtilia ad explicationem peccati, duplicis generis esse possunt. Nonnulla sunt eiusmodi, vt ægrè ferat pœnitens, si

illa sciantur. Nonnulla verò, vt si noscantur, nihil laboret pęnitens. Illa ergo vulgari possunt, hæc non; item, ex Delugo *de pœn. disp.* 23. *sect.* 3. *n.* 57. quia ex horum, non verò illorum reuelatione fit odiosa confessio. Quare si scire, esse v.g. coniugatum, nihil obsit pænitenti, prout libet, id euulgato; at si obsit, vt quia v. g. eius Dominus cælibem seruum, non vxoratum expetit, edicere tibi nequaquam licet.

Defectus naturales.

13 Hinc soluitur ea celebris difficultas; An Confessori tutum sit patentes facere defectus naturales pænitentis, ex sola Confessione cognitos, v.g. eũ esse spurium, ignobilem, ex genere Iudæorũ, &c.

Dico, si ij ita à pænitente referantur, vt ex adiunctis colligatur, eos esse communiter notos, posse patefieri; secus, non posse. Ita idem *ibid.* Ratio est, quia quando sunt noti, præsumimus à pęnitente non

non ſubijci confeſſioni, niſi vt cogniti; atque adeò parum ab ipſo curari, ſi manifeſto ſciantur, ſi ipſe expreſsè non prohibet; At quando noti non ſunt, id non præſumimus. Niſi ſic decernamus, magnũ damnum ex confeſſione timeremus: cum quis non rarò mallet, ſciri, ſe esse adulterum, quàm ſpurium, vel Iudæum, & beneficium quidem petẽti plus nocebit, ſciri, eum esse illegitimum, quàm adulterum. Scio quoſdam cum Vaſq. *dub.* 2. *n.* 2. indiſcriminatim concedere eiuſmodi promulgationem; sed non ſunt audiendi; quia clarè id vergit in odium Sacramenti.

14 Rurſus, ex his collige limitationem circa dicta *n.* 6. de obiectis peccatorum. Si enim Ioannes v. g. fateatur, se gauisum esse de occiſione facta ex rixa à Petro in foro publico, & alter, se gauisum esse de occulto adulterio Bertæ; puto integrum esse Confessario notum facere homicidium, rixamque Petri; non

verò adulterium Bertæ. Ratio ducēda est ex dictis, quia illud homicidium pœnitens supponit, esse omnibus notum; quod tamen per accidens latebat Confessarium, adeoque non videtur Sigillo committere: non sic adulterium, quod occultum per se est.

Dicere, Eum non absolui.

15 CErtum sit septimo, esse cōtra Sigillum (quidquid neget Caetanus *verb. Cōfessori necessaria*) dicere: *Hic mihi confessus est, sed à me non absolutus*. Licet enim illum non absolui, ex variis causis oriri potuerit: potuit tamen facilè euenire, vt frequentissimè assolet, propter eius grauem indispositionem, ad quam suspicandam concurrere non licet Confessario. Immò etiamsi is pronunciet, *Nondum absolui, quia Confessionem non finiuit*; frangeret Sigillũ, quia communitèr longa Cōfessio vel no-

rat

tat multa peccata, vel certè aliquem defectum pænitentis. Sic Granado *de Sacram. contr.* 7. *Tr.* 11. *d.* 6. *n.* 2. contra Suarium citatum à Diana *par.* 5. *tract.* 11. *ref.* 42. Excipio, quãdo confessio esset generalis totius vitæ, vel alterius longi temporis, idque omnibus esset notum, vel pœnitens nõ ægrè ferret, quod sciretur à pluribus.

Testimonium de Confessione.

16 Hinc colligit Coninch *de pan. d.* 9. *d.* 1. *n.* 14. Fagun. *pracep. Eccles.* 2. *lib.* 6. *cap.* 4. *nu.* 4. quando famuli, vel scholares debēt Superioribus testimonium suæ confessionis afferre, debere, Confessarios illud dare (intellige ijs, qui cõfessionem saltem inchoarunt) licet propter aliquid absolutionis beneficio caruerint. Ratio est, quia si non darent, proderent indispositionem eorum, quam ex inchoata confessione cognouerunt; nec dando, mentientur, quia iam illi initium fecerunt

runt confeſſionis. Quod ſi nullo modo, ne inchoatè quidem, iidem confeſſi ſint, petant autem dictum teſtimonium, etiam genibus flexis facta Cruce, & recitato Confiteor &c. non video cum Bonac. *de pœn. d.*1.*q.*6.*ſect.*5.*p.*4. *nu.*7. cur debeat Confessor, dare (niſi fortè prudẽtia dictet, vtile esse conſilium ſemel, vel iterum iuueni ſic accedenti morem, æquiuocando, gerere; vel illum Confessarius hac indulgenti humanitate lucretur; nec video cur, quantum eſt ex vi Sigilli (nam ceterum caueatur ne pœnitentis fama, apud quos non pertinet deturpetur) cur, inquam, nequeat dicere, *Hic non eſt confeſſus*? hanc enim negatiuam non ſcit ex vi illius confeſſionis.

Defectus, qui videntur in ipſa Cõfeſſione.

17 ILla igitur ſola ſupereſt hic difficultas; An liceat detegere defectus, quos Confessor animad-

maduertit in ipsa confessione, sic v.g. proferendo, *Hic est scrupulosus, impertinentijs, & nenijs tempus conterit, est morosus, indoctus, &c.* Negant Granad. *loc. cit. Tr.* 11. *d.* 4. Coninch *loc. cit. n.* 12. Hurtad. *de pœn. disp.* 12. *diff.* 4. Bauny *Tr.* 4. *de pœn. qu.* 5. *de Sigillo Conf. fine* Castrop. *de pœnit. pun.* 19, §. 3. *n.* 9. quia saltem id esset indirectè cōtra Sigillum. Concedit Delugo *de pœn. d.* 23. *sect.* 3. *n.* 60. cum Nauarr. *c.* 8. *nu.* 12. cuius hæc ferè sunt verba. *Veriùs credo hæc non contineri sub Sigillo, quia defectus alij manifestantur à pœnitente ad declarandā suam conscientiam, & peccata; & hi continentur sub Sigillo: alij fiūt ibi ab ipso pœnitente, quos Confessarius non audit, ex relatione pœnitentis, sed ipse eos videt, & percipit: & hi sicuti non dicuntur secreto, sic non sunt sub Sigillo Nā si pœnitens sit blæsus, si rudis si hebetis ingenij, similiter si se ostendat natura molesta, irresoluta,*

durioris ad credendum; pari modo si dum confitetur: committat aliquam blasphemiam, contumeliam in Confessarium, & similia: non erunt hæc sub Sigillo: quia in confessione fiant, non audiuntur.

18 Sed certè huic doctrinæ, quam nis communẽ immeritò vocet Diana *p.5. Tr.11. res.50.* (vt quid enim vocetur communis, cui tot Authores citati refragantur?) huic, inquam, doctrinæ, ne vt probabili quidem acquiesco, ex illo principio superiùs ab omnibus iam admisso, quod, *Quidquid iniuriam facit pœnitenti, seu quidquid agrè is fert, vt euulgetur, cadit, ne odiosa fit Confessio sub Sigillum*; at eiusmodi sunt ea, de quibus disputamus. Et sanè (vt in simili docet idem Delugo, supra à nobis *n.13.* allatus) nonnunquam pœnitens mallet, sciri se peccasse mortaliter, quàm esse scrupulosum, vel morosum. Quid si ageretur de promouendo tuo pœnitente in Prælatum, & tu patefaceres

res, eum esse irresolutæ naturæ, molestene id ipse ferret, necne? At hi defectus videntur à Confessario, nō audiuntur. Claudicans effugium, quando enim Doctores omnes supra pronunciarunt illud, *Omne, quod reddit onerosam confessionem, esse tacendum*: indifferenter pronunciarunt, nec distinxerunt de auditione, vel de visione, & quidem merito; perindè enim vnum retardat à confessione, atque alterum; & diminutè Christus Dominus huic malo occurrisset, nisi pariter prohibuisset vtrumque, quando ex vi confessionis ab ipso institutæ, similes defectus deprehenduntur.

19 Aio igitur, sic esse distinguendum. Vel hi defectus pœnitētis passim sunt noti, vt esse blæsum, caluū, &c. & tunc non cadunt sub sigillum, propter rationem in simili dictam *n.* 13. Vel sunt ignoti; & tunc cadūt, vt nimirum ab omni odio immunis sit confessio. Quare si esse rudem, scrupulosum, &c. sit omnibus no-

tum, palam pronunciari poterit; non verò, si ignotum. Blasphemiæ autẽ illæ, vel similia commissa in ipsa confessione, ideò poterunt manifesta fieri, quantum ex capite Sigilli, quia illa vera confessio nõ est, iuxta dicta *c.* 1. *n.* 4.

Peccatum dubiè notum.

20 PEtes: Si Confessarius animi pendeat, an peccatum aliquod sit sibi ex confessione notum, obstringiturne Sigilli vinculo? Respondeo, obstringi. Ita Bonacina *de pœnit. d.* 5. *qu.* 6. *sect.* 5. *p.* 2. *nu.* 4. Ratio est, quia ne molesta sit confessio, præsumendum est pro Sigillo, Quare hìc locum non habet libertas loquendi, qua potitur Confessarius, quæque cum sit certa, deberet vincere obligationem Sigilli dubiam: locum, inquam, non habet: siquidem contra talem libertatem prævalet ex Christi institutione, periculum certum, avocandi Fideles à Sacramento Pœnitentiæ.

CA-

CAPVT IV.

Quinam teneantur ad Sigillum?

Confessor, Pœnitens, Interpres, alijque audientes.

1 CErtum est, teneri ipsum Cōfessarium, & non teneri pœnitentem. Ita Suar. *de pœn. d. 33. sect. 4. n. 2. & passim.* hic enim, non nisi ad secretum naturale seruandū, ne scilicet in aliquo Confessarij famam lædat, obligatur. Certū item sit, teneri interpretem, quando vt necessarius ad confessionem cuiuspiam adhibetur. Ita idem *ibidem.* Delugo *de pœnit. disput. 13. sect. 2. n. 21.* alijque contra Caet. *v. Confess. cond. 11.* apud Coninch *de pœnit. d. 9. d. 3. n. 50.* Item eum, qui vel casu, vel malitia inaudit peccata actu confitentis. Sic ijdem contra Sotum ex parte, ab ijsdem citatum. Item, eum, cui Confessarius peccata pœ-

nitentis, siue consulto, atque adeò sacrilegè, siue inculpatè receusuerit; sic ijdem. Item eum, qui se Sacerdotem simulans, confessionibus pœnitentium aures præbuit. Sic Suarez *cit. sect. 2. n. 35.* Delugo *cit. nu. 30.* Vasq. *de pœnit. q. 93 art. 4. dub. 2. n. 3.* Ratio horum illa vna satis efficax est; quia in his, ne odiosior euadat confessio, ratiò sigilli pro certo residet.

Is, à quo petitur licentia de Reseruato.

2 PRælatus à quo, vel ipse pœnitens, vel eius nuntius petit extra confessionem licentiam de absolutione à reseruatis, ex aliquorum placito, obligatur ad Sigillum. Ita Suar, Delugo *loc. cit. n. 4.* alijque; sed ex sententia aliorum, solum ad secretum naturale. Ita Coninch, Henriq. Vasq. quos citat, sequiturque Castrop. *de pœn. q. 19. §. 4. n. 10.* Vtrumque probabile est: prius, quia ea petitio videtur inchoata cõfessio.

Po-

Posterius, quia præsumitur pœnitēs, reuocare velle ab obligatione Sacramenti ea negotia, quæ volens, & prudens extra Sacramentum tractat.

Is, à quo petitur consilium.

3 SEd adhuc dubitatur, Primò, de eo, cui Confessarius, de licētia pænitentis narrat eius peccata, seu à quo de ijsdem peccatis, deque eiusdem pænitentis licentia consiliū exquirit.

Antequam respondeam, Præmitto, in hac Sigilli materia triplex secretum à nonnullis apud mox citādos distingui. Primum est secretum naturale, ad quod vel ex fide data, vel ex fama proximi tenemur. Secundum, est Sigillum Confessionis, quo tantummodò obstringitur ipse Confessor, & de quo hactenus multa, & deinceps non pauca disseremus. Tertium est secretum medium inter vtrumque, strictiùs primo, benignius secundo; quo obstringūtur

alij à Confessario, qui aliquo tandem modo peccatum pęnitentis ratione Confessionis norunt. Et quãuis aliquibus cum Delugo *l.c.n.*21. *&* 22. non videatur differre hoc secretum medium à secreto Sigilli: vtrumque enim perindè strictissimũ est, ac Religionem fauet, reuerentiamque Sacramenti: tamen negari non potest, quantum ad aliquem effectum differre: fractor enim Sigilli punitur ab Ecclesia pœna ordinaria; at fractor secreti medij pœna extraordinaria, seu arbitraria. Ita Suar. Hurtad. Præp. Onup. alijque apud Dianam *p.* 5. *tr.* 11. *resol.* 51. idemque Delug. *loc.cit.sec.* 5.*n.* 147. & meritò, magis enim reus est Confessor, si reuelat, quæ suæ fidei immediatè commissa sunt, quàm alij, quibus veluti mediatè, & indirectè.

4 His positis, triplex est in proposita dubitatione sententia. Medin. *cod.de Cõfess.quæst.de his quæ, fini.* Vasq. *d.dub.*3.*n.*20. Diana *p.*2. *to.*1. *alias* 15. *tom.* 14. Castrop. *de pœnit.*

p. 19. §. 4. n. 8. (inclinat Coninch l. 6. n. 49. & 50.) docēt, teneri secreto solum naturali. Alij cū Henriq. lib. 6. cap 20. n. 3. medio. Alij secreto Sigilli. Sic Suar. loc. cit sect. 4. nu. 6. Delugo loc. cit sect. 2. n. 25. alijque apud Dianam citatum. Omnes probabiliter, sequere quàm mauis. Primam: quia pęnitens concedens veniam colloquendi cum tertio de suo peccato, præsumitur extra limites Sacramenti illud extrahere. Secundam: quia eiusmodi notitia oritur tamquam à radice confessionis; sed, vt modo diximus, afferens obligationem mitioris pœnæ. Tertiam: quia eadem notitia, quā alteri porrigit Confessarius (quamuis ex licentia pęnitentis) est eadem, quam ipse Confessarius habet; ipse autem habet affectam onere Sigilli: ergo, &c. Negari insuper potest, pœnitētem per eam licētiam velle, sua peccata á Sigilli fauore repellere; immo nolle, est præsumendus, quia nemo detrimentum suum velle, putandus est.

Ipse

Ipse Confessarius, à pœnitente ante Confessionem consultus.

5 IAm verò ex occasione dictorū illa emergit difficultas: An, si pœnitens, siuè paulò, siue multò ante confessionem aliqua de suis peccatis communicet Confessori, vt rationem v.g. addiscat mox exhibēdæ confessionis; an, inquam, ea sub Sigillo sint contegenda? Videntur contegenda non esse; quia pœnitēs iam consulto extra confessionem, perindè, ac si cū amico vnico ageret, loquitur. Adde hanc notionē, quæ sic Confessori affertur, nō procedere ex confessione peracta; quo pacto, probabile est, vt modo dixi, secum ferre onus Sigilli, sub quo peracta est; sed ex facienda, quæ quia fortasse non fiet, non potest cōmunicare onus Sigilli, quod portet. Ita opinatur Suar. *dict. disp. 33. sect. 4. n.*6. Henriq. *lib.*6. *c.*21. *n.*4.

6 Verum Fagund: *præcep. Eccl.* 2. *lib.*

lib. 6. *cap.* 6. *n.* 23. Medina allatus à Diana *p.* 5. *tract.* 11. *ref.* 44. tum Cõfessorem, tum Laicum, cui ea communicatio fiat, Sigilli reos constituunt: si quidem ad dandam talem notitiam pœnitens mouetur à vi cõfessionis, idque noscit is, qui eam accipit: ex quo infert Medina *ibid.* hunc, siue Confessorem, siue Laicũ, cui ad Finem confessionis peragendæ communicatum est peccatum enorme, alias Prælato denunciandũ sub pœna excommunicationis; nec debere, nec posse denunciare, quia contra Sigillum, quod fortiùs veget, peccaret.

7 Vtraque opinio est probabilis. Ego hanc posteriorem sequor libẽtiùs, tum quia magis Sacramento fauet; tum quia nollem obligare prædictos ad denunciandum, quo scilicet tutior aditus miseris pateat ad petendum consilium; id, quod maius est bonum, quàm quodcumque aliud, quod hac in re effingi animo valeat.

Lai-

Laicus Confessionem fortè excipiens.

8 DVbitatur secundo, de eo, qui consulto confiteretur laico, quem per errorem fortè putet posse, vrgente necessitate, sacramentaliter absoluere: nam, si id fiat deuotionis, vel humilitatis gratia, Sigilli obligationem nequaquam parere, palam est.

Respondeo. Hurtad. *de pæn. d.* 12. *diff.* 3. Præpos. *de pœn. q.* 11. *d.* 2. *nu.* 22. affirmant tunc exurgere obligationem Sigilli, quia hic pœnitens iã mouetur, licet cum errore, à Confessione instituta à Christo. Suarez *loc. cit. sect.* 2. *n.* 2. Vasq. *loc. cit. dub.* 2. *n.* 2. Delugo *loc. cit. sect.* 2. *nu.* 41. negant, quia Christus Dominus nõ nisi Confessioni sacramentali, cuius ipse fuit Author, silentium imposuit: ea, quam quis per eum errorẽ exhibet, ficta est, & neutiquam à Christo Authore constituta.

9 Vtraque sententia probabilitatis

tis metam attingit. Illud miror, quod Doctores negantes concedant, eum, qui se Sacerdotem simulans, vacat confessionibus, teneri ad Sigillum; sed certè, hæc confessio allata ad Sacerdotem fictum, non est vera confessio instituta à Christo; cur igitur per ipsos parit Sigillum, non parit autem confessio facta laico, quæ pari modo à Christo instituta non est. Respondent ijdem *l.c.* quia accedens ad Sacerdotem simulatum mouetur à confessione Christi à se apprehensa. Rectè; nam etiã accedens ad laicum, premente necessitate, mouetur à confessione Christi à se apprehensa.

10 Instat Delugo *l.c.* Si quis confiteretur coram Crucifixo, putans veram facere confessionem; qui eam audiret, non tenetur Sigillo, quia confessio coram Crucifixo non est à Christo instituta. Ergo idem sentiendum est in eo euentu, quo quis confitetur coram cognito laico. Respondeo: ergo idem sentiendum est

(ego

(ego dicam) in eo euentu, quo quis confitetur coram ficto Sacerdote, siquidem ne hæc quidem confessio est à Christo instituta. Adde hanc instantiam non vrgere contra sententiam, quæ vtrobique, hoc est, tùm in confessione facta laico, tum facta simulato Sacerdoti, concedit vim Sigilli: non vrgere, inquam, quia audiens cõfessionem factam coram Crucifixo, non tenetur putare, pœnitentem moueri ad sua peccata sic prodenda, nisi ob deuotionem: at in casu, de quo loquimur, supponitur ex circumstantijs clarè cognosci, confitentem coram illo laico, vel ficto Sacerdote moueri, esto, per errorem, à confessione, quam Christus Dominus instituit. Hæc disputandi gratia sint hactenus dicta: nam ego sequor libentius priorem sententiam affirmantem: quia sigillo fauet magis.

11 Si quando quis pandit sua peccata coram vero Confessario, sed multis ex necessitate præsentibus, vt ac-

accidit in tempestatibus, subitis inuasionibus, &c. (in quibus quidem euentibus ob temporis angustiam, etiam multis simul licet fateri peccata, quæ in illa turbatione possũt, & per vnicam illam formam absolui: *Ego vos absoluo, &c.*) tum Cõfessor, tum omnes præsentes ita arctantur obligatione Sigilli; vt ex Fagund. *praecep. Eccles. 2. lib. 6. c. 5. n. 1.* de auditis nec cum alijs, nec inuicem secum ipsis colloqui possint, id, quod ex hactenus datis, quilibet facili negotio colliget.

Scripta peccata legens.

12 DVbitatur tertiò: An is, qui inueniens fortè papyrum, in qua sint alicuius peccata descripta, quæ appareant esse notata propter Confessionem siue exhibitam, siue exhibendam, ea (licet, vt certum est ex Coninch *d. disp. 9. de pœn. dub. 3. n. 50. fine.* Castrop. *de pœn. p. 19. §. 4. n. 11.* cum peccato) legit: An, inquam, ex vi Sacramenti teneatur ad silendum?

Re,

Respondeo. Aliqui vt Fagundez *loc.cit.* allatus à Diana *p.* 4. *tract.*4. *ref.*112. teneri affirmant, aliqui de more negant, vt Suarez, Coninch, Layman apud Delugo *loc.cit.n.*47. Bauny *tract.*4.*de pœnit.qu.*10 *fin.* Nauarr. Bonac. aliijq; apud Castrop. *loc.cit.* Ratio affirmātiū est, quia illa scriptura est internuncia peccatorū, estque siuè inchoata confessio, siuè confessionem factam gerens: nam propter eamdem rationem, is, qui excipit scriptura confessionem amici nescientis scribere, eo modo se ad confessionem præparantis, tenetur pariter (vt docet Præpositus *de pœnit. q.*11. *dub.*4. *n.*34.) ad Sigillum. Ratio negantium (qui consequenter nec cognoscunt obligationem Sigilli in hoc Præpositi casu) est, quia eiusmodi scriptio, ne inchoata quidem confessio est, sed solùm materia præparata ad confessionem, nec est gerens confessioné, sed gerens materiam; quæ erat præparata ad eamdem: non ergo inducit

cit maiorem obligationem, quam naturalis ſecreti; ſicuti enim, ſi quis audiret peccata alicuius, qui ſe alta voce ad ea confitenda præpararet, vel alicuius, qui pari modo gratias Deo ageret de peccatis confeſſis, nõ teneretur ad Sigillum, quia huiuſmodi notitia non habetur ex vi Sacramenti, ſed vel præparationis ad illam, vel gratiarum actionis de eadem; & ſicuti qui audit matrem inſtituentem filiam, v.g. ſe ptennem ad faciendam confeſſionem, vel interrogantem de iam facta, non obligaretur propter dictam rationem ad ſilentium Sigilli; ita in caſu noſtro, &c. Vtraque ſententia eſt probabilis.

CAPVT V.

De Sigillo Confeſſionis reſpectu eiuſdem pœnitentis.

1 Contingit frequenter, vt Cõfeſſarius velit de exceptis

in confeſſione cum ſuo pænitente tractare; quæritur, quatenus id ci- dem liceat. Quamuis autem ſuppo- neremus, certum non esse hac ratio- ne Sigillum frangi (& profectò plu- res cum Sanch. *lib.3. de matr. d.16.* frangi negant; eſto affirment admo- dum pauci apud eumdem, quia fra- ctio Sigilli, eſt fractio ſecreti; ſecre- tum verò non frangit, qui cum eo- dem, qui ſecretum commiſit, loqui- tur, ſed qui cum alijs) quamuis in- quam, id non esse certum ſuppone- remus: tamen conueniunt ferè om- nes, eiuſmodi locutionem cum eo- dem, quia cedit in odium confeſ- ſionis, ſemper esse prohibitam. Dixi (*fere omnes*) nam Vaſqu. *d. qu.93. art.4. dub.*10. *nu.* 1. quem ſequitur Mæratius *trac. de pœnit. d.*32. *ſec.*3. *n.*6. ſic habet. *Tertiò ſequitur, non eſſe contra Sigillum, loqui cum pœ- nitente de peccatis in Confeſſione auditis, non petita adhuc licentia, ſolum intentione inquirendi ea, quæ melius iuuare poſſint ipſum.*

Im-

Immò optimè docet Medina, non esse contra Confessionis Sigillum, pœnitentem reprehendere, aut exprobare illi peccata: esse tamen contra reuerentiam debitam Sacramento, quia redditur onerosum nimis. Quod non sit contra Sigillum, constat, quia non manifestatur alicui secretum confessionis. Hæc Vasq. cui fauet Sà *v. Confessor, n.* 22. *in edit. Genuina*, & *in expur. n.* 21. dicens, *Occultè corripere postea pœnitentem de auditis ab eo in Confessione etsi est illicitum, sed non contra Sigillum: quamquam licere interdum indicat, cap. Sacerdos, de Officio Ordinarij.*

2 Porrò, tria tempora in dubium vocare possumus, an Confessori liceat, de auditis agere cum suo pœnitente. Primò, an statim post absolutionem. Secundò, an in alijs confessionibus fortè consequētibus. Tertiò, an in cæteris temporibus extra confessionem. Quæ tria tribus dictis breuiter expediam.

3. Dico primo, statim ab Absolutione licere. Sic Præpositus *l.c. d.5.* Henriquez *de pœn.lib.6.c.20. nu.7.* quidquid dicat Fagund. *loc.cit nu.33.* Ratio est, quia moraliter indicatur durare eadem confessio: sicut enim tunc potest iniungi pœnitentia, ex alibi dictis; cur non & cætera expediri, quæ ad bonum pœnitentis conducere indicabuntur?

4. Dico secundo, in alijs confessionibus etiam licere. Sic Præposit. *loc cit.* Henriq. *loc.cit.sect.5.n.127.* Granad. *de Sacram. controuers.7. tr.11.d.5.* contra Fagund. *l.c.n.36.* quamuis enim sæpè non expediat, quando nulla, vel modica sit necessitas, timeaturque de pænitentis molestia: tamen, quia eiusmodi locutio non est intra forum Sacramentale, non est interdicta. Audi Malderum *Tr. de Sigillo c.22.* apud Dianam *par.5. tract.11. resol.29.* *Sicuti quando extra confessionem pœnitens de peccato, quod confeßus est, consulit Confessarium, iam satis ei dat li-*

licentiam de eo loquendi, imò hoc ipsum requirit ab eo: ita similiter, quando statum animæ suæ exponit, & de eo iudicari, & tractari vult in secunda confessione: satis censetur de necessarijs ad bonam Confessionis directionem, Confessario tractandi secum, potestatem facere: quod magis locum habet, quãdo peccata prioris confessionis, sunt aliquo modo circumstantiæ peccatorum in secunda confessione expressorum. Hæc apposité Malderus. Quæ confirmantur à Præposito *l.c.n.*4. ex praxi communi etiam timoratorum Confessariorum, qui rationabili ex causa mentionem faciunt in præsenti cõfessione eorum, quæ audierunt in priore; imò aliquando negant absolutionem pœnitenti, propter frequentem lapsum, cognitum in alia confessione: denique; *Quid adhortamur Fideles,* inquit, *vt vtantur semper eodem Confessario si hic se debeat gerere, ac si nesciret confessiones priores?*

5 Dico tertio. Alijs temporibus à prædictis, hoc est, extra omnem rationem confessionis, nunquam licet, siue venia pœnitentis cum eodem loqui de auditis in confessione. Ratio est toties repetita, quia secus redderetur molestissima Confessio.

6 Quando Confessarius extra confessionem petit à pænitente colloquendi de rebus auditis potestatem, vt illum admoneat de re ipsi necessaria ad salutem, pœnitens autem (vtique peccando) neget: an possit nihilominus Confessarius locutionem producere, & admonere. Satis dictum est *lib.3.c.8.§.4.*

CAPVT VI.

An Confessor possit vti cognitione habita in confessione.

§.1. An id possit, si, vel alij, vel complices peccati id aduertant?

1 Licere Confessario, vti cognitione habita in confessione, quan-

quando ex huiuſmodi vſu nihil ſit ingratũ pœnitenti, & nulla prorſus alicui cauſa datur, aliquid ſuſpicãdi, rem in Confeſſione auditam fuiſſe; pro certo esse debet, cum tunc nulla ſit, vel peccati promulgatio, vel Sacramenti iniuria ſiuè directa, ſiuè indirecta. Ita Doctores citati paſſim. Hinc enim ex ibi auditis doctior fieri possum, cautior in inquirendo, diligentior in examinando, prudentior in dirigendo, ſiuè in bonum meum, ſiue aliorum: & Prælatus ſi ſim, audiamque in confeſſione querelas contra me, v.g. propter nimium meum rigorem, vel auaritiam; possum me in meliorem frugem reducere. Ita Delugo *de pœn. d.*23.*n.*101.

2 Contra, certum item ſit; ex Coninch *d.diſp.*9.*dub.*4.*nu.*54. & 55. nequaquam licere, etiam ad mortẽ euitandam, quãdo alij, qui alias pœnitentis peccatum ignorabant, graue quidpiam ex tali vſu aduersus ipſum ſuspicarentur; quia id esset

ipso facto confessionem ostenderet. Imò, si Confessor duorum, ex Confessione vnius cognouit, alterum non confiteri integrè; licet possit, & iuxta prudentiam debeat generatim interrogare, nũquid aliud peccatum habeat, vel simile quid; non potest tamen ex Suar. *loc. cit. d.* 34. *sect.* 2. *n.* 5. vllum iudicium suæ notitiæ præbere; sed tuto absoluat, Deoque omnia committat: ne scilicet pœnitens aliquid de confessione alterius aduertat.

3 **Difficultas ergo solum, & quidem grauis hic superest, quando id suspicarentur iji, qui alias sciebant socij v. g. pecca**; vt si Sacerdos sciat ex confessione vnius complicis, vinum Missæ veneno esse infectum, vel ipsum esse occidendum, seu dilapidandum, dum domo exit; poterit ne sacris non operari. & domi se cohibere, si hinc aduertant complices, coniurationem ad aures Sacerdotis allatam ex confessione vnius ex ipsis fu sse?

4 Suarez, alijque, quos citat, sequiturque Fagund. *loc. cit. c. 2. nu. 3.* ait, non posse Sacrum omittere, nec se includere domi: imò si sit in mortali, adhuc non posse; tunc enim se prouideat de contritione.

5 At Coninch *loc. cit. dub. 4. n.* 55. & 56. Bonac. *de pœn. d. 5. q. 6. sect. 5. p. 4. n.* 27. citans Reginald. Onuphr. Henriq. Scotum *dist. 21. qu. 2 art. 2. ad 3.* generaliter loquentem, adeoque etiam de non socijs: Castropal. *de pœn. p. 19* §. 3. *n.* 18. Layman *l. 5. tr. 6. c. 14. nu.* 21. probabiliùs esse aiunt, posse, prout suæ vitæ expedierit; idque, etiam si pęnitenti ab alijs socijs mors, vel grauis mali periculum immineret. Illa prior sententia est nimis seuera, quamuis magis Sigillo fauens; hæc posterior est humanis rebus accomodatior, atque adeò magis excipienda. Ratio autē esse potest, quia aliud est facto ipso patefacere peccatum; aliud est, simulato aliquo prætextu, facere, seu omittere aliquid, ex quo alij

aliundè scientes sumant occasionẽ suspicandi, peccatum esse confessũ. Prius est omninò illicitum, posteriùs licitum est aliquando; imò nõ rarò debitum, cum non sit vlla detectio nec verbo, nec facto exhibita. Non placet autem Delugo *de pœn. disp. 23. sect. 5. nu. 113.* dum asserit, idem esse in his circumstantijs fugere Sacerdotem, ac dicere; *Mihi parata sunt insidiæ*; non placet, inquam, hoc enim dictum per se significat insidias: at fuga, cum possit procedere ex varijs capitibus, solùm per accidens, ratione scilicet cognitionis aliundè à socijs habitæ, significat idem peccatum insidiarũ. Quæ ad hoc argumentum facere videntur; quippè speculantium commentationes, legito, si est otium apud laudatos. Legito item Thom. Hurtadũ *p. 2. Resolut. Tr. 6. n. 162.* à quo in multis, vt patet ex dictis, dissentio.

§. II.

§. II. *An vti Confessarius dicta cognitione possit, quando solus pœnitens aduertit.*

1 HAec est grauissima, & inter ceteras molestissima quæstio, ad quam soluendam præmitto, triplicis generis esse actus pœnitenti ingratos, quos Confessarius ex vi cognitionis habitæ in Confessione posset exercere. Primi, qui versãtur circa personam pœnitentis, & quidẽ spectantes ad iustitiam punitiuam, vel commutatiuam. Vt pœnitentem castigare, tollere ius ipsi acquisitũ, struere insidias, vt pœnitens in delicto audito deprehendatur, negare debitum pecuniæ, &c. Secundi, qui versantur circa eiusdem personam, sed spectantes ad iustitiam distributiuam, vel misericordiam, aliamve virtutem. Vt negare suffragium liberum ei, cui non negares, si eius indignitas, vel peccata in confessione explorata tibi nequaquam fuis-

fent; tollere ab eo officium ex se amouibile, quando ab ipso retinetur cum animæ suæ detrimento; ablegare pœnitentem in alium locum, vbi degeret absque peccato; se illi ostendere seueriorem, minusque gratè cum eodem loqui, eiusdem inopiæ, data stipe, non opitulari; famulum cognitum ex confessione furem, domo expellere; Sacramenta non ministrare, non porrigere Eucharistiam; non assistere matrimonio, quod pœnitens nulliter contraheret; non colloqui excommunicato vitando, & cetera similia, quæ exercentur circa personas singulares, & certas. Tertij generis sunt actus omnes, qui non exercentur merè circa personam pœnitentis, licet contra ipsam aliquando recurrant: Vt vigilantiùs Confessarium custodire res suas; seruo furaci pecuniam, vel arcæ claues non committere; Superiorem claudere fores, vnde idem nouit ex Confessione, aliquem de nocte furtim exire;

Sacerdotem se domi continere, vel Missam non celebrare, quia in confessione sciuit insidias, & similia, quæ communiter consueuerunt esse positiones alicuius impedimẽti, quo posito pœnitens absque suo aliquo extrinseco incommodo impeditur, quo minus in peccatum ruat.

2 Consulto autem dixi (actus pęnitentis ingratos:) Cõfessarius enim propter fiduciam, v.g. qua cum ipso pœnitens se gessit, omnia sui animi interiora, grauiaque peccata detegendo; poterit ex Delugo *de pæn. disp.* 23. *sect.* 5. *nu.* 102. eidem ostendere signa amoris, benignè excipere, beneficia conferre, &c. quamuis idem pęnitens aduertat hæc fieri propter exposita in Confessione. Ratio est, quia ex vna parte, vt supra vidimus, non est fractio Sigilli collocutio cum eodem, qui Sigillum commisit; & ex alia, illæ actiones non sunt ipsi ingratæ, vnde confessio fieri odiosa timeatur; sed gratissimæ, vnde Fideles ad confessio-

nem potiùs alliciendi esse cum fructu sperentur.

3 His positis, certum esto primi generis actus numquam licere sine licentia pœnitentis. Ita Doctores mox citandi: quia satis odiosa redderetur confessio, si sciretur propter illam contra subditos procedi posse. Nam propterea si quis ex Iudicibus contra subditum interrogauit testes, processum instituit, vel quid simile aggressus est; atque appareat, hos actus initium habuisse à notitia quamtumuis tenui habita in confessione; omnes eiusmodi actus, vtpotè inualidi, rescindi ab eodem, & à quocumque alio Iudice, qui id resciret, omninò debẽt. Sic Henriq. *lib.6.de pœn.c.20. nu.2.* Sà *V. Confeß.n.31.*

4 Iam verò de actibus secundi, & tertij generis simul sumptis, est duplex sententia. Prima multorum apud Sanch. mox citandum, concedentium Confessario vtriusque generis actus; quando vnus ipse pœnitens

tens cognoscit eum, ad hos actus peragendos moueri ex auditis in confessione. Ratio est, inquiũt, quia ex vna parte non est frangere Sigillum, colloqui cum eo vno, qui sibi rem communicauit; & ex alia, pœnitens cum non habeat ius absolutũ ad eas actiones, illi nulla fit iniuria, si eæ negentur. Bipartitos deindè hos Doctores inuenio. Plures enim apud eumdem sentiunt, quandoquidem Confessarius potest, debere interdum exercere eas actiones; atque adeò amouere indignum ab officio, non ferre suffragium, non ministrare Sacramenta, &c. ne scilicet cooperetur, cum possit non cooperari, cum peccato pœnitentis. Multò autem plures apud eumdem, eiusmodi obligationi refragantur: quia nimirum nullus hominum cogi debet, vt vtatur remedio tàm difficili, & periculoso fractionis Sigilli.

5 Secunda sententia est aliquorũ negantium. Ratio est toties allata, nempè, ne sic in odium Fidelium inci-

incidat confessio. Ex qua sententia sequitur, Confessarium se debere gerere prorsus, ac si nihil audisset, nec posse subditum ab officio amouere, negare suffragium, eleemosynam, Sacramenta, claudere fenestrá, se domi continere ad insidias vitandas, &c.

6 Thomas Sanchez *lib. 3. de matr. disp. 16. n. 4.* (Vide etiam Fagundez *3. Eccl. pracep. lib. 9. cap. 3. à nu. 4.*) vbi has duas sententias retulit, sic addit. *Quid dicendum in re tam dubia? Pro priori enim sententia militat auctoritas tot, tantorumque virorum (numerauerat enim ad trigintaquinque, S. Thomam, Scotum, Sotum, Suarez, alios) & fortissima rationes: quare negari non potest, esse probabilissimam. Verùm multò mihi magis semper placuit, & modo placet posterior sentẽtia, qua nõ panitendis nititur fundamentis, &c.* Hæc Sanch.

7 Ego cum Coninch *d. disp. 9. dub. 5. n. 67. & 68.* Castr. *de pœnit. p. 9.*

§. 3.

§. 3. n. 18. & Sanch. *loc. cit.* si attentè legatur, puto, distinguendum esse de prædictis actibus, atque asserendum; non posse exerceri actus secundi generis, actus tertij generis posse. Ratio est eadem modo, cotiesque proposita; sed quia Doctores vtriusque sententiæ, actus secundi, & tertij generis minus distinxerunt; minus rectè hactenus, nisi si quid me fallit, inducta est. Induci autem in hunc modum potest.

Si concedantur actus secundi generis, redditur maximè odiosa confessio; non verò, si concedantur tertij generis actiones: ergo has licebit exercere, non illas. Antecedẽs probatur. Facilè retraherentur Fideles à Sacramento pœnitentiæ, si scirent posse quemlibet propter audita in illo foro amoueri ab officio, carere suffragio, quamuis libero, repelli ab Eucharistia, priuari communicatione cum alijs, & similia ingrata quæ sunt actiones secundi generis.

At nemo ab eadem retrahetur, seu certè retrahi præsumeretur ea de causa, quod scilicet, qui meliùs custodiat res suas, claudat fenestras ad impedienda peccata, mortem effugiat, & similia, quæ sunt actiones tertij generis, cum ad hæc is idem pęnitens, qui verè surgere à peccato per pænitentiam intendit, cooperari pro suo modo teneatur; vnde huiusmodi actus non quidē ingrati ritè pœnitenti, sed verò gratissimi esse, censendi sunt. Erubescentia autem nulla ipsi orietur prudēter; quia cum hæ tertij generis actiones non exerceātur circa eius personam singularem, vt diximus; potius is, (occasione, non inficior, data à Confessario, vtente tamen iure suo) ad se aduocat pudorem illum, quam Confessor eodem pudore pænitentē afficit.

8 Instas: at Clemens 8. Decreto ann. 1594. 26. Maij, generaliter interdicit eiusmodi vsum. *Tam Superiores* (inquit) *pro tempore existen-*

ſtentes, quàm Confeſſarij, qui poſtea ad ſuperioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligentiſſime ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in Confeſſione habuerunt, AD EXTERIOREM GVBERNATIONEM *vtantur*. Nec abſimile eſt Decretum R.P. Claudij Aquauiuæ Generalis Societatis IESV, pro ſuis apud Caſtrop. *loc. cit. num.* 20. *Tametſi* (ait) *non deſint Doctores, qui notitia per confeſſionem habita, ſaluo Sigillo, Confeſſarij, vti nonnunquam licere ſentiant: noſtros tamen eam doctrinam ſequi non expedire iudicamus. Quare caueant diligenter* SVPERIORES, *ne vel ipſi, vel noſtrorum aliqui eam vſpiam introducāt, priuatimve, aut publicè doceant; nec ea, niſi fortè de pœnitentis licentia vllo modo vtantur, ſed ita ſe gerāt in omnibus caſibus Confeſſarij, ac ſi in confeſſione nihil penitus audiuiſſent.*

9 Reſpondeo: hoc Decretū Clemen-

mentis, (ex Hurtado *de pœniten. d.*12 *diff.* 9. Præpos. *de pœnit. q.* 11. *d.*7 *fine*, inclinatq; Suar. *de pœnit. d.*33. *cit. sect.*7. *n.*9.) non ad omnes Confessarios, sed ad eos, qui Superiores sunt, vel deinceps erunt, dirigitur; solum prohibet id, quod alias de Iure diuino prohibitũ erat; id est actiones primi, & secundi generis, non verò tertij, ex Layman. *lib.*5. *Tr.* 14. *cap.* 14. *num.* 23. *fine*, vt etiam colligi potest ex Coninch, Castropal. & Sanch. *loc. cit.* qui scripserunt post dictum Decretum, & tamé nostram opinionem à probabilitate non deijciunt. Ratio autem est, quia hæ tertij generis actiones nullo modo pertinent ad EXTERIOREM GVBERNATIONEM personarũ; cum per has circa personas singulares, nihil decernatur.

Decretum insuper R. P. Generalis Societatis IESV, quod ad Superiores vt inuigilent, non verò ad subditos dirigitur; eodem modo illas vetat, non has tertij generis: quia cum

cum hæ neminem sigillatim tangāt, sintque communiter peccatorum impedimenta, easque non prohibuerit Clemens 8. cui se conformem ipse reddere voluit; non erat ratio, quamobrem has prohiberet.

Inquires: Potest ne Prælatus ex notitia habita in Confessione monitus, magis aduertere, vt, notatis alijs extra Confessionem sese offerentibus signis, sufficienter instructus, aliquā ex dictis actionibus prætter.

Respondeo: Quidquid videatur concedere Tho. Hurtad. est ex dictis diligenter distinguendum. Nam si hæ actiones à Prælato præstandæ tāgent ipsum specialem pœnitentem, v.g. ei Prælatus suffragium denegabit &c. nullo modo potest: quia sic odiosa fieret Confessio: nam Prælatus hanc nouam aduertentiam inciperet adhibere ex vi Confessionis; quod nullatenus licet. At si actiones hæ non tangerent pœnitentem modo iam explicato, poterit sanè, quia tunc ageretur de actionibus tertij

ge-

generis, quas licere, concessimus. Quare si fortè Prælatus ex vi Confessionis pœnitentis, addita sua naturali sagacitate, notet aliquod aliud signum, non poterit cognitis ex vi huius signi vti contra pœnitentem: solum tunc poterit, quando signum est huiusmodi, vt etiam sine prædicta relatione ad Confessionem Pœnitentis, ex se solo, sufficit, & mouet ad inquirendum.

§. III. Expediuntur quadā circa esum prædicta notitia.

An possit quis simulatum Confessorem respuere.

10 Ad ea, quæ hactenus docuimus, expedienda, adhuc dubitatur primò: Quid faciam ego Confessarius, si is, cui peccata mea aperire tamquam Confessario consueui, nunc confiteatur ipse mihi, deregatque se non esse Sacerdotem; possum ne ad illius pedes ampliùs non accedere, ipso aduertente, me

ad hoc moueri ex vi confessionis eius? Respondeo. Possum ex Sanchez *d. disp.* 16. *n.* 5. quia hæc omissio reducitur ad actiones tertij generis; per illam enim nihil in pœnitentis personam exerceo, sed negatiuè me habeo.

11 Quid si ex hac ommissione, alij suspicentur malum de Sacerdote? Respondeo. Tunc poteris, & ex Delugo *loc. cit. sect.* 5. *n.* 105. debebis, alteri serio confiteri: huic autem, ne illum prodas, confitearis solum exterius. At Fag. *præc. Ecc.* 2. *l.* 6. *c.* 3. *n.* 1. docet, & posse, & non debere alteri confiteri; quia hæc omissio ostensiua delicti ex se non est. Verum si alij alias sciebant, illū non esse Sacerdotem, placet mihi sententia hæc posterior Fagundez, propter rationem à nobis expositā supra §. 1. *n.* 5. At si ignorabant, placet sententia prior Delugo; quia tūc verè eiusmodi omissio videtur esse per se manifestatiua delicti, iuxta ea, quæ diximus *cit* §. 1. *n.* 2.

An

An possit respui Pœnitens sollicitans?

12. DVbitatur secundò, si vocer ad audiendum pænitentē, à quo timeo, ne in peccatum inducar, idque solum ex eius præcedenti Confessione noscam; possumne ad illum non adire, si vel ipse rem aduertat, vel alij contra ipsum aliquid suspicētur? Respondeo: possū, immò obligor non adire; quia si pœnitens ad peccatum in confessione sollicitat, iam illa nec est confessio, nec Sigillo subiacet. Quod si alios casus effingas, vide eos apud Doctores citatos; sunt enim ferè metaphysici.

De Pœnitente impœnitenti.

13. DVbitatur Tertio: Si voceris à pœnitente, qui bis, ter, pluries noluit tollere occasionē, v.g. proximam, poteśne effugere, si ipse

pse id aduertat, vel alij de ipso aliquid mali conijciant?

Respondeo: si tibi confessus est, vt confessionem simularet, & in bona existimatione apud alios haberetur, potes effugere, quia illa non est confessio, sed simulatio. Verum si fuit vera confessio animo se aduuandi, non potes non ire, si alij malum de pœnitente suspicentur; fuit enim illa Sacramentalis, licet inchoata confessio, Sigillum secum trahens.

14 Quod si non alij, sed ipse solũ id aduertat; non video in te obligationem eundi; quia ex vna parte non est rem reuelare, si eamdem ei committas, à quo recepisti, vt toties dictum est; & ex alia, propter similes negationes nõ retrahentur à Cõfessione Fideles, immò magis ad eam cum debita dispositione faciẽdam excitabũtur. Fauet insuper alia ratio: quia tu merito negas, vt pœnitens à sua contumacia resipiscat: sicuti merito, propter eamdem ra-

tio-

tionem, eumdem aliquando non absoluis.

De sciente in Confessione Ecclesiam esse pollutam.

15 DVbitatur Quartò: An si sciat ex Confessione Sacerdos, Ecclesiam esse pollutam, possit in illa celebrare, aduertente id pœnitente, vel alijs, &c.

Respondeo. Si ex omissione Sacrificij aliqua notitia peccati quoad alios, vel aliquod pœnitenti damnum timeatur, poterit, & consequẽter, iuxta superiùs dicta, debebit celebrare: quia fortius est vinculum Sigilli, quàm violatæ Ecclesiæ. At si nullius detrimenti, vel notitiæ periculum sit: non poterit celebrare, ex Delugo *l.c.n.* 124. quia vrget præceptum de non celebrando in loco violato, & non vrget præceptum Sigilli, cum nullum periculum damni, nec euulgationis adesse supponamus. At poterit celebrare, ex Bonac. *de pœn.d.5.q.6.sec.5.p.4.n.24.* quia

quia Ecclesia non præsumitur, velle obligare Sacerdotem, ad non celebrandum, quando ex sola Confessione nouit, locum esse pollutum; siquidem Ecclesia semper velle fauere Sigillo credenda est. Vtrumque probabile.

16 Quid si solus pænitens id aduertat? non posse celebrare, probabiliter decernit Delugo *l.c.* quia eiusmodi omissio respectu eiusdem pænitentis non est reuelatio, vt sæpè diximus; & ex alia parte, non est actio circa peculiarem pœnitentis personam, nec rationaliter ipsi ingrata, immò Confessarij onus erit, (inquit) si iudicet, se profuturum, nec sit suum graue incommodum, monere etiam alios, vt nec ipsi celebrent. Verum ex ratione modo dicta à Bonacina, addita ea, quæ dicta est §. 2. *n.4. fine*; consequitur, posse celebrare, nec ad prædictam monitionem obligari; id, quod certè, vt probabiliter deductum, amplecti sine dubio possumus.

CAPVT VII.

Cuiusnam suspicionis periculũ contra pœnitentem, ex vi Sigilli, prohibetur?

1 DIctum est sæpè in præcedentibus, cauendum esse, ne detur vlla suspicandi occasio contra pœnitentem. Occurrit scrupulus, an id de omni, quamuis leui suspicione intelligendum sit?

Hac de re sic prudenter disserit Delugo *d.d.* 23.*sect.* 5.*n.* 106.*Intelligitur de suspicione probabili, non verò de coniecturis etiam leuibus, quas malitiosi, & nasuti facilè faciunt. Ita Palatius, S.Thom. Scotus, Medina, aliȷque: quod videtur etiã in praxi obseruari: esset enim ferè impossibile omnem suspicandi occasionem indirectã omnibus auferre. Faciliùs autem excusantur occasiones negatiuè, quã positiuè: v.g. si vni pœnitenti propter viu-* pu-

puritatem Confeßarius maiora benevolentiæ signa ostendat, quàm alijs; his enim sua, vt supponimus, ostendit, quamuis non specialia. Aduerte etiam, in aliqua materia propter eius qualitatem, & grauitatem, non reputari leuem suspicionem, quæ alias fortasse leuis esset; v.g. quæcumque occasio daretur Marito, etiam leuis suspicandi adulterium vxoris suæ, esset grauissimè contra Sigillum; quia nimis difficilis redderetur ex tali periculo. Hæc ille.

CAPVT VIII.

De culpa, & pœna frangentis Sigillum.

QVantum ad culpam. In fractione Sigilli tria peccata committi possũt. Primò, contra Religionem, seu reuerentiam debitam Sacramento. Secundò, contra Iustitiam, seu Cari-

ratem, si quid retegatur, vnde quis notetur infamia. Tertiò, contra fidé datam, seu secretum naturale, si res erat occulta.

Primò semper est mortale, secundum, & tertium, tunc sunt venialia, quando infamia, vel infidelitas est in re leui, secus sunt mortalia cum obligatione restitutionis famæ, dãnique secuti. Præpos. *de pœn.q.*11. *d.*1.*n.*18. & *d.*4.*n.*39. Castrop. *de pœnit.p.*19.§.1.*n.*1. Bonac. *loc.cit. p.*1.*n.*1. & 4.

Dixi (primum est mortale) materia enim Sigilli paruitatem non habet ex omnium sententia apud Dianam *p.*5.*tract.*5.*res.*8. Solùm inuenio Sà *v. Confessio, n.* 24. *in impressione Genuina* (cui ex parte fauet Ledesma apud Dianam *ibidẽ*, & Sotus apud eumdem) sic dicentem. Reuelari aliquod leue Confessionis; modo sit peccatum, quidam putant esse mortale; quod mihi durum videtur.

Quantum ad pœnam, Nulla nunc pœ-

pœna patefacienti eſt in Iure lata. Coninch *d.9. de pœnit. dub* 4. *n.*70. Diana *loc. cit. tract.* 51. *reſ.* 51. alijque ſolùm *in cap. vtriuſque ſexus de pœnit.* dicitur, reuelans debere deponi à Sacerdotio, & in arctum Monaſterium detrudi, quæ cum ſit pœna ferenda, ei quis non niſi poſt Iudicis ſententiam ſubiacebit. Atque hæc quidem pœna (quæ certè eſt ordinaria) vni Confeſſario imponitur, ſi hac in re delinquat; ceteris erit extraordinaria à Iudice pro qualitate criminis taxanda, vt in ſuperioribus *c.*4. *n.*4. inſinuauimus.

FINIS METHODI.

Duo Decreta, alterum Alexandri VII. alterum Clementis X.

HAec duo Decreta, quæ poſt meas editas lucubrationes emanarunt, hic in tuam gratiam ſtudioſe Lector, exſcribere non grauabor.

ASSERTIONES PROHIBITAE
Ab Alexandro Septimo.

Feria v. die 24. Sept. 1665.

1 HOmo nullo vnquam vitæ suæ tempore tenetur elicere actú fidei, spei, & caritatis ex vi præceptorum diuinorum ad eas virtutes pertinentium.

2 Vir equestris ad duellum prouocatus potest illud acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat.

3 Sententia asserens, Bullam Cœnæ solum prohibere absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt, & id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, anno 1629. 18. Iulij in Consistorio Sacræ Congregationis Eminent. Cardinalium visa, & tolerata est.

4 Prælati Regulares possunt in foro conscientiæ absoluere quoscumque seculares ab hæresi occulta, & ab excommunicatione propter eam incursa.

5 Quamuis euidenter tibi constet, Petrum esse hæreticum, non teneris denun-

nunciare, si probare non possis.

6 Confessarius, qui in Sacramentali Confessione tribuit pœnitenti chartam postea legendam, in qua ad Venerem incitat, non censetur sollicitasse in Cōfessione; ac proinde non est denunciādus.

7 Modus euadendi obligationem denunciandæ sollicitationis est. Si sollicitatus confiteatur cum sollicitante, hic potest ipsū absoluere absque onere denunciandi.

8 Duplicatum stipendium potest Sacerdos pro eadem Missa licitè accipere, applicando petenti partem etiam specialissimā fructus ipsimet Celebranti correspondentem, idque post Decretum Vrbani VIII.

9 Post Decretum Vrbani potest Sacerdos, cui Missæ celebrandæ traduntur, per alium satisfacere collato illi minori stipendio; alia parte stipendij sibi retenta.

10 Non est contra iustitiam pro pluribus sacrificijs stipendium accipere, & sacrificium vnum offerre. Neque etiam est contra fidelitatem, etiam si promittam promissione, etiam iura-

mento firmata, danti ſtipendium, quod pro nullo alio offeram.

11 Peccata in Confeſſione omiſſa, ſeu oblita ob inſtans periculum vitæ, aut ob aliam cauſam, non tenemur in ſequenti confeſſione exprimere.

12 Mendicantes poſſunt abſoluere à caſibus Epiſcopis reſeruatis, non obtenta ad id Epiſcoporum facultate.

13 Satisfacit præcepto annuæ Confeſſionis, qui confitetur Regulari Epiſcopo præſentato, ſed ab eo iniuſtè reprobato.

14 Qui facit Confeſſionem voluntariè nullam, ſatisfacit præcepto Eccleſiæ.

15 Pœnitens propria auctoritate ſubſtituere ſibi alium poteſt, qui loco ipſius pœnitentiam adimpleat.

16 Qui beneficium curatum habent, poſſunt ſibi eligere in Confeſſarium ſimplicem Sacerdotem non approbatū ab Ordinario.

17 Eſt licitum Religioſo, vel Clerico calumniatorem grauia crimina de ſe, vel de ſua Religione ſpargere minantem, occidere, quando alius modus defendendi non ſuppetit, vti ſuppetere

petere non videtur, si calumniator sit paratus, vel ipsi Religioso, vel eius Religioni publicè, & coram grauissimis Viris prædicta impingere, nisi occidatur.

18 Licet interficere falsum Accusatorem, falsos Testes, ac etiam Iudicē, à quo iniqua certò immineret sententia, si alia via non potest innocens damnum euitare.

19 Non peccat Maritus occidēs propria auctoritate vxorem in adulterio deprehensam.

20 Restitutio à Pio V. imposita Beneficiarijs non recitantibus, non debetur in conscientia ante sententiam declaratoriam Iudicis, eò quod sit pęna.

21 Habens Cappellaniam collatiuam, aut quoduis aliud Beneficium Ecclesiasticum, si studio litterarum vacet, satisfacit suæ obligationi, si officium per alium recitet.

22 Non est contra iustitiam, Beneficia Ecclesiastica non conferre gratis, quia collator conferens illa beneficia Ecclesiastica pecunia interueniente, non exigit illam pro collatione beneficij, sed veluti pro emolumento tem-

porali, quod tibi conferre non tenebatur.

23 Frangens ieiunium Ecclesiæ, ad quod tenetur, non peccat mortaliter, nisi ex contemptu, vel inobediētia hoc faciat, puta, quia non vult se subijcere præcepto.

24 Mollities, sodomia, & bestialitas sunt peccata eiusdem speciei infimæ, ideoque sufficit, dicere in Confessione, se procurasse pollutionem.

25 Qui habuit copulam cum soluta satisfacit Confessionis præcepto, dicens; commisi cum soluta graue peccatum contra castitatem, non explicādo copulam.

26 Quando litigantes habent pro se opiniones æquè probabiles; potest Iudex pecuniā accipere pro ferenda sententia in fauorem vnius præ alio.

27 Si liber sit alicuius iunioris, & moderni, debet opinio censeri probabilis, dùm non constat, reiectam esse à Sede Apostolica tamquam improbabilem.

28 Populus non peccat, etiā si absq; vlla causa non recipiat legem à Principe promulgatam.

Fe-

Feria v. Die 18. Martij 1666. sunt additæ sequentes Propositiones.

29 In die Ieiunij, qui sæpiùs modicum quid comedit, etsi notabilẽ quantitatem in fine comederit, non frangit Ieiunium.

30 Omnes Officiales, qui in Republica corporaliter laborant; sunt excusati ab obligatione Ieiunij, nec debent se certificare, an labor sit compatibilis cum Ieiunio.

31 Excusantur absolutè à præcepto Ieiunij omnes illi, qui iter agunt equitando, vtcumque iter agant, etiamsi iter necessarium non sit, & etiamsi iter vnius diei conficiant.

32 Non est euidens, quod consuetudo non comedendi oua, & lacticinia in Quadragesima obliget.

33 Restitutio fructuum ob omissionem Horarum suppleri potest per qualcumque eleemosynas, quas antea Beneficiarius de fructibus sui beneficij fecerit.

34 In die Palmarum recitans officiũ Paschale, satisfacit præcepto.

35 Vnico officio potest quis satisfacere duplici præcepto pro die præsenti, & crastino.

36 Regulares possunt in foro conscientiæ vti priuilegijs suis, quæ sunt expressè reuocata per Concilium Tridentinum.

37 Indulgentiæ concessæ Regularibus, & reuocatæ à Paulo V. hodie sũt reualidatæ.

38 Mandatum Tridentini factum Sacerdoti sacrificanti ex necessitate cũ peccato mortali confitendi quamprimùm, est consilium non præceptum.

39 Illa particula *quamprimùm* intelligitur, cum Sacerdos suo tempore confitebitur.

40 Est probabilis opinio, quæ dicit, esse tantùm veniale osculum habitum ob delectationem carnalem, & sensibilem, quæ ex osculo oritur, seclusa periculo consensus vlterioris, & pollutionis.

41 Non est obligandus cõcubinarius ad eijciendam concubinam, si hæc nimis vtilis esset ad oblectamentum cõcubinarij, vulgo *regalo* dum deficiente illo, nimis ægrè ageret vitam, & aliæ

aliæ epulæ tœdio magno concubinatium afficerent; & alia famula nimis difficilé inueniretur.

42 Licitum est mutuanti aliquid vltra sortem exigere, si se obliget ad nõ repetendam sortem vsque ad certum tempus.

43 Annuum legatum pro Anima relictum, non durat plusquam per decem annos.

44 Quoad forum conscientiæ, Reo correcto, eiusque contumacia cessante, cessant censuræ.

45 Libri prohibiti donec expurgentur, possunt retineri vsque dùm adhibita diligentia corrigantur.

Quibus maturè pensatis, idem Sanctissimus statuit, ac decreuit, prædictas Propositiones, & vnamquamque ipsarum, vt minimum tanquam scandalosas esse damnandas, & prohibendas, sicut eas damnat, ac prohibet: Itaut quicumque illas, aut coniunctim, aut diuisim docuerit, defenderit, ediderit, aut de eis etiam disputatiuè, publicè, aut priuatim tractauerit, nisi forsan impugnando, ipso facto incidat in excommunicationem, à qua non ... -

sit (præterquam in articulo mortis) ab alio quacumque etiam dignitate fulgente, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice, absolui.

Insuper districtè in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interminatione diuini Iudicij prohibet omnibus Christi fidelibus cuiuscumque conditionis, dignitatis, ac status, etiam speciali, & specialissima nota dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipsarum ad praxim deducant.

Sanctiss. D. N. Clementis Diuina Prouidentia Papæ X. Constitutio, in qua Regularium priuilegia quoad prædicationem Verbi Dei, & Sacramenti Pœnitentiæ administrationem declarãtur.

SVperna, &c. Sanctiss. declarat, Regulares, qui in Ecclesijs sui Ordinis prædicare voluerint, teneri ab Episcopo Diœcesano benedictioné petere; prædicare tamen posse, quamuis illam non obtinuerint. Quod si Episcopus benedictionem nedum non concesserit, sed etiam contradixerit, nec in prædictis quidem Ecclesijs lice-

re

te Regularibus prædicare, eosque con-trauenientes ab illo, tanquam à Sedis Apostolicæ Delegato, censuris, alijsque pœnis Ecclesiasticis in vim Constitutionis fel. record. Gregorij XV. prædecessoris nostri incipientis. *Inscrutabili Dei prouidentia* coerceri, & puniri posse.

Episcopum tamen absque iusta, atque rationabili causa contradicere non debere: & huiusmodi benedictionem teneri etiam Regulares petere, si in quibuscumque Oratorijs sui ordinis sermonem coram populo, vel in Ecclesijs, vel ad crates Monasteriorum Sanctimonialium eorum iurisdictioni subiectarum, licet clausis ianuis, & nullus sæcularis ibi intersit, habere voluerint.

Posse autem Episcopum licentiam concessam Regularibus in Ecclesijs, quæ suorum Ordinum non sunt, prædicare volentibus illos, quamuis ab Vniuersitatibus, aut à Magistratibus Laicis nominatos, etiamsi Episcopi Antecessores per tempus immemorabile hanc licentiam absque examine concedere consueuerint, quoad doctrinam

examinare, si ita ipsius arbitrio, quod moderatum, & discretum esse debet, visum fuerit, & licentiam prædicandi semel ijsdem concessam ob rationabiles causas, licet occultas, prædicationem tamen concernentes suspendere; non posse tamen Episcopum generatim prohibere Regularibus, quin in Ecclesijs suorum Ordinum prædicent.

Ad hæc Regulares ab Episcopo ad Confessiones sæcularium in sua Diœcesi audiendas approbatos, non posse in alia Diœcesi eas absque Episcopi Diœcesani approbatione audire, quamuis pœnitentes subditi sint eius Episcopi, à quo ipsi Religiosi iam fuerint approbati.

Et generaliter ab Episcopo ad personarum sæcularium Confessiones audiendas nequaquam censeri approbatos ad audiendas Confessiones Monialium sibi subiectarum, sed egere, quoad hoc speciali Episcopi approbatione, atque approbatos pro audiendis Confessionibus Monialium vnius Monasterij, minimè posse audire Confessiones Monialium alterius Monasterij.

Iti-

Itidemque Confeſſores extraordinarios ſemel deputatos, atque approbatos ab Epiſcopo ad Monialium Confeſſiones pro vna vice audiendas, haud poſſe expleta Deputatione in vim approbationis huiuſcemodi, illarũ Confeſſiones audire, ſed toties ab Epiſcopo eſſe approbandos, quoties caſus Deputationis contigerit.

Ceterum in Monaſterijs, ac etiam Collegijs, vbi iuxta Regularia inſtituta viuitur, poſſe tàm Prælatos Regulares, quàm Confeſſores Regularium eorumdem Monaſteriorum, ſeu Collegiorum audire Confeſſiones illorum ſæcularium, qui inibi ſunt verè de familia, & continui Commenſales: non autem illorum, qui tantùm ipſis deſeruiunt.

Illos autem Religioſos, qui ad Cõfeſſiones audiendas idonei generaliter reperti fuerint, ab Epiſcopis quoque, & indiſtinctè abſque aliqua limitatione temporum, certorumque locorum, aut generis perſonarum in Diœceſi propria admittendos. Quoad ceteros verò, qui non adeò idonei reperiuntur, ſi petierint, ſe admitti, arbitrio Ordina-

ninariorum relinqui ipsos cum limitata facultate, prout eisdem Ordinarijs magis expedire videbitur probare, & admittere.

Semel autem simpliciter approbatos posse in Diœcesi Episcopi approbantis, quouis anni tempore, etiam Paschali, & quorumcumque etiam infirmorum Confessiones audire, absque vlla Parochorum, vel ipsius Episcopi licentia.

De qua tamen Confessione teneri dictos Religiosos eorumdem infirmorum Parocho illicò certiorem reddere: & hoc posse illis ab Episcopo sub pœna: suspensionis à facultate audiendi Confessiones præcipi: sufficere tamen vt certioratio huiusmodi fiat saltē per scripturam apud ipsum infirmum relinquendam.

Et eos, qui dictis Religiosis simpliciter approbatis paschali tempore confessi fuerint, Constitutioni, quæ incipit: Omnis vtriusque sexus, quoad Confessionem dumtaxat satisfecisse censēdos. Regulares verò ad eiusmodi Cōfessiones audiendas preuio examine simpliciter, & absque vlla temporis

præ-

præfinitione ab ipsomet Episcopo; secus autem si ab eius Vicario, aut ab Antecessoribus Episcopis approbatos non posse ab eodem, qui sic approbauit iterum examinari, aut ab eisdem Confessionibus audiendis suspendi, seu licentias ipsis concessas reuocari, nisi noua superueniente causa, quæ ipsas Confessiones concernat; de qua tamen haud necessarium esse, vt in Actis cõstet, nec eam teneri Episcopum ipsis Regularibus significare, sed Sedi Apostolicæ dumtaxat, vbi eam aperiri postulauerit. Porrò, si Regulares cum scandalo, aut alias inhonestè viuant, vel aliquod delictum committant, per quod rationabili Episcopi iudicio videantur à Confessionibus suspendi, in quo ipsius Episcopi conscientiam oneratam esse volumus; cum præcipua Ministri Sacramenti Pœnitentiæ qualitas sit vitæ integritas, ac morum honestas, vtique eam causam ad Confessionis ministerium pertinere, ac proinde nihil obstare, quo minus ob eam possit Episcopus Regulares à semetipso approbatos suspendere, aut repellere à Confessionibus audiendis. At-

tamen

tamen Confessiones audiendi facultatem omnibus simul vnius Conuentus Regularibus Confessoribus adimi ab Episcopo, inconsulta Sede Apostolica nullatenus posse.

Ex facultatibus per Mare magnum, aliaue Priuilegia Regularibus cuiuscumque Ordinis, Instituti, aut Societatis etiam Iesu, concessis, factam eis non esse potestatem absoluendi in Casibus ab Episcopo sibi reseruatis. Et per Confirmationes dictorum Priuilegiorum, quas Regulares à Sede Apostolica post Sacrum Concilium Tridentinum obtinuerunt, nequaquam reuixisse priuilegia prius ab eodem Concilio, aut deindè Apostolicis etiã Decretis sublata, atque extincta, si, quæ habebant, absoluendi à Casibus Episcopo reseruatis.

Et habentes facultatem absoluendi ab omnibus Casibus Sedi Apostolicæ reseruatis, non ideò à Casibus Episcopo reseruatis posse absoluere: posse autem Regularem Confessorem in ea Diœcesi, in qua est approbatus confluentes ex alia Diœcesi à peccatis ibi ipsa reseruatis, non autem in illa, vbi idem

idem Confessor est approbatus absoluere, nisi eosdem Pœnitentes nouerit in fraudem reseruationis ad alienam Diœcesim, pro absolutione obtinenda, migrasse.

Vigore supradictorum Priuilegiorũ nequaquam licere Regularibus, etiam satisfacta parte, absoluere Pœnitentes à Censuris, quoad externum, & iudiciale forum, & absolutos ab eis in foro pœnitentiali vtique non censeri absolutos in exteriori iudicio, & contẽtioso. Quin immò Censuris Ecclesiasticis irretitos, & denunciatos ab Episcopis cogi posse gerere se pro talibus, etiamsi à Regularibus fuerint absoluti. Quoties exhibitis aliquibus Regulariũ Apostolicis Priuilegijs coram Episcopo, ab eo iudicetur ipsa non suffragari casui, de quo agitur; si dictorum Priuilegiorum verba obscura sint, & ambigua, non esse ad Metropolitanum prouocandum, sed cum eius sit interpretari, cuius est condere, dictorum Priuilegiorum interpretationem Sedis Apostolicæ iudicio, prout alias constitutione Prædecessoris nostri, &c. record. Clement. IV. statutum fuit, esse exequendum.

Non

Non obstantibus quibuscũque, &c. etiam in solitis casibus.

Datum Romæ anno 1670. vndecima Kalendas Iulij Pontificatus nostri anno primo.

Notasi In propositionibus damnatis ab Alexandro VII. propositio duodecima videbatur limitata ad solos Mendicantes. Ita enim habet propositio. Mendicantes possunt absoluere à casib. Episcopis reseruatis, non obtenta ad id Episcoporum facultate. At Clemens X. magis amplè loquitur, dum absolutè sic pronunciat. Ex facultatibus per Mare magnum, aliaue priuilegia cuiuscumque Ordinis, instituti, aut Societatis etiam Iesu concessis, factis eis non est potestas absoluendi in Casibus ab Episcopo sibi reseruatis.

F I N I S.

TAMBURI
DE
CONFESI

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm